

DANMARKS STATISTIK
STATISTISKE MEDDELELSER
4. RÆKKE 160. BIND 2. HÆFTE

NATIONALINDKOMSTEN 1938 OG 1947-54

NATIONAL ACCOUNTING 1938 AND 1947-54

UDGIVET AF DET STATISTISKE DEPARTEMENT
PUBLISHED BY THE STATISTICAL DEPARTMENT

KØBENHAVN
BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI A/S
1955

**Tidligere publikationer vedrørende statistikken over
nationalindkomsten.**

Previous publications on national accounting.

1930—46: Nationalproduktet og Nationalindkomsten 1930—46. Stat.
Medd., 4. rk., 129 bd., 5. h.

1946—49: Nationalproduktet og Nationalindkomsten 1946—49. Stat.
Medd., 4. rk., 140 bd., 2. h.

Forord.

Preface.

De løbende nationalindkomstberegninger baseres dels på årlig produktionsstatistik for landbrug, industri, offentlige værker m. fl. erhverv, dels på regnskabsoplysninger fra offentlige myndigheder, offentlige virksomheder, koncessionerede selskaber, pengeinstitutter m. m. og dels på en række videreføring af erhvervstællingernes oplysninger om de erhverv, for hvilke der ikke foreligger årlige oplysninger.

Tilkomsten af erhvervstællingen 1948, som forelå i 1953, har derfor gjort det ønskeligt at foretage en revision af de hidtil offentliggjorte nationalindkomsttal for årene 1947—1954, hvoraf en del fortsat var baseret på den forrige erhvervstælling fra 1935. Denne revision, der på enkelte punkter også har gjort det ønskeligt at foretage rettelser i de hidtidige tal for 1938, var så meget mere påkrævet, som den ny erhvervstælling for første gang medtager oplysninger om servicefog, liberale erhverv, pengeinstitutter m. fl. erhvervsområder.

Jævnsides med de af den ny erhvervstælling følgende rettelser har revisionsarbejdet givet anledning til at tage sådanne nyttilkomne oplysninger som f. eks. folketællingen 1950 og Departementets håndværksindeks i betragtning, ligesom man har kunnet indarbejde en i samarbejde med Det økonomiske Sekretariat foretagen revision af alle tal for offentlige finanser.

De således reviderede beregninger, der i det følgende offentliggøres i så detaljeret en form, som man under hensyn til beregningernes sikkerhed skønner forsvarligt, erstatter alle tidligere offentliggjorte tal vedrørende nationalindkomsten m. v. for årene 1938 og 1947—1954. Reviderede hovedtal for årene 1930—1937 og 1939—1946 vil fremkomme i Stat. Medd. om Nationalindkomsten 1870—1952. De på det reviderede grundlag beregnede, foreløbige tal for årene 1953 og 1954 er vist i et kapitel for sig, kapitel V.

Da man i forbindelse med revisionsarbejdet har udarbejdet meget tidskrævende kredsløbstabeller for årene 1947 og 1949, og da man for en meget væsentlig del af tallene har måttet afvente resultaterne af erhvervstællingen, har arbejdet først kunnet afsluttes nu.

Nærværende hefte er udarbejdet af Departementets 5. kontor, og arbejdet er hovedsagelig udført af sekretær, cand. polit. *Poul Milhøj*.

Det statistiske Departement i juli 1955.

EINAR COHN

Kjeld Bjerke.

Indholdsfortegnelse.

	Pag.
Kapitel I. Indledende bemærkninger..	7
Kapitel II. Nationalproduktet og dets hovedbestanddele	11
A. Sammenhængen mellem og afgrænsningen af de anvendte grundbegreber	11
B. Hovedtallene 1938 og 1947—52	20
Kapitel III. Nationalregnskabet for årene 1947—52	27
A. Hovedopstilling	27
B. Nationalproduktkontoen	44
C. Nationalindkomstkontoen	59
D. Husholdningernes konto	62
E. Det offentlige konto	74
F. Udlandets konto	80
G. Kapitalkontoen	84
Kapitel IV. Produktions- og forbrugsstrukturen nærmere belyst for årene 1947 og 1949	95
Kapitel V. Foreløbige tal for 1953 og 1954	117
Tabelfortegnelse	123
Appendiks I—II	1*—75*

Contents.

Chapter I. Introductory remarks
Chapter II. Chief components of the national product
A. The relation between the basic concepts used and their definition
B. Main figures for 1938 and 1947—52
Chapter III. The national accounts for the years 1947—52
A. The National Accounts
B. Domestic product account
C. National income account
D. Household account
E. Government sector account
F. Rest of the world
G. Capital account
Chapter IV. A detailed analysis of the pattern of production and consumption for the years 1947 and 1949
Chapter V. Preliminary figures for 1953 and 1954
List of tables
Appendices I—II

Kapitel I.

Indledende bemærkninger.

Nærværende redegørelse for nationalproduktet og nationalindkomsten i årene 1947—1954 har som de to foregående undersøgelser vedrørende årene 1930—1946 og 1946—1949 (Stat. Medd. 4-129-5 og 4-140-2) et dobbelt formål. For det første sigter man mod at opgøre det samlede nationalprodukt for Danmark (uden Færøerne og Grønland), de enkelte erhvervs bidrag hertil og nationalproduktets fordeling efter anvendelse til konsum, investering samt udførselsoverskud. Og for det andet søger man på forskellig vis at illustrere sammenhængen mellem undergrupper af disse størrelser.

Beregningerne hviler på et sæt indbyrdes afstemte definitioner, i følge hvilke produktionens — resp. indkomstens — tilblivelse og anvendelse er to sider af samme sag. Værdien af det samlede nationalprodukt defineres som svarende til de samlede indkomster, der igen svarer til det samlede forbrug og den samlede opsparing eller til forbruget og investeringerne (med tillæg af overskuddet på betalingsbalancens løbende poster).

I følge indholdet i disse definitioner tilfalder den fremstillede produktion som indkomst dem, der har deltaget i produktionen, d. v. s. arbejderne, kapitalejerne eller driftsherrerne m. fl. Og samtidig svarer indkomsten til summen af det samlede konsum og opsparingen, idet den del af indkomsten, der ikke er anvendt til forbrug, efter de her anvendte definitioner, må være opsparet og som sådan identisk med tilvæksten i formue plus nettogaveydelser til udlandet. Tilvæksten i formue kan enten have form af indenlandske investeringer, der

forøger landets kapitalapparat, eller af tilvækst i landets udenlandske tilgodehavender, således at nationalproduktet resp. -indkomsten svarer til forbrug plus investering plus gaveydelse plus tilvækst i udenlandske tilgodehavender.

Opfyldelsen af de således anførte identiteter forudsætter, at man ved opgørelsen af produktion og indkomst medtager de samme beløb, som medregnes i konsum eller investering, og ikke flere, samt at man opgør alle beløb i samme prisniveau.

I kap. II illustreres denne sammenhæng mellem indkomstens tilblivelse og anvendelse for årene 1938 og 1947—1952 alene som en sammenhæng mellem det totale nationalprodukt på den ene side og det totale konsum, de samlede investeringer, tilvæksten i udenlandske tilgodehavender m. m. på den anden. Formålet hermed er i første række at give et samlet overblik over udviklingen i produktion, forbrug og investering gennem en årrække, således at man kan danne sig et indtryk af udviklingen i produktivitet, kapitalindsats og forbrug.

Da sådanne totaltal imidlertid er af begrænset analytisk værdi, søger man i de følgende kapitler at give et mere detaljeret billede af den danske økonomis struktur ved at opdele nationalprodukt, konsum og investering m. v. på forskellig vis.

I kap. III udvides således for årene 1947—52 det stærkt sammentrængte kredsløbsbillede fra kap. II gennem anvendelse af en nationalregnskabsopstilling, hvor samfundet inddeles i en række sektorer, for hvilke der føres en række konti, som de økonomiske transaktioner bogføres på.

Opstillingen er imidlertid foretaget på en sådan måde, at de registrerede transaktioner ved opsummering direkte leder frem til de samme grundbegreber og talstørrelser, som forekommer i kap. II. Dette er opnået ved at bogføre de økonomiske transaktioner på en række konti: konto for produktion, konto for konsum, kapitalkonto etc., hvorved sammenhængen mellem produktionens tilblivelse og dens anvendelse illustreres. Blot sker det på en mere detaljeret måde end i kap. II, således at også sammenhængen mellem nationalproduktets

enkelte bestanddele fremgår. Formålet hermed er at skabe en oversigt, der er anvendelig ved undersøgelser over de virkninger, som ændringer i den økonomiske politik, samhandelen med udlandet, prisforskydninger o. m. a. har på den økonomiske aktivitet i samfundets forskellige sektorer.

Da der af hensyn til overskueligheden er grænser for, hvor detaillert et helhedsbillede af dansk økonomi, der kan gives inden for rammerne af et nationalregnskab, har man i en række supplerende tabeller i tilknytning til de enkelte konti foretaget en videre opdeling af de på kontiene registrerede transaktioner efter forskellige kriterier (produktionen er delt på erhverv, konsumet efter vareart etc.).

I kap. IV er det i kap. III givne billede af sammenhængen i de økonomiske transaktioner for årene 1947 og 1949 yderligere udvidet ved en mere detaillert analyse af selve produktionsstrukturen. Den hertil anvendte tabelopstilling har man valgt at benævne kredsløbstabel (i engelsk terminologi: input-output table). Denne opstilling betjener sig af et meget stort antal sektorer, hvori der kun registreres reale strømme. Derigennem viser kredsløbstabellen hver enkelt produktionsgrens produktionsværdi (output), samtidig med at den gør rede for, hvorledes denne produktionsværdi er anvendt som råstof (input) eller investering i diverse erhverv eller som konsum, eksport eller lagerdannelse. Ved således på een gang at illustrere, hvortil erhvervenes produktion anvendes og (dermed) hvilke erhvervs varer og tjenester, der anvendes i produktionen i det enkelte erhverv, klarlægger tabellen produktionsprocessens indre struktur. Ved at lægge vægt på at illustrere vare- og tjenestestrømmene mellem et stort antal sektorer, bliver kredsløbstabellen i højere grad end nationalregnskabet i kap. III et anvendeligt analyseapparat ved studier over ændringer i samfundets økonomisk-tekniske struktur og over virkningerne af ændrede forsyninger, ændret forbrugsstørrelse og -sammensætning etc.

Det økonomiske kredsløb er således forsøgt illustreret i to forskellige »systemer«, som hver for sig er udbygget med en række detail-

oplysninger, og som fremdrager hver sine sider af samfundets komplicerede økonomiske mekanisme. Principielt ville der intet være i vejen for at samarbejde disse illustrationer i eet samlet billede, der da kunne tjene som nationalregnskabet og give svar på alle de spørgsmål, der her er anvendt to opstillinger og en række specialtabeller til at besvare. Da en sådan sammenstilling imidlertid ville blive et både indviklet og uoverskueligt billede af de økonomiske sammenhænge, har man undladt at foretage den.

De i opstillingerne viste sammenhænge i forbindelse med underopdelingerne i de supplerende tabeller skulle iøvrigt også afgive tilstrækkeligt grundlag for at opstille endnu andre kredsløbsbilleder end de her benyttede, såfremt andre formål end de her tilgodesete skulle gøre dette ønskeligt.

I kapitlerne II—IV gøres der i det væsentlige kun rede for de principper, hvorefter de enkelte transaktioner er afgrænset og opgjort, idet hovedvægten er lagt på selve præsentationen af de beregnede tal. Mere detaljerede oplysninger om beregningsmetoder og kildemateriale m. v. er meddelt i appendiks I, hvori der også foretages en sammenfattende vurdering af beregningernes sikkerhed. I appendiks II vises en oversigt over den anvendte erhvervsfordeling sammenholdt med det fra F. N. udsendte forslag til internationalt sammenlignelig erhvervsklassifikation (ISIC).

Kapitel II.

Nationalproduktet og dets hovedbestanddele.

A. Sammenhængen mellem og afgrænsningen af de anvendte grundbegreber.

1. Den i kap. I omtalte sammenhæng mellem samlet produktion, nationalindkomst og dennes anvendelse til konsum og investering kan angives ved følgende oversigt (jfr. tabel 1 og 3, s. 21 og 23):

- 1) Produktionsværdi i markedspriser
 \div værdien af anvendte rå- og hjælpestoffer

 = *bruttonationalproduktet i markedspriser.*
- 2) Bruttonationalproduktet i markedspriser
 \div indirekte afgifter
 + pristilskud

 = *bruttofaktorindkomsten.*
- 3) Bruttofaktorindkomsten
 \div nettorenteudgifter til udlandet

 = *bruttonationalindkomsten.*
- 4) Bruttonationalindkomsten
 + indirekte afgifter
 \div pristilskud

 = *bruttonationalindkomsten i markedspriser.*
- 5) Bruttonationalindkomsten i markedspriser
 = konsum + bruttoopsparing
 = konsum + bruttoinvestering + gaveydelse og nettotilvækst i udenlandske tilgodehavender.
- 6) Bruttonationalindkomsten i markedspriser
 \div gaveydelse og nettotilvækst i udenlandske tilgodehavender

 = *rådighedsbeløbet.*

Udgangspunktet i denne opstilling er en opgørelse af værdien af den samlede produktion, opgjort i de priser, varer og tjenester omsættes til. Fradrages heri værdien af anvendte rå- og hjælpestoffer, fremkommer det egentlige produktionsresultat, værditilvæksten, der her benævnes *bruttonationalproduktet i markedspriser* (1). Heri indgår den prisforhøjende virkning af de indirekte afgifter, som hviler på produktionen, og den prisnedsættende virkning af pristilskud. Fradrages indirekte afgifter \div pristilskud, der kan betragtes som en staten tilkommende andel af produktionen, fremkommer den ved produktionen skabte indkomst, som i form af lønninger, renteindkomster og andre erhvervsindtægter tilfalder produktionsfaktorerne, *bruttofaktorindkomsten* (2). Af faktorindkomsten tilfalder en mindre del udlandet som rentebetaling m. v. på udenlandsk kapital her i landet, mens der omvendt tilføres landet renteindkomster m. v. af dansk kapital anbragt i udlandet. Faktorindkomsten med fradrag af nettorenteudgifterne (eller tillæg af nettorenteindtægterne) benævnes *bruttonationalindkomsten* (3). Denne med tillæg af de indirekte afgifter og fradrag af pristilskuddene udgør *bruttonationalindkomsten i markedspriser* (4), som anvendes til det løbende *konsum* samt til *bruttoopsparing*. Bruttoopsparingen medgår til finansiering af *indenlandske bruttoinvesteringer, gaveydelse* og *tilvæksten i landets udenlandske tilgodehavender*, således at konsum + bruttoopsparing svarer til konsum + bruttoinvestering + gaveydelse og nettotilvækst i udenlandske tilgodehavender (5).

Trækker man gaveydelse og tilvæksten i udenlandske tilgodehavender fra bruttonationalindkomsten i markedspriser, fås som rest det beløb, der inden for landets grænser er disponeret over til konsum og indenlandske bruttoinvesteringer, *rådighedsbeløbet* (6). Rådighedsbeløbet afviger således fra bruttonationalindkomsten i markedspriser med et beløb svarende til gaveydelse og tilvækst i udenlandske tilgodehavender, eller, hvilket er det samme, overskuddet på betalingsbalancens løbende poster.

Som det vil ses, er ovenstående sammenhæng angivet som en forbindelse mellem de *bruttostørrelser*, man umiddelbart når til ved

at opgøre værdien af den samlede produktion og deri fradrag medgåede rå- og hjælpestoffer (den produktionsstatistiske metode). Tages der hensyn til det slid og den forældelse, som kapitalapparatet i videste forstand (bygninger, maskiner, skibe etc.) er udsat for, må der yderligere foretages et fradrag herfor i form af afskrivninger, reparation og vedligeholdelse, hvorefter sammenhængen fremtræder som en forbindelse mellem *nettostørrelser*: nettonationalprodukt, nettofaktorindkomst, nettonationalindkomst, konsum + nettoopsparing o. s. v. Nettonationalprodukt og -faktorindkomst giver her udtryk for nettoværdien af den produktive indsats i landet gennem et år. Nettoopsparingen med fradrag af gaveydelse angiver nettotilvæksten i landets formue, og nettoinvesteringen giver udtryk for nettotilvæksten i landets kapitalapparat.

De her anvendte nationalindkomstbegreber og skillelinierne mellem dem svarer i det væsentlige til de internationalt anvendte og de fra F.N.'s og O.E.E.C.'s statistiske kontorer anbefalede (se herom »A System of National Accounts and Supporting Tables«. Statistical Office of the U.N., Studies in Methods Ser. F, No. 2., New York 1953 samt »A Standardised System of National Accounts«, O.E.E.C., Paris 1952):

- 1) Bruttonationalproduktet i markedspriser betegnes således i F.N.'s terminologi med »gross domestic product at market prices«,
- 2) bruttofaktorindkomsten betegnes med »gross domestic product at factor cost«,
- 3) bruttonationalindkomsten betegnes med »gross national product at factor cost«,
- 4) bruttonationalindkomsten i markedspriser betegnes med »gross national product at market prices«.

Da adskillige landes beregninger i modsætning til de danske og øvrige skandinaviske landes er baseret på indkomststatistik, resulterer de umiddelbart i en opgørelse af nettostørrelser. Blandt disse udgør *net national product at factor cost*, der også betegnes *national income*, da hovedbegrebet, mens hovedbegreberne i vore på produk-

tionsstatistik baserede beregninger bliver *bruttonationalproduktet i markedspriser og bruttofaktorindkomsten*.

2. Idet omtalen af totalstørrelsernes enkelte bestanddele og sammenhængen mellem disse udskydes til de følgende kapitler, skal der her redegøres for, hvorledes det samlede nationalprodukt og dermed konsumet og investeringerne er afgrænset, samt for den indbyrdes grænsedragning mellem konsum og investering og mellem brutto- og nettostørrelser.

Størrelsen af bruttonationalproduktet i markedspriser, nationalindkomsten, konsumet og investeringerne beror dels på, hvilke varer og tjenester, der medregnes, og dels på, hvilke priser varerne og tjenesterne indregnes med.

3. I nærværende opgørelse er samtlige varer og tjenester, der passerer markedet, medregnet i produktionsværdien, hvadenten de afregnes mod penge eller in natura.

Desuden indgår følgende varer og tjenester, for hvilke der ikke finder en markedsprisdannelse sted:

1. Konsum af varer fra egen produktion.
2. Beregnet husleje af egen ejendom.
3. Besætnings- og lagerforskydninger.
4. Varer og tjenesteydelser fra det offentlige.
5. Varer og tjenesteydelser fra ikke-fortjenstgivende institutioner (hospitaller, anstalter, mødrehjælpen m. v.).

Værdien af familiens arbejde i hjemmet ved husgerning, reparationer, havearbejde o. l. er ikke medregnet i produktionsværdien m. v., men man har foretaget en særskilt opgørelse af værdien af husmødres og hjemmeværende døtres husarbejde, jfr. appendiks I afsnit 2, r.

Ved beregning efter den produktionsstatistiske metode volder det stort set kun få begrebsmæssige vanskeligheder at bestemme produktionsværdien for de fleste af de anførte grupper. Vedrørende enkelte grupper skal henvises til den mere udførlige omtale i appendiks I, afsnit 2.

Grænsen mellem de varer og tjenester, der som råstoffer skal fradrages produktionsværdien, og dem, der som slutproducerede indgår i konsumet, lader sig forholdsvis let drage i princippet, omend man i praksis støder på vanskeligheder ved at skelne mellem den del af en vare, der videreforarbejdes, og den del, der indgår i det endelige konsum — en vanskelighed man har søgt løst ved en detaljeret undersøgelse af produktion og import af samtlige varer for at afgøre, om de helt eller delvist henhører under råstoffer eller konsum. For offentlige ydelser, hvor spørgsmålet om en deling på henholdsvis konsum og råstofforbrug har affødt indgående diskussioner i nationalindkomstlitteraturen, har man besluttet sig for at medregne alle offentlige ydelser under slutproducerede varer og følgelig undladt at gøre fradrag i erhvervenes nationalprodukt for værdien af undervisning, retsbeskyttelse o. l. Derimod har man gjort sådanne fradrag for erhvervenes udnyttelse af bank- og forsikringstjenester.

Delingen mellem råstoffer og investeringsvarer rejser flere tvivls spørgsmål. Man har her valgt en delingslinie, der henfører alt dagligt tilsyn og pasning til råstofforbruget, mens egentlige vedligeholdelses- og reparationsarbejder samt varer til anvendelse i erhvervslivet i længere tid end eet år opfattes som investeringsvarer, idet der dog er sket enkelte afvigelser fra reglen.

Ved at medtage alle reparationsudgifter blandt investeringerne anvender man her i landet, ligesom tilfældet er i de øvrige skandinaviske lande, et meget omfattende investeringsbegreb. Når man ikke har ment at kunne følge den internationale praksis og linien i F.N.'s og O.E.E.C.'s forslag, hvorefter kun egentlige nyinvesteringer, større ombygninger m. m. opfattes som investering, beror det på vanskeligheden ved at trække en grænse mellem de (større) reparationsarbejder, man i så fald skulle have med, og de (mindre), man ikke ville have med i investeringerne. Trods det vilkårlige ved enhver grænsedragning anser man det for lettere at sondre mellem reparationsarbejder på den ene side og almindeligt dagligt eftersyn m. m. på den anden. Hertil kommer så, at investering i den angivne snævrere forstand og reparations-

arbejder overvejende lægger beslag på samme slags materialer m. m., hvilket taler for at medtage begge dele under investering. Endelig vil eksempelvis under krige en eventuel varemangel føre til en betydelig forøgelse i reparationsvirksomheden, som i en sådan situation på en måde midlertidigt erstatter nyinvesteringerne.

Løvrigt er man ligesom for konsumvarernes vedkommende gået yderst detaljeret til værks ved udarbejdelsen af skillelinien mellem investeringsvarer og andre, idet man har undersøgt samtlige varer for at afgøre, om de helt eller delvist henhører under råstoffer eller investeringer.

Fremstillede råstoffer, som er lagt på lager til senere anvendelse, indgår blandt investeringerne, ligesom forbrug af oplagrede råvarer opfattes som negativ investering.

Afgrænsningen af konsum og investering er, som flere gange fremhævet, givet med den netop skitserede afgrænsning af bruttonationalproduktet, idet f. eks. landmændenes konsum af egne produkter må indgå i konsumet, fordi det medregnes i produktionen, mens værdien af arbejde i hjemmet, der ikke medregnes i produktionen, heller ikke indgår i konsumet.

Skillelinien mellem konsum og investering er trukket således, at konsumet omfatter alle varer og tjenester til endelig anvendelse hos private personer eller offentlige myndigheder. Alle varige konsumgoder medregnes som konsumvarer i det år, hvor de anskaffes, når bortses fra boliger, hvor kun værdien af den årlige benyttelse heraf indgår i konsumet. Alle bygge- og anlægsarbejder og andre anskaffelser til militære og civile forsvarsformål opfattes som offentligt konsum.

Bruttoinvesteringerne omfatter herefter alle varer og tjenesteydelser, der er medgået til at vedligeholde, reparere og udbygge kapitalapparatet, til grundforbedringer eller til at forøge landets lagerbeholdninger og landbrugets husdyrbesætninger.

Arkitekthonorarer, sagførersalærer o. l. omkostninger i forbindelse med investeringerne medregnes, mens evt. stigning i grundværdier m. v. ikke indgår, ligesom selve grundværdien naturligvis heller ikke indregnes.

4. Ved opgørelserne har man såvidt muligt anvendt de priser, der gælder for varen eller tjenesten, når den afgives fra det pågældende erhverv.

De varer og tjenester, for hvilke der ikke finder en egentlig markedsprisdannelse sted (kategorierne 1—5 foran), er angivet i deres hypotetiske markedsværdier. Således er landmændenes konsum af egne produkter angivet i engrospriser. Værdien af bolig i egen ejendom er angivet med den værdi, der anvendes ved selvangivelserne, og værdien af de offentlige ydelser er beregnet som summen af udbetalte lønninger, indkøbte varer, renter af offentlige bygninger m. v. samt afskrivninger, reparation og vedligeholdelse. Opgørelserne er foretaget både i kost- og i markedspriser, idet man, alt efter om de primære oplysninger inkluderer afgifter og pristilskud eller ej, har fradraget eller tillagt de på vareprisen hvilende afgifter og tilskud.

Nationalprodukt, nationalindkomst, konsum og investering m. v. opgøres primært i det pågældende års priser, således at udviklingen i disse størrelser gennem en årrække fremkommer som et kombineret resultat af bevægelser i priser og mængder. For at kunne danne sig et indtryk af udviklingen i produktion, produktivitet og velstand er det imidlertid af interesse at udskille mængdebevægelserne for sig. Dette er sket ved år for år at beregne nationalproduktet og dets bestanddele ikke alene i årets priser, men også i konstante priser (priserne i 1949). Princippet i denne beregning er at opgøre værdien af nationalindkomstens enkelte bestanddele (produktionsværdi og råstoffer, import og eksport etc.) hver for sig i 1949-priser, således at man undgår den principielt mere tvivlsomme omregning af nettostørrelser.

Denne ideale beregningsmetode lader sig dog ikke anvende fuldt ud. I en række tilfælde er det ikke muligt at vurdere de bruttokomponenter, hvoraf en nettostørrelse er fremgået, hver for sig, hvorfor man må vælge at omregne nettostørrelsen efter et pris- eller mængdeindeks for bevægelsen i een af bruttostørrelserne.

For efterkrigsårene tillader det statistiske grundmateriale en ganske dybtgående specifikation, hvilket dog ikke hindrer, at omreg-

ningerne til konstante priser rummer en række skøn således som det fremgår af appendiks I afsnit 2, hvori de benyttede metoder er nærmere omtalt.

Som følge heraf kan der være grund til at advare mod fra sammenstillingen af nationalprodukt etc. målt i årets priser og i 1949-priser at ville slutte sig til »pristal« som præcise mål for prisudviklingen. I denne forbindelse må der ikke mindst advares mod at sammenligne et »pristal«, der udregnes som forholdet mellem konsumet målt i årets priser og i 1949-priser, med Departementets detailpristal. Disse to indeks vedrører kun i begrænset omfang de samme varer og tjenesteydelser og hviler på en forskellig beregningsteknik.

Detailpristallet belyser ændringerne i leveomkostningerne indenfor gruppen arbejdere, privatfunktionærer og tjenestemænd, baseret på en undersøgelse af 500 familiers forbrug, mens det ovennævnte »pristal« vedrører prisændringerne i befolkningens samlede konsum. I dette konsum indgår forskellige varer og tjenesteydelser, som ikke eller kun i ringe omfang indgår i pristalsbudgettet. Dette gælder således det kollektive konsum og de varer og tjenester, der fortrinsvis anvendes af de indtægtsklasser, som ikke er repræsenteret i husholdningsbudgettet.

Den beregningstekniske forskel på de to indeks er, at detailpristallet måler prisudviklingen for et fast budget, medens et »pristal«, der fremgår af den nævnte sammenligning af konsumet i 1949-priser og i årets priser, påvirkes af varierende vægte, nemlig konsumets størrelse og sammensætning år for år.

5. Størrelsen af det fradrag, der i form af afskrivningsbeløb og reparations- og vedligeholdelsesudgifter må foretages for at nå fra de opgjorte bruttostørrelser til nettobegreberne, er vanskeligt at angive talmæssigt. Da det imidlertid navnlig for internationale sammenligninger er af betydning at angive en størrelsesorden, har man til brug for sondringen mellem netto- og bruttostørrelser valgt at bestemme det årlige fradrag for afskrivninger, reparationer og vedlige-

holdelse til det beløb, der skønnes nødvendigt for at holde kapitalapparatet intakt. Ved kapitalapparatet forstås man da værdien af produktionsapparatet i de til enhver tid gældende genanskaffelsespriser. Og et intakt kapitalapparat forstås som det, der teknisk er i stand til med uændret anvendelse af andre produktionsfaktorer at fremstille samme nationalprodukt i faste priser. I overensstemmelse hermed skal skader reparereres, og slid og forældelse modsvares af vedligeholdelsesudgifter og afskrivninger. Det hertil nødvendige beløb har man opgjort under eet som et samlet, årligt fradrag for afskrivninger, reparationer og vedligeholdelse, hvilket — jfr. appendiks I afsnit 4, d — er sket ved at foretage en opgørelse for et basisår og siden variere resultatet heraf under hensyn til udviklingen i produktion, genanskaffelsespriser og vækst i kapitalapparatet.

Som det vil forstås, kan resultatet af denne fremgangsmåde kun give et usikkert, og af de gjorte forudsætninger betinget skøn over den del af de samlede investeringer, der medgår til at holde kapitalapparatet intakt og derigennem er bestemmende for, hvor stor en del af årets samlede investeringsudgifter, der opfattes som nettotilvækst af kapitalgoder.

Denne bestemmelse af afskrivninger, vedligeholdelse og reparation må ses i forbindelse såvel med definitionen af de øvrige nationalindkomstbegreber som med formålet med beregningerne. Hvor man som her på grundlag af produktionsstatistisk materiale søger at angive landets samlede produktion og udviklingen i »levestandard«, produktionsevne m. v., rettes opmærksomheden naturligt mod nettoinvesteringer opfattet som nettotilvækst i kapitalapparatet og nettoindkomst opfattet som den indkomst, der kan disponeres over uden forringelse af produktionsapparatets effektivitet.

Såfremt indkomstopgørelserne i højere grad sigtede på en analyse af borgernes dispositioner og disses betydning for den aktuelle konjunkturelle udvikling, ville det i flere henseender være af større interesse at opgøre den indkomst, borgerne og virksomhederne selv mener at kunne disponere over. Til brug herfor kunne det mu-

ligvis være tilstrækkeligt at opgøre afskrivninger, vedligeholdelse og reparation som summen af faktisk afholdte reparations- og vedligeholdelsesudgifter og faktisk foretagne afskrivninger af såvel ordinær som ekstraordinær karakter. Også denne størrelse ville være ret vanskelig at opgøre, men den har fremfor den første en præcis statistisk mening. Selvom det imidlertid var muligt at foretage en nøjagtig talmæssig opgørelse i overensstemmelse med de to angivne definitioner, er det dog indlysende, at man ikke ville nå til samme resultat, idet praksis med hensyn til opgørelsen af afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer vil variere ganske betydeligt og sjældent tilfredsstillende en norm om at holde kapitalapparatet intakt. I en række tilfælde afskrives der væsentligt hurtigere, evt. øjeblikkeligt ved anskaffelsen, i andre langsommere, og i en del tilfælde er det vel sandsynligt, at såvel afskrivninger som (navnlig) reparationer vil variere omvendt med produktionsudviklingen, ligesom hensynet til skatteansættelse, udbyttepolitik o. m. a. influerer på det faktiske afskrivnings- og reparationstempo.

B. Hovedtallene 1938 og 1947—52.

I tilknytning til opstillingen s. 11 viser tabel 1 bruttonationalproduktet i markedspriser, bruttofaktorindkomsten, bruttonationalindkomsten og nettonationalindkomsten, alle angivet såvel i årets som i 1949-priser.

Sammenlignet med 1938 var bruttofaktorindkomsten målt i årets priser herefter steget med ca. 120 pct. til 1947, mens stigningen i bruttofaktorindkomsten målt i 1949-priser androg små 15 pct. Fra 1947 til 1952 er der yderligere sket en stigning i bruttofaktorindkomsten, som andrager ca. 50 pct. målt i årets priser og godt 15 pct. målt i 1949-priser.

Den samlede stigning i bruttofaktorindkomsten fra 1938 til 1952, som herefter udgør godt 230 og knap 35 pct. målt i henhv. årets priser og 1949-priser, er i årets priser noget svagere end stig-

Tabel 1. Nationalprodukt og nationalindkomst 1938 og 1947-1952.
Årets priser og 1949-priser.

Table 1. Domestic and National Product 1938 and 1947-1952.
Current Prices and 1949 Prices.

	1952	1951	1950	1949	1948	1947	1938
Årets priser current prices:							
Bruttonationalprodukt i markedspriser <i>gross domestic product at market prices</i>	mill. kr. 26744	mill. kr. 25336	mill. kr. 23261	mill. kr. 20289	mill. kr. 18939	mill. kr. 17462	mill. kr. 7934
Indirekte afgifter ÷ pristilskud <i>indirect taxes less subsidies</i>	1766	1702	1567	1341	1213	1048	422
Bruttofaktorindkomst <i>gross domestic product at factor cost</i>	24978	23634	21694	18948	17726	16414	7512
Nettorenteudgift til udlandet <i>net interest to foreign countries</i>	72	70	87	75	67	75	75
Bruttonationalindkomst <i>gross national product at factor cost</i>	24906	23564	21607	18873	17659	16339	7437
Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer <i>depreciation, maintenance, and repairs</i>	3550	3325	2825	2475	2225	2075	900
Nettonationalindkomst <i>net national product at factor cost</i>	21356	20239	18782	16398	15434	14264	6537
1949-priser 1949 prices:							
Bruttonationalprodukt i markedspriser <i>gross domestic product at market prices</i>	mill. kr. 22205	mill. kr. 22058	mill. kr. 21987	mill. kr. 20289	mill. kr. 19639	mill. kr. 18853	mill. kr. 16619
Indirekte afgifter ÷ pristilskud <i>indirect taxes less subsidies</i>	1468	1454	1555	1341	1361	1174	1112
Bruttofaktorindkomst <i>gross domestic product at factor cost</i>	20737	20604	20432	18948	18278	17679	15507
Nettorenteudgift til udlandet <i>net interest to foreign countries</i>	72	70	87	75	67	75	75
Bruttonationalindkomst <i>gross national product at factor cost</i>	20665	20534	20345	18873	18211	17604	15432
Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer <i>depreciation, maintenance, and repairs</i>	2825	2800	2700	2475	2300	2225	2000
Nettonationalindkomst <i>net national product at factor cost</i>	17840	17734	17645	16398	15911	15379	13432

Tabel 2. Nationalprodukt og nationalindkomst 1938 og 1947—1952 (1949 = 100).
Årets priser og 1949-priser.

Table 2. Domestic and National Product 1938 and 1947—1952 (1949 = 100).
Current Prices and 1949 Prices.

	1952	1951	1950	1949	1948	1947	1938
Årets priser current prices:							
Bruttonationalprodukt i markedspriser <i>gross domestic product at market prices</i>	132	125	115	100	93	86	39
Indirekte afgifter ÷ pristilskud <i>indirect taxes less subsidies</i>	132	127	117	100	90	78	31
Bruttofaktorindkomst <i>gross domestic product at factor cost</i>	132	125	114	100	94	87	40
Nettorenteudgift til udlandet <i>net interest to foreign countries</i>	96	93	116	100	89	100	100
Bruttonationalindkomst <i>gross national product at factor cost</i>	132	125	114	100	94	87	39
Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer <i>depreciation, maintenance, and repairs</i>	143	134	114	100	90	84	36
Nettonationalindkomst <i>net national product at factor cost</i>	130	123	115	100	94	87	40
1949-priser 1949 prices:							
Bruttonationalprodukt i markedspriser <i>gross domestic product at market prices</i>	109	109	108	100	97	93	82
Indirekte afgifter ÷ pristilskud <i>indirect taxes less subsidies</i>	109	108	116	100	101	88	83
Bruttofaktorindkomst <i>gross domestic product at factor cost</i>	109	109	108	100	96	93	82
Nettorenteudgift til udlandet <i>net interest to foreign countries</i>	96	93	116	100	89	100	100
Bruttonationalindkomst <i>gross national product at factor cost</i>	109	109	108	100	96	93	82
Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer <i>depreciation, maintenance, and repairs</i>	114	113	109	100	93	90	81
Nettonationalindkomst <i>net national product at factor cost</i>	109	108	108	100	97	94	82

ningen i bruttonationalproduktet i markedspriser i løbet af de samme år, idet de indirekte afgifter har udgjort en fortsat stigende andel af nationalproduktet, jfr. tabel 2. Ligeledes er stigningen i bruttotallene noget større end stigningen i nettotallene, da man har skønnet, at

Tabel 3. Bruttonationalindkomstens anvendelse 1938 og 1947—1952.
Årets priser og 1949-priser.

Table 3. Allocation of Gross National Product 1938 and 1947—1952.
Current Prices and 1949 Prices.

	1952	1951	1950	1949	1948	1947	1938
Årets priser <i>current prices:</i>	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
Bruttonationalindkomst i markedspriser <i>gross national product at market prices</i>	26672	25266	23174	20214	18872	17387	7859
Underskud på betalingsbalancens løbende poster <i>import surplus etc.</i>	÷ 153	273	829	272	338	418	÷111
Rådighedsbeløb <i>total available supply..</i>	26519	25539	24003	20486	19210	17805	7748
Heraf <i>of which:</i>							
Konsum <i>consumption</i>	19887	19359	17748	15451	14409	13799	6341
Bruttoinvestering <i>gross investment ..</i>	6632	6180	6255	5035	4801	4006	1407
Bruttoopsparing <i>gross saving</i>	6785	5907	5426	4763	4463	3588	1518
	1952	1951	1950	1949	1948	1947	1938
1949-priser <i>1949 prices:</i>	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
Bruttonationalindkomst i markedspriser <i>gross national product at market prices</i>	22133	21988	21900	20214	19572	18778	16544
Underskud på betalingsbalancens løbende poster <i>import surplus etc. ...</i>	÷ 931	÷ 961	206	272	251	370	÷342
Rådighedsbeløb <i>total available supply..</i>	21202	21027	22106	20486	19823	19148	16202
Heraf <i>of which:</i>							
Konsum <i>consumption</i>	16110	16052	16232	15451	14857	14732	13052
Bruttoinvestering <i>gross investment ..</i>	5092	4975	5874	5035	4966	4416	3150

afskrivninger m. m. udgør en noget stigende andel af bruttonationalproduktet, jfr. igen tabel 2.

Af tabel 5, jfr. tabel 6, hvor bruttofaktorrindkomsten og bruttonationalindkomsten i markedspriser er udregnet pr. indbygger, vil det fremgå, at stigningen i bruttofaktorrindkomsten pr. indbygger fra 1938 til 1952 beløber sig til 190 pct., når der måles i årets priser og godt 15 pct., når der måles i 1949-priser. Af denne stigning havde 100 resp. ca. 4 pct. fundet sted indtil 1947.

Ligeledes i tilknytning til opstillingen s. 11 viser tabel 3 rådighedsbeløbet og dets anvendelse til konsum og investering. Det ses heraf,

Tabel 4. Bruttonationalindkomstens anvendelse 1938 og 1947—1952.
Årets priser og 1949-priser.

Table 4. Allocation of Gross National Product 1938 and 1947—1952.
Current Prices and 1949 Prices.

Relative tal. Relative Figures.

	1952	1951	1950	1949	1948	1947	1938
Årets priser current prices:							
	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.
Bruttonationalindkomst i markedspriser <i>gross national product at market prices</i>	101	99	97	99	98	98	101
Underskud på betalingsbalancens løbende poster <i>import surplus etc.</i>	÷ 1	1	3	1	2	2	÷ 1
Rådighedsbeløb <i>total available supply</i>	100	100	100	100	100	100	100
Heraf <i>of which:</i>							
Konsum <i>consumption</i>	75	76	74	76	75	78	82
Bruttoinvestering <i>gross investment</i>	25	24	26	24	25	22	18
Bruttoopsparing <i>gross saving</i>	26	23	23	23	23	20	19
	1952	1951	1950	1949	1948	1947	1938
	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.
1949-priser 1949 prices:							
Bruttonationalindkomst i markedspriser <i>gross national product at market prices</i>	104	105	99	99	99	98	102
Underskud på betalingsbalancens løbende poster <i>import surplus etc.</i>	÷ 4	÷ 5	1	1	1	2	÷ 2
Rådighedsbeløb <i>total available supply</i>	100	100	100	100	100	100	100
Heraf <i>of which:</i>							
Konsum <i>consumption</i>	76	76	73	76	75	77	81
Bruttoinvestering <i>gross investment</i>	24	24	27	24	25	23	19

at i de fleste efterkrigsår er en noget større del af rådighedsbeløbet tilvejebragt ved underskud på betalingsbalancens løbende poster, end tilfældet var i 1938. Samtidig vil det imidlertid også fremgå, at den del af rådighedsbeløbet, der er anvendt til investeringsformål, har været større i efterkrigsårene end i 1938. Det relativt større underskud på betalingsbalancens løbende poster er således medgået til finansiering af stigende investeringer (incl. afskrivninger og vedligeholdelse). Da tilvæksten i investeringerne ikke har kunnet finansieres alene ad

Tabel 5. Nationalproduktet og dets anvendelse målt i kr. pr. indbygger 1938 og 1947—1952. Årets priser og 1949-priser.

Table 5. Allocation of the National Product Measured in Kroner per Capita 1938 and 1947—1952. Current Prices and 1949 Prices.

	1952	1951	1950	1949	1948	1947	1938
Årets priser current prices:							
Nettonationalindkomst <i>net national product at factor cost</i>	kr. 4 928	kr. 4 702	kr. 4 398	kr. 3 877	kr. 3 684	kr. 3 440	kr. 1 731
Bruttofaktorindkomst <i>gross domestic product at factor cost</i>	5 763	5 491	5 079	4 479	4 231	3 959	1 989
Bruttonationalindkomst i markedspriser <i>gross national product at market prices</i>	6 154	5 870	5 426	4 779	4 504	4 193	2 081
Heraf <i>of which:</i>							
Overskud på betalingsbalancens løbende poster <i>export surplus etc.</i> ..	35	÷64	÷194	÷64	÷81	÷101	29
Konsum <i>consumption</i>	4 589	4 498	4 155	3 653	3 439	3 328	1 679
Bruttoinvestering <i>gross investment</i> ..	1 530	1 436	1 465	1 190	1 146	966	373
Bruttoopsparing <i>gross saving</i>	1 565	1 372	1 271	1 126	1 065	865	402
1949-priser 1949 prices:							
Nettonationalindkomst <i>net national product at factor cost</i>	kr. 4 116	kr. 4 120	kr. 4 131	kr. 3 877	kr. 3 797	kr. 3 709	kr. 3 556
Bruttofaktorindkomst <i>gross domestic product at factor cost</i>	4 785	4 787	4 784	4 479	4 362	4 264	4 106
Bruttonationalindkomst i markedspriser <i>gross national product at market prices</i>	5 107	5 109	5 128	4 779	4 671	4 529	4 380
Heraf <i>of which:</i>							
Overskud på betalingsbalancens løbende poster <i>export surplus etc.</i> ..	215	223	÷48	÷64	÷60	÷89	91
Konsum <i>consumption</i>	3 717	3 730	3 801	3 653	3 546	3 553	3 455
Bruttoinvestering <i>gross investment</i> ..	1 175	1 156	1 375	1 190	1 185	1 065	834

den vej, udgør den hjemlige bruttoopsparing, beregnet som differencen mellem investeringerne og underskuddet på betalingsbalancens løbende poster, en noget større andel af bruttonationalproduktet i markedspriser i efterkrigsårene, end den gjorde før krigen. Da de indirekte afgifter udgør en stigende andel af bruttonationalproduktet i markedspriser, bliver stigningen i opsparingens andel noget større, når opsparingens måles i forhold til bruttofaktorindkomsten.

Den omtalte stigning i de årlige investeringer androg fra 1938 til 1952 i alt 370 pct. Målt i 1949-priser, kulminerede stigningen i 1950, efter hvilket år der indtraf en vis nedgang navnlig i den form, at lageropbygningen gik i stå.

Fradrages afskrivninger, reparation og vedligeholdelse i tallene, kan man med det forbehold, der følger af afskrivningsberegningernes usikkerhed, opgøre nettoopsparingen til ca. 600 mill. kr. i 1938 og ca. 3 milliarder kr. i 1952. Nettoopsparingens andel af nettonationalproduktet i markedspriser er derved steget fra 9 pct. i 1938 til 12—13 pct. i efterkrigsårene. Opgjort som andel af nettofaktorindkomsten er stigningen i nettoopsparingen noget større.

Tabel 6. Nationalproduktet og dets anvendelse målt i kr. pr. indbygger 1938 og 1947—1952 (1949 = 100). Årets priser og 1949-priser.

Table 6. Allocation of the National Product Measured in Kroner per Capita 1938 and 1947—1952 (1949 = 100). Current Prices and 1949 Prices.

	1952	1951	1950	1949	1948	1947	1938
<i>Årets priser current prices:</i>							
Nettonationalindkomst <i>net national product at factor cost</i>	127	121	113	100	95	89	45
Bruttofaktorindkomst <i>gross domestic product at factor cost</i>	129	123	113	100	94	88	44
Bruttonationalindkomst i markedspriser <i>gross national product at market prices</i>	129	123	114	100	94	88	44
Konsum <i>consumption</i>	126	123	114	100	94	91	46
Bruttoinvestering <i>gross investment</i>	129	121	123	100	96	81	31
Bruttoopsparing <i>gross saving</i>	139	122	113	100	95	77	36
<i>1949-priser 1949 prices:</i>							
Nettonationalindkomst <i>net national product at factor cost</i>	106	106	107	100	98	96	92
Bruttofaktorindkomst <i>gross domestic product at factor cost</i>	107	107	107	100	97	95	92
Bruttonationalindkomst i markedspriser <i>gross national product at market prices</i>	107	107	107	100	98	95	92
Konsum <i>consumption</i>	102	102	104	100	97	97	95
Bruttoinvestering <i>gross investment</i>	99	97	116	100	100	89	70

Stigningen i det årlige konsum har været en del mindre, men mere jævn end fremgangen i investeringerne. Fra 1938 til 1952 andrager konsumstigningen 215 pct. Målt i 1949-priser udgør stigningen ca. 13 pct. til 1947, efter hvilket år der fandt en yderligere stigning på 10 pct. sted indtil 1950. Herefter viste konsumet en stagnerende eller svagt faldende tendens. En væsentlig del af den skete stigning i konsumet forklares i øvrigt ved en særlig stærk stigning i indkøbet af varige konsumgoder, efterhånden som forsyningssituationen har muliggjort det — jfr. tabellerne 25 og 26 i det følgende.

Målt pr. indbygger og i 1949-priser var investeringerne, som det kan udledes af tabel 5 og 6, 40 pct. større i 1952 end i 1938, mens konsumet pr. indbygger lå ca. 8 pct. over 1938-niveauet.

Kapitel III.

Nationalregnskab for årene 1947—1952.

A. Hovedopstilling.

1. Når man fra fremstillingen af sammenhængen mellem samlet produktionsværdi, samlet nationalprodukt, samlet indkomst, samlet konsum etc. går videre til en mere detaljeret belysning af dansk økonomis opbygning, er det nyttigt at opstille et bogholderi for samfundet, hvor man begynder med en opdeling af samfundet i *sektorer*. For hver af disse sektorer føres dernæst en række *konti*, på hvilke man bogfører de økonomiske *transaktioner* inden for sektoren og mellem sektorerne indbyrdes, som man ønsker at belyse.

Hvor mange sektorer, konti og transaktioner, man da tager udgangspunkt i, og efter hvilke kriterier man slår de talrige mulige sammen til nogle få, må naturligt afhænge af, hvilke sider af den økonomiske udvikling, det drejer sig om at belyse.

Sektorinddelingen kan enten foretages således, at den fortrinsvis følger de *institutionelle* grænser i samfundet (stat ctr. private, forskellige lokaliteter etc.) eller således, at man især lægger vægt på at karakterisere sektorerne ved den *funktion* (produktion, forbrug, ka-

pitaldannelse etc.), der udøves inden for sektoren. I et vist omfang vil institutionelle og funktionelle grænser falde sammen, og des mere specificeret man gør sektorinddelingen, des større mulighed er der for at arbejde med en på een gang institutionelt og funktionelt bestemt sektorinddeling. Fuld hensyntagen til begge kriterier på een gang vil dog i reglen give ret uoverskuelige opstillinger, således at eet af hensynene oftest får forrang for det andet.

Transaktionerne kan deles i *reale* (varer og tjenester) og *monetære* (betalinger). Transaktioner er oftest *dobbelt-sidede*, således at der udveksles varer mod varer, fordringer mod penge eller varer mod penge. Herudover finder der dog en række *eensidede* transaktioner sted i form af gaver, sociale ydelser, skatter o. lign.

I de fleste tilfælde begrænser man sig til at opgøre *faktisk forekommende transaktioner*. Da der imidlertid som nævnt indgår en række varer og tjenester, som ikke passerer markedet, i nationalproduktet, kan det til visse formål blive nødvendigt at opgøre *tænkte transaktioner*. Det gælder f. eks. landbrugerens konsum af egne produkter eller lejeværdien af ejerlejligheder, hvor man forestiller sig et salg fra landmanden resp. husejeren i hans egenskab af producent til ham selv i hans egenskab af forbruger.

2. Da nationalregnskabsopstillingens værdi for detailanalyser stiger, des flere sektorer, konti og transaktioner den medtager, samtidig med at overskueligheden hæmmes, er det nødvendigt at foretage et valg mellem disse to hensyn ved udformningen af opstillingsmåden.

Ved den her anvendte opstilling er hovedvægten lagt på overskueligheden, idet der i overensstemmelse med F.N.'s og O.E.E.C.'s forslag¹⁾ til internationalt sammenlignelige nationalregnskabsopstillinger er foretaget en ret vidtgående sammendragning af sektorer, konti og transaktioner.

Samtidig har man — stadig følgende principperne i disse forslag — valgt en overvejende funktionelt bestemt sektorinddeling, og i

¹⁾ Jfr. de foran s. 13 cit. publikationer.

overensstemmelse hermed er de illustrerede transaktioner fortrinsvis bestemt ved deres funktion.

Det er således f. eks. produktionen og dennes deling på erhverv, indkomsten og dennes funktionelle fordeling på løn, rente og selvstændiges indkomst, samt dens deling på anvendelse til konsum og opsparing etc., der illustreres, hvorimod eksempelvis lønmodtagernes samlede indtægter incl. eventuelle rente- og driftsherreindtægter eller selvstændiges driftsomkostninger og udgifter til privat forbrug ikke opgøres.

Samtidig er grupperingen foretaget således, at på een gang reale og monetære transaktioner omfattende varer og tjenester er holdt adskilt fra de rent monetære, der omfatter finansielle fordringer, ligesom begge disse dobbeltsidede transaktioner er holdt adskilt fra de eensidede, hvor der ingen direkte modydelse finder sted (skatter, sociale ydelser m. v.).

Fordelen ved et sådant, relativt forenklet og overvejende funktionelt opbygget regnskab ligger deri, at det knytter sig nøje til den ligeledes funktionelle sammenhæng mellem de i kap. II omtalte totalstørrelser. Herved fremtræder de i nationalregnskabet viste sammenhænge på overskuelig måde som delsammenhænge i den større sammenhæng mellem produktion, indkomstdannelse og indkomstanvendelse.

Samtidig knytter der sig imidlertid den ulempe til nationalregnskaber af denne type, at man afskæres fra at illustrere en række mere institutionelt betingede transaktioner. Ved analyser af samfundets økonomiske reaktioner kan dette være en mangel, da institutionelt afgrænsede gruppers reaktion (f. eks. samtlige offentlige myndigheders eller aktieselskabernes i modsætning til selvstændige erhvervsdrivendes) kan være af samme interesse som funktionelt afgrænsede gruppers. Hertil kommer så, at en del af de statistiske oplysninger, som anvendes jævnsides med forskellig produktionsstatistik (f. eks. aktieselskabsstatistik) indsamles efter institutionelle linier og derfor kun med besvær kan indpasses i funktionelle definitioner.

Tabel 7. National-
 Table 7. The National

	1. National- produktkonto <i>domestic product account</i>	
	Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>
	mill. kr.	mill. kr.
1.1 og 1.2 Bruttofaktorindkomst <i>gross domestic product at factor cost</i>	24 978	—
1.3 Indirekte afgifter <i>indirect taxes</i>	1 984	—
1.4 Pristilskud <i>subsidies</i>	÷ 218	—
Bruttonationalprodukt i markedspriser <i>gross domestic product at market prices</i>	26 744	—
1.5 Privat konsum <i>private consumption</i>	—	16 928
1.6 Offentligt konsum <i>government consumption</i>	—	2 959
1.7 Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer <i>depreciation, maintenance, and repairs</i>	6.1	3 550
1.8 Nettoinvesteringer <i>net investment</i>	6.1	3 082
1.9 Samlet udførsel m. m. (ekskl. renteindtægt) <i>total exports etc. (excl. interest received)</i>	5.1	7 976
1.10 Samlet indførsel m. m. (ekskl. renteudgift) <i>total imports etc. (excl. interest paid)</i>	—	÷ 7 751
Bruttonationalprodukt i markedspriser <i>gross domestic product at market prices</i>	—	26 744
2.1 Lønninger <i>wages paid</i>	3.5	—
2.2 Selvstændiges erhvervsindtægter m. m. <i>earned incomes of proprietors, owners, etc.</i>	3.6	—
2.3 Arbejdsgiverbidrag til social sikring <i>social security contributions from employers</i>	3.7	—
2.4 Selskabshenlæggelser <i>corporate saving</i>	6.5	—
2.5 Selskabsskatter <i>corporate taxes</i>	4.9	—
2.6 Offentlige erhvervsindtægter (incl. forr.) <i>government income from property and entrepreneurship (incl. interest)</i>	4.6	—
Nettonationalindkomst <i>net national income</i>	—	—
2.7 Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer <i>depreciation, maintenance, and repairs</i>	6.3	—
2.8 Renteudgift til udlandet <i>interest paid to foreign countries</i>	5.6	—
2.9 Renteindtægt fra udlandet <i>interest received from foreign countries</i>	5.2	—
Bruttofaktorindkomst <i>gross domestic product at factor cost</i>	—	—
3.2 Direkte personlige skatter, kontingenter, gebyrer m. m. <i>direct personal taxes, contributions to social security, fees, etc.</i>	4.8	—
3.3 Ejendomsskatter <i>taxes on land and buildings</i>	4.10	—
3.8 Renter af offentlig gæld <i>interest on public debt</i>	4.3	—
3.9 Andre overførsler fra det offentlige <i>other government transfers</i>	4.4	—
3.4 Personlig opsparing <i>personal saving</i>	6.6	—
Personlige indtægter = personlige udgifter <i>personal incomes = personal expenditure</i>	—	—
4.5 Offentlig opsparing <i>government saving</i>	6.4	—
Offentlige indtægter = offentlige udgifter <i>government revenue = government expenditure</i>	—	—
5.3 Nettolångivning til udlandet <i>net loans to foreign countries</i>	6.2	—
5.4 Nettogaver fra udlandet <i>Marshall aid etc.</i>	6.7	—
Betalingsbalancens løbende poster <i>balance of payments</i>	—	—
Bruttotilvækst i nationalformuen <i>gross increase in national wealth</i>	—	—
	26 744	26 744

regnskabet 1952.

Accounts 1952.

2. Nationalindkomstkonto <i>national income account</i>		3. Husholdningernes konto <i>household account</i>		4. Det offentlige konto <i>government sector account</i>		5. Udlandet <i>rest of the world</i>		6. Kapitalkonto <i>capital account</i>	
Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>	Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>	Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>	Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>	Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>
mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
—	24 978	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1 984	—	—	—	—
—	—	—	—	218	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	16 928	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2 959	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	3 550	—
—	—	—	—	—	—	—	—	3 082	—
—	—	—	—	—	—	7 976	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	7 751	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11 338	—	—	11 338	—	—	—	—	—	—
8 920	—	—	8 920	—	—	—	—	—	—
70	—	—	70	—	—	—	—	—	—
356	—	—	—	—	—	—	—	—	356
380	—	—	—	—	380	—	—	—	—
292	—	—	—	—	292	—	—	—	—
21 356	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 550	—	—	—	—	—	—	—	—	3 550
117	—	—	—	—	—	—	117	—	—
+ 45	—	—	—	—	—	45	—	—	—
24 978	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	2 743	—	—	2 743	—	—	—	—
—	—	428	—	—	428	—	—	—	—
—	—	—	304	304	—	—	—	—	—
—	—	—	1 651	1 651	—	—	—	—	—
—	—	2 184	—	—	—	—	—	—	2 184
—	—	22 283	22 283	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	695	—	—	—	—	695
—	—	—	—	5 827	5 827	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	+ 197	—	197	—
—	—	—	—	—	—	44	—	—	44
—	—	—	—	—	—	7 868	7 868	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	6 829	6 829
24 978	24 978	22 283	22 283	5 827	5 827	7 868	7 868	6 829	6 829

Tabel 8. National-
 Table 8. The National-

	1. National- produktkonto <i>domestic product account</i>	
	Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>
	mill. kr.	mill. kr.
1.1 og 1.2 Bruttofaktorindkomst <i>gross domestic product at factor cost</i>	23 634	—
1.3 Indirekte afgifter <i>indirect taxes</i>	1 870	—
1.4 Pristilskud <i>subsidies</i>	÷ 168	—
Bruttonationalprodukt i markedspriser <i>gross domestic product at market prices</i>	25 336	—
1.5 Privat konsum <i>private consumption</i>	—	16 734
1.6 Offentligt konsum <i>government consumption</i>	—	2 625
1.7 Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer <i>depreciation, maintenance, and repairs</i>	—	3 325
1.8 Nettoinvesteringer <i>net investment</i>	—	2 855
1.9 Samlet udførsel m. m. (ekskl. renteindtægt) <i>total exports etc. (excl. interest received)</i>	—	7 827
1.10 Samlet indførsel m. m. (ekskl. renteudgift) <i>total imports etc. (excl. interest paid)</i>	—	÷ 8 030
Bruttonationalprodukt i markedspriser <i>gross domestic product at market prices</i>	—	25 336
2.1 Lønninger <i>wages paid</i>	—	—
2.2 Selvstændiges erhvervsindtægter m. m. <i>earned incomes of proprietors, owners, etc.</i>	—	—
2.3 Arbejdsgiverbidrag til social sikring <i>social security contributions from employers</i>	—	—
2.4 Selskabshenlæggelser <i>corporate saving</i>	—	—
2.5 Selskabsskatter <i>corporate taxes</i>	—	—
2.6 Offentlige erhvervsindtægter (incl. forr.) <i>government income from property and entrepreneurship (incl. interest)</i>	—	—
Nettonationalindkomst <i>net national income</i>	—	—
2.7 Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer <i>depreciation, maintenance, and repairs</i>	—	—
2.8 Renteudgift til udlandet <i>interest paid to foreign countries</i>	—	—
2.9 Renteindtægt fra udlandet <i>interest received from foreign countries</i>	—	—
Bruttofaktorindkomst <i>gross domestic product at factor cost</i>	—	—
3.2 Direkte personlige skatter, kontingenter, gebyrer m. m. <i>direct personal taxes, contributions to social security, fees, etc.</i>	—	—
3.3 Ejendomsskatter <i>taxes on land and buildings</i>	—	—
3.8 Renter af offentlig gæld <i>interest on public debt</i>	—	—
3.9 Andre overførsler fra det offentlige <i>other government transfers</i>	—	—
3.4 Personlig opsparing <i>personal saving</i>	—	—
Personlige indtægter = personlige udgifter <i>personal incomes = personal expenditure</i>	—	—
4.5 Offentlig opsparing <i>government saving</i>	—	—
Offentlige indtægter = offentlige udgifter <i>government revenue = government expenditure</i>	—	—
5.3 Nettolångivning til udlandet <i>net loans to foreign countries</i>	—	—
5.4 Nettogaver fra udlandet <i>Marshall aid etc.</i>	—	—
Betalingsbalancens løbende poster <i>balance of payments</i>	—	—
Bruttotilvækst i nationalformuen <i>gross increase in national wealth</i>	—	—
	25 336	25 336

regnskabet 1951.

Accounts 1951.

2. Nationalindkomstkonto <i>national income account</i>		3. Husholdningernes konto <i>household account</i>		4. Det offentliges konto <i>government sector account</i>		5. Udlandet <i>rest of the world</i>		6. Kapitalkonto <i>capital account</i>	
Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>	Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>	Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>	Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>	Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>
mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
—	23 634	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1 870	—	—	—	—
—	—	—	—	168	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	16 734	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2 625	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	3 325	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2 855	—
—	—	—	—	—	—	7 827	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	8 030	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10 601	—	—	10 601	—	—	—	—	—	—
8 692	—	—	8 692	—	—	—	—	—	—
68	—	—	68	—	—	—	—	—	—
321	—	—	—	—	—	—	—	—	321
301	—	—	—	—	301	—	—	—	—
256	—	—	—	—	256	—	—	—	—
20 239	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 325	—	—	—	—	—	—	—	—	3 325
119	—	—	—	—	—	—	119	—	—
÷ 49	—	—	—	—	—	49	—	—	—
23 634	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	2 464	—	—	2 464	—	—	—	—
—	—	394	—	—	394	—	—	—	—
—	—	—	259	259	—	—	—	—	—
—	—	—	1 511	1 511	—	—	—	—	—
—	—	1 539	—	—	—	—	—	—	1 539
—	—	21 131	21 131	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	722	—	—	—	—	722
—	—	—	—	5 285	5 285	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	÷ 148	—	148	—
—	—	—	—	—	—	421	—	—	421
—	—	—	—	—	—	8 149	8 149	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	6 328	6 328
23 634	23 634	21 131	21 131	5 285	5 285	8 149	8 149	6 328	6 328

Tabel 9. National-
 Table 9. The National

		1. National- produktkonto domestic product account	
		Debet debit	Kredit credit
		mill. kr. 21 694	mill. kr. —
1.1 og 1.2	Bruttonationalindkomst <i>gross domestic product at factor cost</i>	21 694	—
1.3	Indirekte afgifter <i>indirect taxes</i>	1 721	—
1.4	Pristilskud <i>subsidies</i>	÷ 154	—
	Bruttonationalprodukt i markedspriser <i>gross domestic product at market prices</i>	23 261	—
1.5	Privat konsum <i>private consumption</i>	—	15 545
1.6	Offentligt konsum <i>government consumption</i>	—	2 203
1.7	Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer <i>depreciation, maintenance, and repairs</i>	—	2 825
1.8	Nettoinvesteringer <i>net investment</i>	—	3 430
1.9	Samlet udførsel m. m. (ekskl. renteindtægt) <i>total exports etc. (excl. interest received)</i>	—	6 017
1.10	Samlet indførsel m. m. (ekskl. renteudgift) <i>total imports etc. (excl. interest paid)</i>	—	÷ 6 759
	Bruttonationalprodukt i markedspriser <i>gross domestic product at market prices</i>	—	23 261
2.1	Lønninger <i>wages paid</i>	—	—
2.2	Selvstændiges erhvervsindtægter m. m. <i>earned incomes of proprietors, owners, etc.</i>	—	—
2.3	Arbejdsgiverbidrag til social sikring <i>social security contributions from employers</i>	—	—
2.4	Selskabshenlæggelser <i>corporate saving</i>	—	—
2.5	Selskabsskatter <i>corporate taxes</i>	—	—
2.6	Offentlige erhvervsindtægter (incl. forr.) <i>government income from property and entrepreneurship (incl. interest)</i>	—	—
	Nettonationalindkomst <i>net national income</i>	—	—
2.7	Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer <i>depreciation, maintenance, and repairs</i>	—	—
2.8	Renteudgift til udlandet <i>interest paid to foreign countries</i>	—	—
2.9	Renteindtægt fra udlandet <i>interest received from foreign countries</i>	—	—
	Bruttonationalindkomst <i>gross domestic product at factor cost</i>	—	—
3.2	Direkte personlige skatter, kontingenter, gebyrer m. m. <i>direct personal taxes, contributions to social security, fees, etc.</i>	—	—
3.3	Ejendomsskatter <i>taxes on land and buildings</i>	—	—
3.8	Renter af offentlig gæld <i>interest on public debt</i>	—	—
3.9	Andre overførsler fra det offentlige <i>other government transfers</i>	—	—
3.4	Personlig opsparing <i>personal saving</i>	—	—
	Personlige indtægter = personlige udgifter <i>personal incomes = personal expenditure</i>	—	—
4.5	Offentlig opsparing <i>government saving</i>	—	—
	Offentlige indtægter = offentlige udgifter <i>government revenue = government expenditure</i>	—	—
5.3	Nettolångivning til udlandet <i>net loans to foreign countries</i>	—	—
5.4	Nettogaver fra udlandet <i>Marshall aid etc.</i>	—	—
	Betalingsbalancens løbende poster <i>balance of payments</i>	—	—
	Bruttotilvækst i nationalformuen <i>gross increase in national wealth</i>	—	—
		23 261	23 261

regnskabet 1950.

Accounts 1950.

2. Nationalindkomstkonto <i>national income account</i>		3. Husholdningernes konto <i>household account</i>		4. Det offentlige konto <i>government sector account</i>		5. Udlandet <i>rest of the world</i>		6. Kapitalkonto <i>capital account</i>	
Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>	Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>	Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>	Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>	Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>
mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
—	21 694	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	154	1 721	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	15 545	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2 203	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2 825	—
—	—	—	—	—	—	—	—	3 430	—
—	—	—	—	—	—	6 017	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	6 759	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9 626	—	—	9 626	—	—	—	—	—	—
8 291 63	—	—	8 291 63	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
292	—	—	—	—	—	—	—	—	292
238	—	—	—	—	238	—	—	—	—
272	—	—	—	—	272	—	—	—	—
18 782	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 825 123	—	—	—	—	—	—	123	—	2 825
÷ 36	—	—	—	—	—	36	—	—	—
21 694	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	2 117	—	—	2 117	—	—	—	—
—	—	341	—	—	341	—	—	—	—
—	—	—	243	243	—	—	—	—	—
—	—	—	1 276	1 276	—	—	—	—	—
—	—	1 496	—	—	—	—	—	—	1 496
—	—	19 499	19 499	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	813	—	—	—	—	813
—	—	—	—	4 689	4 689	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	373	—	÷ 373	—
—	—	—	—	—	—	456	—	—	456
—	—	—	—	—	—	6 882	6 882	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	5 882	5 882
21 694	21 694	19 499	19 499	4 689	4 689	6 882	6 882	5 882	5 882

Tabel 10. National-
Table 10. The National

		1. National- produktkonto <i>domestic product account</i>	
		Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>
		mill.kr. 18 948	mill.kr. —
1.1 og 1.2	Bruttofaktorindkomst <i>gross domestic product at factor cost</i>	18 948	—
1.3	Indirekte afgifter <i>indirect taxes</i>	1 588	—
1.4	Pristilskud <i>subsidies</i>	÷ 247	—
	Bruttonationalprodukt i markedspriser <i>gross domestic product at market prices</i>	20 289	—
1.5	Privat konsum <i>private consumption</i>	—	13 394
1.6	Offentligt konsum <i>government consumption</i>	—	2 057
1.7	Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer <i>depreciation, maintenance, and repairs</i>	—	2 475
1.8	Nettoinvesteringer <i>net investment</i>	—	2 560
1.9	Samlet udførsel m. m. (ekskl. renteindtægt) <i>total exports etc. (excl. interest received)</i>	—	4 682
1.10	Samlet indførsel m. m. (ekskl. renteudgift) <i>total imports etc. (excl. interest paid)</i>	—	÷ 4 879
	Bruttonationalprodukt i markedspriser <i>gross domestic product at market prices</i>	—	20 289
2.1	Lønninger <i>wages paid</i>	—	—
2.2	Selvstændiges erhvervsindtægter m. m. <i>earned incomes of proprietors, owners, etc.</i>	—	—
2.3	Arbejdsgiverbidrag til social sikring <i>social security contributions from employers</i>	—	—
2.4	Selskabshenlæggelser <i>corporate saving</i>	—	—
2.5	Selskabsskatter <i>corporate taxes</i>	—	—
2.6	Offentlige erhvervsindtægter (incl. forr.) <i>government income from property and entrepreneurship (incl. interest)</i>	—	—
	Nettonationalindkomst <i>net national income</i>	—	—
2.7	Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer <i>depreciation, maintenance, and repairs</i>	—	—
2.8	Renteudgift til udlandet <i>interest paid to foreign countries</i>	—	—
2.9	Renteindtægt fra udlandet <i>interest received from foreign countries</i>	—	—
	Bruttofaktorindkomst <i>gross domestic product at factor cost</i>	—	—
3.2	Direkte personlige skatter, kontingenter, gebyrer m. m. <i>direct personal taxes, contributions to social security, fees, etc.</i>	—	—
3.3	Ejendomsskatter <i>taxes on land and buildings</i>	—	—
3.8	Renter af offentlig gæld <i>interest on public debt</i>	—	—
3.9	Andre overførsler fra det offentlige <i>other government transfers</i>	—	—
3.4	Personlig opsparing <i>personal saving</i>	—	—
	Personlige indtægter = personlige udgifter <i>personal incomes = personal expenditure</i>	—	—
4.5	Offentlig opsparing <i>government saving</i>	—	—
	Offentlige indtægter = offentlige udgifter <i>government revenue = government expenditure</i>	—	—
5.3	Nettolångivning til udlandet <i>net loans to foreign countries</i>	—	—
5.4	Nettogaver fra udlandet <i>Marshall aid etc.</i>	—	—
	Betalingsbalancens løbende poster <i>balance of payments</i>	—	—
	Bruttotilvækst i nationalformuen <i>gross increase in national wealth</i>	—	—
		20 289	20 289

regnskabet 1949.

Accounts 1949.

2. Nationalindkomstkonto <i>national income account</i>		3. Husholdningernes konto <i>household account</i>		4. Det offentlige konto <i>government sector account</i>		5. Udlandet <i>rest of the world</i>		6. Kapitalkonto <i>capital account</i>	
Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>	Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>	Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>	Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>	Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>
mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
—	18 948	—	—	—	1 588	—	—	—	—
—	—	—	—	247	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	13 394	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2 057	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2 475	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2 560	—
—	—	—	—	—	—	4 682	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	4 879	—	—
8 630	—	—	8 630	—	—	—	—	—	—
7 036	—	—	7 036	—	—	—	—	—	—
48	—	—	48	—	—	—	—	—	—
285	—	—	—	—	—	—	—	—	285
185	—	—	—	—	185	—	—	—	—
214	—	—	—	—	214	—	—	—	—
16 398	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 475	—	—	—	—	—	—	—	—	2 475
110	—	—	—	—	—	—	110	—	—
÷ 35	—	—	—	—	—	35	—	—	—
18 948	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	2 090	—	—	2 090	—	—	—	—
—	—	331	—	—	331	—	—	—	—
—	—	—	228	228	—	—	—	—	—
—	—	—	1 268	1 268	—	—	—	—	—
—	—	1 395	—	—	—	—	—	—	1 395
—	—	17 210	17 210	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	608	—	—	—	—	608
—	—	—	—	4 408	4 408	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	÷ 212	—	212	—
—	—	—	—	—	—	484	—	—	484
—	—	—	—	—	—	4 989	4 989	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	5 247	5 247
18 948	18 948	17 210	17 210	4 408	4 408	4 989	4 989	5 247	5 247

Tabel 11. National-
 Table 11. The National

	1. National- produktkonto domestic product account	
	Debet debit	Kredit credit
	mill.kr.	mill.kr.
1.1 og 1.2 Bruttofaktorindkomst <i>gross domestic product at factor cost</i>	17 726	—
1.3 Indirekte afgifter <i>indirect taxes</i>	1 547	—
1.4 Pristilskud <i>subsidies</i>	+ 334	—
Bruttonationalprodukt i markedspriser <i>gross domestic product at market prices</i>	18 939	—
1.5 Privat konsum <i>private consumption</i>	—	12 445
1.6 Offentligt konsum <i>government consumption</i>	—	1 964
1.7 Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer <i>depreciation, maintenance, and repairs</i>	—	2 225
1.8 Nettoinvesteringer <i>net investment</i>	—	2 576
1.9 Samlet udførsel m. m. (eksl. renteindtægt) <i>total exports etc. (excl. interest received)</i>	—	3 704
1.10 Samlet indførsel m. m. (eksl. renteudgift) <i>total imports etc. (excl. interest paid)</i>	—	+ 3 975
Bruttonationalprodukt i markedspriser <i>gross domestic product at market prices</i>	—	18 939
2.1 Lønninger <i>wages paid</i>	—	—
2.2 Selvstændiges erhvervsindtægter m. m. <i>earned incomes of proprietors, owners, etc.</i>	—	—
2.3 Arbejdsgiverbidrag til social sikring <i>social security contributions from employers</i>	—	—
2.4 Selskabshenlæggelser <i>corporate saving</i>	—	—
2.5 Selskabsskatter <i>corporate taxes</i>	—	—
2.6 Offentlige erhvervsindtægter (incl. forr.) <i>government income from property and entrepreneurship (incl. interest)</i>	—	—
Nettonationalindkomst <i>net national income</i>	—	—
2.7 Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer <i>depreciation, maintenance, and repairs</i>	—	—
2.8 Renteudgift til udlandet <i>interest paid to foreign countries</i>	—	—
2.9 Renteindtægt fra udlandet <i>interest received from foreign countries</i>	—	—
Bruttofaktorindkomst <i>gross domestic product at factor cost</i>	—	—
3.2 Direkte personlige skatter, kontingenter, gebyrer m. m. <i>direct personal taxes, contributions to social security, fees, etc.</i>	—	—
3.3 Ejendomsskatter <i>taxes on land and buildings</i>	—	—
3.8 Renter af offentlig gæld <i>interest on public debt</i>	—	—
3.9 Andre overførsler fra det offentlige <i>other government transfers</i>	—	—
3.4 Personlig opsparing <i>personal saving</i>	—	—
Personlige indtægter = personlige udgifter <i>personal incomes = personal expenditure</i>	—	—
4.5 Offentlig opsparing <i>government saving</i>	—	—
Offentlige indtægter = offentlige udgifter <i>government revenue = government expenditure</i>	—	—
5.3 Nettolångivning til udlandet <i>net loans to foreign countries</i>	—	—
5.4 Nettogaver fra udlandet <i>Marshall aid etc.</i>	—	—
Betalingsbalancens løbende poster <i>balance of payments</i>	—	—
Bruttotilvækst i nationalformuen <i>gross increase in national wealth</i>	—	—
	18 939	18 939

regnskabet 1948.
Accounts 1948.

2. Nationalindkomstkonto <i>national income account</i>		3. Husholdningernes konto <i>household account</i>		4. Det offentlige konto <i>government sector account</i>		5. Udlandet <i>rest of the world</i>		6. Kapitalkonto <i>capital account</i>	
Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>	Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>	Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>	Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>	Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>
mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
—	17 726	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1 547	—	—	—	—
—	—	—	—	334	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	12 445	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1 964	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2 225	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2 576	—
—	—	—	—	—	—	3 704	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	3 975	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8 309	—	—	8 309	—	—	—	—	—	—
6 458	—	—	6 458	—	—	—	—	—	—
41	—	—	41	—	—	—	—	—	—
252	—	—	—	—	—	—	—	—	252
182	—	—	—	—	182	—	—	—	—
192	—	—	—	—	192	—	—	—	—
15 434	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 225	—	—	—	—	—	—	—	—	2 225
100	—	—	—	—	—	—	100	—	—
÷ 33	—	—	—	—	—	33	—	—	—
17 726	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	2 142	—	—	2 142	—	—	—	—
—	—	308	—	—	308	—	—	—	—
—	—	—	219	219	—	—	—	—	—
—	—	—	1 094	1 094	—	—	—	—	—
—	—	1 226	—	—	—	—	—	—	1 226
—	—	16 121	16 121	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	760	—	—	—	—	760
—	—	—	—	4 371	4 371	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	262	—	÷ 262	—
—	—	—	—	—	—	76	—	—	76
—	—	—	—	—	—	4 075	4 075	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	4 539	4 539
17 726	17 726	16 121	16 121	4 371	4 371	4 075	4 075	4 539	4 539

Tabel 12. National-
Table 12. The National

	1. National- produktkonto <i>domestic product account</i>	
	Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>
	mill.kr.	mill.kr.
1.1 og 1.2 Bruttofaktorindkomst <i>gross domestic product at factor cost</i>	16 414	—
1.3 Indirekte afgifter <i>indirect taxes</i>	1 383	—
1.4 Pristilskud <i>subsidies</i>	÷ 335	—
Bruttonationalprodukt i markedspriser <i>gross domestic product at market prices</i>	17 462	—
1.5 Privat konsum <i>private consumption</i>	—	11 889
1.6 Offentligt konsum <i>government consumption</i>	—	1 910
1.7 Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer <i>depreciation, maintenance, and repairs</i>	—	2 075
1.8 Nettoinvesteringer <i>net investment</i>	—	1 931
1.9 Samlet udførsel m. m. (ekscl. renteindtægt) <i>total exports etc. (excl. interest received)</i>	—	3 165
1.10 Samlet indførsel m. m. (ekscl. renteudgift) <i>total imports etc. (excl. interest paid)</i>	—	÷ 3 508
Bruttonationalprodukt i markedspriser <i>gross domestic product at market prices</i>	—	17 462
2.1 Lønninger <i>wages paid</i>	—	—
2.2 Selvstændiges erhvervsindtægter m. m. <i>earned incomes of proprietors, owners, etc.</i>	—	—
2.3 Arbejdsgiverbidrag til social sikring <i>social security contributions from employers</i>	—	—
2.4 Selskabshenlæggelser <i>corporate saving</i>	—	—
2.5 Selskabsskatter <i>corporate taxes</i>	—	—
2.6 Offentlige erhvervsindtægter (incl. forr.) <i>government income from property and entrepreneurship (incl. interest)</i>	—	—
Nettonationalindkomst <i>net national income</i>	—	—
2.7 Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer <i>depreciation, maintenance, and repairs</i>	—	—
2.8 Renteudgift til udlandet <i>interest paid to foreign countries</i>	—	—
2.9 Renteindtægt fra udlandet <i>interest received from foreign countries</i>	—	—
Bruttofaktorindkomst <i>gross domestic product at factor cost</i>	—	—
3.2 Direkte personlige skatter, kontingenter, gebyrer m. m. <i>direct personal taxes, contributions to social security, fees, etc.</i>	—	—
3.3 Ejendomsskatter <i>taxes on land and buildings</i>	—	—
3.8 Renter af offentlig gæld <i>interest on public debt</i>	—	—
3.9 Andre overførsler fra det offentlige <i>other government transfers</i>	—	—
3.4 Personlig opsparing <i>personal saving</i>	—	—
Personlige indtægter = personlige udgifter <i>personal incomes = personal expenditure</i>	—	—
4.5 Offentlig opsparing <i>government saving</i>	—	—
Offentlige indtægter = offentlige udgifter <i>government revenue = government expenditure</i>	—	—
5.3 Nettolångivning til udlandet <i>net loans to foreign countries</i>	—	—
5.4 Nettogaver fra udlandet <i>Marshall aid etc.</i>	—	—
Betalingsbalancens løbende poster <i>balance of payments</i>	—	—
Bruttotilvækst i nationalformuen <i>gross increase in national wealth</i>	—	—
	17 462	17 462

regnskabet 1947.

Accounts 1947.

2. Nationalindkomstkonto <i>national income account</i>		3. Husholdningernes konto <i>household account</i>		4. Det offentlige konto <i>government sector account</i>		5. Udlandet <i>rest of the world</i>		6. Kapitalkonto <i>capital account</i>	
Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>	Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>	Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>	Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>	Debet <i>debit</i>	Kredit <i>credit</i>
mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.
—	16 414	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1 383	—	—	—	—
—	—	—	—	335	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	11 889	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1 910	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2 075	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1 931	—
—	—	—	—	—	—	3 165	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	3 508	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7 608	—	—	7 608	—	—	—	—	—	—
5 942	—	—	5 942	—	—	—	—	—	—
29	—	—	29	—	—	—	—	—	—
275	—	—	—	—	—	—	—	—	275
190	—	—	—	—	190	—	—	—	—
220	—	—	—	—	220	—	—	—	—
14 264	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 075	—	—	—	—	—	—	—	—	2 075
105	—	—	—	—	—	—	105	—	—
÷ 30	—	—	—	—	—	30	—	—	—
16 414	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1 981	—	—	1 981	—	—	—	—
—	—	278	—	—	278	—	—	—	—
—	—	—	220	220	—	—	—	—	—
—	—	—	966	966	—	—	—	—	—
—	—	617	—	—	—	—	—	—	617
—	—	14 765	14 765	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	621	—	—	—	—	621
—	—	—	—	4 052	4 052	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	418	—	÷ 418	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	3 613	3 613	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	3 588	3 588
16 414	16 414	14 765	14 765	4 052	4 052	3 613	3 613	3 588	3 588

For i nogen grad at bøde på de mangler, der således kan knytte sig til et overvejende funktionelt opstillet nationalregnskab, har man i det følgende udvidet fremstillingen med en række tabeller og oplysninger, som ikke udelukkende refererer sig til funktionelle delinger.

3. Som udgangspunkt for opstillingen af nationalregnskabet i tabellerne 7—12 har man inddelt landets økonomiske virksomhed i i alt 3 *sektorer*: virksomheder, offentlige myndigheder og husholdninger. Alle offentlige virksomheder er herved henregnet under den første sektor, mens den anden kun rummer den del af det offentliges virksomhed, hvorigennem der stilles en række goder og tjenester (offentligt konsum) til rådighed for befolkningen uden nogen direkte modydelse.

For hver af disse sektorer føres dernæst 4 *konti*. Den første af disse, *produktionskontoen*, viser på kreditsiden de indtægter, der hidrører fra salg af produktionen, og på debetsiden de med produktionen forbundne udgifter. Den næste, som man kan benævne *dispositionskontoen*, viser samtlige indbetalinger til og udbetalinger fra sektoren, uanset om der har fundet en modydelse sted. Den tredje konto, *kapitaltransaktionskontoen*, modtager på kreditsiden alt, hvad sektoren låner eller får som kapitaltransferering incl. de afskrivninger og andre henlæggelser, sektoren foretager, mens den på debetsiden afgiver dels långivning og andre kapitaltransfereringer til andre sektorer og dels de af sektoren afholdte bruttoinvesteringsudgifter. På den sidste konto, *kontoen for ydre transaktioner* samles alle de transaktioner, der ikke har modposterings indbefald indenfor sektoren selv. Denne kontos kreditside viser således alle de debetposterings på sektorens øvrige konti, som ikke allerede er modposteret på kreditsiden i een eller flere af sektorens konti. Og på tilsvarende måde viser debetsiden de af de øvrige kontis kreditposterings, som ikke er modposteret indenfor sektoren.

På disse 12 konti (4 for hver af de 3 sektorer) bogføres der kun et ret begrænset antal *transaktioner*, idet der er foretaget en temmelig vidtgående sammendragning af enkeltposter.

På grundlag af den således foretagne klassifikation af sektorer,

konti og transaktioner er de i tabellerne opstillede nationalregnskaber afledt. Ved opstillingen har man dog sammendraget de 3 sektorer henholdsvis produktionskonti, dispositionskonti, kapitaltransaktionskonti og ydre konti til hver een for hele økonomien, hvorved alle transaktioner mellem sektorerne, som vedrører samme konto, cleares ud.

Nationalproduktkontoen (konto nr. 1) er således en sammenlægning af sektorernes produktionskonti. Dog er der sket den ændring, at alle pristilskud er flyttet fra kreditsiden over på debetsiden som et fradrag (negativ udgift), mens samlet import af varer og tjenester er flyttet fra debetsiden til kreditsiden, idet man ved disse to omflytninger opnår at kunne registrere nationalprodukttallene direkte.

Ved sammenlægningen af dispositionskontiene, der som nævnt viser alle ind- og udbetalinger fra sektorerne, har man dog søgt at bevare noget af sektorinddelingen, idet man fra den sammendragne dispositionskonto — kaldet *kontoen for nationalindkomst* (konto nr. 2), har udskilt 2 konti: *de private husholdningers dispositionskonto* (konto nr. 3) og *det offentliges dispositionskonto* (konto nr. 4). Mens *nationalindkomstkontoen* viser nationalindkomstens opdeling på de arter af indkomst, hvori den udbetales til husholdningerne og det offentlige, viser de to følgende konti på debetsiden anvendelsen af disse indkomster til konsum og investering etc., hos henholdsvis private konsumenter og offentlige myndigheder. Og samtidig viser de to konti alle de indbyrdes transfereringer mellem privatkonsumenter og det offentlige, der ville cleares ud, såfremt man nøjedes med een dispositionskonto for hele økonomien.

Når de tre sektorer ydre konti slås sammen til een, viser denne, *konto for udlandet* (konto nr. 5), alle transaktioner mellem landets indbyggere og andre landes indbyggere. *Kapitalkontoen* (konto nr. 6) svarer til sammendragningen af alle tre sektorer kapitalkonti. Dens debetside viser derfor for økonomien under eet bruttoinvesteringerne og nettotilgangen i udenlandske tilgodehavender, mens kreditsiden illustrerer finansieringen heraf ved forskellige former for opsparing incl. reinvesteringsudgifter, mens kapitaltransfereringerne mellem sektorerne cleares ud

Den skitserede udledning af det her benyttede nationalregnskab er anskueliggjort i nedenstående oversigt, i hvilken forspalten angiver kontiene og hovedet de 3 sektorer samt økonomien under eet.

Konti \ Sektorer	Virksomheder	Husholdninger	Offentlige myndigheder	Hele økonomien
Produktionskonto . .				1. Nationalproduktkonto
Dispositionskonto . .		3. Husholdningernes konto	4. Det offentlige konto	2. Nationalindkomstkonto
Konto for ydre transaktioner				5. Udlandets konto
Kapitaltransaktionskonto				6. Kapitalkonto

I det følgende vises hver af de enkelte konti for årene 1947—1952 under eet, idet man for at knytte forbindelsen mellem posteringerne i hovedopstillingerne i tabellerne 7—12 og i de enkelte konti (tabellerne 13, 18, 21, 29, 32 og 35) har givet transaktionerne korresponderende to-cifrede numre, hvor det første ciffer angiver kontoen og det andet transaktionens plads på de enkelte konti. I en række supplerende tabeller til de enkelte konti har man yderligere anført forskellige specifikationer af de enkelte posteringer. Blandt disse har man medtaget tal for 1938, hvor dette har været muligt og er skønnet af værdi for bedømmelse af udviklingen.

B. Nationalproduktkontoen.

Opstillingen i tabel 13 viser bruttonationalproduktet i markedspriser opdelt på nettofaktorindkomst, afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer og indirekte afgifter (\div pristilskud) samt bruttonationalproduktets anvendelse til privat og offentligt konsum, investeringsformål og eksportoverskud.

Tabel 13. Nationalproduktkontoen 1947—1952.

Table 13. Domestic Product Account 1947—1952.

	1952	1951	1950	1949	1948	1947
	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.
Debet debit:						
1.1 Nettofaktorindkomst <i>net domestic product at factor cost</i>	21 428	20 309	18 869	16 473	15 501	14 339
1.2 Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer <i>depreciation, maintenance, and repairs</i>	3 550	3 325	2 825	2 475	2 225	2 075
1.3 Indirekte afgifter <i>indirect taxes</i> . .	1 984	1 870	1 721	1 588	1 547	1 383
1.4 Pristilskud <i>subsidies</i>	÷ 218	÷ 168	÷ 154	÷ 247	÷ 334	÷ 335
Bruttonationalprodukt i markedspriser <i>gross domestic product at market prices</i>	26 744	25 336	23 261	20 289	18 939	17 462
Kredit credit:						
1.5 Privat konsum <i>private consumption</i>	16 928	16 734	15 545	13 394	12 445	11 889
1.6 Offentligt konsum <i>government consumption</i>	2 959	2 625	2 203	2 057	1 964	1 910
1.7 Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer <i>depreciation, maintenance, and repairs</i>	3 550	3 325	2 825	2 475	2 225	2 075
1.8.1 Lager- og besætningsforøgelse <i>increases in inventories and live-stock</i>	÷ 18	40	935	411	756	439
1.8.2 Faste nettoinvesteringer <i>fixed investment, net</i>	3 100	2 815	2 495	2 149	1 820	1 492
1.9 Samlet udførsel m. m. (ekskl. renteindtægt) <i>total exports etc. (excl. interest received)</i>	7 976	7 827	6 017	4 682	3 704	3 165
1.10 Samlet indførsel m. m. (ekskl. renteudgift) <i>total imports etc. (excl. interest paid)</i>	÷ 7 751	÷ 8 030	÷ 6 759	÷ 4 879	÷ 3 975	÷ 3 508
Bruttonationalprodukt i markedspriser <i>gross domestic product at market prices</i>	26 744	25 336	23 261	20 289	18 939	17 462

Da opstillingen som nævnt følger den angelsaksisk inspirerede udformning af F.N.'s og O.E.E.C.'s forslag til internationalt sammenlignelige nationalregnskaber, kan der være grund til endnu engang at fremhæve, at man her i landet beregningsteknisk tager udgangspunkt

Tabel 14. Erhvervenes bidrag til bruttonationalproduktet i markedspriser
Table 14. Contributions of the Individual Industries to Gross Domestic

	1952		1951	
	markeds- priser market prices	kost- priser factor cost	markeds- priser market prices	kost- priser factor cost
	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
Landbrug <i>agriculture</i>	4 941	4 969	4 377	4 378
Skovbrug <i>forestry</i>	72	72	74	74
Gartneri, frugtavl <i>gardening, fruit-farming</i>	244	241	234	232
Pelsdyrhold, biavl m. v. <i>fur-farming, bee-keeping, etc.</i>	50	49	48	47
Fiskeri <i>fishing</i>	112	112	107	107
Tørve- og brunkulsprod. <i>peat and lignite production</i>	90	93	100	101
Industri <i>manufacturing</i>	5 680	4 384	5 645	4 444
Håndværk <i>handicrafts</i>	2 359	2 359	2 161	2 161
Bygge- og anlægsvirksomhed <i>building and construction</i>	1 660	1 654	1 521	1 514
Offentlige værker <i>gas, electricity, and water</i>	397	397	382	382
Engroshandel <i>wholesale trade</i>	1 683	1 671	1 771	1 759
Detailhandel, brugsforeninger m. v. <i>retail trade, co-operative societies etc.</i>	2 248	1 998	2 173	1 935
Pengeinstitutter og forsikringsvirksomheder <i>banking and insurance</i>	561	561	535	518
Hoteller og restauranter <i>hotels and restaurants</i>	407	320	395	308
Biografer, teatre m. v. <i>cinemas, theatres, etc.</i>	136	62	122	57
Skibsfart <i>shipping</i>	827	827	846	846
Anden transport <i>other transport</i>	1 519	1 487	1 404	1 364
Liberale erhverv <i>professions</i>	470	434	431	397
Husgerning <i>domestic services</i>	296	296	284	284
Boligbenyttelse <i>use of dwellings</i>	961	961	909	909
Offentlige ydelser <i>government services</i>	2 031	2 031	1 817	1 817
Tilsammen <i>total</i>	26 744	24 978	25 336	23 634

i bruttofaktorindkomsten og derfra regner sig til nettofaktorindkomsten og bruttonationalproduktet i markedspriser.

På kreditsiden er tallet for det samlede private konsum beregnet som rest ud fra kendskabet til de øvrige poster.

I tilknytning til nationalproduktkontoens debetside viser tabel 14 og 15 henholdsvis i årets priser og i 1949-priser bruttonationalproduktet opgjort i markedspriser og bruttofaktorindkomsten fordelt på erhverv. Til sammenligning med førkrigsårene har man her medtaget tilsvarende tal for 1938.

Til yderligere illustration af den danske erhvervsstruktur viser tabellerne 16 og 17 bruttonationalproduktet i markedspriser og brutto-

og bruttofaktorindkomsten (kostpriser) 1938 og 1947—1952. Årets priser.
Product at Market Prices and Factor Cost 1938 and 1947—1952. Current Prices.

1950		1949		1948		1947		1938	
markeds- priser market prices	kost- priser factor cost	markeds- priser market prices	kost- priser factor cost	markeds- priser market prices	kost- priser factor cost	markeds- priser market prices	kost- priser factor cost	markeds- priser market prices	kost- priser factor cost
mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
4 159	4 137	3 386	3 479	2 809	2 979	2 518	2 675	1 303	1 251
71	71	66	66	51	58	55	58	31	31
271	269	249	247	343	342	291	290	62	61
49	48	35	35	24	24	28	28	8	8
100	100	135	135	133	133	116	116	32	32
46	46	77	78	156	162	202	219	4	4
5 385	4 203	4 632	3 561	4 379	3 385	3 781	2 944	1 427	1 123
2 111	2 111	1 944	1 944	1 794	1 794	1 703	1 703	733	733
1 312	1 308	1 097	1 094	966	963	871	868	374	374
340	340	321	321	292	292	245	245	167	167
1 647	1 635	1 276	1 265	1 152	1 141	1 154	1 143	589	586
1 973	1 819	1 721	1 572	1 578	1 424	1 494	1 353	725	716
477	477	433	433	399	399	370	370	164	164
369	284	380	274	435	303	438	304	150	142
108	51	97	47	102	52	101	55	46	28
498	498	456	456	463	463	440	440	211	211
1 225	1 208	1 099	1 084	1 060	1 041	1 053	1 031	462	453
396	365	377	349	367	335	352	322	220	202
290	290	272	272	271	271	271	271	135	135
856	856	832	832	765	765	745	745	603	603
1 578	1 578	1 404	1 404	1 400	1 400	1 234	1 234	488	488
23 261	21 694	20 289	18 948	18 939	17 726	17 462	16 414	7 934	7 512

faktorindkomsten pct.vis fordelt på nogle hovederhvervsgrupper samt på varefrembringende og tjenesteydende erhverv.

Samtidig med, at man henviser til de noget udførligere tabeller over de enkelte erhvervs produktionsværdi og nationalprodukt m. m. i appendiks I, afsnit 2 og de dertil knyttede redegørelser for de benyttede beregningsmetoder, skal det her kort nævnes, hvorledes produktionsværdien og dermed nationalproduktet er afgrænset og defineret inden for de enkelte erhverv.

Under *landbruget* er foruden den egentlige landbrugsproduktion også behandlingen af landbrugsprodukter på mejerier og slagterier medregnet. På slagterierne er det dog kun de egentlige slagtinger,

Tabel 15. Erhvervenes bidrag til bruttonationalproduktet i markedspriser

Table 15. Contributions of the Individual Industries to Gross Domestic

	1952		1951	
	markeds- priser market prices	kost- priser factor cost	markeds- priser market prices	kost- priser factor cost
	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
Landbrug <i>agriculture</i>	4 088	4 239	3 904	4 055
Skovbrug <i>forestry</i>	58	58	59	59
Gartneri, frugtavl <i>gardening, fruit-farming</i>	239	237	232	230
Pelsdyrhold, biavl m. v. <i>fur-farming, bee-keeping, etc.</i>	39	39	36	36
Fiskeri <i>fishing</i>	120	120	117	117
Tørve- og brunkulsprod. <i>peat and lignite production</i>	80	81	90	91
Industri <i>manufacturing</i>	4 958	3 735	5 118	3 908
Håndværk <i>handicrafts</i>	1 884	1 884	1 932	1 932
Bygge- og anlægsvirksomhed <i>building and construction</i>	1 268	1 265	1 243	1 240
Offentlige værker <i>gas, electricity, and water</i>	432	432	389	389
Engroshandel <i>wholesale trade</i>	1 363	1 349	1 467	1 456
Detailhandel, brugsforeninger m. v. <i>retail trade, co-operative societies, etc.</i>	1 860	1 695	1 734	1 569
Pengeinstitutter og forsikringsvirksomheder <i>banking and insurance</i>	457	457	462	462
Hoteller og restauranter <i>hotels and restaurants</i>	339	237	351	248
Biografer, teatre m. v. <i>cinemas, theatres, etc.</i>	117	57	113	54
Skibsfart <i>shipping</i>	531	531	506	506
Anden transport <i>other transport</i>	1 228	1 217	1 202	1 187
Liberale erhverv <i>professions</i>	425	385	417	379
Husgerning <i>domestic services</i>	263	263	266	266
Bolighenyttelse <i>use of dwellings</i>	871	871	859	859
Offentlige ydelser <i>government services</i>	1 585	1 585	1 561	1 561
Tilsammen <i>total</i> ...	22 205	20 737	22 058	20 604

der medtages under landbrug, mens forarbejdningen af konserves- og kødvarer m. v. indgår under industri eller håndværk.

Når bortses fra den del af produktionen, der medgår til opbygning af lagre og besætninger i landbruget samt landbrugernes forbrug af landbrugsvarer fra egen bedrift, omfatter produktionsværdien kun produktionen til salg. Produktionen af skummetmælk, korn og andre foderemner samt naturgødning og andre varer, der anvendes som råstof i landbrugsproduktionen, medregnes derimod hverken i produktionsværdi eller råvareforbrug.

Værdien af *skovbrugsproduktionen* svarer til salgsværdien af gavntræ, brænde og biprodukter solgt fra skovene. Tilvæksten i træbestanden som følge af træernes vækst er ikke medregnet. Salgsværdien

og bruttofaktorindkomsten (kostpriser) 1938 og 1947—1952. 1949-priser.
Product at Market Prices and Factor Cost 1938 and 1947—1952. 1949 Prices.

1950		1949		1948		1947		1938	
markeds- priser market prices	kost- priser factor cost	markeds- priser market prices	kost- priser factor cost	markeds- priser market prices	kost- priser factor cost	markeds- priser market prices	kost- priser factor cost	markeds- priser market prices	kost- priser factor cost
mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
3 958	4 112	3 386	3 479	2 932	3 042	2 971	3 080	3 155	3 210
68	68	66	66	67	67	68	68	53	53
272	270	249	247	251	251	208	208	199	198
33	33	35	35	26	26	30	30	30	30
107	107	135	135	137	137	121	121	54	54
45	46	77	78	153	155	204	206	12	12
5 131	3 827	4 632	3 561	4 637	3 542	4 083	3 154	3 537	2 637
1 973	1 973	1 944	1 944	1 965	1 965	1 945	1 945	1 800	1 800
1 223	1 220	1 097	1 094	1 026	1 023	1 007	1 004	793	793
353	353	321	321	287	287	251	251	187	187
1 475	1 464	1 276	1 265	1 202	1 194	1 195	1 187	1 080	1 075
1 817	1 644	1 721	1 572	1 564	1 431	1 527	1 416	1 464	1 365
469	469	433	433	420	420	400	400	330	330
379	269	330	274	442	312	447	315	348	247
105	49	97	47	105	51	109	54	63	35
430	430	456	456	414	414	377	377	432	432
1 143	1 129	1 099	1 084	1 079	1 063	1 083	1 068	696	683
403	366	377	349	372	338	354	322	306	286
273	273	272	272	282	282	292	292	364	364
846	846	832	832	817	817	805	805	726	726
1 484	1 484	1 404	1 404	1 461	1 461	1 376	1 376	990	990
21 987	20 432	20 289	18 948	19 639	18 278	18 853	17 679	16 619	15 507

er som hovedregel opgjort i de priser, hvortil produkterne forlader skovene, således at værdien af opskæring og videre forarbejdning på savværker m. v. er medregnet under industri og håndværk samt under bygge- og anlægsvirksomhed og handel, da der formentlig finder en vis bearbejdning sted i entreprenørfirmaer og i tømmerhandelen.

Gartneriets og frugtavlens produktionsværdi omfatter erhvervsavl af grønsager og blomster samt værdien af anlægsgartneri, drivbænkproduktion, planteskoleproduktion og frugt. Den skønmæssige opgørelse af værdien af grønsags- og frugtavl i *private* haver, som tidligere indgik i dette erhvervs produktionsværdi, er derimod ikke længere indregnet.

I værdien af *pelsdyrhold, biavl m. v.*, herunder jagtudbytte, indgår

i det væsentlige kun værdien af skind, honning m. m. solgt til fremmede.

Til produktionsværdien i *fiskeriet* er henregnet værdien af den fangst, der landes af danske fiskere i danske og udenlandske havne samt den erhvervsmæssige fangst af ferskvandsfisk, østers, muslinger m. v., mens lystfiskeri ikke er medregnet.

Tørve- og brunkulsproduktionen omfatter fremstillingen af tørv, tørvebriketter og tørvesmuld samt brunkul. Endvidere medregnes værdien af stenfiskeri her.

Under *industrien* medregnes i det væsentlige de virksomheder, der indgår i den industrielle produktionsstatistik, d. v. s. virksomheder, der er underkastet samtlige bestemmelser i fabrikloven, hvilket i reglen er virksomheder med over 5 arbejdere, samt mindre virksomheder inden for de statskontrollerede produktioner m. v.

Produktionen på gas-, vand-, el- og varmegærker er dog udskilt af industrien og behandlet i en erhvervsgruppe for sig, offentlige værker. Endvidere er som foran nævnt en del af produktionen på mejerier og slagterier henført til landbrug.

Håndværkets produktionsværdi omfatter den del af den i erhvervstællingen optalte omsætning med varer m. m. af egen tilvirkning i fremstillingsvirksomhed og servicefag, som *ikke* samtidig indgår i den industrielle produktionsstatistik. Bygge- og anlægsvirksomheden samt de offentlige værker er dog samlet i erhvervsgrupper for sig. Den således valgte afgrænsning af håndværket, der gør det muligt direkte at benytte den årlige produktionsstatistik tal som udtryk for industriens produktionsværdi i år, hvor der ikke afholdes erhvervstælling, svarer ikke til afgrænsningen i erhvervstællingstabelværkets tabel 65, hvor man har udskilt håndværket efter en samlet vurdering af de enkelte branchers forhold — se nærmere herom i tabelværket s. 88* ff.

Bygge- og anlægsvirksomhedens produktionsværdi omfatter værdien af det i årets løb udførte arbejde på nybygninger og nyanlæg samt værdien af reparationsarbejde på bygninger og anlæg. Arkitekt-honorarer og andre salærer indgår i tallene, der på den anden side

såvidt muligt kun omfatter det egentlige bygge- og anlægsarbejde med sædvanligt tilbehør, således at maskinanlæg etc. ikke medregnes — jfr. iøvrigt s. 84 ff om investeringerne.

Til *offentlige værker* henregnes el-, gas-, vand- og varmeværker, idet dog sådanne elværker m. v., som enkelte industrivirksomheder driver med selvforsyning for øje, er medregnet under industrien.

Produktionsværdien i *engros- og detailhandelen, brugsforeninger m. v.* samt i *hoteller og restauranter*, hvortil også pensionater, kaffebarer o. l. henregnes, svarer til den i disse erhverv indtjente bruttoavance med tillæg af drikkepenge, således at de omsatte varers indkøbsværdi ikke indgår. Man har herved fraveget det princip, man har fulgt ved opgørelsen af de øvrige erhvervs produktionsværdi, idet en hertil svarende opgørelse ville indebære, at handelens og restauranternes produktionsværdi skulle inkludere værdien af de omsatte varer. Når man ikke har anvendt denne fremgangsmåde, skyldes det bl. a. hensynet til kredsløbstabellen, jfr. side 109 f.

Under *pengeinstitutter og forsikringsvirksomheder* medregnes banker (incl. nationalbanken), sparekasser, postgiroen, livs- og skadesforsikringsselskaber, kredit- og hypotekforeninger samt vekselerere. Penge- og forsikringsinstitutternes produktionsværdi defineres som summen af varekøb, lønninger, udbyttebetalinger, skatter, afskrivninger og nettohenlæggelser. Denne sum svarer for banker, sparekasser og postgiroen til: $\text{renteindtægter} \div \text{renteudgifter} + \text{andre indtægter (gebyrer, provisioner m. m.)}$. I forsikringsselskaberne findes produktionsværdien som summen af præmieindtægt, renteindtægt og andre indtægter med fradrag af forsikringsudgifter (skadeserstatning) m. m. samt tilvækst i præmiereserve og andre reserver for de forsikredes regning. Produktionsværdien i kredit- og hypotekforeninger svarer til summen af lønudgifter, afskrivninger, henlæggelser og varekøb m. v. Vekselvirksomhedernes produktionsværdi er identisk med vekselerernes indkomster.

Biografer og teatre m. v. omfatter alle offentlige forestillinger, koncerter, væddeløb m. m., af hvilke der svares forlystelsesafgift, samt teaterforestillinger, filmproduktion og filmudlejning.

Tabel 16. Erhvervenes bidrag til bruttonationalproduktet i markedspriser og
 Table 16. Contributions of the Individual Industries to Gross Domestic Product at

	1952		1951	
	markeds- priser market prices	kost- priser factor cost	markeds- priser market prices	kost- priser factor cost
	pct.	pct.	pct.	pct.
Landbrug <i>agriculture</i>	18	20	17	19
Skovbrug, gartneri, pelsdyrhold, fiskeri, tørveproduktion m. m. <i>forestry, gardening, fur-farming, fishing, peat and lignite production, etc.</i>	2	2	2	2
Industri, håndværk, offentlige værker <i>manufacturing, handicrafts, gas, electricity, and water</i>	32	28	33	30
Bygge- og anlægsvirksomhed <i>building and construction</i>	6	7	6	6
Handel og pengeinstitutter m. v. <i>wholesale trade and retail trade, banking, etc.</i>	17	17	17	17
Hoteller og biografteater m. v. <i>hotels and cinemas, etc.</i>	2	2	2	2
Skibsfart og anden transport <i>shipping and other transport</i>	9	9	9	9
Liberala erhverv og husgerning <i>professional and domestic services</i>	3	3	3	3
Boligbenyttelse <i>use of dwellings</i>	4	4	4	4
Offentlige ydelser <i>government services</i>	7	8	7	8
Tilsammen total...	100	100	100	100
Heraf af hvilke:				
varefrembringende ¹⁾ <i>producing industries</i>	58	57	58	57
tjenesteydende ²⁾ <i>service industries</i>	42	43	42	43

¹⁾ Landbrug, skovbrug, gartneri, pelsdyrhold, fiskeri, tørveproduktion, industri, håndværk, offentlige *manufacturing, handicrafts, gas, electricity, and water, building and construction.* ²⁾ Handel, pengeinstitutter, ydelser. *Commerce, banking, hotels, cinemas, shipping and other transport, professional and domestic services,*

Produktionsværdien i *skibsfarten* omfatter værdien af indsejlet fragt (incl. fragt i fart til Danmark samt opregnet timecharterfragt) og indtjente passagerpenge såvel i udenlandsk som dansk fart samt indtægterne fra private færges, bugserbåde og bjergningsselskaber.

Anden transport omfatter foruden jernbane-, sporvejs- og bilkørsel samt luftfart også post, telegraf, telefon og radio samt flytteforretninger, redningskorps, drift af havne og losning og ladning. Transport udført af de øvrige erhvervs egne varevogne er ikke medregnet i transporterhvervet, men indgår i disse erhvervs produktionsværdi.

bruttofaktorindkomsten (kostpriser) 1938 og 1947—1952. Årets priser. Relative tal.
Market Prices and Factor Cost 1938 and 1947—1952. Current Prices.— Relative Figures.

1950		1949		1948		1947		1938	
markeds- priser market prices	kost- priser factor cost	markeds- priser market prices	kost- priser factor cost	markeds- priser market prices	kost- priser factor cost	markeds- priser market prices	kost- priser factor cost	markeds- priser market prices	kost- priser factor cost
pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.
18	19	17	18	15	17	14	16	16	16
2	2	3	3	4	4	4	5	2	2
34	31	34	31	34	31	33	30	29	27
6	6	5	6	5	5	5	5	5	5
17	18	17	17	16	17	17	17	19	20
2	2	2	2	3	2	3	2	2	2
7	8	8	8	8	9	9	9	9	9
3	3	3	3	3	3	4	4	4	4
4	4	4	4	4	4	4	5	8	8
7	7	7	8	8	8	7	7	6	7
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
60	58	59	58	58	57	56	56	52	50
40	42	41	42	42	43	44	44	48	50

værker samt bygge- og anlægsvirksomhed. *Agriculture, forestry, gardening, fur-farming, fishing, peat production, hoteller, biografers skibsfart og anden transport, liberale erhverv, husgerning, boligbenyttelse og offentlige use af dwellings, government services.*

Ved erhvervets produktionsværdi forstås bruttoindtægten i de forskellige transportgrene. Hertil er dog for statsbanernes og sporvejenes vedkommende lagt værdien af det meget betydelige reparations- og vedligeholdelsesarbejde på materiellet, der udføres på egne værksteder, da dette beregningsteknisk er vanskeligt at udskille og overføre til industrien.

Til *liberale erhverv* har man henført en række beskæftigelser af immateriel karakter uden for de øvrige erhvervsgrupper. Det drejer sig dels om sagførere, revisorer, landinspektører, faglige foreninger

Tabel 17. Erhvervenes bidrag til bruttonationalproduktet i markedspriser og
 Table 17. Contributions of the Individual Industries to Gross Domestic Product at

	1952		1951	
	markeds- priser market prices	kost- priser factor cost	markeds- priser market prices	kost- priser factor cost
	pct.	pct.	pct.	pct.
Landbrug <i>agriculture</i>	18	20	18	20
Skovbrug, gartneri, pelsdyrhold, fiskeri, tørveproduktion m. m. <i>forestry, gardening, fur-farming, fishing, peat and lignite production, etc.</i>	2	3	2	3
Industri, håndværk, offentlige værker <i>manufacturing, handicrafts, gas, electricity, and water</i>	33	29	34	30
Bygge- og anlægsvirksomhed <i>building and construction</i>	6	6	5	6
Handel og pengeinstitutter m. v. <i>wholesale trade and retail trade, banking, etc.</i>	17	17	17	17
Hoteller og biografer m. v. <i>hotels and cinemas, etc.</i> ..	2	1	2	1
Skibsfart og anden transport <i>shipping and other transport</i> ..	8	9	8	8
Liberala erhverv og husgerning <i>professional and domestic services</i>	3	3	3	3
Boligbenyttelse <i>use of dwellings</i>	4	4	4	4
Offentlige ydelser <i>government services</i>	7	8	7	8
Tilsammen total...	100	100	100	100
Heraf of which:				
varefrembringende ¹⁾ <i>producing industries</i>	59	58	59	59
tjenesteydende ²⁾ <i>service industries</i>	41	42	41	41

¹⁾ Landbrug, skovbrug, gartneri, pelsdyrhold, fiskeri, tørveproduktion, industri, håndværk, offentlige *manufacturing, handicrafts, gas, electricity, and water, building and construction.* ²⁾ Handel, pengeinstitutter, ydelser. *Commerce, banking, hotels, cinemas, shipping and other transport, professional and domestic services,*

o. lign. og dels om lægegerning og sundhedsvæsen udført for privat regning. Endvidere indgår privat undervisning (incl. højskoler og faglige skoler), private biblioteker og musæer samt kunstnerisk og religiøs virksomhed i denne erhvervsgruppe. Derimod er arkitekter, ingeniører m. fl., hvis indkomster indgår under bygge- og anlægsvirksomhed, industri eller andre erhverv, ikke medregnet.

Produktionsværdien i de til liberale erhverv henførte erhvervsgrupper er overalt opgjort som svarende til erhvervsudøvernes bruttoindkomster.

bruttofaktorindkomsten (kostpriser) 1938 og 1947-1952. 1949-priser. Relative tal.
Market Prices and Factor Cost 1938 and 1947-1952. 1949 Prices. — Relative Figures.

1950		1949		1948		1947		1938	
markeds- priser market prices	kost- priser factor cost	markeds- priser market prices	kost- priser factor cost	markeds- priser market prices	kost- priser factor cost	markeds- priser market prices	kost- priser factor cost	markeds- priser market prices	kost- priser factor cost
pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.
18	20	17	18	15	16	16	17	19	21
2	3	3	3	3	3	4	4	2	2
34	30	34	31	35	32	33	30	33	30
6	6	5	6	5	6	5	6	5	5
17	17	17	17	16	17	17	17	17	18
2	2	2	2	3	2	3	2	3	2
7	8	8	8	8	8	8	8	7	7
3	3	3	3	3	3	3	3	4	4
4	4	4	4	4	5	4	5	4	5
7	7	7	8	8	8	7	8	6	6
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
60	59	59	58	58	57	58	57	59	58
40	41	41	42	42	43	42	43	41	42

værker samt bygge- og anlægsvirksomhed. *Agriculture, forestry, gardening, fur-farming, fishing, peat production, hoteller, biografier, skibsfart og anden transport, liberale erhverv, husgerning, boligbenyttelse og offentlige use of dwellings, government services.*

Under *husgerning* indgår al løst og fast ansat fremmed husmedhjælp i private hjem med undtagelse af den del af de beskæftigede piger i landbruget, der overvejende udfører landbrugsarbejde. Rengøringsmedhjælp på kontorer og i virksomheder er derimod ikke udskilt af de pågældende erhvervs produktionsværdi. Vinduespuddning, tæppebankning o. l. udført som selvstændig erhvervsvirksomhed medregnes heller ikke her, men under håndværket som håndværksmæssige servicefag. Da der således kun indgår lønmodtagere i denne erhvervsgruppe, bestemmes produktionsværdi og nationalprodukt som disses samlede

lømindtægt. Det arbejde, der udføres i hjemmene af husmødre og hjemneværende døtre, er som nævnt *ikke* medregnet i landets bruttonationalprodukt, hvorimod der i appendiks I, afsnit 2, r, er foretaget en opgørelse af værdien af dette arbejde.

Boligbenyttelse omfatter al benyttelse af husrum til beboelse, uanset om der er tale om bolig i udlejningsejendomme eller i eget hus. Brugen af husrum i erhvervsmæssigt øjemed er derimod medregnet i de pågældende erhvervs nationalprodukt. Erhvervets produktionsværdi udtrykkes ved den husleje, der betales i udlejningsejendomme eller den beregnede husleje ved beboelse af eget hus og angiver således værdien af at disponere over husrum med dertil hørende installationer. Huslejen benyttes til dækning af ejernes udgifter til sådanne installationer, som huslejen normalt dækker (trappebelysning, vand, etc.), til rengøring, pasning af varme anlæg, administration m. m., til forrentning af investeret kapital samt til afskrivning og reparationsarbejder.

Det offentliges virksomhed falder i tre grupper, omfattende dels den offentlige erhvervsvirksomhed, dels den betydelige transfererende virksomhed, som foretages gennem stat, kommuner og sociale sikringsordninger og dels tilfredsstillelsen af en række kollektive behov gennem politi, retsvæsen, forsvar, syge- og sundhedsvæsen, undervisning o. s. v.

Det offentliges erhvervsvirksomhed er henført til de respektive erhvervsgrupper. F. eks. kan det nævnes, at statsbanerne og post- og telegrafvæsenet er behandlet under transporten, at orlogsværftet og militærets klædefabrik er medtaget under industrien, samt at gas-, vand- og elværker er udskilt i en gruppe for sig.

Tilbage bliver den virksomhed, der består i at formidle transfereringerne og i at tilgodese de nævnte kollektive behov. Omkostningerne herved til løn, varekøb, afskrivninger og vedligeholdelsesudgifter m. v. (det offentlige konsum) dækkes ikke ved en egentlig prisfastsættelse, men gennem beskatningen og andre offentlige indtægter, hvorfor en produktionsværdi i sædvanlig forstand ikke kan

Tabel 18. Nationalindkomstkontoen 1947—1952.

Table 18. National Income Account 1947—1952.

	1952	1951	1950	1949	1948	1947
	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
Debet debit:						
2.1 Lønninger <i>wages paid</i>	11 338	10 601	9 626	8 630	8 309	7 608
2.2 Selvstændiges erhvervsindtægter m. m. <i>earned incomes of proprietors, owners, etc.</i>	8 920	8 692	8 291	7 036	6 458	5 942
2.3 Arbejdsgiverbidrag til social sikring <i>social security contributions from employers</i>	70	68	63	48	41	29
2.4 Selskabshenlæggelser <i>corporate sav- ing</i>	356	321	292	285	252	275
2.5 Selskabsskatter <i>corporate taxes</i>	380	301	238	185	182	190
2.6 Offentlige erhvervsindtægter (incl. forrentning) <i>government income from property and entrepreneurship (incl. interest)</i>	292	256	272	214	192	220
2.7 Afskrivninger, vedligeholdelse og re- parationer <i>depreciation, mainte- nance, and repairs</i>	3 550	3 325	2 825	2 475	2 225	2 075
Bruttonationalindkomst <i>gross national product at factor cost</i>	24 906	23 564	21 607	18 873	17 659	16 339
2.8 Renteudgift til udlandet <i>interest paid to foreign countries</i>	117	119	123	110	100	105
2.9 Renteindtægt fra udlandet <i>interest received from foreign countries</i> ..	÷ 45	÷ 49	÷ 36	÷ 35	÷ 33	÷ 30
Bruttofaktorindkomst <i>gross domestic product at factor cost</i>	24 978	23 634	21 694	18 948	17 726	16 414
Kredit credit:						
Bruttofaktorindkomst <i>gross domestic product at factor cost</i>	24 978	23 634	21 694	18 948	17 726	16 414

beregnes. Man har derfor valgt at opfatte produktionsværdien som summen af de medgåede omkostninger, hvorefter bruttonationalproduktet fremkommer ved at fradrage udgiften til varekøb m. v. i produktionsværdien, og nettonationalproduktet fremkommer ved yderligere at fradrage afskrivningerne og reparations- og vedligeholdelsesudgifterne.

Tabel 19. Bruttofaktorindkomst, afskrivninger, vedligeholdelse
 Table 19. Gross Domestic Product at Factor Cost, Depreciation, Maintenance,

	1952				1951			
	Bruttofaktorindkomst <i>gross domestic product at factor cost</i>	Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer <i>depreciation, maintenance, and repairs</i>	Nettofaktorindkomst net domestic product at factor cost	heraf løn of which wages	Bruttofaktorindkomst <i>gross domestic product at factor cost</i>	Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer <i>depreciation, maintenance, and repairs</i>	Nettofaktorindkomst net domestic product at factor cost	heraf løn of which wages
	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
Landbrug <i>agriculture</i>	4969	499	4470	1225	4378	448	3930	1182
Skovbrug <i>forestry</i>	72	12	60	42	74	13	61	39
Gartneri, frugtavl <i>gardening, fruit-farming</i> ...	241	39	202	95	232	38	194	90
Pelsdyrhold, biavl m. v. <i>fur-farming, bee-keeping, etc.</i>	49	—	49	10	47	—	47	8
Fiskeri <i>fishing</i>	112	21	91	41	107	15	92	40
Tørve- og brunkulsproduktion <i>peat and lignite production</i>	93	12	81	64	101	13	88	68
Industri <i>manufacturing</i>	4384	750	3634	2649	4444	760	3684	2540
Håndværk <i>handicrafts</i>	2359	187	2172	804	2161	191	1970	772
Bygge- og anlægsvirksomhed <i>building and construction</i>	1654	52	1602	1048	1514	50	1464	978
Offentlige værker <i>gas, electricity, and water</i> ..	397	171	226	119	382	146	236	109
Engroshandel <i>wholesale trade</i>	1671			657	1759			619
Detailhandel, brugsforeninger m. v. <i>retail trade, co-operative societies, etc.</i>	1998			643	1935			585
Pengeinstitutter og forsikringsvirks. <i>banking and insurance</i>	561	226	4386	287	518	223	4354	261
Hoteller og restauranter <i>hotels and restaurants</i> ..	320			181	308			180
Biografer, teatre m. v. <i>cinemas, theatres, etc.</i> ..	62			26	57			23
Transport <i>transport</i>	2314	778	1536	1146	2210	692	1518	1042
Liberala erhverv <i>professions</i>	434	—	434	276	397	—	397	249
Husgerning <i>domestic services</i>	296	—	296	296	284	—	284	284
Boligbenyttelse <i>use of dwellings</i>	961	544	417	25	909	495	414	24
Offentlige ydelser <i>government services</i>	2031	259	1772	1704	1817	241	1576	1508
Tilsammen <i>total</i> ...	24978	3550	21428	11338	23634	3325	20309	10601

Under offentlige ydelser er regnet såvel statens og udligningsfondens som amts-, sogne- og bykommunernes ydelser. Også forvaltningsudgifterne i syge- og arbejdsløshedskasser er medregnet i konsekvens af, at de herigennem formidlede transfereringer er opfattet som offentlige transfereringer, jfr. det følgende.

og reparationer, nettofaktorindkomst og lønudgift 1947—1952.
and Repairs, Net Domestic Product at Factor Cost, and Wage Bill 1947—1952.

1950				1949				1948				1947			
Bruttofaktorindkomst gross domestic product at factor cost	Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer depreciation, maintenance, and repairs	Nettofaktorindkomst net domestic product at factor cost	heraf løn of which wages	Bruttofaktorindkomst gross domestic product at factor cost	Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer depreciation, maintenance, and repairs	Nettofaktorindkomst net domestic product at factor cost	heraf løn of which wages	Bruttofaktorindkomst gross domestic product at factor cost	Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer depreciation, maintenance, and repairs	Nettofaktorindkomst net domestic product at factor cost	heraf løn of which wages	Bruttofaktorindkomst gross domestic product at factor cost	Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer depreciation, maintenance, and repairs	Nettofaktorindkomst net domestic product at factor cost	heraf løn of which wages
mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
4137	397	3740	1116	3479	312	3167	997	2979	244	2735	984	2675	240	2435	960
71	13	58	39	66	12	54	37	58	12	46	36	58	12	46	35
269	37	232	100	247	31	216	95	342	31	311	110	290	26	264	80
48	—	48	7	35	—	35	7	24	—	24	5	28	—	28	5
100	14	86	37	135	13	122	50	133	13	120	49	116	12	104	43
46	6	40	31	78	11	67	52	162	21	141	111	219	29	190	145
4203	627	3576	2296	3561	515	3046	1994	3385	462	2923	1851	2944	403	2541	1608
2111	174	1937	727	1944	159	1785	695	1794	147	1647	679	1703	138	1565	642
1308	44	1264	881	1094	41	1053	758	963	38	925	696	868	37	831	599
340	114	226	97	321	95	226	90	292	80	212	87	245	71	174	76
1635			576	1265			476	1141			429	1143			400
1819		4089	526	1572		3420	453	1424		3165	412	1353		3083	385
477	177		237	433	171		223	399	154		211	370	142		203
284			186	274			179	303			191	304			189
51			21	47			20	52			20	55			21
1706	561	1145	912	1540	504	1036	851	1504	451	1053	781	1471	405	1066	727
365	—	365	225	349	—	349	215	335	—	335	201	322	—	322	186
290	—	290	290	272	—	272	272	271	—	271	271	271	—	271	271
856	449	407	22	832	418	414	22	765	392	373	20	745	380	365	19
1578	212	1366	1300	1404	193	1211	1144	1400	180	1220	1165	1234	180	1054	1014
21694	2825	18869	9626	18948	2475	16473	8630	17726	2225	15501	8309	16414	2075	14339	7608

C. Nationalindkomstkontoen.

Nationalindkomstkontoen i tabel 18 balancerer med bruttofaktorindkomsten og viser på debetsiden en vis opdeling af de ved produktionen skabte indkomster. Blandt de anførte indkomstarter omfatter lønningerne lønindkomster af enhver art, d. v. s. også akkord-

Tabel 20. Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer i pct. af brutto-
 Table 20. Depreciation, Maintenance, and Repairs as a Percentage of Gross Domestic Product

	1952		
	Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer i pct. af bruttofaktorindkomsten ¹⁾	Løn i pct. af nettofaktorindkomsten ²⁾	
	pct.	pct.	
Landbrug <i>agriculture</i>	10	27	
Skovbrug, gartneri, pelsdyrhold, fiskeri, tørveproduktion m. m. <i>forestry, gardening, fur-farming, fishing, peat and lignite production, etc.</i>	15	52	
Industri, håndværk og offentlige værker <i>manufacturing, handicrafts, gas, electricity, and water</i>	16	59	
Bygge- og anlægsvirksomhed <i>building and construction</i>	3	65	
Handel, pengeinstitutter, hoteller, biografer m. m. <i>wholesale trade and retail trade, banking, hotels, cinemas, etc.</i>	5	41	
Skibsfart og anden transport <i>shipping and other transport</i>	34	75	
Liberala erhverv og hushjælp <i>professional and domestic services</i> ..	—	78	
Boligbenyttelse <i>use of dwellings</i>	57	6	
Offentlige ydelser <i>government services</i>	13	96	
	Tilsammen <i>total</i> ...	14	53
Heraf <i>of which</i> :			
varefrembringende <i>producing industries</i>	12	48	
tjenesteydende <i>service industries</i>	17	59	

¹⁾ Depreciation, maintenance, and repairs as a percentage of gross domestic product at factor cost ²⁾ wages

og overtidsbetaling, gratialer, arbejdsgiverbidrag til pensionsordninger samt værdien af naturalydelser. Samtidig har man under lønmodtagergruppen medregnet repræsentanter, direktører m. v. Derimod er beregnet arbejds løn for selvstændiges og familiens arbejde i egen bedrift ikke medregnet.

Arbejdsgiverbidrag til social sikring omfatter arbejdsgivernes indbetalinger i henhold til lovene om folkeforsikring, ulykkesforsikring og arbejdsløshedsforsikring.

faktorindkomsten. Løn i pct. af nettofaktorindkomsten 1947—1952.

at Factor Cost. Wages as a Percentage of Net Domestic Product at Factor Cost 1947—1952.

1951		1950		1949		1948		1947	
Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer i pct. af bruttofaktorindkomsten ¹⁾	Løn i pct. af nettofaktorindkomsten ²⁾	Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer i pct. af bruttofaktorindkomsten ¹⁾	Løn i pct. af nettofaktorindkomsten ²⁾	Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer i pct. af bruttofaktorindkomsten ¹⁾	Løn i pct. af nettofaktorindkomsten ²⁾	Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer i pct. af bruttofaktorindkomsten ¹⁾	Løn i pct. af nettofaktorindkomsten ²⁾	Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer i pct. af bruttofaktorindkomsten ¹⁾	Løn i pct. af nettofaktorindkomsten ²⁾
pct. 10	pct. 30	pct. 10	pct. 30	pct. 9	pct. 31	pct. 8	pct. 36	pct. 9	pct. 39
14	51	13	46	12	49	11	48	11	49
16	58	14	54	13	55	13	55	13	54
3	67	3	70	4	72	4	75	4	72
5	38	4	38	5	39	5	40	4	39
31	69	33	80	33	82	30	74	28	68
—	78	—	79	—	78	—	78	—	77
54	6	52	5	50	5	51	5	51	5
13	96	13	95	14	95	13	95	15	96
14	52	13	51	13	52	13	54	13	53
12	50	11	48	11	49	10	51	11	51
16	56	15	56	16	58	15	58	15	55

as a percentage of net domestic product at factor cost.

Selskabshenlæggelser og -skatter omfatter de af aktieselskaber og brugsforeninger m. fl. foretagne henlæggelser og betalte skatter.

Under offentlige erhvervsindtægter indgår nettooverskuddet af postvæsenet, statsbanerne, el-, gas- og vandværker og andre offentlige virksomheder samt de beregnede renter af ikke-udbyttegivende offentlige ejendomme.

Renteudgifter og renteindtægter i forholdet til udlandet inkluderer foruden egentlige gældsrenter også dividender, udbytter m. m.

Posten selvstændiges erhvervsindtægter m. m., som foruden selvstændige erhvervsdrivendes indkomster inkluderer udbetalte aktieselskabsudbytter og renteindkomster m. m., er beregnet som en rest efter opgørelsen af de øvrige indkomstarter. En yderligere opdeling efter hvem, disse indkomster tilfalder, vil fremgå af tabel 27, der som supplement til husholdningernes konto viser sammensætningen af husholdningernes indtægter.

I tabel 19 har man foretaget en opdeling af afskrivninger, reparation og vedligeholdelse samt lønninger på erhverv og sammenstillet disse tal med de enkelte erhvervs brutto- og nettofaktorindkomst. For året 1938 foreligger der ikke tilstrækkelige oplysninger til beregning af lønudgiften i de enkelte erhverv.

På grundlag af sammenstillingen i tabel 19 har man i tabel 20 beregnet afskrivningernes og vedligeholdelsesudgifternes andel af bruttofaktorindkomsten samt lønnens andel af nettofaktorindkomsten for nogle hovedgrupper af erhverv.

D. Husholdningernes konto.

Husholdningernes indtægter består overvejende af lønninger og andre indkomster fra deltagelse i produktionen, d. v. s. den del af nettonationalindkomsten, der ikke tilbageholdes som opsparing i selskaber m. v. eller overføres fra offentlige virksomheder til det offentlige. Også henlæggelser m. v. i enkeltmandsejede virksomheder indgår i husholdningernes indtægter. Udover de nævnte erhvervsindtægter omfatter husholdningernes indtægter overførselsindtægter fra det offentlige, d. v. s. renter af offentlig gæld, aldersrente, invaliderente og andre sociale ydelser.

Af husholdningernes indtægter anvendes hovedparten til det private konsum af varer og tjenester. Af resten udreder husholdningerne dernæst personlige skatter og ejendomsskatter samt kontingenter til sociale sikringsordninger. Da man for at vise lønmodtagernes samlede lønindkomst har medtaget arbejdsgivernes bidrag til social sikring blandt husholdningernes indtægter, indgår disse også blandt hushold-

Tabel 21. Husholdningernes konto 1947—1952.

Table 21. Household Account 1947—1952.

	1952	1951	1950	1949	1948	1947
Debet debit:						
	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
3.1 Privat konsum <i>private consumption</i>	16928	16734	15545	13394	12445	11889
3.2 Direkte personlige skatter, kontingenter, gebyrer m. m. <i>direct personal taxes, contributions to social security, fees, etc.</i> . . .	2743	2464	2117	2090	2142	1981
3.3 Ejendomsskatter <i>taxes on land and buildings</i>	428	394	341	331	308	278
3.4 Personlig opsparing <i>personal saving</i>	2184	1539	1496	1395	1226	617
Husholdningernes udgifter og opsparing <i>household expenditure and saving</i>	22283	21131	19499	17210	16121	14765
Kredit credit:						
3.5 Lønninger <i>wages paid</i>	11338	10601	9626	8630	8309	7608
3.6 Selvstændiges erhvervsindtægter m. m. <i>earned incomes of proprietors, owners, etc.</i>	8920	8692	8291	7036	6458	5942
3.7 Arbejdsgiverbidrag til social sikring <i>social security contributions from employers</i> . .	70	68	63	48	41	29
3.8 Renter af offentlig gæld <i>interest on public debt</i>	304	259	243	228	219	220
3.9 Andre overførsler fra det offentlige <i>other government transfers</i>	1651	1511	1276	1268	1094	966
Husholdningernes indtægter <i>household incomes</i>	22283	21131	19499	17210	16121	14765

ningernes udgifter til det offentlige. Den herefter ikke anvendte rest af indtægterne, der også beregningsteknisk er fremkommet som en rest, udgør husholdningernes opsparing (incl. opsparing i enkeltmands-ejede virksomheder o. l.).

Tabellerne 22—24 viser husholdningernes konsumudgifter opdelt på undergrupper.

Beregningen af konsumet af de enkelte varer og tjenester er hovedsageligt foretaget ved at anslå, hvor stor en del af produktionen eller importen af den enkelte vare, der er anvendt til konsumformål,

Tabel 22. Konsumet 1947—1952. Årets priser.

Table 22. Consumption 1947—1952. Current Prices.

	1952	1951	1950	1949	1948	1947
	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
Brød, mel m. m. <i>bread, flour, etc.</i>	725	669	659	588	520	565
Kød, flæsk og varer deraf <i>meat and meat products</i>	1 404	1 384	1 260	1 105	919	1 042
Fisk og varer deraf <i>fish and fish products</i> ...	255	227	213	200	193	188
Mælk, smør, ost m. m. <i>milk, butter, cheese, etc.</i>	816	680	710	634	704	665
Æg <i>eggs</i>	136	121	128	134	177	145
Fedt og margarine <i>lard and margarine</i>	190	230	216	185	146	105
Frukt, grønsager og kartofler <i>fruit, vegetables, and potatoes</i>	731	705	692	549	606	605
Sukker og sukkervarer <i>sugar and confectionery, etc.</i>	413	477	419	399	344	301
Kaffe, the, kakao og chokoladearer <i>coffee, tea, cocoa, and chocolate preparations</i>	373	315	362	197	151	138
Krydderier og honning <i>spices and honey</i>	16	14	12	16	6	7
Drikkevarer <i>beverages</i>	781	744	749	721	773	710
Tobaksvarer <i>tobacco</i>	959	861	864	747	706	626
Nærings- og nydelsesmidler i alt <i>food and kindred products, total</i>	6 799	6 427	6 284	5 475	5 245	5 097
Fodtøj og lædervarer <i>footwear and leather manufactures</i>	407	479	415	335	322	305
Beklædning af tøj og læder <i>textile and leather clothing</i>	1 673	1 763	1 774	1 376	1 211	1 157
Andre tekstil- og manufakturvarer <i>other textiles and textile products</i>	392	480	439	318	225	250
Fodtøj, tekstiler og beklædning i alt <i>footwear, textiles, and clothing, total</i>	2 472	2 722	2 628	2 029	1 758	1 712
Husleje <i>rent</i>	1 034	975	917	889	820	798
Brændsel <i>fuel</i>	443	425	390	316	352	362
Lys, gas, vand og fjernvarme <i>light, gas, water, and district heating</i>	263	228	212	197	197	161
Husleje, lys og varme i alt <i>rent, light, and heating, total</i>	1 740	1 628	1 519	1 402	1 369	1 321

fortsættes to be continued

Tabel 22 fortsat. *Table 22 continued.*

	1952	1951	1950	1949	1948	1947
	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
Hushjælp <i>domestic services</i>	296	284	290	272	271	271
Vindespudsnings, tøjrensning m. m. <i>window cleaning, dry-cleaning, etc.</i>	136	126	115	103	90	84
Hushjælp m. m. i alt <i>domestic and personal services, etc., total</i>	432	410	405	375	361	355
Farver og lakker <i>dyeing, tanning and colouring materials</i>	31	33	31	24	24	23
Møbler og trævarer <i>furniture and wood manufactures</i>	429	415	386	377	326	347
Maskiner, apparater og elektrisk udstyr m. m. <i>machinery, apparatus, and electric equipment, etc.</i>	445	434	348	261	239	192
Porcelæn, glas- og stenvarer <i>porcelain-, glass-, and stoneware</i>	190	183	165	138	111	114
Gryder, pander og andre metalvarer <i>pots, pans, and other metal manufactures</i>	309	310	277	252	217	185
Husholdningsudstyr i alt <i>furniture and household utensils, total</i>	1 404	1 375	1 207	1 052	917	861
Sæbe, kosmetik m. m. <i>soaps, cosmetics, etc.</i> ..	256	259	279	221	195	173
Medicin og andre kemiske præparater <i>medicinal and pharmaceutical products</i>	218	301	251	202	185	193
Papir og papvarer <i>paper and paperboard products</i>	118	161	96	75	79	79
Smykker og andre varer af ædle metaller <i>jewelry and other manufactures of precious metals.</i> ..	74	89	85	90	69	87
Diverse andre varer og tjenester overvejende til personligt brug <i>various other goods and services chiefly for personal use</i>	1 384	1 372	1 364	1 134	958	817
Varer overvejende til personligt brug i alt <i>goods chiefly for personal use, total</i>	2 050	2 182	2 075	1 722	1 486	1 349
Dæk, slanger m. v. <i>tires, tubes, etc.</i>	45	64	45	32	33	36
Benzin og smøreliefer <i>motor spirit and lubricating oils and greases</i>	131	113	104	70	47	31
Køb af transportmidler <i>purchases of transport equipment</i>	282	207	164	123	75	89

fortsættes to be continued

Tabel 22 fortsat. *Table 22 continued.*

	1952	1951	1950	1949	1948	1947
	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.
Transport, post, telefon, radio m. v. <i>transport, broadcasting, etc.</i>	1 028	937	813	748	725	694
Transport og kommunikation i alt <i>transport and communication, total</i>	1 486	1 321	1 126	973	880	850
Biografer, teatre, sport m. v. <i>cinemas, theatres, sports, etc.</i>	173	153	138	126	131	128
Hoteller og restauranter <i>hotels and restaurants</i>	504	489	456	463	529	529
Undervisning og højskoleophold m. v. <i>education etc. (excl. government)</i>	148	133	115	111	104	96
Fritid, underholdning og undervisning i alt <i>entertainment, sports, education, total</i>	825	775	709	700	764	753
Læger, sagførere, revisorer <i>doctors, solicitors, barristers, auditors</i>	278	252	235	225	209	203
Banker og sparekasser <i>banks</i>	65	60	54	53	55	49
Forsikring m. v. <i>insurance etc.</i>	117	110	98	94	95	94
Rejser i udlandet <i>expenditure of residents abroad</i>	235	190	210	160	90	55
Andre udgifter i alt <i>other expenditure, total</i>	695	612	597	532	449	401
Militære bygge- og anlægsarbejder <i>military construction</i>	163	100	30	30	30	35
Samlet konsum (incl. off. varekøb og oplagring af konsumvarer) <i>total consumption (incl. government purchases and increases in inventories of consumer goods)</i>	18 066	17 552	16 580	14 290	13 259	12 734
÷ Salg til udenlandske turister — <i>expenditure of non-residents in the country</i>	210	160	150	110	50	40
÷ Offentligt varekøb — <i>government purchases</i>	928	808	625	653	564	676
÷ Oplagring af konsumvarer — <i>increases in inventories of consumer goods</i>	—	÷ 150	260	133	200	129
Samlet privat konsum <i>total private consumption</i>	16 928	16 734	15 545	13 394	12 445	11 889

da der kun foreligger meget få oplysninger om konsumenternes samlede udgifter til enkelte varegrupper, jfr. iøvrigt nærmere herom i appendiks I, afsnit 5.

Tabel 23. Konsumet 1947—1952. 1949-priser.

Table 23. Consumption 1947—1952. 1949 Prices.

	1952	1951	1950	1949	1948	1947
	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
Brød, mel m. m. <i>bread, flour, etc.</i>	583	589	606	588	580	689
Kød, flæsk og varer deraf <i>meat and meat products</i>	973	985	1 006	1 105	1 050	1 198
Fisk og varer deraf <i>fish and fish products</i>	204	188	182	200	207	197
Mælk, smør, ost m. m. <i>milk, butter, cheese, etc.</i>	782	759	658	634	644	727
Æg <i>eggs</i>	120	133	133	134	166	150
Fedt og margarine <i>lard and margarine</i>	188	190	227	185	151	105
Frugt, grønsager og kartofler <i>fruit, vegetables, and potatoes</i>	612	554	584	549	570	498
Sukker og sukkervarer <i>sugar and confectionery, etc.</i>	302	376	401	399	335	347
Kaffe, the, kakao og chokoladevarer <i>coffee, tea, cocoa, and chocolate preparations</i>	356	300	368	197	148	175
Krydderier og honning <i>spices and honey</i>	12	13	16	16	6	6
Drikkevarer <i>beverages</i>	658	647	727	721	773	710
Tobaksvarer <i>tobacco</i>	658	618	733	747	737	677
Nærings- og nydelsesmidler i alt <i>food and kindred products, total</i>	5 448	5 352	5 641	5 475	5 367	5 479
Fodtøj og lædervarer <i>footwear and leather clothing</i>	313	380	374	335	336	320
Beklædning af tøj og læder <i>textile and leather clothing</i>	1 430	1 329	1 537	1 376	1 205	1 108
Andre tekstil- og manufakturvarer <i>other textiles and textile products</i>	287	347	349	318	247	274
Fodtøj, tekstiler og beklædning i alt <i>footwear, textiles, and clothing, total</i>	2 030	2 056	2 260	2 029	1 788	1 702
Husleje <i>rent</i>	933	919	904	889	873	863
Brændsel <i>fuel</i>	358	335	339	316	354	400
Lys, gas, vand og fjernvarme <i>light, gas, water, and district heating</i>	246	221	222	197	190	159
Husleje, lys og varme i alt <i>rent, light, and heating, total</i>	1 537	1 475	1 465	1 402	1 417	1 422

fortsættes to be continued

Tabel 23 fortsat. *Table 23 continued.*

	1952	1951	1950	1949	1948	1947
	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.
Hushjælp <i>domestic services</i>	263	266	273	272	282	292
Vinduespudsnng, tøjrensning m. m. <i>window cleaning, dry-cleaning, etc.</i>	107	108	109	103	102	90
Hushjælp m. m. i alt <i>domestic and personal services, etc., total</i>	370	374	382	375	384	382
Farver og lakker <i>dyeing, tanning and colouring materials</i>	27	27	29	24	21	21
Møbler og trævarer <i>furniture and wood manufactures</i>	363	327	362	377	321	359
Maskiner, apparater og elektrisk udstyr m. m. <i>machinery, apparatus, and electric equipment, etc.</i>	352	355	330	261	262	205
Porcelæn, glas- og stenvarer <i>porcelain-, glass-, and stoneware</i>	161	150	156	138	113	109
Gryder, pander og andre metalvarer <i>pots, pans, and other metal manufactures</i>	236	231	252	252	231	217
Husholdningsudstyr i alt <i>furniture and household utensils, total</i>	1 139	1 090	1 129	1 052	948	911
Sæbe, kosmetik m. m. <i>soaps, cosmetics, etc.</i> ..	211	242	282	221	209	197
Medicin og andre kemiske præparater <i>medicinal and pharmaceutical products</i>	179	198	192	202	187	216
Papir og papvarer <i>paper and paperboard products</i>	80	97	88	75	75	87
Smykker og andre varer af ædle metaller <i>jewelry and other manufactures of precious metals</i> ..	69	77	84	90	69	83
Diverse andre varer og tjenester overvejende til personligt brug <i>various other goods and services chiefly for personal use</i>	1 126	1 130	1 233	1 134	1 070	887
Varer overvejende til personligt brug i alt <i>goods chiefly for personal use, total</i>	1 665	1 744	1 879	1 722	1 610	1 470
Dæk, slanger m. v. <i>tires, tubes, etc.</i>	30	39	41	32	35	39
Benzin og smøreolier <i>motor spirit and lubricating oils and greases</i>	113	105	104	70	48	40
Køb af transportmidler <i>purchases of transport equipment</i>	179	152	153	123	85	107

fortsættes to be continued

Tabel 23 fortsat. *Table 23 continued.*

	1952	1951	1950	1949	1948	1947
	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
Transport, post, telefon, radio m. v. <i>transport, broadcasting, etc.</i>	792	784	733	748	715	747
Transport og kommunikation i alt <i>transport and communication, total.</i>	1 114	1 080	1 031	973	883	933
Biografer, teatre, sport m. v. <i>cinemas, theatres, sports, etc.</i>	148	144	135	126	135	137
Hoteller og restauranter <i>hotels and restaurants</i>	409	424	469	463	536	541
Undervisning og højskoleophold m. v. <i>education (excl. government) etc.</i>	132	129	115	111	104	96
Fritid, underholdning og undervisning i alt <i>entertainment, sports, education, total</i>	689	697	719	700	775	774
Læger, sagførere, revisorer <i>doctors, solicitors, barristers, auditors</i>	245	241	237	225	219	207
Banker og sparekasser <i>banks</i>	52	53	53	53	57	54
Forsikring m. v. <i>insurance etc.</i>	95	98	96	94	98	103
Rejser i udlandet <i>expenditure of residents abroad</i>	193	162	198	160	91	57
Andre udgifter i alt <i>other expenditure, total</i> ...	585	554	584	532	465	421
Militære bygge- og anlægsarbejder <i>military construction</i>	120	75	30	30	30	40
Samlet konsum (incl. off. varekøb og oplagring af konsumvarer) <i>total consumption (incl. government purchases and increases in inventories of consumer goods)</i>	14 697	14 497	15 120	14 290	13 667	13 534
÷ Salg til udenlandske turister — <i>expenditure of non-residents in the country</i>	172	136	142	110	51	41
÷ Offentligt varekøb — <i>government purchases</i>	747	667	570	653	581	718
÷ Oplagring af konsumvarer — <i>increases in inventories of consumer goods</i>	—	÷ 130	230	133	220	137
Samlet privat konsum <i>total private consumption</i>	13 778	13 824	14 178	13 394	12 815	12 638

At konsumberegningerne således er baseret på en undersøgelse af tilgangen af varer og tjenester, får navnlig betydning i to henseender. For det første bevirker det, at man vanskeligt kan skelne mellem privat og offentligt konsum af de enkelte varer og tjenester, ligesom man

Tabel 24. Det private konsum 1947 og 1949 grupperet i overensstemmelse med den af F. N. angivne klassifikation.¹⁾ Årets priser.

Table 24. Private Consumption 1947 and 1949 Grouped in Accordance with the U.N. Classification. Current Prices.

	1949	1947
	mill. kr.	mill. kr.
Brød og mel <i>bread, flour, etc.</i>	588	565
Kød <i>meat and meat products</i>	1 105	1 020
Fisk <i>fish and fish products</i>	200	188
Mælk, ost og æg <i>milk, cheese, and eggs</i>	664	830
Smør <i>butter</i>	104	
Fedt og margarine <i>lard and margarine</i>	185	105
Frukt og grønsager <i>fruit and vegetables</i>	436	495
Sukker og sukkervarer m. v. <i>sugar, confectionery and chocolate preparations</i>	566	417
Kaffe, the, kakao etc. <i>coffee, tea, cocoa, etc.</i>	81	54
Andre næringsmidler og madlavningspræp. <i>other articles and preparations of food</i>	135	123
Ikke-spiritusholdige drikke <i>non-alcoholic beverages</i>	100	102
Spiritusholdige drikke <i>alcoholic beverages</i>	616	603
Tobak <i>tobacco</i>	747	626
Fodtøj <i>footwear</i>	226	211
Klæder <i>clothing</i>	1 612	1 338
Andre personlige forbrugsgenstande <i>other consumer goods for personal use</i>	165	160
Bolig <i>rent</i>	890	799
Brændsel og lys <i>fuel and light</i>	507	520
Møbler og gardiner m. v. <i>furniture and window curtains, etc.</i>	415	370
Husholdningsudstyr <i>household utensils</i>	620	465
Hushjælp <i>domestic services</i>	272	271
Andre husholdningsudgifter <i>other household expenditure</i>	605	518
Personlig hygiejne <i>personal hygiene</i>	195	188
Medicin etc. <i>medicinal and pharmaceutical products</i>	301	279
Andre personlige udgifter <i>other personal expenditure</i>	136	121
Køb af transportmidler <i>purchases of transport equipment</i>	44	38
Tilbehør og dele til transportmidler, benzin m. m. <i>tires, tubes, parts, motor spirit, etc.</i>	165	101
Transport <i>transport</i>	529	501
Kommunikation <i>communication</i>	125	108
Underholdning <i>entertainment</i>	126	128
Hotel- og restaurationsbesøg <i>hotels and restaurants</i>	463	529
Bøger, aviser og blade <i>books and magazines</i>	731	422
Anden fritid <i>amusements, sports, etc.</i>	169	171
Pengeinstituttets ydelser <i>banking, insurance, etc.</i>	122	120
Undervisning og højskoleophold <i>education etc.</i>	114	103
Andet forbrug <i>other consumption</i>	51	55
Turistudgifter <i>expenditure of residents abroad</i>	160	55
Bygge- og anlægsarbejder for off. regning (militæret) <i>military construction</i>	30	35
Samlet konsum <i>total consumption</i>	14 290	12 734
÷ Offentligt varekøb — <i>government purchases</i>	653	676
÷ Salg til udenlandske turister — <i>expenditure of non-residents in the country</i>	110	40
÷ Oplagring af konsumvarer — <i>increases in inventories of consumer goods</i>	133	129
Privat konsum <i>private consumption</i>	13 394	11 889

¹⁾ jfr. den s. 13 citerede »A System of National Accounts and Supporting Tables, New York 1953. cf. «A System of National Accounts and Supporting Tables», New York 1953, cited on p. 13.

kun har få holdepunkter for at udskille lagerændringer af de enkelte varegrupper. Man er derfor gået den vej, at man har opgjort det samlede konsum (incl. offentligt konsum og incl. lagerforskydning) af de enkelte varer, hvorefter man i summen af alle konsumvarer og -tjenester har fradraget det samlede offentlige konsum (opgjort over de offentlige regnskaber) og den samlede lageropbygning af konsumvarer. Følgelig giver tallene for konsum af de enkelte varer og tjenester i tabellerne udtryk for et skøn over det samlede konsum (incl. lagerændringer) af den pågældende vare og ikke for det private konsum alene.

For det andet bliver konsekvensen af at tage udgangspunkt i tilgangen af varer, at den vareopdeling, man når frem til, er stærkt

Tabel 25. Det samlede konsum 1947—1952 fordelt på hovedgrupper af konsumvarer. Årets priser.

Table 25. Total Consumption 1947—1952 Broken Down on Main Groups of Consumer Goods. Current Prices.

	1952	1951	1950	1949	1948	1947
	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.
Nærings- og nydelsesmidler <i>food and kindred products</i>	37	37	38	38	40	40
Fodtøj, tekstiler og beklædning <i>footwear, textiles, and clothing</i>	14	15	16	14	13	13
Husleje, lys og varme <i>rent, light, and heating</i>	10	9	9	10	10	10
Hushjælp m. m. <i>domestic services etc.</i>	2	2	2	3	3	3
Husholdningsudstyr <i>furniture and household utensils</i>	8	8	7	7	7	7
Varer overvejende til personligt brug <i>goods chiefly for personal use</i>	11	12	13	12	11	11
Transport og kommunikation <i>transport and communication</i>	8	8	7	7	7	7
Fritid, underholdning og undervisning <i>entertainment, sports, education</i>	5	4	4	5	6	6
Andre udgifter <i>other expenditure</i>	4	4	4	4	3	3
Militære bygge- og anlægsarbejder <i>military construction</i>	1	1	0	0	0	0
Tilsammen total...	100	100	100	100	100	100
Heraf of which:						
varige konsumgoder <i> durable consumer goods</i>	28	29	29	27	25	25
ikke-varige konsumgoder <i>non-durable consumer goods</i>	49	49	50	50	51	51
tjenester <i>services</i>	23	22	21	23	24	24

Tabel 26. Det samlede konsum 1947—1952 fordelt på hovedgrupper af konsumvarer. 1949-priser.

Table 26. Total Consumption 1947—1952 Broken Down on Main Groups of Consumer Goods. 1949 Prices.

	1952	1951	1950	1949	1948	1947
	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.
Nærings- og nydelsesmidler <i>food and kindred products</i>	37	37	37	38	39	40
Fodtøj, tekstiler og beklædning <i>footwear, textiles, and clothing</i>	14	14	15	14	13	13
Husleje, lys og varme <i>rent, light, and heating</i>	10	10	10	10	10	10
Hushjælp m. m. <i>domestic services etc.</i>	3	3	3	3	3	3
Husholdningsudstyr <i>furniture and household utensils</i>	8	7	7	7	7	7
Varer overvejende til personligt brug <i>goods chiefly for personal use</i>	11	12	12	12	12	11
Transport og kommunikation <i>transport and communication</i>	7	7	7	7	7	7
Fritid, underholdning og undervisning <i>entertainment, sports, education</i>	5	5	5	5	6	6
Andre udgifter <i>other expenditure</i>	4	4	4	4	3	3
Militære bygge- og anlægsarbejder <i>military construction</i>	1	1	0	0	0	0
Tilsammen <i>total</i> ...	100	100	100	100	100	100
Heraf <i>of which</i> :						
varige konsumgoder <i>durable consumer goods</i>	27	27	28	27	25	24
ikke-varige konsumgoder <i>non-durable consumer goods</i>	49	49	49	50	51	52
tjenester <i>services</i>	24	24	23	23	24	24

præget af produktionsstatistikens og erhvervstøllingens grupperinger. Det har derfor ikke kunnet undgås, at opdelingerne i tabel 22 og 23 i nogen grad giver udtryk for »konsum af varer fremstillet i det og det erhverv eller den og den produktionsgren« snarere end for konsum af den og den vareart.

For i nogen grad at bøde herpå har man på grundlag af det detaljerede materiale til kredsløbstabellerne for årene 1947 og 1949 forsøgt en opdeling, der i højere grad giver udtryk for arten af de behov, konsumudgifterne dækker, se tabel 24. Denne opdeling, der så vidt

Tabel 27. Husholdningernes indtægter 1947—1952.

Table 27. Household Income 1947—1952.

	1952	1951	1950	1949	1948	1947
	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
Lønindkomster fra private virksomheder <i>wages paid by private enterprises</i>	8 806	8 333	7 630	6 822	6 515	6 003
Lønindkomster fra offentlige og koncessionerede virksomheder <i>wages paid by government and concessionary enterprises</i>	828	760	696	664	629	591
Andre lønninger fra det offentlige <i>other wages paid by the government sector</i>	1 704	1 508	1 300	1 144	1 165	1 014
Arbejdsgiverbidrag til social sikring <i>social security contributions from employers</i>	70	68	63	48	41	29
Tilsammen lønindkomster (incl. arbejdsgiverbidrag) <i>total wages paid (incl. employers' contributions)</i>	11 408	10 669	9 689	8 678	8 350	7 637
Selvstændige landbrugeres indkomster ¹⁾ <i>income of farmers</i>	2 986	2 511	2 383	1 894	1 463	1 227
Indkomst af beboelsesejendomme ²⁾ <i>income derived from residential buildings</i>	961	909	856	832	765	745
Dividender og udbytter <i>dividends</i>	377	346	337	293	267	234
Andre indkomster af selvstændig erhvervsvirksomhed og kapitalbesiddelse <i>other incomes from property and entrepreneurship</i>	4 578	4 911	4 705	4 015	3 963	3 736
Tilsammen selvstændiges erhvervsindkomster samt renteindkomst <i>total income from property and entrepreneurship, incl. interest</i> ..	8 902	8 677	8 281	7 034	6 458	5 942
Gaver fra aktieselskaber <i>gifts from joint-stock companies</i>	18	15	10	2
Overførsler fra det offentlige <i>government transfers</i>	1 651	1 511	1 276	1 268	1 094	966
Renter af offentlig gæld <i>interest on public debt</i>	304	259	243	228	219	220
Husholdningernes indtægter <i>household income</i>	22 283	21 131	19 499	17 210	16 121	14 765

¹⁾ Incl. ejendomsskatter, men ekskl. renter og afdrag m. m. *Incl. taxes on buildings, but excl. interest and repayment, etc.*

²⁾ Incl. udgift til forrentning og afdrag af pantegæld. *Incl. expenditure on interest and repayment of mortgage debt.*

muligt følger et fra F. N. hidrørende forslag, har dog kun kunnet gennemføres med en betydelig anvendelse af skøn.

Tabellerne 25 og 26 tjener til at give et summarisk overblik over forbrugsstrukturen her i landet, idet de henhv. i årets priser og 1949-priser viser de samlede konsumudgifters pct. vise fordeling på hoved-

grupper af konsumvarer samt på varige konsumgoder, ikke-varige konsumgoder og tjenesteydelser.

Tabel 27 viser en noget mere detaljeret opdeling af husholdningernes indtægter end den, der fremgår af kreditsiden i tabel 21. Man har således optalt lønindkomster fra private virksomheder, offentlige og koncessionerede virksomheder samt øvrige offentlige myndigheder hver for sig, ligesom man har udskilt selvstændige landbrugeres indkomster og indkomst ved at besidde beboelsesejendomme.

Som det vil ses, er der ikke foretaget nogen samlet udskillelse af renteindkomster o. l. for sig. Når bortses fra, at dividender og udbytter fra aktieselskaber og kooperative virksomheder kan opgøres på grundlag af aktieselskabsstatistikken m. m., savner man holdepunkter for en sådan beregning.

Husholdningernes indtægter pct. vis fordelt på lønindkomster, andre erhvervsindkomster og overførselsindkomster vil fremgå af tabel 28.

Tabel 28. Husholdningernes indtægter 1947—1952. Relative tal.

Table 28. Household Income 1947—1952. Relative Figures.

	1952	1951	1950	1949	1948	1947
	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.
Lønindkomst <i>wages</i>	51	51	50	50	52	52
Andre erhvervsindkomster <i>private income from property and entrepreneurship</i>	40	41	42	41	40	40
Overførselsindkomst <i>transfer income</i> ...	9	8	8	9	8	8
	100	100	100	100	100	100

E. Det offentlige konto.

Under det offentlige medregnes her den af staten, udligningsfonden samt amts-, sogne- og købstadskommunerne dækkede virksomhed. Herudover har man yderligere medtaget syge- og arbejdsløsheds-kassernes virksomhed samt ind- og udbetalinger fra den lovpligtige

ulykkesforsikring. Medtagelsen af disse sociale sikringsordninger under det offentlige motiveres med, at de i stigende grad finansieres over tilskud fra stat og kommuner og derved i den udstrækning, det sker, mister karakter af private forsikringsmæssige ordninger, hvortil kommer, at specielt arbejdsløshedskassernes finanser i det lange løb kan have en selvstændig finanspolitisk virkning.

Opgørelserne følger her finansårene, idet man har opgivet de tidligere gennemførte, men yderst vilkårlige omregninger af regnskabs-tallene til kalenderårstal. Ved sammenstilling med tallene fra de øvrige konti i nationalregnskabet, som alle vedrører kalenderår, opstår der følgelig en forskydning på et kvartal.

Tallene svarer i det væsentlige til de fra Det økonomiske Sekretariat offentliggjorte (jfr. »Statsfinanserne i 1938—39 og årene efter krigen«, København, maj 1955).

Som det nærmere omtales i appendiks I, afsnit 6, har det dog på enkelte punkter været hensigtsmæssigt her at anvende en anden grænsedragning end den i »Statsfinanserne« fulgte.

Tabel 29 viser det offentlige driftskonto. Til forståelse af den bagvedliggende, nødvendigvis noget vilkårlige grænsedragning mellem driftsposter og kapitalposter skal det bemærkes, at man ikke ganske har fulgt de offentlige regnskabers sontring mellem drifts- og kapitalposter. Navnlig er der grund til at fremhæve, at en række indtægter og udgifter på statens kapitalregnskab i § 26 er opfattet som driftsposter. Det gælder således de skatter og indirekte afgifter, der tilfalder sådanne fonds som den fælleskommunale udligningsfond, vejfonden, mælkeudligningsfonden, formalingsfonden m. fl., ligesom det gælder en række af de på disse fonds posterede udgifter til administration, pristilskud m. m.

Der kunne endvidere være tale om at opfatte en række af statens ekstraordinære indtægter i efterkrigsårene (skattebøder, konfiskationer, eengangsskat m. m.) samt den bundne opsparing som løbende indtægter. Som hovedregel har man dog foretrukket at behandle alle sådanne eengangsindtægter som kapitalindtægter, idet man har søgt at af-

Tabel 29. Det offentliges konto 19⁴⁷/₄₈—19⁵²/₅₃.Table 29. Government Account 19⁴⁷/₄₈—19⁵²/₅₃.

	19 ⁵² / ₅₃	19 ⁵¹ / ₅₂	19 ⁵⁰ / ₅₁	19 ⁴⁹ / ₅₀	19 ⁴⁸ / ₄₉	19 ⁴⁷ / ₄₈
	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.
<i>Debet debit:</i>						
4.1 Offentligt konsum <i>government consumption</i>	2 959	2 625	2 203	2 057	1 964	1 910
4.2 Pristilskud <i>subsidies</i>	218	168	154	247	334	335
4.3 Renter af offentlig gæld <i>interest on public debt</i>	304	259	243	228	219	220
4.4 Andre overførsler til husholdningerne <i>other transfers to private sector</i>	1 651	1 511	1 276	1 268	1 094	966
4.5 Offentlig nettoopsparing <i>government saving (net)</i>	695	722	813	608	760	621
Offentlige udgifter <i>government expenditure</i>	5 827	5 285	4 689	4 408	4 371	4 052
<i>Kredit credit:</i>						
4.6 Offentlige erhvervsindtægter (incl. forrentning) <i>government income from property and entrepreneurship (incl. interest)</i>	292	256	272	214	192	220
4.7 Indirekte afgifter <i>indirect taxes</i>	1 984	1 870	1 721	1 588	1 547	1 383
4.8 Direkte personlige skatter, kontingenter, gebyrer m. m. <i>direct personal taxes, contributions to social security, fees, etc.</i>	2 743	2 464	2 117	2 090	2 142	1 981
4.9 Selskabsskatter <i>corporate taxes</i>	380	301	238	185	182	190
4.10 Ejendomsskatter <i>taxes on land and buildings</i>	428	394	341	331	308	278
Offentlige indtægter <i>government revenue</i> ..	5 827	5 285	4 689	4 408	4 371	4 052

grænse det offentliges løbende indtægter til de betalinger, der må antages at være udredt af borgernes løbende indkomster.

Det offentliges driftsudgifter (kontoens debetside) falder, som nævnt foran s. 56 ff., i tre grupper. En væsentlig del medgår til det offentlige konsum (udgifterne til administration, politi, retsvæsen, forsvar, syge- og sundhedsvæsen, undervisning m. m.). En anden betydende del udbetales til husholdningerne som overførselsindtægter for disse, d. v. s. indtægter, for hvilke der ikke erlægges nogen direkte modydelse (pristilskud, renter af offentlig gæld, rabatter, sociale ydelser af forskellig art etc.). Endelig medfører driften af de offentlige er-

Tabel 30. Det offentlige udgifter og indtægter 1938/39 og 1947/48—1952/53.

Table 30. Government Expenditure and Revenue 1938/39 and 1947/48—1952/53.

	1952/53	1951/52	1950/51	1949/50	1948/49	1947/48	1938/39
	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.
Lønninger og pensioner <i>wages and pensions</i>	1704	1508	1300	1144	1165	1014	311
Forrentning af ikke-udbyttegivende ejendomme <i>imputed interest on government property</i> . . .	85	79	73	67	63	59	45
Afskrivning, vedligeholdelse og reparation <i>de- preciation, maintenance, and repairs</i>	242	230	205	193	172	161	132
I alt offentlig bruttofaktorindkomst <i>total govern- ment gross domestic product at factor cost</i> . . .	2031	1817	1578	1404	1400	1234	488
Offentligt varekøb <i>government purchases</i>	928	808	625	653	564	676	200
I alt offentligt konsum <i>total government con- sumption</i>	2959	2625	2203	2057	1964	1910	688
Pristilskud <i>subsidies</i>	218	168	154	247	334	335	4
Renter af offentlig gæld <i>interest on public debt</i>	304	259	243	228	219	220	133
Rabatordninger <i>subsidies paid to consumers</i> . .	31	42	15	94	45	35	12
Andre direkte indkomstoverførsler til hushold- ninger <i>other direct income transfers to house- holds</i>	1620	1469	1261	1174	1049	931	444
Samlede driftsudgifter <i>total current expenditure</i>	5132	4563	3876	3800	3611	3431	1281
Erhvervsindtægter <i>government income from property and entrepreneurship</i>	207	177	199	147	129	161	108
Forrentning af ikke-udbyttegivende ejendomme <i>imputed interest on government property</i> . . .	85	79	73	67	63	59	45
Indirekte afgifter <i>indirect taxes</i>	1984	1870	1721	1588	1547	1383	426
Personlige indkomst- og formueskatter <i>direct taxes on personal income and capital</i>	2311	2058	1712	1738	1792	1588	423
Kontingenter til social sikring <i>members' con- tributions to social security</i>	268	245	218	211	207	202	114
Arbejdsgiverbidrag til social sikring <i>social security contributions from employers</i>	70	68	63	48	41	29	23
Eksportafgifter <i>export duties</i>	6	15	40	18	15	80	—
Gebyrer, bøder m. m. <i>fees, fines, etc.</i>	88	78	84	75	87	82	32
Selskabsskatter <i>corporate taxes</i>	380	301	238	185	182	190	74
Ejendomsskatter <i>taxes on land and buildings</i>	428	394	341	331	308	278	162
Samlede driftsindtægter <i>total current revenue</i>	5827	5285	4689	4408	4371	4052	1407
Driftsindtægter ÷ driftsudgifter = offentlig opsparing <i>current surplus = government saving</i>	695	722	813	608	760	621	126
÷ Nettoinvestering — <i>net investment</i>	569	605	500	411	339	239	157
Overskud på drifts- og anlægsbudget <i>surplus on current and investment budget</i>	126	117	313	197	421	382	÷ 31
+ Kapitalindtægter, statens + <i>capital income</i>	252	688	626	722	389	925	—
÷ Kapitaludgifter, statens — <i>capitalexpenditure</i>	674	614	513	505	221	155	—
Nettolånebehov <i>deficit on capital budget</i>	296	÷191	÷426	÷414	÷589	÷1152	—

hvervsvirksomheder (statsbanerne, post- og telegrafvæsenet, gas-, vand- og elværker m. fl.) en række udgifter. Da disse virksomheder som nævnt er medtaget under diverse andre erhverv (transport, offentlige værker m. fl.), har man imidlertid på det offentliges konto kun opført nettoindtægten af offentlig erhvervsvirksomhed (incl. forrentning af egenkapital).

Det offentliges driftsindtægter udgøres herefter af disse erhvervsindtægter samt af diverse overførselsindtægter, d. v. s. direkte og

Tabel 31. Fordeling af de offentlige driftsudgifter efter formål 1952—53.

Table 31. Allocation of Government Expenditure on Current Account 1952—53.

	Offentligt konsum government consumption	Indkomstoverførsler transfer payments	Ialt total	Relative tal percentages
	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	pct.
Alders- og invaliderente <i>old age and disablement pensions</i>	71	659	730	14
Sundhedsvæsen, særforsorg, sygehjælp <i>health service, special assistance and sickness relief</i>	438	218	656	13
Arbejdsløshedsforsikring m. v. <i>unemployment insurance</i>	23	285	308	6
Andre sociale udgifter <i>other social expenditure</i>	98	254	352	7
I alt sociale udgifter <i>total social expenditure</i>	630	1 416	2 046	40
Undervisning og kulturelle formål <i>education and cultural services</i>	520	84	604	12
Forsvar og civilforsvar <i>national defence</i>	709	÷ 4	705	14
Rets- og politivæsen <i>law-courts and police</i>	199	3	202	4
Vejvæsen <i>road and sewer service</i>	233	—	233	4
Kirken <i>the State church</i>	75	1	76	1
Renter af offentlig gæld <i>interest on public debt</i>	—	304	304	6
Pristilskud og rabatordninger <i>subsidies (incl. coupons)</i>	—	249	249	5
Andre driftsudgifter <i>other current expenditure</i>	593	120	713	14
I alt driftsudgifter <i>total current expenditure</i>	2 959	2 173	5 132	100

indirekte skatter betalt af personer og erhvervslivet og renteindtægter af udlån.

Tabel 30 viser en række supplerende opdelinger af det offentliges løbende udgifter og indtægter, som vil tjene til forklaring af disses art.

Til yderligere illustration af, hvortil det offentliges udgifter til konsum og til indkomstoverførsler til borgerne anvendes, har man i tabel 31 for et enkelt år, 19⁵²/₅₃, foretaget en fordeling af udgifterne efter de formål, de medgår til at dække.

Som det fremgår af tabel 30, udviser de offentlige finanser i hvert af årene et driftsoverskud. Dette overskud, saldoen på det offentliges driftskonto, angiver den løbende offentlige opsparing. Fradrager man heri, som vist i tabel 30, de afholdte investeringsudgifter, fremkommer overskuddet på de offentlige drifts- og anlægsbudgetter.

Dette beløb svarer stort set til den direkte nettoformindskelse i de privates indkomster, som er fremkaldt via de offentlige finanser. Det offentliges driftsindkomster udredes nemlig direkte af borgernes indkomster, ligesom hovedparten af udgifterne (incl. investeringsudgifterne) umiddelbart danner indkomster for borgerne.

Foruden overskuddet på drifts- og anlægsbudgettet oppebærer det offentlige en række kapitalindtægter, ligesom der over de offentlige kasser afholdes en række kapitaludgifter. Uden at komme ind på en nærmere specifikation af disse kapitaltransaktioner¹⁾ har man for at angive det offentliges nettolånebehov i tabel 30 anført bevægelserne på *statens* kapitalregnskab. Det drejer sig her på indtægtssiden bl. a. om de foran nævnte ekstraordinære indtægter i efterkrigsårene, som stort set må antages at være afholdt af borgernes formue snarere end af deres indkomst. Yderligere er modtagne gaver iflg. Marshallprogrammet opført her, ligesom de af borgerne erlagte afdrag på statens lån er medtaget.

På udgiftssiden er det især statens omfattende udlån til boligbyggeri, landbrugsbyggeri og andet erhvervsbyggeri m. v., der vejer til, hvortil så kommer en række tilskud til investeringsformål.

¹⁾ Se herom »Statsfinanserne«.

Tabel 32. Udlandets konto 1947—1952.

Table 32. Rest of the World 1947—1952.

	1952	1951	1950	1949	1948	1947
<i>Debet debit:</i>						
5.1 Salg af varer og tjenester til udlandet <i>sales of goods and services to foreign countries</i>	mill. kr. 7 976	mill. kr. 7 827	mill. kr. 6 017	mill. kr. 4 682	mill. kr. 3 704	mill. kr. 3 165
5.2 Renter og dividender m. m. <i>interest, dividends, etc.</i>	45	49	36	35	33	30
5.3 Nettolångivning fra udlandet <i>net loans from foreign countries</i>	÷ 197	÷ 148	373	÷ 212	262	418
5.4 Nettogaver fra udlandet <i>Marshall aid etc.</i>	44	421	456	484	76	—
I alt indtægter fra udlandet <i>total income from foreign countries</i>	7 868	8 149	6 882	4 989	4 075	3 613
<i>Kredit credit:</i>						
5.5 Køb af varer og tjenester i udlandet <i>purchases of goods and services from foreign countries</i>	7 751	8 030	6 759	4 879	3 975	3 508
5.6 Renter og dividender m. m. <i>interest, dividends, etc.</i>	117	119	123	110	100	105
I alt udgifter til udlandet <i>total expenditure to foreign countries</i>	7 868	8 149	6 882	4 989	4 075	3 613

Saldoen på kapitalregnskabet skulle give et ganske pålideligt udtryk for det offentliges nettolånebehov i hvert af de anførte år, selvom man har set bort fra kommunernes iøvrigt ret beskedne långivning og modtagne afdrag på udlån samt andre kapitalindtægter.

F. Udlandets konto.

For økonomien under eet angiver udlandets konto alle løbende transaktioner mellem Danmark (ekskl. Grønland og Færøerne) og udlandet.

Kontoens debetside, udlandets udgifter i samhandel m. m. med Danmark, viser dels de danske indtægter ved salg af varer og tjenester samt indtægterne af kapital anbragt i udlandet og dels udlandets gaveydelse til Danmark, hvorefter den resterende post, nettolångivningen, fremkommer som kontoens saldo.

Tabel 33. Betalingsbalancen 1938 og 1947—1952. Årets priser.
 Table 33. Balance of Payments 1938 and 1947—1952. Current Prices.

	1952	1951	1950	1949	1948	1947	1938
<i>Indtægter revenue:</i>							
Samlet udførsel (fob.) <i>total exports (f.o.b.)</i>	mill. kr. 6 006	mill. kr. 5 995	mill. kr. 4 746	mill. kr. 3 644	mill. kr. 2 782	mill. kr. 2 368	mill. kr. 1 582
Bruttofragt for udenlandsk skibsfart <i>gross freight in foreign trade</i>	1 270	1 272	811	698	665	582	279
Befordring af udenlandske passagerer på danske skibe <i>conveyance of foreign passengers on Danish ships</i>	15	15	15	15	15	15	5
Indtægter af fremmede skibe <i>revenue from foreign ships</i>	250	200	150	100	75	50	75
Udlændinges rejser i Danmark <i>tourists</i>	210	160	150	110	50	40	35
Renteindtægter, aktieudbytter o. l. <i>in- terest, dividends, etc.</i>	45	49	36	35	33	30	15
Andre løbende indtægter <i>other current revenue</i>	225	185	145	115	117	110	55
I alt løbende indtægter <i>total current revenue</i>	8 021	7 876	6 053	4 717	3 737	3 195	2 046
<i>Udgifter expenditure:</i>							
Samlet indførsel (cif.) <i>total imports (c.i.f.)</i>	6 763	7 168	6 022	4 284	3 475	3 148	1 665
Skibsudgifter <i>shipping</i>	613	557	427	350	330	220	95
Danskes rejser i udlandet <i>travels</i>	235	190	210	160	90	55	50
Renteudgifter, aktieudbytter o. l. <i>in- terest, dividends, etc.</i>	117	119	123	110	100	105	90
Andre løbende udgifter <i>other current expenditure</i>	140	115	100	85	80	85	35
I alt løbende udgifter <i>total current ex- penditure</i>	7 868	8 149	6 882	4 989	4 075	3 613	1 935
<i>Saldo balance:</i>							
Varer og tjenester modtaget fra ud- landet (netto) <i>import of goods and services (net)</i>	÷ 153	273	829	272	338	418	÷ 111
Heraf finansieret ved gaver (netto) fra udlandet <i>of which financed by Marshall aid etc.</i>	44	421	456	484	76	—	—
Heraf finansieret ved långivning (netto) fra udlandet <i>of which financed by (net) loans from foreign countries</i>	÷ 197	÷ 148	373	÷ 212	262	418	÷ 111

Kreditsiden viser værdien af danske køb i udlandet samt de fra dansk side erlagte rente- og dividendebetalinger på udenlandsk kapital anbragt her i landet.

Udlandskontoen, hvis saldo således svarer til underskuddet på betalingsbalancens løbende poster, er i tabel 33 opstillet som en egent-

Tabel 34. Betalingsbalancen 1938 og 1947—1952. 1949-priser.

Table 34. Balance of Payments 1938 and 1947—1952. 1949 Prices.

	1952	1951	1950	1949	1948	1947	1938
Indtægter revenue:							
Samlet udførsel (fob.) <i>total exports (f.o.b.)</i>	mill. kr. 5 251	mill. kr. 5 521	mill. kr. 4 869	mill. kr. 3 644	mill. kr. 2 842	mill. kr. 2 631	mill. kr. 3 920
Bruttofragt for udenlandsk skibsfart <i>gross freight in foreign trade</i>	860	830	735	698	632	530	662
Befordring af udenlandske passagerer på danske skibe <i>conveyance of foreign pas- sengers on Danish ships</i>	15	15	15	15	15	15	} 395
Indtægter af fremmede skibe <i>revenue from foreign ships</i>	197	161	143	100	77	56	
Udlændinges rejser i Danmark <i>tourists</i>	172	136	142	110	51	41	
Renteindtægter, aktieudbytter o. l. <i>inter- est, dividends, etc.</i>	45	49	36	35	33	30	
Andre løbende indtægter <i>other current revenue</i>	196	171	149	115	117	120	
I alt løbende indtægter <i>total current re- venue</i>	6 736	6 883	6 089	4 717	3 767	3 423	4 977
Udgifter <i>expenditure:</i>							
Samlet indførsel (cif.) <i>total imports (c.i.f.)</i>	4 933	5 123	5 478	4 284	3 417	3 296	4 060
Skibsudgifter <i>shipping</i>	460	436	405	350	334	248	} 575
Danskes rejser i udlandet <i>travels</i>	193	162	198	160	91	57	
Renteudgifter, aktieudbytter o. l. <i>inter- est, dividends, etc.</i>	117	119	123	110	100	105	
Andre løbende udgifter <i>other current ex- penditure</i>	102	82	91	85	76	87	
I alt løbende udgifter <i>total current ex- penditure</i>	5 805	5 922	6 295	4 989	4 018	3 793	
Saldo <i>balance:</i>							
Varer og tjenester modtaget fra udlan- det (netto) <i>import of goods and servi- ces (net)</i>	÷ 931	÷ 961	206	272	251	370	÷ 342

lig betalingsbalanceoversigt for Danmark. Denne opstilling følger i det væsentlige den i Stat. Medd. og Efterretninger viste oversigt over betalingsbalancens løbende poster, hvortil henvises for så vidt angår kommentarer til beregningsmetoder m. m. Der er dog den forskel, at man her

har opgjort vareindførselen cif., mens de årlige opgørelser opgør indførselen fob. Når man her har anvendt en cif-opgørelse, skyldes det hensynet til at bringe skibsfartsindtægterne iflg. betalingsbalanceopgørelsen i overensstemmelse med opgørelsen af skibsfartsindtægterne i nationalindkomstberegningerne, hvor man medtager danske skibes indtjening i fart fra udenlandsk til dansk havn. Ud fra lignende betragtninger har man til skibsfartsindtægterne og -udgifterne iflg. betalingsbalanceopstillingen gjort et tillæg for råvareforbruget ombord i danske skibe i timecharterfart.

I tabel 34 har man omregnet de enkelte indtægts- og udgiftsposter til 1949-priser. Mens dette lader sig gøre med ret stor sikkerhed for såvidt angår vareimport og -eksport (jfr. således den tilsvarende omregning i de årlige handelstabelværker), er det klart, at navnlig omregningen af danske skibes udgifter i udlandet og af turistrejser må

Tabel 35. Kapitalkontoen 1947—1952.

Table 35. Capital Account 1947—1952.

	1952	1951	1950	1949	1948	1947
	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
Debet debit:						
6.1 Bruttoinvesteringer <i>gross investment</i>	6 632	6 180	6 255	5 035	4 801	4 006
6.2 Nettolångivning til udlandet <i>net loans to foreign countries</i>	197	148	÷ 373	212	÷ 262	÷ 418
Bruttotilvækst i nationalformuen <i>gross increase in national wealth</i>	6 829	6 328	5 882	5 247	4 539	3 588
Kredit credit:						
6.3 Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer <i>depreciation, maintenance, and repairs</i>	3 550	3 325	2 825	2 475	2 225	2 075
6.4 Offentlig nettoopsparing <i>government saving (net)</i>	695	722	813	608	760	621
6.5 Selskabshenlæggelser <i>corporate saving</i>	356	321	292	285	252	275
6.6 Pers. nettoopsparing <i>personal saving (net)</i>	2 184	1 539	1 496	1 395	1 226	617
6.7 Nettogaver fra udlandet <i>Marshall aid etc.</i>	44	421	456	484	76	—
Bruttotilvækst i nationalformuen <i>gross increase in national wealth</i>	6 829	6 328	5 882	5 247	4 539	3 588

være særdeles skønsmæssig. Som udtryk for renteindtægter og -udgifter i 1949-priser har man anvendt beløbene i årets priser.

G. Kapitalkontoen.

Når bortses fra den særlige opgørelse af statens lånebehov, er de hidtil viste konti alene driftskonti. Samtlige kapitaltransaktioner

Tabel 36. De samlede investeringer 1938 og 1947—1952. Årets priser.

Table 36. Gross and Net Investment 1938 and 1947—1952. Current Prices.

	1952	1951	1950	1949	1948	1947	1938
	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
Bygninger <i>building</i>	2 310	2 185	1 780	1 485	1 355	1 235	} 715
Anlæg <i>construction</i>	930	875	795	695	575	470	
Maskiner og transportmidler m. v. ekscl. skibe <i>machinery, transport equipment, etc., excl. ships</i>	3 135	2 880	2 470	2 209	1 880	1 622	593
Skibe <i>ships</i>	275	200	275	235	235	240	65
I alt faste bruttoinvesteringer <i>total fixed gross investment</i>	6 650	6 140	5 320	4 624	4 045	3 567	1 373
<i>Hereof of which:</i>							
Statens og kommunernes investeringer <i>government</i>	1 109	1 052	943	863	738	591	335
Koncessionerede virksomheders investeringer <i>concessionary enterprises</i>	356	343	307	242	152	134	} 1 038
Private investeringer <i>private</i>	5 185	4 745	4 070	3 519	3 155	2 842	
Forøgelse i landbrugets besætninger <i>increases in agricultural live-stock</i>	84	÷ 156	85	184	88	÷ 211	34
Forøgelse i landbrugets lagre <i>increases in agricultural inventories</i>	148	÷ 104	—	÷ 73	÷ 7	—	—
Forøgelse i lagre udenfor landbruget <i>increases in non-agricultural inventories</i>	÷ 250	300	850	300	675	650	...
I alt besætnings- og lagerforøgelse <i>total</i>	÷ 18	40	935	411	756	439	34
I alt bruttoinvesteringer <i>total gross investment</i>	6 632	6 180	6 255	5 035	4 801	4 006	1 407
Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer <i>depreciation, maintenance, and repairs</i>	3 550	3 325	2 825	2 475	2 225	2 075	900
I alt nettoinvesteringer <i>total net investment</i>	3 082	2 855	3 430	2 560	2 576	1 931	507

Tabel 37. De samlede investeringer 1938 og 1947—1952. 1949-priser.

Table 37. Gross and Net Investment 1938 and 1947—1952. 1949 Prices.

	1952	1951	1950	1949	1948	1947	1938
	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
Bygninger <i>building</i>	1 705	1 690	1 675	1 435	1 400	1 375	} 1 580
Anlæg <i>construction</i>	695	710	750	695	585	510	
Maskiner og transportmidler m. v. ekscl. skibe <i>machinery, transport equipment, etc., excl. ships</i>	2 470	2 440	2 355	2 209	1 940	1 771	} 1 483
Skibe <i>ships</i>	205	170	260	-235	260	280	
I alt faste bruttoinvesteringer <i>total fixed gross investment</i>	5 075	5 010	5 040	4 624	4 185	3 936	3 063
Heraf af hvilke:							
Statens og kommunernes investeringer <i>government</i>	840	855	895	863	760	645	...
Koncessionerede virksomheders investeringer <i>concessionary enterprises</i>	270	280	290	242	155	145	...
Private investeringer <i>private</i>	3 965	3 875	3 855	3 519	3 270	3 146	...
Forøgelse i landbrugets besætninger <i>increases in agricultural live-stock</i>	71	÷ 140	84	184	88	÷ 245	...
Forøgelse i landbrugets lagre <i>increases in agricultural inventories</i>	96	÷ 70	—	÷ 73	÷ 7	—	...
Forøgelse i lagre udenfor landbruget <i>increases in non-agricultural inventories</i>	÷ 150	175	750	300	700	725	...
I alt besætnings- og lagerforøgelse <i>total</i>	17	÷ 35	834	411	781	480	87
I alt bruttoinvesteringer <i>total gross investment</i>	5 092	4 975	5 874	5 035	4 966	4 416	3 150
Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer <i>depreciation, maintenance, and repairs</i>	2 825	2 800	2 700	2 475	2 300	2 225	2 000
I alt nettoinvesteringer <i>total net investment</i>	2 267	2 175	3 174	2 560	2 666	2 191	1 150

er derfor overført til een konto for sig. Herved clears alle kapitaltransaktioner mellem sektorerne ud (långivning og låntagning, afdragsydelse, gaver m. m.), således at kun den samlede tilvækst i nationalformuen, resp. finansieringen heraf, står tilbage på kapitalkontoen for økonomien under eet.

Tilvæksten i nationalformuen tager form dels af investeringer i

Tabel 38. Faste bruttoinvesteringer 1947—1952. Årets priser.

Table 38. Fixed Gross Investment 1947—1952. Current Prices.

	1952	1951	1950	1949	1948	1947
Nyanlæg og nyanskaffelser <i>new investment:</i>	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
Boligbyggeri <i>residential building</i>	700	650	600	500	490	405
Skoler, hospitaler og andre offentlige institutioner <i>schools, hospitals, and other public institutions</i>	210	185	155	130	95	80
Veje, gader, kloaker m. v. <i>roads, streets, sewers, etc.</i>	155	140	125	120	95	65
El-, gas- og vandværker <i>gas, electricity, and water</i>	260	250	235	180	110	75
Baner, havne m. v. <i>railways, ports, etc.</i>	135	135	120	120	85	65
Post, telefon og telegraf <i>post, telephone, and telegraph</i>	150	140	125	80	55	45
I alt offentlige virksomheder <i>total government enterprises</i>	545	525	480	380	250	185
Industrien <i>manufacturing</i>	475	455	440	430	370	265
Landbruget <i>agriculture</i>	375	335	250	235	170	120
Mejerier, slagterier m. v. <i>dairies, slaughterhouses, etc.</i>	75	70	60	50	35	25
I alt landbrug <i>total agricultural industries</i> ..	450	405	310	285	205	145
Handelsskibe <i>merchant ships</i>	145	90	175	135	120	150
Biler og motorcykler ¹⁾ <i>motor-cars and motor-bicycles</i>	260	135	115	100	90	120
Andre nyanlæg og nyanskaffelser (håndværk, handel, hoteller, pengeomsætning m. v.), <i>other new investment (handicrafts, wholesale trade and retail trade, hotels, banking and insurance, etc.)</i>	1 525	1 470	1 200	984	830	722
I alt nyanlæg og nyanskaffelser <i>total new investment</i>	4 465	4 055	3 600	3 064	2 545	2 137
Vedligeholdelse og reparationer <i>repairs and maintenance</i>	2 185	2 085	1 720	1 560	1 500	1 430
I alt faste bruttoinvesteringer <i>total fixed gross investment</i>	6 650	6 140	5 320	4 624	4 045	3 567

¹⁾ Med fradrag for de motorøretøjer, der allerede er medregnet i industriens, landbrugets og de offentlige virksomheders nyanlæg og nyanskaffelser. *A deduction has been made for the motor-vehicles included in the new investment of manufacturing, agriculture and government enterprises.*

bygninger, maskiner, lagre m. v. og dels af tilvækst i landets udenlandske tilgodehavender.

Denne stigning i landets formue, som i tabel 35 er opgjort brutto, finansieres af den i årets løb præsterede opsparring samt af modtagne nettogaver fra udlandet. Som følge af, at investeringerne er opgjort brutto, omfatter opsparringen de beløb, der normalt medgår til afskrivninger, reparation og vedligeholdelse. Fradrages disse beløb fremkommer nettoopsparringen, som præsteres dels af stat og kommuner ved løbende overskud på finanserne, dels af aktieselskaber m. m. i form af henlæggelser og endelig af privatpersoner, hvis opsparring i tabellen er beregnet som en rest efter opgørelsen af kreditsidens øvrige poster.

I tilknytning til kapitalkontoen i tabel 35, er der i det følgende meddelt en række specifikationer af investeringerne. Tabel 36 og 37 viser således angivet i årets priser og i 1949-priser en oversigt over de samlede bruttoinvesteringer fordelt på bygninger, anlæg, maskiner m. m. og skibe samt ændring i lagerbeholdninger og husdyrbesætninger.

På grundlag af modtagne indberetninger om afholdte investeringsudgifter til forskellige investeringsformål i diverse erhverv har man i tabel 38 givet en oversigt over de faste investeringer fordelt efter art og efter de erhverv, hvor investeringerne har fundet sted. Som det vil ses, afviger erhvervsspecifikationen i denne opstilling noget fra den iøvrigt i denne publikation anvendte. Dette beror på, at man har ønsket at angive de relativt pålidelige minimumstal, som fremkommer, når man støtter sig direkte på de indhentede oplysninger om faktisk afholdte investeringsudgifter i de i tabellen angivne erhverv.

Imidlertid er der grund til at antage, at de indberettede investeringsudgifter er mindre omfattende end de investeringer, man når til, når man opgør forsyningen med investeringsvarer (jfr. appendiks I, afsnit 4). Posten »Andre nyanlæg og nyanskaffelser«, der er beregnet som differencen mellem de opgjorte investeringsudgifter og den sam-

Tabel 39. Bruttoinvesteringer i bygninger, anlæg, maskiner

Table 39. Gross Investment by Indu-

		Landbrug <i>agricul- ture</i>	Skovbrug, gart- neri, frugtavl, pelsdyrhold, biavl m. v. samt fiskeri <i>forestry, garden- ing, fruit-farming, fur-farming, bee- keeping, etc., and fishing</i>	Industri, hånd- værk, bygge- og anlægs- virksomhed m. v. <i>manufacturing, handicrafts, building and construction, etc.</i>
		mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
1952	Nyanlæg og nyanskaffelser <i>new in- vestment</i>	595	90	1 155
	Reparationer og vedligeholdelse <i>re- pairs and maintenance</i>	215	45	360
	I alt <i>total</i> ...	810	135 ¹⁾	1 515
1951	Nyanlæg og nyanskaffelser <i>new in- vestment</i>	545	85	1 115
	Reparationer og vedligeholdelse <i>re- pairs and maintenance</i>	200	40	370
	I alt <i>total</i> ...	745	125	1 485
1950	Nyanlæg og nyanskaffelser <i>new in- vestment</i>	430	65	990
	Reparationer og vedligeholdelse <i>re- pairs and maintenance</i>	185	35	345
	I alt <i>total</i> ...	615	100	1 335
1949	Nyanlæg og nyanskaffelser <i>new in- vestment</i>	372	50	859
	Reparationer og vedligeholdelse <i>re- pairs and maintenance</i>	190	35	315
	I alt <i>total</i> ...	562	85	1 174
1948	Nyanlæg og nyanskaffelser <i>new in- vestment</i>	285	40	750
	Reparationer og vedligeholdelse <i>re- pairs and maintenance</i>	170	35	285
	I alt <i>total</i> ...	455	75	1 035
1947	Nyanlæg og nyanskaffelser <i>new in- vestment</i>	213	40	591
	Reparationer og vedligeholdelse <i>re- pairs and maintenance</i>	155	35	290
	I alt <i>total</i> ...	368	75	881

¹⁾ Handel, pengeinstitutter og forsikringsvirksomheder, hoteller og restauranter, blografer, teatre m. v., theatres etc., professions.

m. m. i de enkelte erhverv 1947—1952. Årets priser.

Industries 1947—1952. Current Prices.

Offentlige værker <i>gas, electri- city, and water</i>	Transport <i>transport</i>	Bolig- benyttelse <i>use of dwellings</i>	Offentlige ydelser <i>government services</i>	Andre erhverv ¹⁾ <i>other industries¹⁾</i>	I alt <i>total</i>
mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
260	975	700	380	310	4 465
70	470	685	195	145	2 185
330	1 445	1 385	575	455	6 650
250	780	650	345	285	4 055
70	415	655	190	145	2 085
320	1 195	1 305	535	430	6 140
235	730	600	290	260	3 600
60	375	435	170	115	1 720
295	1 105	1 035	460	375	5 320
180	617	505	255	226	3 064
50	365	340	160	105	1 560
230	982	845	415	331	4 624
110	510	490	195	165	2 545
50	370	345	140	105	1 500
160	880	835	335	270	4 045
75	525	410	145	138	2 137
40	310	370	130	100	1 430
115	835	780	275	238	3 567

Liberala erhverv. Wholesale trade and retail trade, banking and insurance, hotels and restaurants, cinemas,

Tabel 40. Bruttoinvesteringer i bygninger, anlæg, maskiner

Table 40. Gross Investment by Indu-

	Landbrug <i>agricul- ture</i>	Skovbrug, gart- neri, frugtavl, pelsdyrhold, biavl m. m. samt fiskeri <i>forestry, garden- ing, fruit-farm- ing, fur-farming, bee-keeping, etc., and fishing</i>	Industri, hånd- værk, bygge- og anlægsvirk- somhed m. v. <i>manufacturing, handicrafts, building and construction, etc.</i>
	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
1952	Nyanlæg og nyanskaffelser <i>new in- vestment</i>	460	900
	Reparationer og vedligeholdelse <i>re- pairs and maintenance</i>	165	275
	I alt <i>total</i> ...	625	1 175
1951	Nyanlæg og nyanskaffelser <i>new in- vestment</i>	455	935
	Reparationer og vedligeholdelse <i>re- pairs and maintenance</i>	165	305
	I alt <i>total</i> ...	620	1 240
1950	Nyanlæg og nyanskaffelser <i>new in- vestment</i>	405	940
	Reparationer og vedligeholdelse <i>re- pairs and maintenance</i>	175	330
	I alt <i>total</i> ...	580	1 270
1949	Nyanlæg og nyanskaffelser <i>new in- vestment</i>	372	859
	Reparationer og vedligeholdelse <i>re- pairs and maintenance</i>	190	315
	I alt <i>total</i> ...	562	1 174
1948	Nyanlæg og nyanskaffelser <i>new in- vestment</i>	295	780
	Reparationer og vedligeholdelse <i>re- pairs and maintenance</i>	180	300
	I alt <i>total</i> ...	475	1 080
1947	Nyanlæg og nyanskaffelser <i>new in- vestment</i>	234	650
	Reparationer og vedligeholdelse <i>re- pairs and maintenance</i>	175	320
	I alt <i>total</i> ...	409	970

¹⁾ Handel, pengeinstitutter og forsikringsvirksomheder, hoteller og restauranter, biografer, teatre, cinemas, theatres etc., professions.

m. m. i de enkelte erhverv 1947—1952. 1949-priser.
stries 1947—1952. 1949 Prices.

Offentlige værker <i>gas, electri- city, and water</i>	Transport <i>transport</i>	Bolig- benyttelse <i>use of dwellings</i>	Offentlige ydelser <i>government services</i>	Andre erhverv ¹⁾ <i>other industries¹⁾</i>	I alt <i>total</i>
mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
195	755	520	285	240	3 425
55	365	500	145	110	1 650
250	1 120	1 020	430	350	5 075
205	655	500	270	240	3 330
60	335	510	155	115	1 680
265	990	1 010	425	355	5 010
220	695	560	280	245	3 405
55	360	410	160	110	1 635
275	1 055	970	440	355	5 040
180	617	505	255	226	3 064
50	365	340	160	105	1 560
230	982	845	415	331	4 624
110	525	505	205	170	2 635
50	385	355	140	105	1 550
160	910	860	345	275	4 185
85	580	455	160	148	2 356
40	340	415	145	110	1 580
125	920	870	305	258	3 936

m. v., liberale erhverv. *Wholesale trade and retail trade, banking and insurance, hotels and restaurants*

Tabel 41. Bruttoinvesteringer i bygninger og anlæg 1947—1952. Årets priser.
 Table 41. Gross Investment in Building and Construction 1947—1952. Current Prices.

	1952	1951	1950	1949	1948	1947
	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
Nybyggeri <i>new building</i> :						
Boliger <i>residential building</i>	700	650	600	500	490	405
Landbrug { Avlsbygninger <i>farm buildings</i> ...	95	70	45	45	20	20
agriculture { Stuehuse <i>dwellings</i>	15	20	10	10	5	5
Private erhverv iøvrigt <i>other private industries</i>	195	205	180	140	125	115
Offentlige og koncessionerede virksomheder <i>government and concessionary enterprises</i> ...	75	75	70	55	35	25
Offentligt ikke-erhvervsmæssigt byggeri <i>govern- ment non-business building</i>	150	120	95	70	40	30
I alt <i>total</i> ...	1 230	1 140	1 000	820	715	600
Reparations- og ombygningsarbejder <i>repairs and rebuilding</i>	1 080	1 045	780	665	640	635
Byggeri i alt <i>total building</i> ...	2 310	2 185	1 780	1 485	1 355	1 235
Anlægsarbejder <i>construction</i> :						
Private anlægsarbejder <i>private</i>	115	110	95	105	90	70
Baner, post, telegraf, telefon, havne og spor- veje <i>railway, post, telegraph, telephone, ports, and tramways</i>	325	305	270	225	185	155
Offentlige værker <i>gas, electricity, and water</i> ..	175	165	160	110	85	65
Veje <i>roads</i>	275	260	230	215	180	145
Andre offentlige anlægsarbejder <i>other govern- ment construction</i>	40	35	40	40	35	35
Anlægsarbejder i alt <i>total construction</i>	930	875	795	695	575	470
Bygge- og anlægsarbejder tilsammen <i>total building and construction</i>	3 240	3 060	2 575	2 180	1 930	1 705

lede forsyning med investeringsvarer, vil derfor indbefatte en række mindre investeringer, som rettelig burde henføres til nogle af de øvrige grupper.

I tabel 39 og 40 har man derfor efter en undersøgelse af forsyningen med (produktion og import af) de enkelte investeringsvarer forsøgt at opgøre de samlede investeringer i erhvervsgrupper svarende til den sædvanlige erhvervsspecifikation. Som det nærmere omtales i appendiks I, afsnit 4, er denne opgørelse nogenlunde pålidelig for så vidt angår årene 1947 og 1949, hvor den er udarbejdet i forbindelse med kreds-

Tabel 42. Bruttoinvesteringer i bygninger og anlæg 1947—1952. 1949-priser.

Table 42. Gross Investment in Building and Construction 1947—1952. 1949 Prices.

	1952	1951	1950	1949	1948	1947
	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
Nybyggeri <i>new building</i> :						
Boliger <i>residential building</i>	520	500	560	500	505	450
Landbrug <i>agriculture</i>	80	70	50	55	25	25
Private erhverv iøvrigt <i>other private industries</i>	145	155	170	140	130	130
Offentligt byggeri <i>government building</i>	165	150	155	125	80	60
I alt <i>total</i> ...	910	875	935	820	740	665
Reparations- og ombygningsarbejder <i>repairs and rebuilding</i>	795	815	740	665	660	710
Byggeri i alt <i>total building</i> ...	1 705	1 690	1 675	1 485	1 400	1 375
Anlægsarbejder <i>construction</i> :						
Private arbejder <i>private</i>	85	90	90	105	90	75
Offentlige arbejder <i>government</i>	610	620	660	590	495	435
Anlægsarbejder i alt <i>total construction</i> ...	695	710	750	695	585	510
Bygge- og anlægsarbejder tilsammen <i>total building and construction</i>	2 400	2 400	2 425	2 180	1 985	1 885

løbstabellerne. For årene 1948 og 1950—1952 er fremgangsmåden derimod en del grovere og resultaterne derfor noget usikre.

Udover de forskellige opgørelser og opdelinger af det samlede investeringsbeløb i tabellerne 35—40 har man til yderligere belysning af investeringerne foretaget nogle underopdelinger af de faste investeringer.

Tabel 41 og 42 viser således en nærmere specifikation af bygge- og anlægsvirksomheden. Nybyggeriet og anlægsvirksomheden er her fordelt på de vigtigste erhverv samt på nybyggeri og anlægsvirksomhed for offentlig regning og for privat regning. Bygning af kaserne og andre militære anlæg er opfattet som offentligt konsum og indgår derfor ikke i investeringstallene (jfr. opgørelsen af konsumet i tabellerne 22—24 foran).

Til belysning af hvilke varer, der indgår i maskininvesteringerne m. v., er der i tabel 43 vist en opdeling på vareart. Denne opgørelse, der knytter sig nøje til udarbejdelsen af kredsløbstabellerne, er kun

Tabel 43. Bruttoinvesteringer i maskiner, redskaber, transportmidler m. v. 1947 og 1949.
 Table 43. Gross Investment in Machinery, Implements, Transport Equipment, etc., 1947 and 1949.

	1949	1947
	mill. kr.	mill. kr.
Tekstilvarer <i>textile goods</i>	15	16
Tovværk m. v. <i>cordage etc.</i>	12	17
Lædervarer <i>leather goods</i>	7	8
Træ- og korkvarer <i>wood and cork manufactures</i>	44	44
Sten-, ler- og glasvarer <i>glassware and pottery</i>	9	10
Elektriske artikler <i>various electric articles</i>	12	12
Gummi- og kemisk-tekniske varer <i>rubber articles and chemico-technical articles</i>	88	54
Jern- og metalvarer <i>metal products</i>	89	85
Maskiner til mejerier og slagterier <i>machines for dairies and slaughterhouses</i>	30	25
Landbrugsmaskiner, incl. traktorer <i>agricultural machines, incl. tractors</i> ...	198	131
Andre redskaber til landbrug, gartneri m. v. <i>other implements for agriculture, gardening, etc.</i>	116	83
Kontormaskiner <i>office machines</i>	28	16
Kraftmaskiner <i>engines</i>	209	122
Kølemaskiner <i>refrigerating machines</i>	44	29
Arbejdsmaskiner til industri, håndværk m. v. <i>machines for manufacturing, handicrafts, etc.</i>	350	213
Værktøj, apparater og redskaber <i>tools, apparatus, and implements</i>	288	157
Instrumenter <i>instruments</i>	56	35
Forretningsinventar <i>shop accessories and furniture</i>	45	32
Automobiler <i>motor-cars</i>	280	280
Skibe <i>ships</i> :		
Fragt- og passagerskibe <i>cargo and passenger ships</i>	235	240
Andre skibe og både <i>other ships and boats</i>	41	51
Materiel til jernbaner, sporveje, telefon og telegraf <i>equipment and rolling stock for railways, tramways, telephone and telegraph systems</i>	127	87
Andre transportmidler <i>other transport equipment</i>	55	48
Andet og uspecificeret <i>machinery, implements, etc. not elsewhere specified</i>	66	67
Tilsammen <i>total</i> ...	2 444	1 862
Heraf <i>of which</i> : Nyinvesteringer <i>new investment</i>	1 809	1 297
Reparationer og vedligeholdelse <i>repairs and maintenance</i>	635	565

foretaget for årene 1947 og 1949. Som det ses, omfatter investeringerne i maskiner og redskaber m. v. en lang række forskelligartede varer fra egentlige maskiner til glas- og stenvarer, tekstiler etc. samt reparationer af en del af sådanne varer.

Kapitel IV.

Produktions- og forbrugsstrukturen nærmere belyst for årene 1947 og 1949.

Kredsløbs- eller input-output tabellerne for 1947 og 1949, som behandles i dette kapitel, udvider det i foregående kapitel givne billede af sammenhængen mellem de økonomiske transaktioner med en mere detaljeret analyse af selve produktionsprocessen. Ligesom nationalregnskabet bygger kredsløbstabellen på ligheden mellem udgift og indtægt, idet sektorernes samlede anvendelse af en vare (input) må svare til den samlede til rådighed værende mængde af denne vare (output). Analyseteknikken adskiller sig imidlertid fra nationalregnskabets derved, at alle eensidede transaktioner (transfereringer) er holdt uden for kredsløbstabellerne, der således kun indeholder transaktioner med varer og tjenester. Da nationalregnskabets 3 sektorer samtidig er erstattet med en langt mere detaljeret sektoropdeling, er tabellen som nævnt i stand til at belyse den indbyrdes forbindelse mellem produktionen i de enkelte erhverv og yderligere forbrugets, investeringernes og eksportens afhængighed af erhvervenes produktion og af importen.

1. Princippet i kredsløbstabellens opbygning vil fremgå af den i tabel 44 viste, stærkt sammentrængte udgave af den mere detaljerede opstilling for året 1947 i tabel 46.

Opsummeringen i hver af linierne 1—3 angiver totalproduktionen i hver af de tre erhvervsgrupper, og summen i linie 5 angiver den samlede import.

Følger man *linierne* 1—3 fra venstre mod højre, viser de, hvad de enkelte erhvervs produktion er benyttet til. En del er anvendt som råstof i det erhverv, der har fremstillet produktionen og noget som råstof i andre erhverv. Af den resterende del, de varer og tjenester, der ikke underkastes videre forarbejdning, er nogle medgået til investering i bygninger, anlæg, maskiner og lagre m. m., andre er eksporteret, mens resten er konsumeret. Linie 4 viser herefter, hvortil den samlede danske fremstilling af varer og tjenester er benyttet. Linie 5 viser

Tabel 44. Sammen drag af kredsløbs

Table 44. Summary of Input-Output

Løbe-nr. serial no.	Fra from	Til to	Råstofanvendelse consumption of raw materials		
			Landbrug og dermed beslægtede erhverv <i>agriculture and related industries</i>	Industri, håndværk og dermed beslægtede erhverv <i>manufacturing, handi- crafts and related industries</i>	Tjeneste- ydende erhverv <i>service industries</i>
			1	2	3
			mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
1	Landbrug og dermed beslægtede erhverv <i>agriculture and related industries</i>		36	986	157
2	Industri, håndværk og dermed beslægtede erhverv <i>manufacturing, handicrafts and related industries</i>		231	2 395	828
3	Tjenesteydende erhverv <i>service industries</i>		166	998	524
4	I alt indenlandsk produktion <i>total domest. production</i>		433	4 379	1 509
5	Import m. v. <i>imports etc.</i>		294	1 730	455
6	Samlet tilgang af varer og tjenester <i>total supply of goods and services</i>		727	6 109	1 964
7	Indirekte afgifter ÷ pristilskud <i>indirect taxes less subsidies</i>		÷ 159	823	384
8	Bruttofaktorindkomst <i>gross domestic product at factor cost</i>		3 167	5 979	7 268
9	Produktionsværdi <i>value of production</i>		3 735	12 911	9 616

der næst, hvilken anvendelse man har gjort af importen, hvorefter linie 6 sluttelig viser, hvorledes den samlede tilgang af varer og tjenester er anvendt. Læst fra venstre mod højre angiver linie 6 således det samlede råvareforbrug, de samlede investeringer, konsumet samt eksporten.

Følger man omvendt søjlerne oppefra og nedefter, får man oplysning om sammensætningen af råvare-, investeringsvare-, konsumvare- og eksportvareforbruget, idet f. eks. søjle 1 angiver, hvor landbrugets m. fl. erhvervs råvareforbrug er fremstillet. Noget er fremstillet i land-

tabellen for 1947; jfr. tabel 46.

Table for 1947; cf. Table 46.

i rials in	Investeringer <i>investment</i>	Konsum <i>consumption</i>	Eksport m. v. <i>export etc.</i>	Tilsammen <i>total</i>
I alt <i>total</i>				
4	5	6	7	8
mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
1 179	÷ 94	1 303	1 347	3 735
3 454	3 153	5 548	756	12 911
1 688	319	6 712	897	9 616
6 321	3 378	13 563	3 000	26 262
2 479	628	236	23	3 366
8 800	4 006	13 799	3 023	29 628
1 048
16 414
26 262

bruget m. v., noget i de øvrige erhverv, og noget er importeret fra udlandet. Søjle 8 viser følgelig den samlede tilgang af varer og tjenester fordelt dels efter, hvor fremstillingen har fundet sted og dels på danske og udenlandske varer, hvorved bl. a. importens betydning for den samlede tilgang af varer og tjenester kan aflæses.

Ved således samtidig at give oplysning om anvendelsen af totalproduktionen (linierne) og om dennes oprindelse (søjlerne) tjener tabellen til at illustrere den indbyrdes sammenhæng mellem produktion og anvendelse af varer og tjenester i forskellige sektorer.

Finder man den samlede produktion i landbruget m. v. af linie 1, søjle 8, 3 735 mill. kr., og fradrager man heri den samlede råstofanvendelse i landbruget i søjle 1, linie 6, 727 mill. kr., får man (angivet i markedspriser) værditilvæksten i landbruget eller, hvad der er det samme, landbrugets bruttonationalprodukt i markedspriser, 3 008 mill. kr.

Tager man omvendt udgangspunkt i landbrugets råvareforbrug, søjle 1, linie 6, og lægger man hertil de på landbrugsproduktionen hvilende indirekte afgifter med fradrag af pristilskud samt værditilvæksten udtrykt i kostpriser, søjle 1, linie 7 og 8, får man landbrugets produktionsværdi, søjle 1, linie 9. Tabellen viser altså sammensætningen af de enkelte sektors produktionsværdi på to måder: linierne angiver produktionsværdien efter den anvendelse, der er gjort af den, mens søjlerne angiver produktionsværdien efter de omkostninger, der indgår deri, d. v. s. udgift til råvarer, til indirekte afgifter og til produktionsfaktorernes aflønning.

Såvel den samlede landbrugsproduktion som færdigvarernes del deraf på 2 556 mill. kr. lægger beslag på et råvareforbrug på 727 mill. kr. med en sammensætning som angivet i søjle 1. Den del af landbrugets råvareforbrug, der stammer fra f. eks. industrien m. v., er på sin side igen betinget af en råvaretilgang til industrien m. v. på 6 109 mill. kr. med en sammensætning som angivet i søjle 2. Og omvendt er den del af industriens råvareforbrug, der stammer fra f. eks. landbruget m. v., på sin side igen afhængig af den nævnte råvaretilgang til landbruget på 727 mill. kr. med en sammensætning som angivet i søjle 1. Mellem alle de enkelte »kasser«, der fremkommer ved skæring mellem søjlerne 1—3 og linierne 1—6, er der følgelig gensidige sammenhænge, som kan udtrykkes således, at der til at producere f. eks. for 1 kr. industrivarer i gennemsnit er medgået en leverance fra landbruget på $\frac{986}{12911}$ kr. Til produktionen af denne enhed industrivarer er der endvidere medgået $\frac{2395}{12911}$ kr. fra industrien selv og $\frac{998}{12911}$ kr. fra andre erhverv samt $\frac{1730}{12911}$ kr. importvarer. På tilsvarende måde har fremstillingen af for 1 kr. landbrugsvarer beslægtet $\frac{36}{3735}$ kr. fra landbrug m. v., $\frac{231}{3735}$ kr. fra industrien, o. s. fr.

De på det foran skitserede grundlag opstillede kredsløbstabeller i tabellerne 45, 46 og 47 (findes bag i heftet) er naturligvis kun een form blandt flere mulige opstillingsmåder. Alt efter de foreliggende statistiske oplysningers kvalitet og strukturen i den økonomi, man vil belyse ved hjælp af denne teknik, kan der arbejdes med forskellig sektoropbygning og forskellige enheder i tabellen.

2. *Sektorafgrænsningen* i tabellerne 45—47 er valgt, så den følger princippet i den internationale erhvervsinddeling, som denne med enkelte tillem্পninger til særegne danske produktionsforhold er bragt i anvendelse — jfr. appendiks II. Kredsløbstabellerne i det følgende anvender derfor som nævnt en langt videregående sektor-specifikation end nationalregnskabet. Men ligesom i dette må hensynet til overskuelighed og til det praktisk mulige afvejes med hensynet til detailviden ved afgørelsen af, hvor vidtgående man vil gøre erhvervs-specifikationen. Man er her blevet stående ved 20 erhvervsgrupper svarende til dem, hvori nationalproduktet sædvanligvis opgøres.

Herudover har man dog i tabellerne 48 og 49 yderligere udarbejdet en opstilling for 9 hovedindustrigrupper, omend dette er sket med så vid en anvendelse af skøn, at tallene må tages som et meget groft udtryk for produktionsstrukturen i industrien. Tabellerne, der kun er udarbejdet i årets priser, viser dels, i hvilken udstrækning de 9 industri-grupper leverer varer til hinanden og til sig selv og dels, i hvilken udstrækning de modtager varer fra andre erhverv og importen samt leverer varer til andre erhverv, til investering, til konsum og til eksport. Da man kun har kunnet opgøre lagertilvæksten af industrielle råvarer under eet, inkluderer tallene overalt de lagerbevægelser, der i tabellerne 45—47 er skilt ud i en søjle for sig.

Ved at lægge erhvervssynspunktet til grund for sektorinddelingen giver man direkte udtryk for erhvervenes indbyrdes afhængighed, hvorved man igen direkte kan aflæse værditilvækstens fordeling på erhverv. Ligeledes kan investeringernes, eksportvarernes og forbrugets fordeling på de erhverv, hvor de er fremstillet, direkte aflæses. Ved dernæst yderligere at have indført udlandet blandt sektorerne i den

Tabel 48. Kredsløbet for varer og tjenester
Table 48. Input-Output for Goods and Services

Fra: from	Til: to	Råstofanvendelse i			
		Industri			
		Nærings- og nydelses- middel- industri <i>food and beverage industry</i>	Tekstil- industri <i>textile industry</i>	Fodtøjs- og beklæd- nings- industri <i>footwear and garment industry</i>	Træ- industri <i>wood industry</i>
mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.		
Landbrug <i>agriculture</i>		543	18	3	—
Skovbrug <i>forestry</i>		—	0	0	24
Gartneri, frugtavl <i>gardening, fruit-farming</i>		17	—	—	—
Pelsdyrhold, biavl m. v. <i>fur-farming, bee-keeping, etc.</i>		0	—	0	—
Fiskeri <i>fishing</i>		23	—	0	—
Tørve- og brunkulsproduktion <i>peat and lignite production</i> ..		3	1	0	0
Industri <i>manufacturing</i>		233	149	270	41
Nærings- og nydelsesmiddelindustri <i>food and beverage industry</i>		122	—	—	—
Tekstilindustri <i>textile industry</i>		1	144	210	—
Fodtøjs- og beklædningsindustri <i>footwear and garment industry</i>		5	1	24	—
Træindustri <i>wood industry</i>		3	0	1	24
Papir- og grafisk industri <i>paper and printing industry</i>		36	2	6	0
Kemisk industri m. m. <i>chemical industry etc.</i>		38	1	3	5
Sten-, ler- og glasindustri <i>glassware and pottery industry</i> ..		5	—	—	0
Jern-, metal- og transportmiddelindustri <i>metal, engineering, and transport equipment industries</i>		21	0	2	12
Anden industri <i>other manuf. industries</i>		2	1	24	0
Håndværk <i>handicrafts</i>		43	4	4	18
Bygge- og anlægsvirksomhed <i>building and construction</i>		•	•	•	•
Offentlige værker <i>gas, electricity, and water</i>		26	5	5	5
Engroshandel <i>wholesale trade</i>		71	27	46	8
Detailhandel <i>retail trade, co-operative societies, etc.</i>		14	3	4	2
Pengeinstitutter og forsikringsv. <i>banking and insurance</i>		19	8	7	3
Hoteller og restauranter <i>hotels and restaurants</i>		0	0	0	0
Biografer, teatre m. v. <i>cinemas, theatres, etc.</i>		—	—	—	—
Transport <i>transport</i>		70	6	9	9
Liberala erhverv <i>professions</i>		7	2	3	1
Husgerning <i>domestic services</i>		•	•	•	•
Boligbenyttelse <i>use of dwellings</i>		•	•	•	•
Offentlige ydelser <i>government services</i>		•	•	•	•
I alt indenlandsk produktion <i>total domestic production</i> ..		1 069	223	351	111
Import m. v. <i>imports etc.</i>		242	305	165	34
Tilsammen <i>total</i> ..		1 311	528	516	145

¹⁾ Tallene inkluderer lagerbevægelser. *The figures are inclusive of changes in inventories.*

i 9 industrigrupper m. m. 1949¹).
in 9 Manufacturing Groups etc. 1949¹).

consumption of raw materials in manufacturing							Andre er- hverv other indus- tries	I alt total	Faste investe- ringer og besæt- nings- forøgelse fixed invest- ments and increase in live- stock	Kon- sum con- sump- tion	Eks- port m. v. ex- ports etc.	Til- sam- men total
Papir- og grafisk industri paper and printing industry	Kemisk industri m. m. chemical industry etc.	Sten-, ler- og glas- industri glassware and pottery industry	Jern-, metal- og transport- middel- industri metal, en- gineering, and transport equipment industries	Anden industri other manu- facturing indus- tries	Industri i alt manu- facturing total	mill. kr.						
—	55	—	—	40	659	438	1 097	184	1 070	2 036	4 387	
0	0	—	—	—	24	30	54	0	15	2	71	
—	—	—	—	0	17	30	47	0	288	28	363	
—	—	—	—	9	9	9	18	0	30	0	48	
—	4	—	—	0	27	18	45	—	39	111	195	
0	2	3	2	1	12	32	44	0	38	—	82	
93	201	27	365	55	1 434	2 046	3 480	918	3 759	1 115	9 272	
—	8	—	—	5	135	308	443	—	1 955	392	2 790	
0	2	—	0	6	363	113	476	10	364	46	896	
—	4	1	1	—	36	28	64	7	611	22	704	
0	6	0	6	2	42	141	183	33	66	22	304	
88	10	10	9	0	161	280	441	—	168	9	618	
5	153	2	40	7	254	518	772	12	294	105	1 183	
—	2	14	2	—	23	226	249	6	60	47	362	
0	12	0	300	8	355	353	708	837	159	448	2 152	
0	4	0	7	27	65	79	144	13	82	24	263	
19	4	3	24	6	125	426	561	582	2 355	•	3 488	
•	•	•	•	•	•	•	33	33	—	—	2 211	
5	13	23	20	0	102	193	295	0	210	0	505	
18	41	5	68	11	295	333	628	210	406	254	1 498	
4	5	1	9	5	47	135	182	102	1 676	6	1 966	
5	9	3	19	2	75	322	397	—	132	—	529	
0	0	0	0	0	0	0	0	—	380	82	462	
—	—	—	—	—	—	3	3	—	126	0	129	
4	8	3	14	3	126	346	472	95	902	849	2 318	
2	4	1	8	0	28	78	106	2	331	—	439	
•	•	•	•	•	•	•	•	—	272	—	272	
•	•	•	•	•	•	•	•	—	889	—	889	
•	•	•	•	•	•	•	•	—	2 057	—	2 057	
150	346	69	529	132	2 980	4 472	7 452	4 271	14 975	4 483	31 181	
124	333	66	475	32	1 776	1 757	3 533	537	610	42	4 722	
274	679	135	1 004	164	4 756	6 229	10 985	4 808	15 585	4 525	35 903	

Tabel 49. Kredsløbet for varer og tjenester
Table 49. Input-Output for Goods and Services

Fra: from	Til: to	Råstofanvendelse i			
		Industri			
		Nærings- og nydelses- middel- industri <i>food and beverage industry</i>	Tekstil- industri <i>textile industry</i>	Fodtøjs- og beklæd- nings- industri <i>footwear and garment industry</i>	Træ- industri <i>wood industry</i>
mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.		
Landbrug <i>agriculture</i>		424	12	3	—
Skovbrug <i>forestry</i>		—	0	0	20
Gartneri, frugtavl <i>gardening, fruit-farming</i>		22	—	—	—
Pelsdyrhold, biavl m. v. <i>fur-farming, bee-keeping, etc.</i>		0	—	0	—
Fiskeri <i>fishing</i>		16	—	0	—
Tørve- og brunkulsproduktion <i>peat and lignite production</i> ..		6	3	0	0
Industri <i>manufacturing</i>		232	126	229	35
Nærings- og nydelsesmiddelindustri <i>food and beverage industry</i>		114	—	—	—
Tekstilindustri <i>textile industry</i>		1	121	158	—
Fodtøjs- og beklædningsindustri <i>footwear and garment industry</i>		3	0	25	—
Træindustri <i>wood industry</i>		5	0	1	23
Papir- og grafisk industri <i>paper and printing industry</i>		38	3	5	0
Kemisk industri m. m. <i>chemical industry etc.</i>		40	1	2	4
Sten-, ler- og glasindustri <i>glassware and pottery industry</i> ..		6	—	—	0
Jern-, metal- og transportmiddelindustri <i>metal, engineering, and transport equipment industries</i>		23	0	2	8
Anden industri <i>other manuf. industries</i>		2	1	36	0
Håndværk <i>handicrafts</i>		52	5	9	16
Bygge- og anlægsvirksomhed <i>building and construction</i>		•	•	•	•
Offentlige værker <i>gas, electricity, and water</i>		24	5	5	5
Engroshandel <i>wholesale trade</i>		78	28	50	9
Detailhandel <i>retail trade, co-operative societies etc.</i>		15	3	5	2
Pengeinstitutter og forsikringsv. <i>banking and insurance</i>		14	5	4	2
Hoteller og restauranter <i>hotels and restaurants</i>		0	0	0	0
Biografer, teatre m. v. <i>cinemas, theatres, etc.</i>		—	—	—	—
Transport <i>transport</i>		75	6	8	8
Liberale erhverv <i>professions</i>		7	2	3	1
Husgerning <i>domestic services</i>		•	•	•	•
Bolighenyttelse <i>use of dwellings</i>		•	•	•	•
Offentlige ydelser <i>government services</i>		•	•	•	•
I alt indenlandsk produktion <i>total domestic production</i>		965	195	316	98
Import m. v. <i>imports etc.</i>		194	239	141	23
Tilsammen <i>total</i>		1 159	434	457	121

1) Tallene inkluderer lagerbevægelser. *The figures are inclusive of changes in inventories.*

i 9 industrigrupper m. m. 1947¹⁾.
in 9 Manufacturing Groups etc. 1947¹⁾

consumption of raw materials in manufacturing							Andre er- hverv other indus- tries	I alt total	Faste investe- ringer og besæt- nings- føgelse fixed invest- ments and increase in live- stock	Kon- sum con- sump- tion	Eks- port m. v. ex- ports etc.	Til- sam- men total
Papir- og grafisk industri paper and printing industry	Kemisk industri m. m. chemical industry etc.	Sten-, ler- og glas- industri glassware and pottery industry	Jern-, metal- og transport- middel- industri metal, engi- neering, and transport equipment industries	Anden industri other manu- facturing indus- tries	Industri i alt manu- facturing total	mill. kr.						
—	50	—	—	35	524	551	1 075	÷ 211	977	1 237	3 078	
0	0	—	—	—	20	18	38	0	21	1	60	
—	—	—	—	0	22	39	61	0	319	15	395	
—	—	—	—	9	9	9	18	0	20	0	38	
—	2	—	—	0	18	21	39	—	31	94	164	
1	4	6	5	1	26	42	68	0	141	—	209	
72	176	31	315	44	1 260	1 595	2 855	721	3 111	766	7 443	
—	10	—	—	0	124	232	356	—	1 700	251	2 307	
0	2	—	0	1	283	93	376	8	208	20	612	
—	2	0	1	—	31	15	46	4	543	8	601	
0	5	0	5	1	40	133	173	32	69	18	292	
68	8	14	11	0	147	242	389	1	99	8	497	
4	133	3	31	7	225	406	631	8	192	64	895	
—	4	14	3	—	27	158	185	6	55	35	281	
0	8	0	256	6	303	252	555	651	171	328	1 705	
0	4	0	8	29	80	64	144	11	74	24	253	
19	5	3	21	6	136	291	427	479	2 183	•	3 089	
•	•	•	•	•	•	38	38	1 702	—	—	1 740	
4	11	20	17	0	91	183	274	0	156	0	430	
17	39	7	70	13	311	317	628	147	392	165	1 332	
3	5	2	10	3	48	126	174	88	1 452	3	1 717	
4	6	2	13	2	52	269	321	—	132	—	453	
0	0	0	0	0	0	0	0	—	499	30	529	
—	—	—	—	—	—	3	3	—	128	0	131	
4	8	4	15	2	130	324	454	81	841	699	2 075	
1	3	1	8	1	27	81	108	3	289	—	400	
•	•	•	•	•	•	•	•	—	271	—	271	
•	•	•	•	•	•	•	•	—	798	—	798	
•	•	•	•	•	•	•	•	—	1 910	—	1 910	
125	309	76	474	116	2 674	3 907	6 581	3 010	13 671	3 000	26 262	
112	229	58	392	25	1 413	1 310	2 723	346	274	23	3 366	
237	538	134	866	141	4 087	5 217	9 304	3 356	13 945	3 023	29 628	

Tabel 50. Kredsløbstabell
 Table 50. Input-Output

Løbe-nr. serial no.	Fra: from	Til: to	Råstof- consumption of								
			Landbrug agri- culture	Skovbrug fore- stry	Gartneri, frugt- avl garden- ing, fruit- farm- ing	Pels- dyr- hold, biavl m. v. fur- farm- ing, bee- keep- ing, etc.	Fiskeri fish- ing	Tørve- og brunkul- pro- duk-ti- on peat and lignite produc-tion	Indu- stri manu- factur- ing	Hånd- værk handi- crafts	Bygge- og anlægs- virk- somhed build- ing and con- struction
			mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	
1	Landbrug <i>agriculture</i>		160	—	1	0	—	—	407	15	—
2	Skovbrug <i>forestry</i>		0	0	0	0	0	—	4	6	6
3	Gartneri, frugtavl <i>gardening, fruit- farming</i>		2	—	3	—	—	—	5	4	—
4	Pelsdyrhold, biavl m. v. <i>fur-farm- ing, bee-keeping, etc.</i>		—	—	0	—	—	—	32	9	—
5	Fiskeri <i>fishing</i>		—	—	—	0	—	—	2	0	—
6	Tørve- og brunkulsproduktion <i>peat and lignite production</i>		0	—	1	0	—	0	3	2	0
7	Industri og håndværk <i>manufac- turing and handicrafts</i>		349	1	30	0	20	0	1 301	137	254
8	Offentlige værker <i>gas, electricity, and water</i>		0	0	8	0	—	0	43	17	0
9	Hoteller og restauranter <i>hotels and restaurants</i>		—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Transport <i>transport</i>		—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Øvrige udgifter på betalingsbalan- cens løbende poster (netto) <i>other current expenditures on balance of payments (net)</i>		•	•	•	•	•	•	•	•	•
12	Tilsammen <i>total</i> ...		511	1	43	0	20	0	1 797	190	260

forstand, at hele importen er samlet og fordelt efter anvendelse i en linie for sig, mens eksporten og dens fordeling, efter hvor den er fremstillet, er samlet i en søjle for sig, opnår man også at illustrere udenrigshandelens indpasning i den danske økonomis struktur.

Udlandssektoren er indarbejdet i tabellen i sin helhed. Det betyder,

for importen m. v. i 1949.

Table for Imports etc. 1949.

anvendelse i raw materials in									I alt total	Inve- sterin- ger invest- ments	Kon- sum con- sump- tion	Eks- port m. v. ex- ports etc.	Til- sam- men total	Løbe-nr. serial no.
Offent- lige varer gas, elec- tricity, and water	En- gro- handel whole- sale trade	Detail- handel, brugs- fore- ninger m. v. retail trade, co-ope- rative soci- eties etc.	Pengein- stitutter og for- sikrings- virks. bank- ing and insur- ance	Hoteller og re- stau- ranter hotels and re- stau- rants	Biogra- fer og teatre m. v. cine- mas, theatres, etc.	Trans- port trans- port	Libe- rale er- hverv profes- sions	Offent- lige ydelse go- vern- ment services						
mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	
—	—	—	—	—	—	10	—	0	593	0	39	.	632	1
0	0	0	0	0	0	0	0	0	16	0	0	.	16	2
—	—	—	—	—	—	0	—	0	14	0	41	.	55	3
—	—	—	—	—	—	0	—	0	41	0	0	.	41	4
—	—	—	—	—	—	0	—	0	2	0	15	.	17	5
0	0	0	0	0	0	1	0	0	7	0	11	.	18	6
107	7	19	9	14	10	269	2	14	2 543	566	295	.	3 404	7
0	0	0	0	0	0	10	0	45	123	0	49	.	172	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	160	.	160	9
—	—	—	—	—	—	165	—	—	165	—	—	.	165	10
.	42	42	11
107	7	19	9	14	10	455	2	59	3 504	566	610	42	4 722	12

at ikke alene vareimporten, men også de øvrige udgifter på betalingsbalancens løbende poster, når bortses fra renteudgifter, er fordelt på de anvendelser, danske borgere har gjort af dem (turistudgifter som konsum, skibsfartsudgifter i fremmede havne som råvareforbrug i skibsfarten o. s. v.). På tilsvarende måde indgår alle de løbende ind-

Tabel 51. Kredsløbstabel
Table 51. Input-Output Table

Løbe-nr. serial no.	Fra: from	Til: to	Råstof- consumption of								
			Land- brug agri- culture	Skov- brug fore- stry	Gart- neri, frugt- avl garden- ing, fruit- farm- ing	Pels- dyr- hold, biavl m. v. fur- farm- ing, bee- keep- ing, etc.	Fiskeri fish- ing	Tørve- og brunkul- pro- dukti- on peat and lignite production	Indu- stri manu- factur- ing	Hånd- værk handi- crafts	Bygge- og anlægs- virk- som- hed build- ing and con- struction
			mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
1	Landbrug <i>agriculture</i>		10	—	2	0	—	—	326	9	—
2	Skovbrug <i>forestry</i>		0	0	0	0	0	—	5	5	2
3	Gartneri, frugtavl <i>gardening, fruit- farming</i>		0	—	3	—	—	—	3	1	—
4	Pelsdyrhold, biavl m. v. <i>fur-farm- ing, bee-keeping, etc.</i>		—	—	0	—	—	—	17	5	—
5	Fiskeri <i>fishing</i>		—	—	—	0	—	—	0	0	—
6	Tørve- og brunkulsproduktion <i>peat and lignite production</i>		0	—	1	0	—	0	4	2	0
7	Industri og håndværk <i>manufac- turing and handicrafts</i>		224	1	32	0	18	0	877	152	185
8	Offentlige værker <i>gas, electricity, and water</i>		0	0	3	0	—	0	16	7	0
9	Hoteller og restauranter <i>hotels and restaurants</i>		—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Transport <i>transport</i>		—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Øvrige udgifter på betalingsbalan- cens løbende poster (netto) <i>other current expenditures on balance of payments (net)</i>
12	Tilsammen <i>total</i> ...		234	1	41	0	18	0	1 248	181	187

tægter med undtagelse af renteindtægter i eksporten og derfor også i tabellens produktionsværdier, hvorfra de eksporteres. På denne måde bliver ikke alene skibsfartens fragtindtægter, men f. eks. også den del af turistindtægterne, der tilfalder hoteller, opfattet som eksportindtægter.

for importen m. v. i 1947.
for Imports etc. 1947.

Anvendelse i raw materials in									I alt total	Inve- sterin- ger invest- ments	Kon- sum con- sump- tion	Eks- port m. v. ex- ports etc.	Til- sam- men total	Løbe-nr. serial no.	
Offent- lige værker gas, elec- tricity, and water	En- gros- handel whole- sale trade	Detail- handel, brugs- fore- ninger m. v. retail trade, co-oper- ative soci- eties etc.	Pengein- stitutter og for- sikrings- virks. bank- ing and insur- ance	Hoteller og res- taur- anter hotels and re- staur- ants	Biogra- fer og teatre m. v. cine- mas, theatres, etc.	Trans- port trans- port	Libe- rale er- hverv profes- sions	Offent- lige ydelse gov- ern- ment services							
mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	
—	—	—	—	—	—	5	—	0	352	0	14	•	366	1	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	0	0	•	12	2	
—	—	—	—	—	—	0	—	0	7	0	5	•	12	3	
—	—	—	—	—	—	0	—	0	22	0	0	•	22	4	
—	—	—	—	—	—	0	—	0	0	0	18	•	18	5	
0	0	0	0	0	0	1	0	0	8	0	12	•	20	6	
114	7	18	6	16	10	209	2	57	1 928	628	111	•	2 667	7	
0	0	0	0	0	0	3	0	18	47	0	21	•	68	8	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55	•	55	9	
—	—	—	—	—	—	103	—	—	103	—	—	•	103	10	
•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	23	•	23	11	
114	7	18	6	16	10	321	2	75	2 479	628	236	23	3 366	12	

I tabellerne 45—47 er importen som nævnt samlet og fordelt efter anvendelse i en linie for sig, hvorved importens bidrag til de enkelte erhvervs råvareforbrug, til investeringerne og til konsumet fremgår. Herudover kan det være af interesse at illustrere, i hvilken udstrækning, disse anvendelser lægger beslag på de fra diverse erhverv hidrørende

varetyper, uanset at varerne ikke er fremstillet her i landet. Dette er forsøgt i tabellerne 50 og 51, i hvilke man først har henført importen af hver enkelt vare eller tjeneste til det erhverv, hvor den efter et skøn ville være fremstillet, hvis den stammede fra hjemlig produktion, og dernæst har fordelt importen efter anvendelse.

Omend den bagvedliggende betragtning, i følge hvilken konkurrence mellem import og hjemlig produktion opfattes som i alle tilfælde mulig, er noget urealistisk og fordelingen af importen på de erhverv, der alternativt ville have fremstillet den, følgelig ret vilkårlig, skulle tabellerne give et groft billede af de yderligere krav, der med oprettholdelse af den i 1947 og i 1949 præsterede produktion af konsum-, investerings- og eksportvarer ville stilles til dansk produktion, såfremt importen standsede.

Med udgangspunkt i tabellernes sektoropdeling kan man aflæse den direkte imports betydning for de enkelte *erhvervs* produktion og investering samt for det private og offentlige konsum. Erhvervenes og konsumets afhængighed af de enkelte importvarer vil derimod ikke fremgå. Ligeledes lader landbrugsproduktionens, industriproduktionens og andre *erhvervs* betydning for produktionen i de enkelte erhverv, for investeringer, for eksporten og for konsumet, sig direkte aflede, hvorimod forsyningernes afhængighed af de enkelte *varer* ikke ses.

Denne mangel ville man til dels komme ud over, hvis man jævnsides med produktionsværdiens opdeling efter erhverv opdelte den efter vareart og samtidig specificerede importen ud efter vareart. En sådan specifikation ville imidlertid tynde fremstillingen uforholdsmæssigt og lader sig desuden ikke fuldt ud gennemføre, da bl. a. oplysningerne om håndværksproduktionen kun foreligger fordelt på arten af de fremstillende virksomheder. Inddeling efter andre kriterier som f. eks. underdeling af erhvervene i små og store virksomheder, i virksomheder med ensartet råvareforbrug, virksomheder på samme produktionstrin o. lign. er heller ikke forsøgt¹⁾. Sådanne delinger ville i

¹⁾ Delingen i håndværk og industri er dog i det væsentlige en deling efter størrelse, og delingen mellem vareproducerende og tjenesteydende erhverv lader sig umiddelbart optælle fra tabellerne.

mange henseender være af stor værdi til yderligere belysning af navnlig produktionsstrukturens opbygning, men lader sig ikke gennemføre med det forhåndenværende statistiske grundmateriale.

I forbindelse med omtalen af den anvendte sektorinddeling skal det endelig nævnes, at man som hovedregel har anført såvel leverancerne fra erhverv til erhverv som det enkelte erhvervs leverancer til sig selv. Fra denne hovedregel gælder dog to vigtige undtagelser. For det første er landbrugets leverancer til landbruget (skummetmælk, foderkorn af dansk oprindelse, gødning o. l.) *ikke* medtaget, idet de i tabellerne 45—47 angivne små beløb fra landbrug til landbrug alene består af told på importerede råstoffer til landbruget (jfr. nedenfor s. 112). For det andet er leverancer mellem forskellige afdelinger inden for den enkelte virksomhed ikke medregnet.

Begge disse undtagelser er bestemt af den form, hvori det statistiske grundmateriale foreligger. Landbrugsstatistikken opgør således landbrugets produktionsværdi ekskl. værdien af de i landbruget anvendte råvarer hidrørende fra landbrug, og f. eks. den industrielle produktionsstatistik medtager i det væsentlige kun salg ud af virksomheden i industriens produktionsværdi.

3. Fordelingen af de varemestillende erhvervs produktionsværdi er angivet i de *priser, hvortil de pågældende erhverv afgiver varen*, ligesom fordelingen af importen er angivet i de priser (cif), hvortil varerne ankommer til landet. Følgelig er al påløben avance fra produktions- eller importtrin til anvendelsestrin henført til handelserhvervet og fordelt som led i dette erhvervs produktionsværdi. På tilsvarende måde er restauranternes avance fordelt for sig fra dette erhverv, og alle transportomkostninger er fordelt fra transporterhvervet.

Årsagen til denne fremgangsmåde er ønsket om at behandle handel, restaurationsvirksomhed og varetransport som selvstændige erhverv, hvis produktionsværdi derfor kun består af avance — respektivt transportomkostninger. Valgte man i stedet at lægge avancer og transportomkostninger til de varemestillende erhvervs produktionsværdi og fordele dem sammen med denne, ville man ikke være i stand

til at vise fordelingen af handelens og varetransportens samlede produktionsværdi. Og valgte man en fremgangsmåde, der henførte alle med avance belagte varer til handelen, ville den intet vise om det enkelte varefremstillende erhvervs og importens andel i forsyningen med råvarer, investeringsvarer, konsumvarer og eksportvarer, idet hovedparten af de producerede og importerede varer ville ledes gennem handelen til deres sluttelige anvendelse.

Konsekvensen af den her benyttede fremgangsmåde illustreres ved følgende eksempel: Det private konsum af indenlandske landbrugsvarer (i tabel 45, 1 007 mill. kr.) udgør kun, hvad landbruget har fået for de til private konsumenter leverede varer. Konsumenterne har for disse varer yderligere betalt handels- og i visse tilfælde restaurationsavance samt transportomkostninger (i tabel 45 en del af de 406, 1 676, 380 og 902 mill. kr.).

Ud fra ønsket om at fastholde en erhvervsfordeling svarende såvidt muligt til erhvervslivets egne grænsedragninger er princippet dog ikke ført ud i sin fulde konsekvens. Således har man ikke forsøgt at henføre de enkelte virksomheders distribueringsafdelinger til handels- og transporterhvervene, idet al avance, som varefremstillende virksomheder beregner sig for eller sparer ved distribuering og transport af deres egne produkter, er fordelt sammen med disse erhvervs produktionsværdi.

For de stærkt blandede virksomheder som bager- og slagterforretninger, møbelsnedkerier m. fl. har man også fraveget princippet, idet disse i deres helhed er opfattet som fremstillingsvirksomhed, hvorved man undgår en opdeling, som vel er ønskelig i princippet, men for hvilken der ikke findes holdepunkter i praksis.

Når strømmene fra sektor til sektor er angivet i mill. kr., giver de alene udtryk for pengeværdien af de varer og tjenester, der cirkulerer fra sektor til sektor. Da disse værdier afhænger af såvel mængde som priser, giver en sammenligning mellem tabel 45 og 46 ikke basis for at udtale sig om indtrufne ændringer i produktionsmetoder etc. fra 1947 til 1949, f. eks. gennem omlægning af råvareforbrugets sammen-

sætning. Konstaterede ændringer i relationerne mellem de forskellige sektorer kan både skyldes ændring i mængder og ændring i priser. For at komme ud over denne vanskelighed kunne man tænke sig at erstatte tabellens enheder i mill. kr. med mængdeangivelser. Dette ville imidlertid kræve en overordentlig vidtgående erhvervsспецификация. Da det statistiske grundmateriale langt fra tillader dette, og da sådanne mængdeangivelser iøvrigt ville være inkommensurable fra sektor til sektor, hvorved man afskar sig fra at addere og subtrahere, har man i stedet forsøgt at illustrere ændringerne i mængder og i den tekniske struktur ved at omregne alle »kasserne« i 1947-tabellen til 1949-priser (tabel 47), således at 1947- og 1949-tabellen udtrykkes i priser refererende til samme prisniveau.

Disse omregninger er principielt foretaget ved i hver kasse for sig at multiplicere mængderne i 1947 med prisen på mængden af tilsvarende varer eller tjenester i 1949. I en række tilfælde, hvor mængde og pris ikke er kendt, har man benyttet foreliggende indeks for bevægelsen i pris eller mængde. Jfr. nærmere herom i appendiks I, afsnit 2.

4. *Fremgangsmåden* ved opstillingen af kredsløbstabellen er i grove træk således: Først foretages der en så detaljeret opgørelse af tilgangen af varer og tjenester (produktionen og importen m. v.) som muligt. Dernæst inddeles varer og tjenester i varige og ikke-varige. Der fastlægges så en fordeling dels af den enkelte ikke-varige vare eller tjeneste efter dens anvendelse som råvare i et eller flere af de i tabellen angivne erhverv, som konsumvare eller som eksportvare, og dels af de varige varer efter deres anvendelse til investering i et eller flere erhverv, til konsum eller til eksport. Samtidig påføres den enkelte vare transport-, engros- og detailavance, der ligeledes fordeles i overensstemmelse med den anvendelse, der er gjort af varen. Til slut foretages så optællingen af de enkelte varer fordelt efter deres anvendelser samt af de påførte avancebeløb.

Tabellens enheder er som nævnt angivet i markedspriser. Hvor produktionsværdien er angivet i kostpriser, altså ekskl. indirekte afgifter og pristilskud, betyder det, at man må opgøre de på denne pro-

duktionsværdi hvilende afgifter og pristilskud og fordele dem jævnsides med fordelingen af kostprisbeløbet.

For toldens vedkommende gør der sig det særlige forhold gældende, at den ud fra en forudsætning om fuldstændig overvæltning må antages at hvile på konsum og investering, mens den ikke hviler på produktionsværdien i noget erhverv. Man har derfor indregnet tolden i tabellen ved at henføre de enkelte toldbeløb til produktionsværdien i de erhverv, hvor den med told belagte vare ville være fremstillet, hvis den var produceret her i landet.

Opgørelsen af produktionsværdi og import støttes på ret, men dog i varierende grad sikre holdepunkter i foreliggende produktions- og importstatistik, der som nævnt tillader en meget vidtgående specifikation efter vareart.

Vurderingerne af produktionens fordeling efter anvendelse beror derimod ifølge sagens natur i vidt omfang på skøn og løselige overslag, som dog lettes en del ved, at der arbejdes med en så vidtgående varespecifikation.

I de tilfælde, hvor varen eller tjenesteydelsen kun har een anvendelse, giver fordelingen sig selv.

Hvor flere anvendelser kan komme på tale, har man så vidt muligt opledt foreliggende oplysninger herom. Dette lader sig for det første gøre f. s. v. angår den eksporterede andel på grundlag af eksportstatistikens specifikationer. Herudover har man ret indgående kendskab til forbruget af omsætningsbeskattede varer. Landbrugs- og industristatistikken giver endvidere ret specificerede oplysninger om råvareforbruget i disse erhverv. Oplysningerne om de øvrige erhvervs råvareforbrug i erhvervstællingen, i skibsfartsstatistikken, i de offentlige regnskaber m. fl. kilder fremtræder derimod i meget uspecificeret form, selvom de gennemgående er ret fuldstændige.

Fordelingen af de fremstillede investeringsvarer foretages i første række på grundlag af varens betegnelse og støttes derudover på de i kap. III omtalte, specielt indsamlede oplysninger om foretagne investeringer indenfor det offentlige, industrien og landbruget. Disse op-

lysninger er dog ligeledes ret uspecificerede og omfatter kun de nævnte områder, hvortil kommer, at de som tidligere nævnt må betragtes som minimumstal, da de i reglen udelader en række mindre investeringsvarekøb (kontorrekvisitter, værktøj m. v.).

Hvor f. eks. eksport og industriforbrug af den konkrete vare er kendt, kan der blive tale om at beregne f. eks. håndværkets forbrug heraf ved at antage, at dette står i samme forhold til industriforbruget som håndværksproduktion til industriproduktion i den branche, hvor varen anvendes.

Kan derefter kun konsum komme på tale som mulig anvendelse, ligger det nært at beregne dette som rest. Sådanne restberegninger er i stor udstrækning taget i anvendelse, men vanskeliggøres af, at kendskabet til oplagring og lagerforbrug af varen ofte er begrænset. Foreligger der mere end een mulig restanvendelse, kan restberegningen kun anvendes på større grupper (f. eks. er det offentlige konsum kun skilt ud af det private konsum i de hovedgrupper, tabellerne 45—47 anvender, mens man ved fordelingen af den enkelte vare har opgjort privat og offentligt konsum under eet).

Restberegningernes anvendelighed begrænses endvidere af, at de kendte anvendelser navnlig af investeringsvarer kan vedrøre produktion fra en anden produktionsperiode. Da der således alt i alt er levnet skønnet en ret vidtstrakt plads ved fastlægningen af den enkelte vares eller tjenestes fordeling efter anvendelse, vil det ved et studium af tabellerne i dette kapitel være nødvendigt at erindre sig, hvilke fordelinger der ifølge ovenstående generelle og de i appendiks I, 2 mere detaljerede bemærkninger er kendte, og hvilke man er kommet frem til ved restberegninger og skøn.

Dertil kommer så, at man ved den endelige udformning af de offentliggjorte tabeller ikke direkte har kunnet støtte sig på de optalte fordelinger. Dette skyldes dels, at de foreliggende lageropgørelser langt fra er så specificerede, at de kan indregnes for hver vare for sig, hvorfor man først har kunnet fradrage lagertilvækst (eller tillægge lager nedgang) efter den endelige optælling. Men dels skyldes det også, at

man er tilbøjelig til at overse eller undervurdere visse erhvervs anvendelse af alment anvendte varer som emballage, kontorartikler, værktøj o. l., hvorved f. eks. industri og håndværk og konsum »overforsynes«, mens f. eks. biografier og pengeomsætning »underforsynes«. Med udgangspunkt i oplysninger om det samlede råvareforbrug i visse erhverv, er det derfor nødvendigt at foretage enkelte grovere korrektioner *efter* optællingen. Sådanne korrektioner er f. eks. foretaget for at bringe det via fordelingerne opgjorte råstofforbrug i pengeomsætningen i niveau med det over bankregnskaber m. v. beregnede. Da imidlertid en korrektion, som er åbenbart rimelig eet sted, ifølge tabellens opbygning forudsætter modgående korrektion et andet sted, er det klart, at der ad denne vej tilføres beregningerne en yderligere usikkerhed. Dette gælder ikke mindst den i tabellerne 48 og 49 viste specificifikation af industriens råvareforbrug på 9 industrigrupper og den i kap. III tabellerne 22—24 anførte opdeling af konsumvareforbruget, da disse primært støttes på den oprindelige optælling, og derfor inden den endelige udformning skønsmæssigt har måttet tilpasses de sidst tilkomne grovere korrektioner.

5. Opstillingen af kredsløbstabellerne har betydning i flere henseender. Dels repræsenterer arbejdet med tabellen en meget fremskreden metode til *beregning* af nationalprodukt, konsum og investering, og dels tjener tabellen til at belyse vigtige træk i den danske *økonomis struktur*.

Nationalproduktet fordelt på de i tabellen anvendte sektorer kan således som nævnt beregnes direkte ved at trække de af sektoren modtagne råstoffer fra værdien af sektorens samlede produktion. Ganske vist er det mindre kompliceret at beregne værditilvæksten direkte ved at opgøre produktionsværdi og råstoffer erhverv for erhverv. Foretager man den indirekte opgørelse i kredsløbstabellen, opnår man imidlertid mere fuldstændige beregninger af råstofforbruget, f. s. v. som man ved denne teknik sikrer sig, at råstofforbruget af hver vare stemmer overens med importoverskuddet plus produktionen af dette råstof. Mens man f. eks. ved en direkte opgørelse let overser forbruget

af telefon-, transport-, bank- og andre tjenester, vil disse tjenester, i og med de fremtræder som produktionsværdi i tabellen, automatisk også figurere som »råstof«. De korrektioner, der tilvejebringes ad denne vej, kan dernæst tjene som norm for korrektion af det direkte beregnede råstofforbrug, hvor dette ikke indeholder værdien af modtagne tjenester. Den foran nævnte usikkerhed ved fordelingen af råstoffer til småerhvervene gør dog værdien af denne korrektion noget tvivlsom f. s. v. angår de enkelte erhverv, hvilket imidlertid ikke hindrer, at input-outputteknikken giver en mere fuldstændig beregning af det samlede råvareforbrug.

Konsumet og eksporten fordelt efter de sektorer, hvori det er fremstillet, fremgår ligeledes direkte af tabellen. Og ved optælling af de enkelte varers konsumandele efter, hvilke behov varen tilfredsstiller, kan man nå frem til en opstilling af konsumudgifterne som vist i kap. III, tabel 22—24, jfr. også appendiks I, afsnit 5. På tilsvarende vis kan man aflæse forbruget af *investeringsvarer*, der yderligere er fordelt efter, i hvilke erhverv de er anvendt, samt i kap. III tabel 43 efter vareart. Opgørelsen af konsum og investeringer er ligesom råstofopgørelsen mere fuldstændig i en kredsløbstabel end ved en isoleret opgørelse. Navnlig giver input-outputteknikken mere fuldstændige resultater end beregning af konsum og investering på grundlag af forespørgsler hos private og erhvervene om deres udgifter til disse formål.

Dette motiverer, at beregningerne over konsum og investeringer for de år, hvor der ikke er opstillet en samlet kredsløbstabel, alligevel i første række er baseret på dennes teknik (jfr. appendiks I, afsnit 4 og 5).

Endelig skal det fremhæves, at man ved hjælp af kredsløbstabellen opnår en mere præcis omregning af nationalprodukt m. v. til faste priser. Da foreliggende råstofopgørelser, som anvendes ved de direkte beregninger, oftest er ret uspecificerede, er det i reglen vanskeligt at omregne produktionsværdi og råstofforbrug hver for sig ved omregningen fra årets til faste priser. Derimod tillader de langt mere specifi-

cerede oplysninger om produktionen anvendt som råstof at omregne de enkelte komponenter hver for sig, hvorved det igen er muligt at tage hensyn til forskellig prisudvikling for råstoffer og produktionsværdi og for de forskellige anvendelser af produktionsværdien til konsum og investering m. m.

Tabellens egnethed til at *belyse økonomiens struktur* beror på, at den direkte viser, hvor stor en del af den samlede tilgang af varer og tjenester, der anvendes til konsum, investering og eksport, og samtidig viser, med hvor store beløb de enkelte erhverv og importen bidrager til disse anvendelser. På denne måde kan konsumets, investeringernes og eksportens direkte afhængighed af produktionsværdien i de enkelte sektorer umiddelbart aflæses.

Tabellen tillader imidlertid at gå et skridt dybere, idet den ikke alene viser, hvorledes f. eks. investeringerne afhænger af en given industriproduktion. Den viser også, hvorledes denne sidste igen afhænger af råstoftilførsler fra andre sektorer f. eks. en leverance fra landbruget, som på sin side betinges af en given landbrugsproduktion, som igen bl. a. betinges af tilførsler fra f. eks. handel og transport, der igen betinges af en given produktionsværdi i handel og transport o. s. v., o. s. v. Følgelig danner tabellen grundlag for at udforme en analyse, i hvilken samtlige direkte og *indirekte* krav til produktionen, som en given slutproduktion stiller, og samtlige direkte og indirekte virkninger af en given slutproduktion kan tages i betragtning. Jfr. herom i en kommende publikation om anvendelsen af kredsløbstabellerne.

Kapitel V.

Foreløbige tal for 1953 og 1954.

De årlige nationalindkomstberegninger baseres dels på produktionsstatistik for landbrug, industri, offentlige værker m. fl. erhverv, dels på regnskabsoplysninger fra stat og kommune, pengeinstitutter m. m., dels på indkomststatistik og dels på indeksberegninger til videreførelse af den sidst foreliggende erhvervstøllings resultater.

Da disse oplysninger først foreligger i endelig udarbejdet form i slutningen af året efter det år, de vedrører, og i enkelte tilfælde op til to år efter, kan der i reglen først foreligge endelige nationalindkomsttal med et par års forsinkelse.

Tabel 52. Bruttonationalindkomsten og dens anvendelse 1953 og 1954.
Årets priser og 1949-priser.

Table 52. Allocation of Gross National Product 1953 and 1954.
Current Prices and 1949 Prices.

	Årets priser <i>current prices</i>		1949-priser <i>1949 prices</i>	
	1954	1953	1954	1953
Brutfaktorindkomst <i>gross domestic product at factor cost</i>	mill. kr. 27 477	mill. kr. 26 496	mill. kr. 22 268	mill. kr. 21 857
Nettorenteudgift til udlandet <i>net interest to foreign countries</i>	78	55	78	55
Bruttonationalindkomst <i>gross national product at factor cost</i>	27 399	26 441	22 190	21 802
Indirekte afgifter ÷ pristilskud <i>indirect taxes less subsidies</i>	2 341	2 095	1 535	1 498
Bruttonationalindkomst i markedspriser <i>gross national product at market prices</i> ..	29 740	28 536	23 725	23 300
Samlet indførsel m. m. <i>total imports etc.</i> ...	9 354	8 159	7 825	6 600
÷ Samlet udførsel m. m. <i>less total exports etc.</i>	8 856	8 265	8 050	7 375
Rådighedsbeløb <i>total available supply</i>	30 238	28 430	23 500	22 525
Heraf of which:				
Offentligt konsum <i>government consumption</i>	3 435	3 225	2 555	2 480
Privat konsum <i>private consumption</i>	19 093	17 875	15 045	14 880
Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer <i>depreciation, maintenance and repairs</i>	4 150	3 850	3 250	3 050
Nettoinvesteringer <i>net investment</i>	3 560	3 480	2 650	2 615
Bruttoopsparing <i>gross saving</i>	7 212	7 436

Tabel 53. Bruttofaktorindkomsten i de enkelte erhverv 1953 og 1954.
Årets priser og 1949-priser.

Table 53. Contributions of the Individual Industries to Gross Domestic Product at Factor Cost 1953 and 1954. Current Prices and 1949 Prices.

	Årets priser current prices		1949-priser 1949 prices	
	1954	1953	1954	1953
	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
Landbrug <i>agriculture</i>	4 737	5 157	4 335	4676
Skovbrug <i>forestry</i>	78	78	54	57
Gartneri, frugtavl, pelsdyrhold, biavl m. v. <i>gardening, fruit-farming, fur-farming, bee-keeping, etc.</i>	338	313	294	290
Fiskeri <i>fishing</i>	130	115	102	102
Tørve- og brunkulsproduktion <i>peat and lignite production</i>	38	40	32	35
Industri <i>manufacturing</i>	5 150	4 771	4 082	3 874
Håndværk <i>handicrafts</i>	2 750	2 600	2 075	2 000
Bygge- og anlægsvirksomhed <i>building and construction</i>	1 990	1 845	1 450	1 400
Offentlige værker <i>gas, electricity, and water</i>	432	423	501	431
Handel, brugsforeninger m.v. <i>wholesale trade and retail trade, co-operative societies, etc.</i>	4 050	3 825	3 400	3 225
Pengeinstitutter og forsikringsvirks. <i>banking and insurance</i>	635	595	480	463
Hoteller og restauranter <i>hotels and restaurants</i>	343	328	253	244
Biografer, teatre m. v. <i>cinemas, theatres, etc.</i>	67	64	58	58
Skibsfart <i>shipping</i>	721	697	590	560
Anden transport <i>other transport</i>	1 770	1 657	1 310	1 242
Liberale erhverv <i>professions</i>	525	475	415	400
Husgerning <i>domestic services</i>	296	296	255	258
Boligbenyttelse <i>use of dwellings</i>	1 077	1 017	899	883
Offentlige ydelser <i>government services</i>	2 350	2 200	1 683	1 659
Tilsammen <i>total</i>	27 477	26 496	22 268	21 857

For imidlertid til stadighed at have et vist overblik over udviklingstendenserne i nationalindkomsten og dens hovedbestanddele beregner Departementet løbende en række foreløbige tal. Således foretager man allerede lidt ind i det ny år — fortrinsvis på basis af de indtil da fremkomne produktions- og prisindeks — et skøn over det foregående

Tabel 54. Lønudgiften i de enkelte erhverv 1953 og 1954.
 Table 54. The Wage Bill in the Individual Industries 1953 and 1954.

	Lønudgift <i>wage bill</i>		Lønudgiften i pct. af brutto- faktor- indkomsten <i>wage bill as a percentage of gross domestic product at factor cost</i>	
	1954	1953	1954	1953
	mill. kr.	mill. kr.	pct.	pct.
Landbrug <i>agriculture</i>	1 272	1 276	27	25
Skovbrug <i>forestry</i>	41	42	53	54
Gartneri, frugtavl, pelsdyrhold, biavl m. v. <i>gardening, fruit-farming, fur-farming, bee- keeping, etc.</i>	120	100	36	32
Fiskeri <i>fishing</i>	48	43	37	37
Tørve- og brunkulsproduktion <i>peat and lig- nite production</i>	25	27	66	68
Industri <i>manufacturing</i>	3 066	2 829	60	59
Håndværk <i>handicrafts</i>	946	870	34	33
Bygge- og anlægsvirksomhed <i>building and construction</i>	1 273	1 172	64	64
Offentlige værker <i>gas, electricity, and water</i>	131	122	30	29
Handel, brugsforeninger m.v. <i>wholesale trade and retail trade, co-operative societies, etc.</i>	1 516	1 386	37	36
Pengeinstitutter og forsikringsvirks. <i>bank- ing and insurance</i>	321	301	51	51
Hoteller og restauranter <i>hotels and restau- rants</i>	196	187	57	57
Biografer, teatre m. v. <i>cinemas, theatres, etc.</i>	25	24	37	38
Skibsfart <i>shipping</i>	260	239	36	34
Anden transport <i>other transport</i>	1 058	965	60	58
Liberale erhverv <i>professions</i>	336	304	64	64
Husgerning <i>domestic services</i>	296	296	100	100
Boligbenyttelse <i>use of dwellings</i>	28	26	3	3
Offentlige ydelser <i>government services</i>	1 974	1 848	84	84
Tilsammen <i>total</i>	12 932	12 057	47,1	45,5

års vigtigste nationalindkomststørrelser. Henimod slutningen af året, når en del af den nævnte primærstatistik er fremkommet, foretager man dernæst en mere pålidelig opgørelse.

Da der imidlertid stadig mangler nogle af primærstatistikens op-

Tabel 55. Bruttoinvesteringerne 1953 og 1954. Årets priser og 1949-priser.

Table 55. Gross Investment 1953 and 1954. Current Prices and 1949 Prices.

	Årets priser current prices		1949-priser 1949 prices	
	1954	1953	1954	1953
	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
Bygninger <i>building</i>	2 600	2 465	1 970	1 895
Anlæg <i>construction</i>	1 010	975	785	765
Maskiner og transportmidler m. v. ekskl. skibe <i>machinery, transport equipment, etc.</i> <i>excl. ships</i>	3 420	3 170	2 665	2 470
Skibe <i>ships</i>	405	380	295	280
I alt faste bruttoinvesteringer <i>total fixed</i> <i>gross investment</i>	7 435	6 990	5 715	5 410
Heraf of which:				
Statens og kommunernes investeringer <i>government</i>	1 360	1 245	1 045	965
Koncessionerede virksomheders investeringer <i>con-</i> <i>cessionary enterprises</i>	325	345	250	270
Private investeringer <i>private</i>	5 750	5 400	4 420	4 175
Forøgelse i landbrugets besætninger <i>incre-</i> <i>ases in agricultural live-stock</i>	25	75	10	65
Forøgelse i landbrugets lagre <i>increases in</i> <i>agricultural inventories</i>	—	15	—	15
Forøgelse i lagre udenfor landbruget <i>incre-</i> <i>ases in non-agricultural inventories</i>	250	250	175	175
I alt besætnings- og lagerforøgelse <i>total</i> ..	275	340	185	255
I alt bruttoinvesteringer <i>total gross invest-</i> <i>ment</i>	7 710	7 330	5 900	5 665

lysninger i deres endelige form, må man også ved denne opgørelse støtte sig på indeksberegninger og grovere optællinger for en del af tallenes vedkommende og vedblive dermed, indtil de sidste tal er indløbet.

Da tallene for 1954 og til dels for 1953 derfor fortsat må betragtes som foreløbige, og da der som følge heraf i flere henseender er ret snævre grænser for, i hvor detaljeret form de kan meddeles, har man foretrukket at samle dem i et kapitel for sig.

Om de i tabel 53 viste tal for *faktorindkomsten* i 1953 kan det oplyses, at beregningen over offentlige ydelser, liberale erhverv og hus-

Tabel 56. Bruttoinvesteringer i bygninger og anlæg 1953 og 1954.
Årets priser og 1949-priser.

Table 56. Gross Investment in Building and Construction 1953 and 1954.
Current Prices and 1949 Prices.

	Årets priser <i>current prices</i>		1949-priser <i>1949 prices</i>	
	1954	1953	1954	1953
	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
Nybyggeri <i>new building</i> :				
Boliger <i>residential building</i>	905	800	685	615
Landbrug <i>agriculture</i>	110	105	80	80
Private erhverv iøvrigt <i>other private industries</i>	225	215	170	165
Offentligt byggeri <i>government building</i>	295	260	225	200
I alt <i>total</i> ...	1 535	1 380	1 160	1 060
Reparations- og ombygningsarbejder <i>repairs and rebuilding</i>	1 065	1 085	810	835
Byggeri i alt <i>total building</i>	2 600	2 465	1 970	1 895
Anlægsarbejder <i>construction</i> :				
Private arbejder <i>private</i>	110	105	85	80
Offentlige arbejder <i>government</i>	900	870	700	685
I alt <i>total construction</i>	1 010	975	785	765
Bygge- og anlægsarbejder tilsammen <i>total building and construction</i>	3 610	3 440	2 755	2 660

gerning ikke er helt endelig, da kommuneregnskaber og skatteindkomststatistik for henhv. regnskabsåret 1953/54 og skatteåret 1954/55 endnu ikke foreligger. For 1954 mangler så yderligere detaljeret produktionsstatistik for de fleste erhverv.

For at afslutte beregningerne over *investeringerne* og meddele resultatet i samme detaljerede form som i kap. III kræves der en række detailoplysninger om bl. a. kommunernes og de koncessionerede virksomheders investeringsudgifter og industriens produktion af investeringsvarer, som i det væsentlige foreligger for 1953, men stort set slet ikke for 1954.

Tabel 57. Det private konsum 1952—1954. Årets priser og 1949-priser.
 Table 57. Private Consumption 1952—1954. Current Prices and 1949 Prices.

	Årets priser <i>current prices</i>			1949-priser <i>1949 prices</i>		
	1954	1953	1952	1954	1953	1952
Nærings- og nydelsesmidler <i>food and kindred products</i>	mill. kr. 7 000	mill. kr. 6 650	mill. kr. 6 350	mill. kr. 5 400	mill. kr. 5 250	mill. kr. 5 085
Fodtøj, tekstiler og beklædning <i>footwear, textiles, and clothing</i>	2 400	2 350	2 350	2 050	2 000	1 925
Varige konsumgoder <i>durable consumer goods</i>	3 350	2 900	2 467	2 540	2 240	1 980
Andre konsumvarer <i>other goods</i> .	1 884	1 783	1 778	1 517	1 443	1 453
Husleje <i>rent</i>	1 159	1 092	1 034	963	947	933
Andre tjenester <i>other services</i> ...	3 300	3 100	2 949	2 575	2 500	2 402
Tilsammen <i>total</i> ...	19 093	17 875	16 928	15 045	14 380	13 778

Konsumberegninger i den detaljerede form, hvori de er vist for årene 1947—52 i kapitel III, kan først iværksættes to år efter det år, de vedrører, og først publiceres som endelige, når bl. a. indkomststatistikken foreligger. Den noget grove specifikation af konsumvarerne i tabel 57 er derfor fortrinsvis beregnet ved at videreføre de tilsvarende konsumvaregrupper i 1952 til 1953 og 1954 ved hjælp af detailomsætningsindeksets hovedgrupper, der på denne måde er blevet bestemmende for den anvendte udformning af konsumvaregrupperingen. Til brug for beregningen har man så — yderst usikkert — måttet korrigere de i kap. III for 1952 anførte konsumtal for det offentlige varekøb, oplagring af konsumvarer og salg til udenlandske turister. Konsumet af tjenesteydelser er opgjort som identisk med produktionen heraf.

Tabelfortegnelse.

List of tables.

	Side
Tabel 1. Nationalprodukt og nationalindkomst 1938 og 1947—1952. Årets priser og 1949-priser.	21
<i>Domestic and National product 1938 and 1947—1952. Current Prices and 1949 Prices.</i>	
Tabel 2. Nationalprodukt og nationalindkomst 1938 og 1947—1952 (1949 = 100). Årets priser og 1949-priser.	22
<i>Domestic and National product 1938 and 1947—1952 (1949 = 100). Current Prices and 1949 Prices.</i>	
Tabel 3. Bruttonationalindkomstens anvendelse 1938 og 1947—1952. Årets priser og 1949-priser.	23
<i>Allocation of Gross National Product 1938 and 1947—1952. Current Prices and 1949 Prices.</i>	
Tabel 4. Bruttonationalindkomstens anvendelse 1938 og 1947—1952. Årets priser og 1949-priser. Relative tal.	24
<i>Allocation of Gross National Product 1938 and 1947—1952. Current Prices and 1949 Prices. Relative Figures.</i>	
Tabel 5. Nationalproduktet og dets anvendelse målt i kr. pr. indbygger 1938 og 1947—1952. Årets priser og 1949-priser.	25
<i>Allocation of the National Product Measured in Kroner per Capita 1938 and 1947—1952. Current Prices and 1949 Prices.</i>	
Tabel 6. Nationalproduktet og dets anvendelse målt i kr. pr. indbygger 1938 og 1947—1952 (1949 = 100). Årets priser og 1949-priser.	26
<i>Allocation of the National Product Measured in Kroner per Capita 1938 og 1947—1952 (1949 = 100). Current Prices and 1949 Prices.</i>	
Tabel 7. Nationalregnskabet 1952.	30
<i>The National Accounts 1952.</i>	
Tabel 8. Nationalregnskabet 1951.	32
<i>The National Accounts 1951.</i>	
Tabel 9. Nationalregnskabet 1950.	34
<i>The National Accounts 1950.</i>	
Tabel 10. Nationalregnskabet 1949.	36
<i>The National Accounts 1949.</i>	
Tabel 11. Nationalregnskabet 1948.	38
<i>The National Accounts 1948.</i>	
Tabel 12. Nationalregnskabet 1947.	40
<i>The National Accounts 1947.</i>	
Tabel 13. Nationalproduktkontoen 1947—1952.	45
<i>Domestic Product Account 1947—1952.</i>	

	Side
Tabel 14. Erhvervenes bidrag til bruttonationalproduktet i markedspriser og bruttofaktorindkomsten (kostpriser) 1938 og 1947—1952. Årets priser.	46
<i>Contributions of the Individual Industries to Gross Domestic Product at Market Prices and Factor Cost 1938 and 1947—1952. Current Prices.</i>	
Tabel 15. Erhvervenes bidrag til bruttonationalproduktet i markedspriser og bruttofaktorindkomsten (kostpriser) 1938 og 1947—1952. 1949-priser.	48
<i>Contributions of the Individual Industries to Gross Domestic Product at Market Prices and Factor Cost 1938 and 1947—1952. 1949 Prices.</i>	
Tabel 16. Erhvervenes bidrag til bruttonationalproduktet i markedspriser og bruttofaktorindkomsten (kostpriser) 1938 og 1947—1952. Årets priser. — Relative tal.	52
<i>Contributions of the Individual Industries to Gross Domestic Product at Market Prices and Factor Cost 1938 and 1947—1952. Current Prices. — Relative Figures.</i>	
Tabel 17. Erhvervenes bidrag til bruttonationalproduktet i markedspriser og bruttofaktorindkomsten (kostpriser) 1938 og 1947—1952. 1949-priser. — Relative tal.	54
<i>Contributions of the Individual Industries to Gross Domestic Product at Market Prices and Factor Cost 1938 and 1947—1952. 1949 Prices. — Relative Figures.</i>	
Tabel 18. Nationalindkomstkontoen 1947—1952.	57
<i>National Income Account 1947—1952.</i>	
Tabel 19. Bruttofaktorindkomst, afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer, nettofaktorindkomst og lønudgift 1947—1952.	58
<i>Gross Domestic Product at Factor Cost, Depreciation, Maintenance, and Repairs, Net Domestic Product at Factor Cost, and Wage Bill 1947—1952.</i>	
Tabel 20. Afskrivninger, vedligeholdelse og reparationer i pct. af bruttofaktorindkomsten. Løn i pct. af nettofaktorindkomsten. 1947—1952.	60
<i>Depreciation, Maintenance, and Repairs as a Percentage of Gross Domestic Product at Factor Cost. Wages as a Percentage of Net Domestic Product at Factor Cost. 1947—1952.</i>	
Tabel 21. Husholdningernes konto 1947—1952.	63
<i>Household Account 1947—1952.</i>	
Tabel 22. Konsumet 1947—1952. Årets priser.	64
<i>Consumption 1947—1952. Current Prices.</i>	
Tabel 23. Konsumet 1947—1952. 1949-priser.	67
<i>Consumption 1947—1952. 1949 Prices.</i>	
Tabel 24. Det private konsum 1947 og 1949 grupperet i overensstemmelse med den af F.N. angivne klassifikation. Årets priser.	70
<i>Private Consumption 1947 and 1949 Grouped in Accordance With the U.N. Classification. Current Prices.</i>	
Tabel 25. Det samlede konsum 1947—1952 fordelt på hovedgrupper af konsumvarer. Årets priser.	71
<i>Total Consumption 1947—1952 Broken Down on Main Groups of Consumer Goods. Current Prices.</i>	
Tabel 26. Det samlede konsum 1947—1952 fordelt på hovedgrupper af konsumvarer. 1949-priser.	72
<i>Total Consumption 1947—1952 Broken Down on Main Groups of Consumer Goods. 1949 Prices.</i>	

Side

Tabel 27. Husholdningernes indtægter 1947—1952.	73
<i>Household Income 1947—1952.</i>	
Tabel 28. Husholdningernes indtægter 1947—1952. Relative tal.	74
<i>Household Income 1947—1952. Relative Figures.</i>	
Tabel 29. Det offentliges konto 1947/48—1952/53.	76
<i>Government Account 1947/48—1952/53.</i>	
Tabel 30. Det offentliges udgifter og indtægter 1938/39 og 1947/48—1952/53.	77
<i>Government Expenditure and Revenue 1938/39 and 1947/48—1952/53.</i>	
Tabel 31. Fordeling af de offentlige driftsudgifter efter formål 1952/53.	78
<i>Allocation of Government Expenditure on Current Account 1952/53.</i>	
Tabel 32. Udlandets konto 1947—1952.	80
<i>Rest of the World 1947—1952.</i>	
Tabel 33. Betalingsbalancen 1938 og 1947—1952. Årets priser.	81
<i>Balance of Payments 1938 and 1947—1952. Current Prices.</i>	
Tabel 34. Betalingsbalancen 1938 og 1947—1952. 1949-priser.	82
<i>Balance of Payments 1938 and 1947—1952. 1949 Prices.</i>	
Tabel 35. Kapitalkontoen 1947—1952.	83
<i>Capital Account 1947—1952.</i>	
Tabel 36. De samlede investeringer 1938 og 1947—1952. Årets priser.	84
<i>Gross and Net Investment 1938 and 1947—1952. Current Prices.</i>	
Tabel 37. De samlede investeringer 1938 og 1947—1952. 1949-priser.	85
<i>Gross and Net Investment 1938 and 1947—1952. 1949 Prices.</i>	
Tabel 38. Faste bruttoinvesteringer 1947—1952. Årets priser.	86
<i>Fixed Gross Investment 1947—1952. Current Prices.</i>	
Tabel 39. Bruttoinvesteringer i bygninger, anlæg, maskiner m. m. i de enkelte erhverv 1947—1952. Årets priser.	88
<i>Gross Investment by Industries 1947—1952. Current Prices.</i>	
Tabel 40. Bruttoinvesteringer i bygninger, anlæg, maskiner m. m. i de enkelte erhverv 1947—1952. 1949-priser.	90
<i>Gross Investment by Industries 1947—1952. 1949 Prices.</i>	
Tabel 41. Bruttoinvesteringer i bygninger og anlæg 1947—1952. Årets priser.	92
<i>Gross Investment in Building and Construction 1947—1952. Current Prices.</i>	
Tabel 42. Bruttoinvesteringer i bygninger og anlæg 1947—1952. 1949-priser.	93
<i>Gross Investment in Building and Construction 1947—1952. 1949 Prices.</i>	
Tabel 43. Bruttoinvesteringer i maskiner, redskaber, transportmidler m. v. 1947 og 1949.	94
<i>Gross Investment in Machinery, Implements, Transport Equipment, etc. 1947 and 1949.</i>	
Tabel 44. Sammendrag af kredsløbstabellen for 1947 — jvf. tabel 46.	96
<i>Summary of Input-Output Table for 1947 — cf. Table 46.</i>	
Tabel 45. Kredsløbet (input-output) for varer og tjenester 1949.	98/99
<i>Input-Output for Goods and Services 1949.</i>	
Tabel 46. Kredsløbet (input-output) for varer og tjenester 1947.	98/99
<i>Input-Output for Goods and Services 1947.</i>	

	Side
Tabel 47. Kredsløbet (input-output) for varer og tjenester 1947 målt i 1949-priser.....	98/99
<i>Input-Output for Goods and Services 1947 in Terms of 1949 Prices.</i>	
Tabel 48. Kredsløbet for varer og tjenester i 9 industrigrupper m. m. 1949.	100
<i>Input-Output for Goods and Services in 9 Manufacturing Groups etc. 1949.</i>	
Tabel 49. Kredsløbet for varer og tjenester i 9 industrigrupper m. m. 1947.	102
<i>Input-Output for Goods and Services in 9 Manufacturing Groups etc. 1947.</i>	
Tabel 50. Kredsløbstabel for importen m. v. i 1949.....	104
<i>Input-Output Table for Imports etc. 1949.</i>	
Tabel 51. Kredsløbstabel for importen m. v i 1947.....	106
<i>Input-Output Table for Imports etc. 1947.</i>	
Tabel 52. Bruttonationalindkomsten og dens anvendelse 1953 og 1954. Årets priser og 1949-priser	117
<i>Allocation of Gross National Product 1953 and 1954. Current Prices and 1949 Prices.</i>	
Tabel 53. Bruttofaktorindkomsten i de enkelte erhverv 1953 og 1954. Årets priser og 1949-priser	118
<i>Contributions of the Individual Industries to Gross Domestic Product at Factor Cost 1953 and 1954. Current Prices and 1949 Prices.</i>	
Tabel 54. Lønudgiften i de enkelte erhverv 1953 og 1954.....	119
<i>The Wage Bill in the Individual Industries 1953 and 1954.</i>	
Tabel 55. Bruttoinvesteringerne 1953 og 1954. Årets priser og 1949-priser.	120
<i>Gross Investment 1953 and 1954. Current Prices and 1949 Prices.</i>	
Tabel 56. Bruttoinvesteringer i bygninger og anlæg 1953 og 1954. Årets priser og 1949-priser.....	121
<i>Gross Investment in Building and Construction 1953 and 1954. Current Prices and 1949 Prices.</i>	
Tabel 57. Det private konsum 1952—1954. Årets priser og 1949-priser....	122
<i>Privat Consumption 1952—1954. Current Prices and 1949 Prices.</i>	

APPENDIKS I-II

Indholdsfortegnelse

Pag.

Appendiks I

1. Indledning	5*
2. Beregning af produktionsværdi, nationalprodukt m. v. i de enkelte erhverv.....	6*
a. Landbrug	7*
b. Skovbrug	9*
c. Gartneri	11*
d. Biavl, pelsdyrhold og jagt....	12*
e. Fiskeri.....	13*
f. Tørve- og brunkulsproduktion (herunder stenfiskeri)	15*
g. Industri	17*
h. Håndværk	19*
i. Bygge- og anlægsvirksomhed .	24*
j. Offentlige værker	24*
k. Engros- og detailhandel	26*
l. Pengeinstitutter og forsikringsvirksomheder.....	29*
m. Hoteller og restauranter.....	32*
n. Biografer, teatre m. v.	33*
o. Skibsfart.....	35*
p. Anden transport m. v.	37*
q. Liberale erhverv.....	41*
r. Husgerning.....	43*
s. Boligbenyttelse	45*
t. Offentlige ydelser	47*
3. Beregning af erhvervenes lønudgift	47*
4. Beregning af investeringerne.....	50*
a. Investering i bygninger og anlæg.....	50*
b. Faste investeringer i maskiner og redskaber m. v.....	55*
c. Investeringer i lagre og besætninger	58*
d. Afskrivninger og vedligeholdelsesudgifter	61*
5. Beregning af konsumet	62*
6. Bearbejdning af de offentlige regnskaber	66*
7. Sikkerhed i beregningerne	68*

Appendiks II

Oversigt over den anvendte erhvervs-specifikation i relation til »International Standard Industrial Classification« — (I. S. I. C.).....	74*
Tabelfortegnelse til appendiks	75*

Contents

Appendix I

1. Introduction	
2. Estimation of value of production, domestic product etc. in the individual industries	
a. Agriculture	
b. Forestry	
c. Gardening	
d. Fur-farming, bee-keeping, etc.	
e. Fishing	
f. Peat and lignite production	
g. Manufacturing	
h. Handicrafts	
i. Building and construction	
j. Gas, electricity, and water	
k. Wholesale and retail trade	
l. Banking and insurance	
m. Hotels and restaurants	
n. Cinemas, theatres, etc.	
o. Shipping	
p. Other transport etc.	
q. Professions	
r. Domestic services	
s. Use of dwellings	
t. Government services	
3. Estimation of the wage bill	
4. Estimation of investment	
a. Investment in building and construction	
b. Fixed investment in machinery and equipment etc.	
c. Investment in stocks	
d. Expenditure on depreciation and maintenance	
5. Estimation of consumption	
6. Processing of government accounts	
7. Accuracy of the estimates	

Appendix II

The industrial specification seen in relation to the International Standard Industrial Classification (ISIC)	
List of tables in the appendices	

Appendiks I.

1. Indledning.

Som indledning til den detaillerede gennemgang af anvendte kilder og fremgangsmåder ved beregningerne er der grund til at erindre om den forskel, der, som allerede flere gange fremhævet, er mellem beregningerne for 1947 og 1949 på den ene side og beregningerne for de øvrige år på den anden.

I 1947 og 1949 er såvel nationalproduktet som dets fordeling på konsum, investering og udførselsoverskud beregnet under eet som led i den såkaldte kredsløbstabel, jfr. kapitel IV. Beregningerne over produktionsværdi, nationalprodukt, konsum og investering for disse to år målt såvel i årets priser som i 1949-priser må derfor betragtes som de mest fuldstændige.

I de øvrige år har man måttet opgøre produktionsværdi og rå- og hjælpestoffer hver for sig i de enkelte erhverv. Derefter har man beregnet udførselsoverskuddet og investeringerne samt dele af konsumet uafhængigt og sluttelig udregnet det manglende konsum som resten. Da sådanne beregninger dels ikke indeholder den samme garanti mod udeladelser og dobbeltregninger, som anvendelse af input-outputteknikken gør, og dels på grund af restberegningerne bliver mindre specificerede, er *de beregnede tal for årene 1948, 1950, 1951 og 1952 korrigeret under hensyn til beregningsresultaterne for 1947 og 1949*. Disse korrektioner omfatter i første række korrektion af de direkte beregnede råstofudgifter, som i reglen ikke fuldtud rummer køb af tjenesteydelser. I mangel af andet grundlag har man foretaget denne korrektion ved at forhøje råstofudgiften med den pct.vise forskel mellem direkte og

indirekte beregnet råstofforbrug i 1947 og 1949, hvorved man altså antager, at køb af tjenesteydelser varierer proportionalt med udgiften til varer. Endvidere omfatter korrektionerne en opsplitning af det som rest beregnede konsum, som foretages ved at føre de i 1947 og 1949 fundne undergrupper frem til de øvrige år ved hjælp af indeks for bevægelsen i dem.

Selvom beregningsmetoderne således ikke er ens for hele den undersøgte periode, har man alligevel valgt at omtale dem for perioden under eet. Afsnit 2 indeholder således for hvert enkelt erhverv en redegørelse for beregningen af produktionsværdi, råstofforbrug og nationalprodukt samt en omtale af fremgangsmåden ved fordelingen af erhvervets produktionsværdi efter anvendelse. Afsnit 3 redegør for beregningen af lønudgifterne, afsnit 4 for, hvorledes investeringerne er beregnet, afsnit 5 for beregningerne over konsumudgifterne og afsnit 6 for beregningen af tallene på det offentliges konto. I afsnit 7 anstilles der nogle sammenfattende betragtninger over beregningsresultaternes pålidelighed.

2. Beregning af produktionsværdi, nationalprodukt m. v. i de enkelte erhverv.

For overskuelighedens skyld er omtalen af erhvervene disponeret nogenlunde ens erhverv for erhverv med en omtale af 1) beregningen af produktionsværdien i årene 1947—1952, 2) den direkte beregning af råstofforbruget og den foretagne korrektion heri, 3) den direkte beregning af produktionsværdi og råstoffer målt i 1949-priser, 4) fremgangsmåden ved fordelingen af produktionsværdien efter anvendelse i 1947 og 1949 til brug for kredsløbstabellerne for disse år samt 5) fremgangsmåden ved omregning af de i 1947 til de enkelte anvendelser henhørende beløb til 1949-priser til brug for kredsløbstabellen for 1947 udtrykt i 1949-priser.

Da et enkelt problem, omregningen af indirekte afgifter og pristilskud til 1949-priser, er løst på samme måde for alle erhverv, skal den anvendte fremgangsmåde nævnes her. Iflg. denne udregner man, hvor

stor en andel hvert enkelt afgifts- og pristilskudsbeløb udgør af produktionsværdien i 1949, hvorefter man for de øvrige år udregner afgifts- og pristilskudsbeløbene som samme pct.dele af årets produktionsværdi i 1949-priser, som de udgjorde i 1949. Afgifter og pristilskud, som ikke fandtes i 1949, vil på denne måde være holdt udenfor øvrige års produktionsværdi m. m. i 1949-priser. Og omvendt vil afgifter, der fandtes i 1949 men ikke i et eller flere af de øvrige år, fortsat indgå i 1949-priserne.

For de erhvervs vedkommende, hvor beregningerne støttes på materiale og beregninger offentliggjort i andre af Departementets publikationer, har man i nærværende fremstilling begrænset sig til at omtale hovedtrækkene af beregningsmetoderne, mens der er redegjort mere detaljeret for de beregninger, som er foretaget specielt med henblik på denne publikation.

a. Landbrug.

Landbrugets produktionsværdi udtrykt i kostpriser svarer helt til de tidligere i Departementets årlige landbrugsstatistik offentliggjorte tal. Ved beregningen af produktionsværdien i markedspriser, jfr. tabel 1 nedenfor, er de over statskassen udbetalte pristilskud fradraget kostpriserne, mens de til tilskudsordningerne knyttede indirekte afgifter er tillagt. Beregningen af produktionsværdierne i 1949-priser er foretaget ved multiplikation af de fremstillede mængder med priserne i 1949.

Råstofforbruget er ligeledes beregnet på grundlag af landbrugsstatistikken. Som det fremgår af tabel 1, er der imidlertid foretaget en forhøjelse af det direkte opgjorte råstofforbrug. Dette svarer til, at man via kredsløbstabellerne for årene 1947 og 1949 nåede et højere råstofforbrug end ved de direkte beregninger. Råstofforbruget målt i 1949-priser fremkommer i 1947 umiddelbart af kredsløbstabellen for dette år udtrykt i 1949-priser og er for de øvrige år beregnet ved at multiplicere de hvert år anvendte mængder med prisen på disse i 1949 (jfr. iøvrigt landbrugsstatistikken).

Tabel 1. Landbrug.
Table 1. Agriculture.

Produktionsværdi <i>value of production</i>	1952		1951		1950		1949	1948		1947	
	Årets priser <i>current prices</i>	1949- priser <i>1949 prices</i>	Årets priser <i>current prices</i>	1949- priser <i>1949 prices</i>	Årets priser <i>current prices</i>	1949- priser <i>1949 prices</i>	Årets priser <i>current prices</i>	Årets priser <i>current prices</i>	1949- priser <i>1949 prices</i>	Årets priser <i>current prices</i>	1949- priser <i>1949 prices</i>
	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.
Korn <i>cereals</i>	461	338	327	254	335	286	300	243	268	256	270
Kartofler <i>potatoes</i>	145	96	147	95	149	98	100	111	104	159	102
Sukkerroer, saftroer <i>sugar beets</i>	153	120	169	156	176	171	136	112	115	94	101
Frø, industriafgrøder etc. <i>seeds, industrial crops etc.</i>	106	102	124	101	92	76	70	85	80	77	61
I alt planteproduktion <i>total crop production</i>	865	656	767	606	752	631	606	551	567	586	534
Mælk og mælkeprodukter <i>milk and milk products</i> ..	1797	1700	1705	1754	1718	1805	1635	1497	1470	1213	1439
Kvæg, levende og slagtede <i>cattle, live and slaughtered</i>	858	513	969	606	699	487	372	315	334	533	645
Svin, levende og slagtede <i>pigs, live and slaughtered</i>	1805	1672	1807	1739	1516	1556	1213	759	783	740	908
Æg <i>eggs</i>	482	397	405	389	396	428	375	298	282	188	197
Fåre- og lammekød <i>mutton and lamb</i>	6	8	6	6	6	4	12	12	8	17	23
Kød af fjerkræ <i>poultry</i> ...	128	83	125	99	111	117	79	83	90	63	55
Heste, levende og slagtede <i>horses, live and slaughtered</i>	68	55	81	84	59	67	72	64	64	100	96
Anden husdyrproduktion <i>other livestock production</i>	4	4	4	3	4	4	5	5	5	6	6
I alt husdyrproduktion <i>total livestock production</i> ...	5148	4432	5102	4680	4509	4468	3763	3033	3036	2860	3369
Besætnings- og lagerfor- skydninger <i>stock and live- stock changes</i>	232	167	÷260	÷210	85	84	111	81	81	÷211	÷245
Produktionsværdi i alt <i>value of production, total</i> ..	6245	5255	5609	5076	5346	5183	4480	3665	3684	3235	3658
÷ Forbrug af rå- og hjælpe- stoffer: - <i>raw and auxiliary material consumption:</i>											
Direkte beregnet <i>estimated directly</i>	1171	932	1129	937	1109	983	918	598	565	488	500
Korrigeret <i>adjusted</i>	1276	1016	1231	1021	1209	1071	1001	686	642	560	578
Bruttofaktorindkomst <i>gross factor income</i> ¹⁾ ...	4969	4239	4378	4055	4137	4112	3479	2979	3042	2675	3080
+ indirekte afg. ÷ pristilsk. + <i>indirect taxes - subsidies</i>	÷28	÷151	÷1	÷151	22	÷154	÷93	÷170	÷110	÷157	÷109
Bidrag til bruttonational- produktet i markedspriser <i>contribution to gross dome- stic prod. at market prices</i>	4941	4088	4377	3904	4159	3958	3386	2809	2932	2518	2971

¹⁾ Equals contribution to gross domestic product at factor cost.

Fordelingen af de enkelte produkter efter deres anvendelse som råvarer i de enkelte erhverv, til eksport eller til konsum er foretaget med støtte i landbrugsstatistikken, den industrielle produktionsstatistikks oplysninger om råstofforbrug og eksportstatistikken, således at konsumet i reglen fremkommer som en rest.

Ved betragtningen af de således fordelte produktionsværdier må det erindres, at mejeriernes og slagteriernes bearbejdningsomkostninger indgår i landbrugets produktionsværdi, således at industri og håndværk kun modtager de råvarer, der indgår i den videre forarbejdning til kødkonserver, pølser, pålæg o. l. Endvidere er det af betydning, at slagterforretninger i deres helhed opfattes som håndværksvirksomheder, således at kød og flæsk m. v. i første omgang leveres fra landbrug til håndværk, hvorfra det så føres videre til konsumet. Da landbrugets forbrug af foderkorn, roer, såsæd, skummetmælk og andre råvarer, fremstillet i erhvervet selv, ikke indgår i produktionsværdierne, optræder landbruget ikke som råstofleverandør til landbruget. Værdien af besætnings- og lagerforskydninger vises i kredsløbstabellen som investeringer i landbruget leveret fra dette selv.

Af de indregnede pristilskud medgik tilskuddet til ægproduktionen i 1947 til opretholdelse af en garanteret eksportpris, hvorfor beløbet er trukket fra eksporten. De øvrige vedrørte alle forbrugerprisen og er følgelig trukket fra konsumandelen af landbrugsproduktionen. Af de indirekte afgifter vedrørte afgiften på bagerismør (i 1947) samt den del af flødeafgiften, der belastede fremstillingen af flødeis, industri og håndværk, mens de øvrige afgifter hvilede på konsumet.

Omregningen af de i 1947 til de enkelte anvendelser henførte beløb til 1949-priser er ligesom omregningen af den samlede produktionsværdi foretaget ved direkte at multiplicere de anvendte mængder i 1947 med 1949-priser.

b. Skovbrug.

Træets værdi i årets priser og i 1949-priser er beregnet på grundlag af Departementets skovbrugsstatistik ved at multiplicere hugstmæng-

Tabel 2. Skovbrug.
Table 2. Forestry.

	1952		1951		1950		1949	1948		1947	
	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices
Produktionsværdi <i>value of production</i>	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.
Bøg <i>beech-wood</i>	26	24	30	25	31	29	28	26	29	28	33
Eg <i>oak-wood</i>	6	5	6	5	6	6	6	5	7	4	5
Andet løvtræ <i>other non- conifer</i>	8	7	6	5	5	5	5	5	5	6	7
Nåletræ <i>conifer</i>	34	23	33	25	30	30	29	23	26	20	22
Biprodukter <i>by-products</i> ..	4	3	5	4	4	3	3	4	5	5	6
Produktionsværdi i alt <i>value of production, total.</i>	78	62	80	64	76	73	71	63	72	63	73
÷ Forbrug af rå- og hjælpe- stoffer – <i>raw and auxiliary material consumption</i>	6	4	6	5	5	5	5	5	5	5	5
Bruttofaktorindkomst <i>gross factor income</i>	72	58	74	59	71	68	66	58	67	58	68
+ indirekte afg. ÷ pristilsk. + <i>indirect taxes – subsidies</i>	—	—	—	—	—	—	—	÷ 7	—	÷ 3	—
Bidrag til bruttonational- produktet i markedspriser <i>contribution to gross dome- stic prod. at market prices</i>	72	58	74	59	71	68	66	51	67	55	68

derne dels med de årlige gns. priser pr. m³ og dels med priserne i 1949. Værdien af biprodukterne (juletræer, pyntegrønt o. l.) er dog til dels skønnet. Tilskuddet for merhugst er opfattet som et pristilskud og fratrukket kostprisberegningen for at nå til markedspriser.

Ved den direkte beregning af nationalproduktet som produktionsværdi ÷ råstoffer har man ikke haft holdepunkter for at opgøre den ret beskedne råstofanvendelse. De fratrukne råstofbeløb er derfor anslået ud fra den indirekte opgørelse via kredsløbstabellen i 1947 og 1949 og består fortrinsvis af skovbrugets andel af de tjenesteydende erhvervs produktionsværdi.

Skovbrugsproduktionens fordeling efter anvendelse er til dels skønnet. Industriens forbrug af brænde og ubearbejdet gavntræ til opskæring, emballage og videre forarbejdning er dog direkte optalt. Man har dernæst antaget, at håndværksvirksomhedernes træforbrug udgør samme pct.del af produktionsværdien som industriens. Herefter er forskellen mellem den samlede gavntræsproduktion og forbruget heraf i industri og håndværk fordelt på bygge- og anlægsvirksomhed, landbrug og transport, mens den resterende brændeproduktion er henført til konsum. Biprodukterne er alle ført til konsum. Omregningen af de således fordelte beløb i 1947 til 1949-priser er foretaget ved hjælp af prisoplysningerne.

c. Gartneri.

Gartneriets produktionsværdi er i årets priser og i 1949-priser opgjort på grundlag af oplysningerne om priser og mængder m. v. i Departementets gartneristatistik.

Råstofforbruget opgjort på de i tabel 3 viste grupper er ligeledes udarbejdet på grundlag af Departementets gartneristatistik.

Fordelingen af produktionsværdien efter anvendelse er foretaget via en opdeling af produktionsværdien på de enkelte arter af grønsager og frugt. Derved har det været muligt at finde eksportens og industriforbrugets anvendelse af hver enkelt art samt at skønne over håndværkets forbrug, således at konsumet fremkommer som en rest. Planteskole- og drivbænkproduktionen samt anlægsgartneri er dog fordelt rent skønsmæssigt.

Fordelingen af produktionsværdien i 1947 i 1949-priser er fundet ved benyttelse af prisindeks for de enkelte grupper, hvorved der direkte tages hensyn til den forskellige vægt, hvormed billige og dyre gartneriprodukter indgår i de forskellige anvendelser.

Beregningen af råstofforbruget i 1949-priser er foretaget ved benyttelse af prisindeks på de direkte opgjorte beløb med efterfølgende korrektion for den i forhold til 1947 og 1949 manglende del.

Tabel 3. Gartneri og frugtavl.
Table 3. Gardening and Fruit-farming.

	1952		1951		1950		1949	1948		1947	
	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices
	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.
Produktionsværdi <i>value of production</i>											
Grønsager <i>vegetables</i>	147	114	146	114	155	143	140	201	160	180	137
Frugt og bær <i>fruit and berries</i>	60	74	67	78	77	89	57	81	70	54	48
Blomster <i>flowers</i>	105	111	95	96	91	88	87	105	78	91	68
Planteskoleproduktion <i>nursery production</i>	24	24	24	26	26	27	31	30	23	25	19
Drivbænkproduktion <i>hotbed production</i>	15	14	14	11	14	13	16	18	14	20	15
Anlægsgartneri <i>landscape gardening</i>	22	18	23	19	23	22	27	25	26	21	25
Havfrøavl <i>garden seed cult.</i>	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Produktionsværdi i alt <i>value of production, total.</i>	376	358	372	347	389	385	361	463	374	394	315
÷ Forbrug af rå- og hjælpestoffer: <i>- raw and auxiliary material consumption:</i>											
Direkte beregnet <i>estimated directly</i>	130	117	135	113	116	111	110	117	119	101	104
Korrigeret <i>adjusted</i>	135	121	140	117	120	115	114	121	123	104	107
Bruttofaktorindkomst <i>gross factor income</i>	241	237	232	230	269	270	247	342	251	290	208
+ indirekte afg. ÷ pristilsk. <i>+ indirect taxes - subsidies</i>	3	2	2	2	2	2	2	1	0	1	0
Bidrag til bruttonationalproduktet i markedspriser <i>contribution to gross domestic prod. at market prices</i>	244	239	234	232	271	272	249	343	251	291	208

d. Biavl, pelsdyrhold og jagt.

Værdien af honning- og pelsproduktionen samt vildtudbyttet er skønnet på grundlag af oplysningerne om mængder og priser i Departementets landbrugsstatistik. Udgifterne til sukker, foder og patroner

Tabel 4. Pelsdyrhold, biavl m. v.

Table 4. Fur-farming, Bee-keeping, etc.

	1952		1951		1950		1949	1948		1947	
	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices
Produktionsværdi i alt <i>value of production, total</i>	66	54	63	50	62	46	48	36	38	38	40
+ Forbrug af rå- og hjælpe- stoffer – <i>raw and auxiliary material consumption</i>	17	15	16	14	14	13	13	12	12	10	10
Bruttofaktorindkomst <i>gross factor income</i>	49	39	47	36	48	33	35	24	26	28	30
+ indirekte afg. ÷ pristilsk. <i>+ indirect taxes – subsidies</i>	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Bidrag til bruttonational- produktet i markedspriser <i>contribution to gross dome- stic prod. at market prices</i>	50	39	48	36	49	33	35	24	26	28	30

og andre råstoffer er ligeledes skønsmæssigt anslået. Honning og vildt-udbytte er henført til konsum, mens skindene er anvendt som råstof i industri og håndværk.

e. Fiskeri.

Produktionsværdien i årets priser og 1949-priser er for alle årene beregnet på grundlag af oplysninger fra Fiskeriministeriet om fangstmængder og opnåede priser for de enkelte fiskesorter.

Oplysningerne om råstofforbruget stammer ligeledes fra Fiskeriministeriet, idet der dog er foretaget et mindre tillæg hertil i overensstemmelse med det forbrug af tjenesteydelser, som er tillagt erhvervet i kredsløbstabellerne.

Omregningen af råstofforbruget til 1949-priser er foretaget på grundlag af træpriser (fiskekasser) og priserne på olie og benzin m. v.

Fordelingen af produktionsværdien efter anvendelse er foretaget ud fra handelsstatistikens og den industrielle produktionsstatistikens

Tabel 5. Fiskeri.

Table 5. Fishing.

	1952		1951		1950		1949	1948		1947	
	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices
	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.
Produktionsværdi <i>value of production</i>											
Torsk <i>cod</i>	26	22	24	22	21	20	25	24	22	24	22
Rødspætter <i>plaice</i>	52	56	52	50	48	50	68	71	73	64	74
Sild og brisling <i>herring and sprat</i>	15	15	14	13	14	15	18	14	15	12	12
Makrel <i>mackerel</i>	6	5	6	4	5	4	6	6	4	5	4
Anden saltvandsfisk og damørred <i>other salt-water fish and pond trout</i>	80	64	71	66	69	66	68	66	63	55	55
Ferskvandsfisk <i>fresh-water fish</i>	0	0	1	1	0	0	1	0	1	0	0
Østers og blåmusling <i>oysters and mussels</i>	1	4	3	4	3	5	3	2	1	1	0
Industrifisk <i>industrial fish</i>	22	20	18	16	10	6	6	6	6	3	4
Produktionsværdi i alt <i>value of production, total.</i>	202	186	189	176	170	166	195	189	185	164	171
÷ Forbrug af rå- og hjælpe- stoffer: - <i>raw and auxiliary material</i> <i>consumption:</i>											
Direkte beregnet <i>estimated</i> <i>directly</i>	84	62	77	55	65	55	56	51	45	44	47
Korrigeret <i>adjusted</i>	90	66	82	59	70	59	60	56	48	48	50
Bruttofaktorindkomst = bidrag til bruttonational- produktet i markedspriser <i>gross factor income = con-</i> <i>tribution to gross domestic</i> <i>product at market prices</i>	112	120	107	117	100	107	135	133	137	116	121

oplysninger om eksport og forbrug af de enkelte fiskesorter, hvorefter den andel af fangsten, der er henført til konsum, er fremkommet som en rest. Da bearbejdning, filering, nedisning m. v. betinger et ret højt avancenniveau, navnlig f. s. v. angår den eksporterede del af fangsten,

er det beløb, der er henført til eksport af fisk, betydeligt mindre end eksporten af fisk iflg. handelsstatistikken, hvori også de nævnte avancebeløb indgår.

Ved beregning af de i 1947 til de enkelte anvendelser henførte beløb udtrykt i 1949-priser har man benyttet prisudviklingen for de enkelte fiskesorter, således at der direkte korrigeres for den forskellige vægt, hvormed billigere og dyrere fiskearter indgår i forskellige anvendelser.

f. Tørve- og brunkulsproduktion (herunder stenfiskeri).

Oplysningerne om tørve- og brunkulsproduktionen er hentet dels fra erhvervstællingen, dels fra en årligt forekommende artikel om tørveproduktionen i Hedeselskabets Tidsskrift og dels fra korrespondance med Landbrugsministeriets tilsynsførende med brunkulsproduktionen. Værdien af stenfiskeri er opgjort i erhvervstællingen.

I modsætning til, hvad tilfældet er i de fleste andre erhverv, beregner man bruttonationalproduktet direkte på grundlag af oplysningerne om produktionens størrelse, idet produktionsmængderne multipliceres med en pris, som dækker arbejdsomkostninger, afskrivninger m. m. samt avance. For herfra at nå til produktionsværdien foretager man dernæst et på grundlag af kredsløbstabellen skønsmæssigt ansat mindre tillæg for erhvervets »indkøb« af tjenesteydelser fra banker, liberale erhverv, etc.

Beregningerne i markedspriser er foretaget ved fra kostprisberegningen at trække det til produktionen ydede pristilskud. Omregningen til 1949-priser foretages på grundlag af de foreliggende oplysninger om udviklingen i produceret mængde.

Tørve- og brunkulsproduktionens fordeling efter anvendelse er beregnet som *led i en samlet opgørelse af erhvervenes og de private husstandes brændselsforbrug*. I denne opgørelse er landbrugets brændselsforbrug fundet på grundlag af Det landøkonomiske Driftsbureaus opgørelse over brændselsudgiften pr. ha., den industrielle produktionsstatistikks oplysning om slagteriernes brændselsforbrug samt mejeri-

Tabel 6. Tørve- og brunkulsproduktion (heru. stenfiskeri).
Peat and Lignite Production.

Produktionsværdi <i>value of production</i>	1952		1951		1950		1949	1948		1947	
	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices
Tørv, smuld og formbrænd- sel <i>peat, litter, and briquettes</i>	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.
	60	49	70	60	29	27	42	115	108	163	153
Brunkul <i>lignite</i>	30	30	29	29	13	15	34	46	46	56	53
Stenfiskeri <i>stone fishing</i> . . .	9	8	9	8	8	8	7	7	7	7	7
Produktionsværdi i alt <i>value of production, total.</i>	99	87	108	97	50	50	83	168	161	226	213
÷ Forbrug af rå- og hjælpe- stoffer – <i>raw and auxiliary</i> <i>material consumption</i>	6	6	7	6	4	4	5	6	6	7	7
Bruttofaktorindkomst <i>gross factor income</i>	93	81	101	91	46	46	78	162	155	219	206
+ indirekte afg. ÷ pristilsk. + <i>indirect taxes – subsidies</i>	÷ 3	÷ 1	÷ 1	÷ 1	—	÷ 1	÷ 1	÷ 6	÷ 2	÷ 17	÷ 2
Bidrag til bruttonational- produktet i markedspriser <i>contribution to gross dome- stic prod. at market prices</i>	90	80	100	90	46	45	77	156	153	202	204

statistikkenes opgørelser over brændselsudgift pr. 1 000 kg mælk. Industriens forbrug af inden- og udenlandsk brændsel fremgår af produktionsstatistikken. Oplysningerne om de offentlige værkers forbrug er f. s. v. angår elværkerne hentet fra Departementets elværksstatistik, idet man dog har måttet anslå de i landkommunerne beliggende værkers brændselsforbrug som noget højere pr. produceret kWh end byværkernes. F. s. v. angår gas-, vand- og varmegværkerne er brændselsforbruget anslået på grundlag af den industrielle produktionsstatistik. Brændselsforbruget i transport og skibsfart foreligger ret nøje belyst i regnskaberne fra baner, post- og telegrafvæsen m. m. samt i Dansk Dampskibsrederiforenings beretnings oplysninger om råstofforbrugets pct. vise sammensætning. For andre erhverv, herunder håndværk og handel, er oplysningerne meget sparsomme, hvorfor man i det væsent-

lige har været henvist til skønsmæssigt at anslå disse erhvervs brændselsforbrug. For håndværkets vedkommende er dette sket ved at regne med et noget mindre brændselsforbrug pr. produceret enhed end i tilsvarende industrivirksomheder. Privatforbrugernes forbrug af udenlandsk brændsel og danske koks er beregnet ud fra rationeringsbestemmelserne kombineret med oplysningerne om lejlighedernes fordeling på typer iflg. boligtællingerne, mens det private forbrug af indenlandsk brændsel iøvrigt er fundet som en rest efter beregningen af erhvervenes anvendelse heraf.

Erhvervenes og de private husstandes brændselsforbrug udtrykt i 1949-priser er beregnet ved hjælp af brændselspriserne, idet man dog specielt for de offentlige værkers vedkommende har måttet tage hensyn til de som følge af prisstigningerne foretagne omlægninger i forbruget i retning af øget forbrug af ringere kvaliteter.

g. Industri.

Ved beregningen af industriens produktionsværdi har man støttet sig direkte på den årlige produktionsstatistik, idet man dog har medtaget enkelte varer fremstillet på eksportslagterier, som ikke indgår i produktionsværdien iflg. produktionsstatistikken. Den udvidelse af statistikens område, som gennemgangen af erhvervstællingens materiale og den i tilknytning til erhvervstællingen udarbejdede supplerende industrielle produktionsstatistik gav anledning til fra og med 1949 (se »Industriel Produktionsstatistik 1949«), er dog ført tilbage til 1947. Produktionsstatistikens tal meddeles i kostpriser. Hertil har man for at beregne markedspriser lagt den lange række indirekte afgifter, som hviler på industrivarer, samtidig med, at man har fradraget pristilskuddene. Da hovedparten af disse afgifter hviler på industrien, uden at det dog er muligt at afgøre nøjagtigt, hvilke dele, der hviler på varer fremstillet i virksomheder udenfor produktionsstatistikken (d. v. s. i håndværket), har man *henført samtlige afgifter og pristilskud vedrørende industrivarer til industrien.*

Omregningen af produktionsværdierne til 1949-priser er foretaget ved hjælp af så nøje specificerede produktionsindeks som muligt.

Produktionsstatistikken oplyser værdien af de i produktionen anvendte råstoffer, emballage og brændsel m. v. Hertil kommer et yderligere forbrug af råstoffer i form af salærer, telefonregninger m. v. samt kontorartikler o. l., som man for 1947 og 1949 har fundet ved opstilling af kredsløbstabellerne og lagt til det direkte oplyste råvareforbrug. Herefter er der foretaget de sædvanlige korrektioner i det af produktionsstatistikken opgjorte forbrug for de øvrige år.

Råstofforbruget er omregnet til 1949-priser ved hjælp af en række prisindeks beregnet på grundlag af prisudviklingen i de leverende erhverv og på grundlag af importstatistikken. Det via kredsløbstabellerne udregnede tillæg til råstofforbruget er omregnet ved hjælp af prisudviklingen for produktionsværdien i de leverende erhverv.

Ved fordelingen af industriproduktionen efter den anvendelse, der gøres heraf, har man benyttet sig af den udførlige specifikation af de fremstillede varer i produktionsstatistikens specialtabeller. Da man som regel har lettere ved at skønne over anvendelsen af en nøje specificeret vare, og da der foreligger en række holdepunkter m. h. t. den del af produktionen, der er anvendt til eksport eller f. eks. i industrien selv, er man formentlig nået frem til ret sikre fordelinger af dette erhvervs produktion. Da industrivareeksporten kun vanskeligt kan deles op på varer leveret fra industrien og varer hidrørende fra håndværksvirksomheder, har man *ladet industrieksporten i sin helhed fragå i industrien*, således at kredsløbstabellen ikke viser den ikke ubetydelige eksport af håndværksvarer. De på de enkelte varer hvilende afgifter eller ydede pristilskud er fordelt i samme forhold som varerne. Herved kommer f. eks. de på nydelsesmidlerne lagte afgifter til alene at belaste konsumet, mens f. eks. afgifterne på papirvarer belaster råvareforbruget i sådanne erhverv som industri, håndværk og handel.

De til de forskellige anvendelser henførte andele af de enkelte varer i 1947 er beregnet i 1949-priser ved hjælp af specielt beregnede prisindeks for hver enkelt vare.

Tabel 7. Industri.
Table 7. Manufacturing Industries.

	1952		1951		1950		1949	1948		1947	
	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices
Produktionsværdi value of production	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.
Næringsmiddelindustri food and beverage industry	2890	2264	2998	2393	2607	2334	2060	1900	2058	1702	1870
Tekstilindustri textile ind.	1010	859	1211	946	1186	1045	874	744	787	590	662
Fodtøjs- og beklædn.indu- stri footwear and garm. ind.	860	724	903	714	861	762	693	602	605	596	590
Træindustri wood industry	412	318	410	337	357	340	303	336	285	290	267
Papir- og grafisk industri paper and printing indust.	845	580	954	626	679	634	591	561	570	471	540
Kemisk industri chem. ind.	1279	1056	1438	1158	1150	1099	956	947	851	755	753
Sten-, ler- og glasindustri glassware and pottery ind.	556	406	489	397	399	381	359	342	329	278	287
Jern- og metalindustri met- tal- and engineering ind....	2463	1797	2472	1941	1945	1804	1569	1474	1471	1181	1285
Transportmiddelindustri transport equipment ind.	907	660	720	605	612	578	539	490	522	493	551
Anden industri other ma- nufacturing industries....	327	237	338	268	298	290	257	261	255	250	254
Produktionsværdi i alt value of production, total.	11549	8901	11933	9385	10094	9267	8201	7657	7733	6606	7059
÷ Forbrug af rå- og hjælpe- stoffer -raw and auxiliary material consumpt.											
Direkte beregnet estimated directly	6876	...	7187	...	5654	...	4453	4132	...	3540	...
Korrigeret adjusted	7165	5166	7489	5477	5891	5440	4640	4272	4191	3662	3905
Bruttofaktorindkomst gross factor income	4384	3735	4444	3908	4203	3827	3561	3385	3542	2944	3154
+ indirekte afg. ÷ pristilsk. + indirect taxes—subsidies	1296	1223	1201	1210	1182	1304	1071	994	1095	837	929
Bidrag til bruttonational- produktet i markedspriser contribution to gross domes- tic prod. at market prices	5680	4958	5645	5118	5385	5131	4632	4379	4637	3781	4083

h. Håndværk.

Beregningen af håndværkets produktionsværdi iflg. den her valgte afgrænsning tager sit udgangspunkt i en sammenlignende gennemgang af erhvervstællingens og den industrielle produktionsstatistik grundmateriale for året 1947. Ved denne gennemgang udskilte man først af erhvervstællingen produktionsværdien i de virksomheder, som indgik

Tabel 8. Håndværk.

Table 8. Handicrafts.

Produktionsværdi <i>value of production</i>	1952		1951		1950		1949	1948		1947	
	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices
Nærings- og nydelsesmidler <i>food and beverages, etc. . .</i>	mill.kr. 1497	mill.kr. 1026	mill.kr. 1422	mill.kr. 1047	mill.kr. 1390	mill.kr. 1127	mill.kr. 1138	mill.kr. 1098	mill.kr. 1150	mill.kr. 1173	mill.kr. 1268
Tekstilvarer <i>textile goods . .</i>	51	49	57	46	58	52	52	51	51	49	51
Fodtøj og beklædning <i>foot- wear and garments</i>	325	291	351	276	352	319	320	317	318	310	316
Trævarer <i>wood products . .</i>	418	333	393	327	365	354	337	327	320	291	304
Papir- og grafiske varer <i>pa- per and paperboard articles</i>	489	313	477	386	406	392	376	275	368	220	335
Kemiske artikler <i>chemical products</i>	124	100	130	98	114	97	96	93	96	78	92
Sten-, ler- og glasvarer <i>glassware and pottery</i>	122	101	108	94	105	101	87	77	78	63	73
Jern- og metalvarer <i>metal products</i>	535	434	521	461	441	433	414	376	399	332	378
Samfærdselsmidler <i>trans- port equipment</i>	424	351	374	329	325	312	308	285	304	260	301
Andre varer <i>other products</i>	153	121	153	132	145	136	141	132	134	121	125
Håndværksmæssige servi- cefag <i>service trades</i>	273	220	254	222	232	223	219	204	221	192	209
Produktionsværdi i alt <i>value of production, total .</i>	4411	3339	4240	3418	3933	3546	3488	3235	3439	3089	3452
÷ Forbrug af rå- og hjælpe- stoffer – <i>raw and auxiliary material consumption . . .</i>	2052	1455	2079	1486	1822	1573	1544	1441	1474	1386	1507
Bruttofaktorindkomst = Bidrag til bruttonational- produktet i markedspriser <i>gross factor income = contribution to gross dome- stic prod. at market prices</i>	2359	1884	2161	1932	2111	1973	1944	1794	1965	1703	1945

i produktionsstatistikken eller i den s. 17* omtalte supplerende produktionsstatistik. Derefter fradrog man de tidligere nævnte områder (bygge- og anlægsvirksomheden, mejeriernes og dele af slagteriernes produktionsværdi), som man har besluttet at medregne i andre er-

hverv, og nåede derved til håndværkets produktionsværdi i 1947 fordelt på i alt 160 brancher.

Som nærmere omtalt i erhvervstællingstabelværket s. 93 ff. rejser den foretagne sammenstilling dog visse vanskeligheder, da erhvervstællingsmaterialet giver oplysning om årets bruttoomsætning opgjort i markedspriser, mens produktionsstatistikken belyser årets produktion opgjort i kostpriser. Det har derfor været nødvendigt at gå så detaljeret til værks, at man har kunnet sammenholde de enkelte virksomheders indberetninger til de to tællinger.

De ad denne vej beregnede tal for håndværkets produktionsværdi i 1947 er dernæst søgt ført frem til de følgende år. Hertil har man i første række benyttet de af Departementet for i alt 22 håndværksfag beregnede indeks for antal arbejdstimer og omsætningsværdi — se herom Stat. Efterretninger 1954, s. 121 ff. Da disse indeks kun omfatter årene efter 1950 med 1947 = 100, er årene 1948 og 1949 fundet ved interpolation.

De håndværksgrene, der ikke omfattes af håndværksindeksene, kan i det store og hele antages at følge udviklingen inden for de 22 udvalgte fag — jfr. Stat. Efterretninger 1954, s. 122. Opregningen af disse områders produktionsværdi er derfor hovedsagelig foretaget ved at jævnføre udviklingen med den samtidige udvikling i tilsvarende eller omtrent tilsvarende håndværksproduktion inden for de udvalgte fag. I andre tilfælde har man dog jævnført udviklingen med udviklingen på omtrent tilsvarende industriområder. Og i atter andre tilfælde er man tyet til skatteindkomststatistikken og detailomsætningsindeksene for at fastslå udviklingslinien.

I resultatet af disse beregninger indgår der formentlig nogle indirekte afgifter, som man, i det omfang de har kunnet konstateres, har udskilt, idet som nævnt samtlige afgifter på industrivarer allerede er tillagt i industrien. Håndværkets produktionsværdi fremtræder herefter kun udtrykt i kostpriser.

Omregningen af de fundne produktionsværdier til 1949-priser er foretaget med anvendelse af indeks for den samtidige prisudvikling.

I en række tilfælde har man ment direkte at kunne benytte udviklingen i foreliggende detailpriser (f. eks. priserne på kød og flæsk, fodtøj og beklædning) eller i de priser, der kan udledes af import- og eksportstatistikken. På andre områder, f. eks. i de rene reparationsvirksomheder, har man benyttet lønudviklingen som indikator for prisbevægelsen. Og for atter andre områder er der beregnet prisindeks ved at sammenholde udviklingen i produceret mængde og produktionsværdi på tilsvarende områder iflg. den industrielle produktionsstatistik.

Råstofforbruget er — noget usikkert — beregnet indirekte via kredsløbstabellerne i 1947 og 1949. For 1947 er resultatet af denne beregning suppleret med en skønsvise beregning af råvareforbruget iflg. erhvervstællingen med fradrag af industriens råvareforbrug. For de øvrige år er der ingen holdepunkter for beregning af håndværkets råvareforbrug, når bortses fra, at en betragtning af indeksene for håndværksproduktionen synes at vise, at færdigvarernes prisudsving sammenlignet med råvareprisernes er noget mindre i håndværket end i industrien. Man har derfor været henvist til en stort set skønsmæssig ansættelse af håndværkets råvareudgift i årene 1948 og 1950—52.

Fordelingen af produktionsværdien efter anvendelse i 1947 og 1949 er foretaget ved at skønne over anvendelsen af hver enkelt af de 160 håndværksbranchers produktionsværdier. Selvom denne branchespecifikation er ret detaljeret, støder man dog på den vanskelighed, at man ikke har kendskab til arten af de i brancherne fremstillede varer. Det er derfor klart, at fordelingerne i en række tilfælde hviler på usikre skøn. Men usikkerheden formindskes dog ved, at en stor del af håndværksproduktionen iflg. sagens natur kun kan være anvendt til konsum.

Da de enkelte branchers produktionsværdi er fordelt efter anvendelse hver for sig, har man kunnet omregne de enkelte anvendelser i 1947 til 1949-priser ved at antage, at prisudviklingen er den samme for de enkelte anvendelser af en branches produktionsværdi.

Tabel 9. Bygge- og anlægsvirksomhed.

Table 9. Building and Construction.

	1952		1951		1950		1949	1948		1947	
	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices
Produktionsværdi value of production											
Civile byggearbejder <i>civilian building</i> :											
Boligbyggeri <i>residential building</i>	700	520	650	500	600	560	498	490	505	402	447
Erhvervsbyggeri <i>business building</i>	195	145	205	155	180	170	140	125	130	115	130
Landbrugsbyggeri, incl. boliger <i>agricultural building, incl. dwellings</i>	110	80	90	70	55	50	55	25	25	25	25
Offentl. byggeri, incl. koncess. virksh. <i>gov. build., incl. concess. enterprises</i>	225	165	195	150	165	155	125	75	80	55	60
Nybyggeri i alt <i>new building total</i>	1230	910	1140	875	1000	935	818	715	740	597	662
Vedligehold.- og ombygnsarbejder <i>maintenance and rebuilding</i>	1080	795	1045	815	780	740	665	640	660	635	710
Bygearbejder ialt <i>building total</i>	2310	1705	2185	1690	1780	1675	1483	1355	1400	1232	1372
Civile anlægsarbejder <i>civilian construction</i> :											
Offentlige anlægsarbejder, incl. koncess. virksh. <i>public construction, incl. concess. enterprises</i>	815	610	765	620	700	660	590	485	495	400	435
Private anlægsarbejder <i>private construction</i>	115	85	110	90	95	90	105	90	90	70	75
Anlægsarbejder i alt (incl. rep. og ombyg.) <i>construct. total (incl. rep. and rebuild.)</i>	930	695	875	710	795	750	695	575	585	470	510
Arbejder for forsvaret og civilforsv. <i>military constr.</i>	163	120	100	75	30	30	30	30	30	35	40
Bygge- og anlægsarb. tils. <i>build. and construct. total</i> ÷ Forbrug af rå- og hjælpestoffer - <i>raw and auxiliary material consumption</i>	3403	2520	3160	2475	2605	2455	2208	1960	2015	1737	1922
	1749	1255	1646	1235	1297	1235	1114	997	992	869	918
Bruttofaktorindkomst <i>gross factor income</i>	1654	1265	1514	1240	1308	1220	1094	963	1023	868	1004
+ indirekte afg. ÷ pristilsk. + <i>indirect taxes - subsidies</i>	6	3	7	3	4	3	3	3	3	3	3
Bidrag til bruttonationalproduktet i markedspriser <i>contribution to gross domestic prod. at market prices</i>	1660	1268	1521	1243	1312	1223	1097	966	1026	871	1007

i. Bygge- og anlægsvirksomhed.

I afsnit 4 — beregning af investeringerne — redegøres der for beregningen af den samlede bygge- og anlægsvirksomheds værdi i årets priser og i 1949-priser samt for beregning af dens fordeling på de erhverv, hvor investeringen har fundet sted. Her skal derfor kun fremgangsmåden ved den iøvrigt yderst usikre beregning af erhvervets råstofforbrug omtales. Til denne beregning har man kun meget få holdepunkter. Ved den indirekte beregning i kredsløbstabellerne får man en opgørelse for årene 1947 og 1949. Kontrolopgørelser ved direkte optælling har det derimod været meget vanskeligt at gennemføre, hvorfor man har forsøgt at beregne forbruget af de enkelte råstoffer som visse pct.-dele af produktionsværdien ud fra omkostningsanalyser af enkelte byggeprojekter.

j. Offentlige værker.

Produktionsværdien i el-, gas-, vand- og varmegærkerne er opgjort på grundlag af indberetninger til den industrielle produktionsstatistik og til elektricitetsværksstatistikken. Omregningen til 1949-priser er foretaget ved hjælp af indeks over mængdeudviklingen for de fremstillede produkter. Råstofforbruget er ligeledes opgjort på grundlag af indberetningerne.

Ved omregningen af råstofforbruget til 1949-priser har man anvendt de foreliggende oplysninger om udviklingen i brændselspriserne, idet der samtidig er taget hensyn til de særlige vanskeligheder, der har gjort sig gældende med hensyn til brændselsforsyningerne.

Det beregnede råstofforbrug er på sædvanlig vis korrigeret i overensstemmelse med resultatet af den indirekte beregning iflg. kredsløbstabellerne.

Ved fordelingen af produktionsværdien efter anvendelse i erhvervene og til konsum har man i første række benyttet grundmaterialets oplysninger om el og gas til gadebelysning samt om gas til husholdningsbrug. Endvidere findes der ret udførlige oplysninger om erhvervenes forbrug af elkraft, brændsel (gasværkskoks) og gas i landbrugs-

Tabel 10. Offentlige værker.
Table 10. Gas, Electricity, and Water.

Produktionsværdi value of production	1952		1951		1950		1949	1948		1947	
	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices
	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.
Elværker <i>power stations</i> ..	415	412	378	364	320	328	290	293	264	258	225
Gasværker <i>gas works</i>	210	168	174	161	154	157	154	144	134	117	139
Vandværker <i>water works</i> .	44	42	41	41	40	40	38	37	33	34	38
Varmeværker <i>heat works</i> .	40	38	34	34	28	29	23	24	21	21	22
Produktionsværdi i alt <i>value of production, total.</i>	709	660	627	600	542	554	505	498	452	430	424
÷ Forbrug af rå- og hjælpe- stoffer – <i>raw and auxiliary</i> <i>material consumpt.:</i>											
Direkte beregnet <i>estimated</i> <i>directly</i>	298	218	234	202	193	192	176	200	158	180	168
Korrigeret <i>adjusted</i>	312	228	245	211	202	201	184	206	165	185	173
Bruttofaktorindkomst <i>gross factor income</i>	397	432	382	389	340	353	321	292	287	245	251
+ indirekte afg. ÷ pristilsk. <i>+ indirect taxes – subsidies</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bidrag til bruttonational- produktet i markedspriser <i>contribution to gross dome-</i> <i>stic prod. at market prices</i>	397	432	382	389	340	353	321	292	287	245	251

og industristatistikken og sporvejselskabernes regnskaber. Fordelingen af el til belysning samt af vand- og varmemærkernes produktion er foretaget mere skønmæssigt, men dog med kontrol i en beregning af det gennemsnitlige lys- og vandforbrug pr. virksomhed og pr. husstand.

Til beregning af værdien af de enkelte anvendelser i 1947, når de udtrykkes i 1949-priser, har man udregnet særlige mængde- og/eller prisindeks for gasproduktion til gadebelysning, til husholdningsbrug og til teknisk brug, for produktionen af gasværkskoks, for produktionen af vand og varme, for industriens og transportvirksomhedernes elforbrug samt for el til gadebelysning og husholdningsbrug.

Tabel 11. Engroshandel.
Table 11. Wholesale Trade.

	1952		1951		1950		1949	1948		1947	
	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices
Produktionsværdi ¹⁾ i alt <i>value of production, total.</i>	2001	1616	2086	1722	1923	1729	1487	1329	1391	1321	1391
+ Forbrug af rå- og hjælpe- stoffer – <i>raw and auxiliary material consumption</i>	330	267	327	266	288	265	222	188	197	178	204
Bruttofaktorindkomst <i>gross factor income</i>	1671	1349	1759	1456	1635	1464	1265	1141	1194	1143	1187
+ indirekte afg. ÷ pristilsk. <i>+ indirect taxes – subsidies</i>	12	14	12	11	12	11	11	11	8	11	8
Bidrag til bruttonational- produktet i markedspriser <i>contribution to gross domestic prod. at market prices</i>	1683	1363	1771	1467	1647	1475	1276	1152	1202	1154	1195

¹⁾ Bruttoavance *gross trade margins.*

k. Engros- og detailhandel.

Den i engros- og detailhandelen indtjente bruttoavance er for 1947 opgjort ved to beregninger, der, såfremt de benyttede oplysninger var tilstrækkeligt fuldkomne, skulle lede til samme resultat. Efter den ene beregningsmåde (i det flg. benævnt den indirekte beregning) har man beregnet engros- og detailavance på samtlige importerede og her i landet fremstillede varer. Hertil har man gjort brug af oplysninger fra Prisdirektoratet om avanceprocentens størrelse og om, hvor stor en del af varen, der distribueres gennem engros- og/eller detailhandel. Beregningen er foretaget specielt for hver enkelt anvendelse af varen, hvorved der har kunnet tages hensyn til, at avancen på den konsumerede del af en vare ofte afviger fra avancen på den eksporterede eller som råvare benyttede andel, samt til, at det er varierende andele af de forskellige anvendelser, der passerer engros- og detailhandelsleddene.

Efter den anden beregningsmåde (i det flg. benævnt den direkte

Tabel 12. Detailhandel, brugsforeninger m. v.
 Table 12. Retail Trade, Co-operative Societies etc.

	1952		1951		1950		1949	1948		1947	
	årets priser current prices	1949- priser 1949 current prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 current prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 current prices	årets priser current prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 current prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 current prices
	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.
Produktionsværdi ¹⁾ i alt <i>value of production, total.</i>	2354	1990	2271	1857	2126	1926	1817	1654	1664	1576	1659
+ Forbrug af rå- og hjælpe- stoffer – <i>raw and auxiliary material consumption....</i>	356	295	336	288	307	282	245	230	233	223	243
Bruttofaktorindkomst <i>gross factor income</i>	1998	1695	1935	1569	1819	1644	1572	1424	1431	1353	1416
+ indirekte afg. ÷ pristilsk. + <i>indirect taxes – subsidies</i>	250	165	238	165	154	173	149	154	133	141	111
Bidrag til bruttonational- produktet i markedspriser <i>contribution to gross dome- stic prod. at market prices</i>	2248	1860	2173	1734	1973	1817	1721	1578	1564	1494	1527

¹⁾ Bruttoavance *gross trade margins.*

beregning) har man anvendt de foreliggende oplysninger om avanceprocentens højde på handelsomsætningen i de enkelte engros- og detailhandelsbrancher samt i fremstillingsvirksomhederne iflg. erhvervstællingen.

Den indirekte beregning gav et væsentligt større avancebeløb end den direkte. Da det er de samme avanceoplysninger, der er lagt til grund ved begge beregninger, må årsagen hertil være, at de benyttede oplysninger ikke fuldt ud registrerer de tilfælde, hvor en vare ikke passerer et eller begge handelsled. Specielt gælder det naturligvis, hvor varen gennem fabriksudsalg o. lign. sælges direkte fra produktionsstedet, hvilket eventuelt kunne tale for at medregne den herved indtjente avance under handelserhvervet. Da dette imidlertid medfører en række vilkårlige delinger og en vidtstrakt anvendelse af skøn, har man i modsætning til, hvad tilfældet var i Stat. Medd. 4-140-2, valgt at afgrænse handelserhvervet således, at det foruden de i erhvervstællingstabelværkets tabeller I, B og C angivne virksomheder med und-

tagelse af hoteller m. v. kun omfatter fremstillingsvirksomhedernes handel med *fremmede* varer.

I overensstemmelse med denne afgrænsning er man blevet stående ved resultatet af den direkte beregning som udtryk for produktionsværdien i handelen i 1947.

Produktionsværdien i 1949 er dernæst beregnet ved først at foretage en ligeså detaljeret indirekte beregning som i 1947 og derefter at reducere det fremkomne resultat i samme forhold, som det indirekte beregnede avancebeløb i 1947 måtte reduceres for at nå til det direkte beregnede beløb.

For de øvrige år har man foretaget en mindre detaljeret beregning, der i princippet svarer til fremgangsmåden for 1949, idet man efter en fordeling af de direkte beregnede avancebeløb på hovedgrupper af varer har ført avancebeløbene frem ved hjælp af indeks for udviklingen i produktion og omsætning af disse varer. I de tilfælde, hvor man på grundlag af oplysninger fra Prisdirektoratet har kendskab til indtrufne ændringer i avanceprocenterne, er disse indregnet.

Indirekte afgifter og pristilskud er som hovedregel indregnet i de erhverv, hvor den beskattede eller subsidierede vare fremstilles, således at handelens produktionsværdi i markedspriser ikke adskiller sig fra produktionsværdien i kostpriser, fordi der omsættes beskattede varer. De afgifter, der i egentlig forstand påhviler *omsætningen* (f. eks. omsætningsafgift af stærke drikke og af guld- og sølvvarer), er dog tilregnet handelen¹⁾.

Der foreligger ikke samlede opgørelser af handelens udgifter til rå- og hjælpestoffer (papir, lys, varme m. v.). Man har derfor med udgangspunkt i den råstofprocent, man fandt i kredsløbstabellerne, regnet med, at råstofferne som helhed udgør en svagt stigende andel af bruttoavancen år for år. Motiveringen for den antagne stigning ligger i det forhold, at større konkurrence i de senere år sandsynligvis

¹⁾ Fordelingen af afgifterne på engros- og detailhandel svarer ikke til administrativ praksis. Således er omsætningsafgiften af stærke drikke, der opkræves i engrosleddet, her henført direkte til detailhandelen.

har forøget sådanne salgsomkostninger som indpakning, vinduesudstilling, belysning m. m.

Bruttonationalproduktet udtrykt i 1949-priser er beregnet på basis af produktions- og omsætningstallene i 1949-priser ved anvendelse af samme fremgangsmåde, som iflg. ovenstående følges ved beregningen i årets priser.

Ved den foran skitserede indirekte beregning af avancebeløbene i 1947 og 1949, hvor hver enkelt anvendelse af producerede og importerede varer belægges med avance, opnår man samtidig en fordeling af avancen efter hvilke anvendelser, den hviler på. Tilsvarende gælder for fordelingen i 1947 af avancen målt i 1949-priser. Da resultatet af den indirekte beregning imidlertid er korrigeret nedad under hensyn til resultatet af den direkte, har også de til de enkelte anvendelser henregnede beløb måttet korrigeres.

1. Pengeinstitutter og forsikringsvirksomheder.

Beregningen af erhvervets produktionsværdi og råstofforbrug er i alle årene foretaget på grundlag af tilsynsorganernes beretninger samt nationalbankens, postgirokontorets og kredit- og hypotekforeningernes regnskaber. Vekselerernes omsætning er — noget usikkert — anslået ved hjælp af erhvervstælling og skattestatistik.

Produktionsværdien udtrykt i 1949-priser er beregnet ved anvendelse af omkostningsindeks sammensat af lønindeks for funktionærer og prisindeks for råvarekøb.

I overensstemmelse med anbefalingen i F. N.s »System of National Accounts« har man valgt at opfatte den del af pengeinstitutternes produktionsværdi, der ikke hidrører fra forretninger direkte med privatpersoner, som råstoffradrag i erhvervene.

Ifølge sagens natur gives der ingen konstaterbar fordeling af denne andel på erhvervene. Hvor fordelingen foretages, sker den i reglen ganske konventionelt i forhold til erhvervenes nationalprodukt eller som tilfældet var i Stat. Medd. 4-140-2 i forhold til deres produktionsværdi. Dette princip er ved de nu foreliggende beregninger fra-

Tabel 13. Pengeinstitutter og forsikringsvirksomheder.

Table 13. Banking and Insurance.

Produktionsværdi <i>value of production</i>	1952		1951		1950		1949	1948		1947	
	Årets priser <i>current prices</i>	1949- priser <i>1949 prices</i>	Årets priser <i>current prices</i>	1949- priser <i>1949 prices</i>	Årets priser <i>current prices</i>	1949- priser <i>1949 prices</i>	Årets priser <i>current prices</i>	Årets priser <i>current prices</i>	1949- priser <i>1949 prices</i>	Årets priser <i>current prices</i>	1949- priser <i>1949 prices</i>
	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.
Private banker <i>priv. banks</i>	286	224	263	226	223	218	212	186	194	165	179
Sparekasser <i>savings banks</i>	69	60	62	60	60	58	57	51	53	48	52
Skadesforsikringsselskaber <i>indemnity insurance comp.</i>	207	166	194	167	187	183	157	145	152	135	147
Livsforsikringsselskaber <i>life insurance companies</i>	79	70	75	71	70	69	66	66	69	69	75
Kredit- og hypotekforenin- ger <i>1st and 2nd mortgage associations</i>	16	15	16	15	15	15	14	14	15	14	16
Nationalbanken <i>centr. bank</i>	15	12	13	13	12	12	12	12	12	11	12
Vekselerere <i>stock-brakers</i> . .	7	6	7	6	5	5	5	6	6	6	7
Post- og telegrafvæsenets girokonto <i>postal transfer accounts</i>	8	7	7	7	7	6	6	6	6	5	6
Produktionsværdi i alt <i>value of production, total.</i>	687	560	637	565	579	566	529	486	507	453	494
÷ Forbrug af rå- og hjælpe- stoffer – <i>raw and auxiliary material consumption</i>	126	103	119	103	102	97	96	87	87	83	94
Bruttofaktorindkomst <i>gross factor income</i>	561	457	518	462	477	469	433	399	420	370	400
+ indirekte afg. ÷ pristilsk. + <i>indirect taxes – subsidies</i>	—	—	17 ¹⁾	—	—	—	—	—	—	—	—
Bidrag til bruttonational- produktet i markedspriser <i>contribution to gross dome- stic prod. at market prices</i>	561	457	535	462	477	469	433	399	420	370	400

¹⁾ Afgift af valuta til turistrejser. Da afgiften ikke fandtes i 1949, kan den ikke udtrykkes i 1949-priser. *Tax on foreign currency for tourist travels. As this tax did not exist in 1949, it cannot be expressed in 1949 prices.*

veget til fordel for en fremgangsmåde, hvorefter pengeinstitutternes produktionsværdi så vidt muligt er fordelt på erhverv i forhold til, hvor stærkt disse benytter de ydede tjenester.

F. s. v. angår *banker og sparekasser* har man skaffet sig et mål

herfor ved en detaljeret analyse af, i hvilken udstrækning privatpersoner og erhvervene lægger beslag på balancens enkelte poster (aktiver *plus* passiver).

Herved er der både taget hensyn til udlåns- og indlånskundernes normale vægtfordeling overfor de enkelte statusposter og til sådanne særlige forhold i de pågældende år som: at besætningsreduktionerne i 1947 forøgede landbrugets indskud, at afviklingen af den indenlandske brændselsproduktion i 1949 formindskede dette erhvervs bankforretninger, at provinsbankernes status steg relativt fra 1947 til 1949 o. m. a. Den på grundlag af statusposterne fundne procentvise fordeling er derefter overført til bankernes og sparekassernes produktionsværdier. En lignende fremgangsmåde er anvendt for *nationalbanken*, hvor den øvrige pengeomsætning og staten beslaglægger hovedparten af produktionsværdien.

Postgiroens produktionsværdi er fordelt proportionalt med kontohavernes fordeling på erhverv, idet der er set bort fra eventuelle forskelle i indskuddenes gennemsnitsstørrelse fra erhverv til erhverv.

Skadesforsikringsselskabernes produktionsværdi er fordelt i forhold til bruttopræmiernes fordeling på brancher, idet brancheinddelingen (husdyr-, cykletyveri-, svamp- og husbukkeforsikring m. v.) nogenlunde tydeligt angiver forsikringstagernes fordeling på konsumenter og erhverv. *Livsforsikringsselskabernes* produktionsværdi er henført til konsum.

Kredit- og hypotekforeningernes produktionsværdi er fordelt på låntagerne i forhold til disses erhvervsfordeling. Da en betydelig del af lånene er ydet til beboelsesejendomme, figurerer »erhvervet« boligbenyttelse også som aftager af kredit- og hypotekforeningernes tjenester.

De i 1947 til de enkelte anvendelser henførte beløb er alle omregnet til 1949-priser ved benyttelse af det ovenfor nævnte løn- og prisindeks, idet man ikke har anset det for muligt at regne med specielle omregningsindeks for hver enkelt anvendelse.

Tabel 14. Hoteller og restauranter.

Table 14. Hotels and Restaurants.

Produktionsværdi ¹⁾ <i>value of production</i>	1952		1951		1950		1949	1948		1947	
	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices
Stærke drikke (ekskl. afg.) <i>alcoholic liquors (excl. tax)</i>	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.
	130	103	127	103	115	110	106	130	130	132	132
Madvarer <i>food</i>	126	79	120	88	114	111	110	116	121	116	121
Hotelværelser <i>hotel rooms</i> .	34	28	32	28	28	28	28	26	28	26	28
Pensionater <i>boarding-houses</i>	15	13	14	13	14	13	13	13	13	12	13
Drikkepenge <i>tips</i>	111	84	107	88	100	97	99	109	114	109	115
Produktionsværdi i alt <i>value of production, total</i>	416	307	400	320	371	359	356	394	406	395	409
÷ Forbrug af rå- og hjælpe- stoffer - <i>raw and auxiliary</i> <i>material consumption</i>	96	70	92	72	87	90	82	91	94	91	94
Bruttofaktorindkomst <i>gross factor income</i>	320	237	308	248	284	269	274	303	312	304	315
+ indirekte afg. ÷ pristilsk. + <i>indirect taxes - subsidies</i>	87	102	87	103	85	110	106	132	130	134	132
Bidrag til bruttonational- produktet i markedspriser <i>contribution to gross dome-</i> <i>stic prod. at market prices</i>	407	339	395	351	369	379	380	435	442	438	447

¹⁾ Bruttoavance *gross trade margins*.

m. Hoteller og restauranter.

Beregningerne over produktionsværdien tager udgangspunkt i den iflg. erhvervstællingen optalte omsætning i hoteller, restauranter, pensionater, kaffebarer m. m. i 1947. På grundlag af oplysningerne om beskatning af omsætningen af stærke drikke kan man endvidere årligt opgøre salget af stærke drikke. Omsætningen af madvarer og ikke-alkoholiske drikke m. m. forsøger man at beregne ved at føre omsætningen i 1947 videre med et indeks, hvis bevægelser bestemmes af udviklingen i de samlede indkomster. Endelig beregner man udlejningen af hotelværelser ud fra oplysninger om turisttrafikken.

For at nå fra den således opgjorte omsætning til produktionsværdien (= bruttoavance) anvender man en række af Prisdirektoratet anslåede bruttoavanceprocenter for de enkelte omsætningskategorier, hvorefter man sluttelig tillægger drikkepenge beregnet som små 15 pct. af omsætningen. På tilsvarende vis som i handelen indgår indirekte afgifter hvilende på de omsatte varer ikke i erhvervets produktionsværdi i markedspriser, der følgelig alene differerer fra kostprisopgørelsen med et beløb svarende til omsætningsafgiften på *udskænkning* af stærke drikke.

Ligeledes på grundlag af oplysninger fra Prisdirektoratet beregnes udgiften til lys, gas og diverse andre råstoffer til omkring 14 pct. af omsætningen.

Omregningen af produktionsværdi og nationalprodukt til 1949-priser foretages ved at omregne madvareomsætning, drikkevareomsætning og udlejning af hotelværelser med udgiften til fortæring ude iflg. detailpristalsberegningen og andre foreliggende prisoplysninger. Dernæst anvendes de samme avance-, drikkepenge- og råstofudgiftsprocenter på omsætningsværdierne i 1949-priser, som anvendtes på omsætningen i årets priser.

Ved fordelingen af produktionsværdien efter anvendelse har man af mangel på oplysninger herom set bort fra erhvervenes udgifter til forretningsrejser, repræsentation o. lign. Produktionsværdien er herefter for hovedpartens vedkommende opfattet som privatkonsum, idet man dog har regnet med, at en (skønsvist anslået) del af landets turistindtægter tilfalder hoteller og restauranter som avance og drikkepenge.

n. Biografer, teatre m. v.

Produktionsværdien i biografer og filmudlejningsselskaber er beregnet på grundlag af regnskabsoplysningerne i biografteaterstatistikken, mens produktionsværdien i teatre og ved koncerter samt ved væddeløb, spil, cirkus o. lign. er beregnet ud fra kendskabet til den

Tabel 15. Biografer, teatre m. v.
Table 15. Cinemas, Theatres, etc.

	1952		1951		1950		1949	1948		1947	
	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices
	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.
Produktionsværdi <i>value of production</i>											
Biografer cinemas	62	56	53	52	49	49	47	49	49	48	50
Dansk filmproduktion <i>Danish motion-picture prod.</i>	5	3	4	4	3	3	3	3	3	3	3
Udlejning af udenlandske film <i>distribution of foreign motion-pictures</i>	13	12	12	12	11	11	11	12	12	12	12
Øvrige forlystelser <i>other entertainments</i>	24	20	23	21	21	19	18	20	20	22	20
Produktionsværdi i alt <i>value of production, total .</i>	104	91	92	89	84	82	79	84	84	85	85
+ Forbrug af rå- og hjælpe- stoffer - <i>raw and auxiliary material consumpt.</i> Direkte beregnet <i>estimated directly</i>	36	30	30	31	29	28	28	28	29	28	30
Korrigeret <i>adjusted</i>	42	34	35	35	33	33	32	32	33	30	31
Bruttofaktorindkomst <i>gross factor income</i>	62	57	57	54	51	49	47	52	51	55	54
+ indirekte afg. ÷ pristilsk. + <i>indirect taxes - subsidies</i>	74	60	65	59	57	56	50	50	54	46	55
Bidrag til bruttonational- produktet i markedspriser <i>contribution to gross dome- stic prod. at market prices</i>	136	117	122	113	108	105	97	102	105	101	109

indbetalte forlystelsesaftag og afgiftssatserne. Efter ændringerne i afgiftsreglerne i 1950, hvor bl. a. teaterforestillinger med bevilling fritoges for afgift, er teatrenes produktionsværdi beregnet ved undersøgelse af billet salg og billetpriser i de københavnske teatre.

For biograferne foreligger råstofforbruget oplyst i regnskaberne, mens man har måttet skønne over råstofudgiften ved andre forlystelser.

Omregningen til 1949-priser er sket på grundlag af oplysningerne

Tabel 16. Skibsfart.
Table 16. Shipping.

Produktionsværdi <i>value of production</i>	1952		1951		1950		1949	1948		1947	
	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices
Udenlandsk bruttofragt <i>gross freight earnings in foreign trade</i>	mill.kr. 1270	mill.kr. 860	mill.kr. 1272	mill.kr. 830	mill.kr. 811	mill.kr. 735	mill.kr. 698	mill.kr. 665	mill.kr. 632	mill.kr. 582	mill.kr. 530
Indenlandsk bruttofragt <i>gross freight earnings in domestic trade</i>	52	40	58	45	43	39	43	50	48	54	47
Udenlandsk passagertrafik <i>foreign passenger traffic</i> ..	33	30	30	27	30	29	27	25	26	22	24
Indenlandsk passagertrafik <i>domestic passenger traffic</i>	19	18	18	18	17	17	14	13	13	11	12
Private færger <i>priv. ferries</i>	8	8	10	10	10	10	9	8	8	7	7
Bugserbåde <i>tug boats</i>	6	6	6	6	6	6	6	6	6	5	5
Bjergningsselskaber <i>salvage companies</i>	4	4	5	5	4	4	4	4	4	4	4
Produktionsværdi i alt <i>value of production, total.</i>	1392	966	1399	941	921	840	801	771	737	685	629
÷ Forbrug af rå- og hjælpe- stoffer - <i>raw and auxiliary material consumpt.</i> Direkte beregnet <i>estimated directly</i>	497	384	480	375	365	355	300	286	292	227	245
Korrigeret <i>adjusted</i>	565	435	553	435	423	410	345	308	323	245	252
Bruttofaktorindkomst = bidrag til bruttonational- produktet i markedspriser <i>gross factor income = con- tribution to gross domestic product at market prices</i>	827	531	846	506	498	430	456	463	414	440	377

om antal solgte billetter, for biografernes vedkommende i hele landet, men for de øvrige forlystelser kun i København.

Produktionsværdien er i sin helhed ført til privatkonsum.

o. Skibsfart.

Oplysningerne om indtægt ved udenlandsk skibsfart er hentet fra Departementets skibsfartsstatistik. Værdien af indenlandsk pas-

sager- og fragtfart er beregnet ved benyttelse af oplysninger om antal befordrede passagerer, godsomsætningen i danske havne samt passager- og godsbefordringstakster. De relativt små beløb indtjent ved privat færgefart, bugsering og bjærgning er anslået ved at kombinere regnskabsoplysninger fra de pågældende selskaber med oplysningerne i Danmarks Skibsliste om antal skibe af de pågældende kategorier.

Der findes ingen direkte opgørelse af det samlede forbrug af rå- og hjælpestoffer i skibsfarten. For at beregne dette har man derfor overført de oplysninger om råstofforbrugets andel af indsejlet bruttofragt i 14 større rederier, som findes i Dampskibsrederiforeningens årlige beretning, på den samlede bruttofragt. F. s. v. angår færgefart er råstofforbruget ansat til en noget lavere andel af indkomsten, end råstofforbruget udgør i D.S.B.s færges. Endelig er bugseriselskabernes råstofforbrug anslået ud fra regnskabsoplysninger. Da danske skibes udgifter i fremmede havne iflg. betalingsbalanceopgørelserne udgør en ret stor del af de således beregnede råstofudgifter, er det ved ovennævnte metode beregnede råstofforbrug muligvis noget for småt, uden at man dog har holdepunkter for at korrigere det. På grund af usikkerheden ved at anslå skibsfartens forbrug af indenlandske råstoffer har man dog i kredsløbstabellerne foretrukket at opgøre skibsfartens og den øvrige transports råstofforbrug under eet, hvorved man undgår at tage stilling til, hvilke erhverv spec. skibsfartens råvareforbrug hidrører fra.

Omregningen af produktionsværdierne til 1949-priser er foretaget ved hjælp af indeks over beskæftiget tonnage, godsomsætningen i danske havne, antal befordrede passagerer og antal skibsanløb. Råstofforbruget i 1949-priser er beregnet på grundlag af prisudviklingen for brændsel og andre vigtige råstofudgifter.

Fordelingen af produktionsværdien efter anvendelse giver for de fleste posters vedkommende sig selv. Udenlandsk fragt- og passagertrafik, der figurerer på betalingsbalancens indtægtsside, er henført til eksport. Da importen i kredsløbstabellernes linie 22, som følge af at

handelsstatistikkenes detailoplysninger er opgjort cif, rummer danske skibes fragttjening i fart til Danmark, vil også denne del af fragttjeningen figurere som eksport for skibsfarten. Indenlandsk passager- og færgefart er med den ringe fejlmargen, det rummer, opfattet alene som konsum, mens bugsering og bjærgning er henført til transport. Endelig er indenlandsk fragtfart fordelt under hensyn til arten af de transporterede varer.

De således til de enkelte anvendelser henførte beløb er for 1947 omregnet til 1949-priser med benyttelse af de ovenfor nævnte indeks.

p. Anden transport m. v.

Produktionsværdierne i de af stat, kommune eller koncessionerede selskaber drevne transportvirksomheder er opgjort direkte på grundlag af de årligt offentliggjorte regnskaber.

De fleste privatudrevne transportvirksomheders indtægter findes for 1947 opgjort i erhvervstællingen. For de følgende år er det forbundet med nogen vanskelighed at opgøre produktionsværdierne, hvorfor tallene, navnlig f. s. v. angår lastbilkørslen, er meget usikre.

Udviklingen i rutebilernes produktionsværdi er beregnet ved hjælp af indeks over antal kørte ture, antal pladser og ruternes længde, sammenholdt med oplysninger om takstudviklingen bl. a. fra D. S. B.'s rutebiler. Droskekørslenes produktionsværdi er udregnet ved at sammenholde oplysninger om antal droskebiler med oplysning om tomkørselsprocent, takster og regnskaber fra de såkaldte kontrolvogne. Til vurdering af produktionsværdien ved lastbilkørsel har der hidtil kun foreligget oplysning om antal lastvogne og deres størrelse år for år samt om prisudviklingen, såfremt denne følger priskuranten fra Landsforeningen af danske Vognmænd. Hvor mange vogne, der kører i vognmandsvirksomhederne, og udnyttelsen af bilparken kendes ikke, hvorfor man har været henvist til en rent skønsmæssig korrektion af de tal, en mekanisk opregning efter antal vogne giver. Redningskorpsets produktionsværdi er beregnet på grundlag af indhentede regnskabs-

Tabel 17. Anden transport.

Table 17. Other Transport.

	1952		1951		1950		1949	1948		1947	
	Årets priser current prices	1949- priser 1949 current prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 current prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 current prices	Årets priser current prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 current prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 current prices
	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.
Produktionsværdi <i>value of production</i>											
D. S. B. <i>Danish state railw.</i>	560	396	521	400	443	388	377	373	388	361	399
Privatbaner <i>private railw.</i>	58	41	57	44	54	47	55	66	64	68	75
Post- og telegrafvæsenet <i>post and telegraph service</i>	227	183	206	182	193	182	175	172	174	164	164
Sporveje <i>tramways</i>	103	76	92	77	84	82	83	81	93	77	95
Telefonselsk. <i>teleph. comp.</i>	199	158	175	157	157	151	142	120	137	117	131
Radio <i>broadcasting</i>	19	19	18	18	17	17	17	15	15	11	16
I alt offentlig eller offentlig koncess. transport <i>total</i> <i>gov. or concess. transp...</i>	1166	873	1069	878	948	867	849	827	871	798	880
Hestevogne <i>horse-drawn</i> <i>carriages</i>	5	5	7	7	9	9	9	9	9	24	25
Bud- og flytteforretninger <i>furniture removers, etc.</i>	75	60	75	65	69	65	68	68	68	64	73
Redningskorps <i>salvage corps</i>	18	18	18	18	17	17	17	17	17	17	18
Havne <i>harbours</i>	37	35	35	35	34	34	31	29	28	28	27
Drosker <i>taxis</i>	86	77	78	74	78	78	85	87	87	84	84
Rutebiler <i>buses</i>	145	131	110	110	88	88	66	55	55	44	44
Lastbiler <i>motor lorries</i>	403	363	346	317	292	292	284	278	262	238	214
Luftfart <i>air-transport</i>	95	60	72	54	57	43	43	29	32	20	22
Losning og ladning <i>loading</i> <i>and discharging</i>	52	43	49	44	44	44	39	31	34	37	41
Køreskoler <i>driving instruct.</i>	8	7	11	10	8	8	7	9	10	12	12
Lufthavne <i>airports</i>	5	5	6	5	5	5	4	3	3	2	2
I alt privat transport <i>total</i> <i>private transport</i>	929	804	807	739	701	683	653	615	605	570	562
Produktionsværdi i alt <i>value of production, total.</i>	2095	1677	1876	1617	1649	1550	1502	1442	1476	1368	1442
÷ Forbrug af rå- og hjælpe- stoffer - <i>raw and auxiliary</i> <i>material consumpt.</i> Direkte beregnet <i>estimated directly</i>	495	375	418	351	360	343	343	335	337	289	349
Korrigeret <i>adjusted</i>	608	460	512	430	441	421	418	401	413	337	374
Bruttofaktorindkomst <i>gross factor income</i>	1487	1217	1364	1187	1208	1129	1084	1041	1063	1031	1068
+ indirekte afg. ÷ pristilsk. + <i>indirect taxes - subsidies</i>	32	11	40	15	17	14	15	19	16	22	15
Bidrag til bruttonational- produktet i markedspriser <i>contribution to gross dome-</i> <i>stic prod. at market prices</i>	1519	1228	1404	1202	1225	1143	1099	1060	1079	1053	1083

oplysninger, mens produktionsværdien i bud- og flytteforretninger er anslået mere løseligt ved at føre den for 1947 kendte omsætning frem ved hjælp af indeks over antal bude og antal flytninger. Værdien af losning og ladning er beregnet som antal arbejdstimer ved havnearbejde multipliceret med havnearbejders gennemsnitlige timeløn.

Produktionsværdien i luftfarten omfatter dels Det danske Luftfartsselskabs indtægter, dels lufthavnens indtægter og dels taxaflyvningens indtægter. Luftfartsselskabets indtægter er med støtte i S.A.S.s regnskaber fundet som $\frac{2}{7}$ af indtægterne i dette sidste selskab, da Danmarks andel af overskuddet i S.A.S. andrager $\frac{2}{7}$.

Til de således beregnede omsætningstal for land- og lufttransport, der alle er opgjort i kostpriser, har man for at nå til markedsprisværdien lagt den del af vægtafgiften på motorkøretøjer, som betales af transporterhervets bilpark, ligesom man har fratrukket de luftfart og private baner tilfaldende pristilskud.

Råstofforbruget lader sig nogenlunde let opgøre på de områder, for hvilke der foreligger regnskabsoplysninger.

I de øvrige transportgrene er opgørelsen heraf mere mangelfuld.

For rutebilernes vedkommende har man antaget, at råstofforbrugets andel af de private rutebilers indtægter svarer til dets andel af indtægten i statsbanernes rutebiler, når der korrigeres for den gennemgående noget kraftigere udnyttelse af disse sidste. Droskernes råstofforbrug er anslået på grundlag af kontrolkørlens erfaringer, hvorimod man ved beregning af lastbilernes råstofforbrug har måttet falde tilbage på de fra trafikkommissionens betænkning i 1939 kendte råstofprocenter. Den der beregnede indbyrdes vægt mellem de enkelte råstoffers andel af produktionsværdien er dog korrigeret under hensyn til den forskellige prisudvikling for benzin, olie, gummi m. m. siden da.

Til beregningen af produktionsværdien udtrykt i 1949-priser er der beregnet en række mængde- og prisindeks, der foruden de oven for nævnte vedrørende den private transport omfatter: tonkm., personkm., passagerantal, godsbefordring og takstudvikling på stats- og privatbaner, posttakster og antal forsendelser i postvæsenet, antallet

af telefonsamtaler, luftfartspassagerer, sporvejspassagerer, licensbeta-
lende radiolyttere, skibs anløb i havne og havnearbejdere. Råstoffor-
bruget er omregnet ved hjælp af en række prisindeks for kul, olie,
benzin og gummi m. v.

Ved fordelingen af transporterhvervets produktionsværdi efter
anvendelse har man først udskilt al persontrafik og henført den til
konsum uanset den (ubetydelige) fejl, der begås ved ikke at henføre
forretnings- og tjenesterejser m. v. til erhvervene. Dernæst er private
vare- og postforsendelser samt telefonsamtaler m. v. søgt udskilt og
ligeledes henført til konsum. De resterende tjenester er herefter for-
delt til anvendelse som råstoffer i erhvervene, til investering, til
konsum eller til eksport.

Fremgangsmåden ved denne fordeling af de ikke direkte kon-
sumerede transporttjenester varierer efter, hvorvidt det drejer sig om
varetransport eller anden transport.

Varetransportens fordeling er nødvendigvis noget vilkårlig, da
der bl. a. melder sig den vanskelighed at afgøre, om transport af en
vare sker for afsenderens eller modtagerens regning. Som hovedregel
har man anvendt det princip at opfatte transporten som udført for
deres regning, der har modtaget de transporterede varer, hvorved
f. eks. de i industrien anvendte råstoffers pris foruden prisen af leve-
randør indeholder transportomkostningerne til den fabrik, der an-
vender dem. Ligeledes vil konsumudgiften foruden produktionsprisen
på de konsumerede varer indeholde udgiften til transport af konsum-
varer. Og på tilsvarende vis »eksporteres« der transporttjenester i og
med, at eksporten, der er opgjort fob grænse eller afskibningshavn,
inkluderer værdien af transporten fra produktionssted til grænsen.
Beregningen af fordelingen er foretaget ad to veje: Dels har man
på grundlag af oplysninger fra Prisdirektoratet tillagt de enkelte pro-
ducerede og importerede varer en transportavance, som derefter er
fordelt på samme måde som de pågældende varer. Og dels har man
foretaget en direkte fordeling af de varetransporterende virksomheders
produktionsværdi. Ved disse to beregninger nåede man til nogenlunde

samstemmende tal for værdien af den samlede varetransport, mens fordelingen ikke faldt sammen. Da den direkte fordeling af transportvirksomhedernes produktionsværdi kun har kunnet støttes på ret mangelfulde oplysninger om de transporterede varers art, har man givet resultaterne af den indirekte foretagne fordeling forrang ved udarbejdelsen af den endelige fordeling til kredsløbstabellerne.

Fordelingen af post-, telegraf- og telefontjenesterne er sket efter en detaljeret gennemgang af tjenesternes art sammenholdt med de typiske »kunder« til hver art. Som kontrol har man beregnet, hvad den gennemsnitlige udgift til de enkelte arter af postforsendelser, telefonbenyttelse m. v. efter den foretagne fordeling ville andrage pr. virksomhed inden for de enkelte erhverv, og dernæst ændret fordelingen, hvor den syntes at have ført til urimelige resultater.

Indtægterne i havne er fordelt på indenlandsk og udenlandsk skibsfart efter en opdeling af skibsanløbene i danske og udenlandske. Losnings- og ladningsomkostningerne betales fortrinsvis af handelen og er derfor fordelt på dette erhverv samt på de direkte im- og eksporterende erhverv.

Ved omregningen af de i 1947 til de enkelte anvendelser henførte beløb til 1949-priser har man betjent sig af de samme mængde- og prisindeks, som anført foran, og således taget hensyn til de specielle prisudviklinger på enkeltanvendelserne, som forekommer, når f. eks. gods- og passagertakster udvikler sig forskelligt.

q. Liberale erhverv.

Beregningerne over produktionsværdien i denne, ret uensartet sammensatte erhvervsgruppe må naturligt støtte sig på flere kilder, og det er herved ret vanskeligt at undgå dobbeltregninger og samtidig sikre sig mod udeladelser. Man har i videst muligt omfang søgt at komme udenom disse fejkilder ved på grundlag af folke- og erhvervs-tællingernes samt indkomststatistikens erhvervsfordeling at gennemgå alle beskæftigelsesarter og afgøre, om den pågældende erhvervs-

Tabel 18. Liberale erhverv.

Table 18. Professions.

	1952		1951		1950		1949	1948		1947	
	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 prices
	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.
Produktionsværdi <i>value of production</i>											
Læger <i>doctors</i>	66	55	58	54	54	53	51	49	49	47	48
Tandlæger <i>dentists</i>	44	36	41	36	37	36	37	36	34	34	32
Tandteknikere <i>dental techn.</i>	9	7	8	7	7	7	7	7	6	6	6
Dyrlæger <i>veterin. surgeons</i>	15	14	13	13	14	12	11	11	9	10	9
Jordemødre <i>midwives</i>	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3
Sagførere <i>barristers, sollicit.</i>	75	69	70	67	69	68	66	66	67	64	66
Revisorer <i>auditors</i>	40	37	37	37	36	37	36	35	36	34	36
Landinspektører <i>land surv.</i>	6	6	6	6	6	6	5	6	6	5	6
Ejendomshandlere <i>real- estate agents</i>	10	9	10	9	9	9	8	10	10	10	10
Plejehjem, anstalter og hos- pitaler <i>nursinghomes, asyl- um, and hospitals</i>	97	86	88	83	81	81	75	66	70	61	64
Undervisning og kulturelle formål <i>education, etc.</i>	144	128	129	125	111	115	107	101	101	93	93
Øvrige <i>other</i>	4	4	4	4	4	4	4	3	4	3	3
Produktionsværdi i alt <i>value of production, total</i> .	514	455	468	445	432	432	411	393	395	370	376
÷ Forbrug af rå- og hjælpe- stoffer - <i>raw and auxiliary material consumpt.</i> Direkte beregnet <i>estimated directly</i>	63	54	57	53	54	53	50	45	46	37	39
Korrigeret <i>adjusted</i>	80	70	71	66	67	66	62	58	57	48	54
Bruttofaktorindkomst <i>gross factor income</i>	434	385	397	379	365	366	349	335	338	322	322
+ indirekte afg. ÷ pristilsk. + <i>indirect taxes - subsidies</i>	36	40	34	38	31	37	28	32	34	30	32
Bidrag til bruttonational- produktet i markedspriser <i>contribution to gross dome- stic prod. at market prices</i>	470	425	431	417	396	403	377	367	372	352	354

gruppe helt eller delvist indgår under andre erhverv, og kun medtaget dem her i det omfang, dette ikke er tilfældet.

F. s. v. angår sagførere, dyrlæger, læger, tandlæger, tandteknikere, landinspektører og revisorer er beregningerne over produktionsværdien foretaget med udgangspunkt i erhvervstællingen, hvis oplysninger er videreført til de øvrige år ved hjælp af den årlige indkomststatistik for hele landet og for København. Produktionsværdien i højskoler og

husholdningsskoler er beregnet på grundlag af oplysningerne om antal lærere m. v. i Departementets højskolestatistik kombineret med oplysning om lærerlønninger. Produktionsværdien i de øvrige private skoler samt i syge- og plejehjem, opdragelsehjem o. lign. institutioner, hvis virksomhed drives med offentligt tilskud er skønnet ud fra kendskabet til tilskuddets størrelse iflg. statsregnskabet. Endelig er produktionsværdien i de resterende beskæftigelser i denne erhvervsgruppe beregnet ved at multiplicere antallet af beskæftigede iflg. folketællingen med skøn over de pågældendes gennemsnitsindkomst. Disse skøn er som hovedregel nået ved at nedsætte indkomsten iflg. skatteindkomststatistikken for København, så den svarer til niveauet for hele landet. Som hovedregel foreligger ovennævnte oplysninger i en sådan form, at man umiddelbart regner sig frem til bruttonationalproduktet, hvorfor man siden har tillagt det iøvrigt beskedne råvareforbrug for at nå til produktionsværdierne.

Udtrykt i 1949-priser er produktionsværdien beregnet ved benyttelse af indeks over antal beskæftigede i diverse liberale erhverv.

Fordelingen af de således beregnede produktionsværdier efter hvem, der lægger beslag på erhvervets tjenesteydelser, beror helt på en skønsmæssig vurdering. Denne lettes dog noget af, at langt den overvejende del (sundhedsvæsen, undervisning o. lign.) ifølge sagens natur falder direkte på konsum. Den del, der henføres til erhvervene (dele af sagførernes, revisorernes, landinspektørernes m. fl.s produktionsværdi) har man i det væsentlige antaget, at erhvervene lægger beslag på i forhold til størrelsen af deres produktionsværdi.

r. Husgerning

Den samlede produktionsværdi er udregnet som husassistenternes samlede indkomst (inden fradrag af betalte skatter og forsikringer m. v.) beregnet på grundlag af indkomststatistikken. I følge denne udgjorde antallet af husassistenter o. l. i skatteåret 1951—52 134 245. Dette tal modsvares af 84 140 faste fremmede medhjælpere og 20 620 løse husmedhjælpere samt 22 580 piger med landbrugsarbejde, i alt 127 340

Tabel 19. Husgerning.
Table 19. Domestic Services.

	1952		1951		1950		1949	1948		1947	
	Årets priser current prices	1949- priser 1949 current prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 current prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 current prices	Årets priser current prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 current prices	Årets priser current prices	1949- priser 1949 current prices
Produktionsværdi i alt = bruttofaktorindkomst = bidrag til bruttonational- produktet i markedspriser <i>value of production, total = gross factor income = con- tribution to gross domestic product at market prices</i>	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.
	296	263	284	266	290	273	272	271	282	271	292

iflg. folketællingen. Da indkomststatistikken således ikke giver lavere tal end folketællingen, har man lagt antallet iflg. indkomststatistikken til grund for beregningerne, idet man dog år for år har fratrukket de udelukkende ved landbrugsarbejde beskæftigede piger. Da produktionsværdien er beregnet som de samlede indkomster, svarer den til bruttofaktorindkomsten.

Omregningen til 1949-priser er foretaget ved hjælp af udviklingen i antal beskæftigede.

Da kun den i private hjem beskæftigede husmedhjælp er medregnet her, kan hele produktionsværdien henføres til konsum.

Værdien af det arbejde, der udføres i hjemmene af gifte kvinder og hjemmeværende, voksne døtre m. fl., indgår som tidligere berørt ikke i landets nationalprodukt. Man har dog skaffet sig et udtryk for størrelsesordenen af dette arbejdes værdi ved at ansætte en hustruløn svarende til husassistenternes gennemsnitlige indkomst med tillæg af 10 pct.

Denne indkomst har man dernæst tilregnet følgende grupper fra folketællingen med det fulde beløb: gifte kvinder uden angivet selverhverv, medhjælpende hustruer i mandens virksomhed, enker under 65 år, fraskilte samt døtre, der angiver at være beskæftiget ved hus-

Tabel 20. Boligbenyttelse.

Table 20. Use of Dwellings.

	1952		1951		1950		1949	1948		1947	
	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices
	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.
Produktionsværdi i alt <i>value of production, total</i>	1034	933	975	919	917	904	889	820	873	798	863
÷ Forbrug af rå- og hjælpe- stoffer – <i>raw and auxiliary material consumption . . .</i>	73	62	66	60	61	58	57	55	56	53	58
Bruttofaktorindkomst = bidrag til bruttonational- produktet i markedspriser <i>gross factor income = con- tribution to gross domestic product at market prices</i>	961	871	909	859	856	846	832	765	817	745	805

gerning i hjemmene. Gifte kvinder med angivet selverhverv har man tilregnet halvdelen af denne indkomst.

Herefter når man til følgende beregnede værdier af det huslige arbejde i hjemmene:

I 1952, 3250 mill. kr.
- 1951, 3050 - -
- 1950, 3000 - -
- 1949, 2800 - -
- 1948, 2650 - -
- 1947, 2550 - -

s. Boligbenyttelse.

Huslejesummen er beregnet ved at opgøre antal lejligheder af forskellige kategorier og multiplicere disse med den gennemsnitlige husleje, som findes på grundlag af boligtællingerne og de årlige til pristalsberegningen indsamlede oplysninger om huslejeudviklingen. Inden for boligstatistikens område er boligbestanden opgjort på grundlag af antal lejligheder iflg. boligtællingerne i 1945 og 1950 suppleret med de årlige opgørelser over antal nyopførte lejligheder. Uden for boligstatistikens område har man taget udgangspunkt i ældre bereg-

Tabel 21. Offentlige ydelser.
Table 21. Government Services.

	1952		1951		1950		1949		1948		1947	
	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	årets priser current prices	1949- priser 1949 prices	
Produktionsværdi = of- fentligt konsum <i>value of production = government consumption</i>	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.	mill.kr.
	2959	2332	2625	2228	2203	2054	2057	1964	2042	1910	2094	
÷ Forbrug af rå- og hjælpe- stoffer – <i>raw and auxiliary material consumption</i>	928	747	808	667	625	570	653	564	581	676	718	
Bruttofaktorindkomst = bidrag til bruttonational- produktet i markedspriser <i>gross factor income = con- tribution to gross domestic product at market prices</i>	2031	1585	1817	1561	1578	1484	1404	1400	1461	1234	1376	

ninger over huslejen i landejendomme og andre beboelsesejendomme i landkommunerne. Disse opgørelser har man dernæst suppleret under hensyn dels til stigningen i antallet af sådanne ejendomme iflg. ejendomsskyldvurderingerne i 1936, 1945 og 1950 og dels til stigningen i den gennemsnitlige husleje i landkommunerne. Ved således at tage udgangspunkt i huslejen er man utvivlsomt nået frem til et tal, der ligger i underkanten af omkostningerne ved at opretholde boligbestanden, da en betydelig del af reparationerne på boligejendomme afholdes af lejerne, ligesom den for ejerlejligheder beregnede husleje næppe dækker samtlige reparationsudgifter.

Råstofudgiften, som i det væsentlige kun omfatter vandafgift og en andel af kredit- og hypotekforeningernes administrationsomkostninger, er opgjort som en fast andel af det samlede vandforbrug og af kredit- og hypotekforeningernes produktionsværdi¹⁾.

¹⁾ Denne fremgangsmåde afviger fra den tidligere benyttede, hvor man henførte de nævnte tjenester til konsum og undlod ethvert råstoffradrag i huslejen (jfr. Stat. Medd. 4-140-2, s. 85).

Huslejen udtrykt i 1949-priser er beregnet ved at eliminere de iflg. ovenstående bemærkninger indregnede huslejestigninger, mens råstofudgiften målt i 1949-priser er fundet ved år for år at henregne den samme faste andel af vandværkernes og kredit- og hypotekforeningernes produktionsværdi målt i 1949-priser til anvendelse i bolig-benyttelsen.

Da værdien af den erhvervsmæssige udnyttelse af ejendomme ikke indgår i den beregnede husleje, er hele huslejesummen henført til konsum.

t. Offentlige ydelser.

Produktionsværdien i dette erhverv, d. v. s. statens, den fælleskommunale udligningsfonds, kommunernes, amtskommunernes og syge- og arbejdsløshedskassernes udgifter til varekøb, løn, afskrivninger, reparationer og vedligeholdelse m. v. er i samarbejde med Det økonomiske Sekretariat opgjort ved gennemgang af statsregnskabet og kommuneregnskabernes enkelte poster. Herunder har man taget stilling til de enkelte posters realøkonomiske indhold som udgift til varekøb, løn etc., og samtidig taget hensyn til, at en række driftsudgifter figurerer på statsregnskabet kapitalregnskab i § 26.

Beregningen af produktionsværdien i 1949-priser er foretaget ved at omregne varekøbet med benyttelse af prisindeks for hovedgrupperne heri og lønningerne med benyttelse af specielt beregnede indeks over udviklingen i tjenestemandslønnen.

3. Beregning af erhvervenes lønudgift.

Lønudgiften i *landbrug, industri og biografer* findes opgjort årligt i Departementets landbrugsstatistik, industristatistik og biografstatistik. For industriens vedkommende er lønsummen for 1947 og 1948 regnet noget op under hensyn til den stigning i antal udførte arbejdstimer, som den tidligere nævnte supplerende af den industrielle produktionsstatistik medførte.

I offentligt ejede og koncessionerede transportvirksomheder og i

offentlige ydelser samt i *pengeinstitutter og forsikringsvirksomheder* kan lønudgiften på nogle mindre områder nær årligt optælles direkte fra de offentliggjorte regnskaber. For de *offentlige værkers* vedkommende kan hovedparten af lønudgiften ligeledes direkte optælles årligt fra Departementets elektricitetsværksstatistik og fra de større kommuners gasværks- og vandværksregnskaber. Lønudgiften på de mindre værker har man derimod måttet beregne til at udgøre nogenlunde den samme procentdel af produktionsværdien som på de større.

Skibsfartens samlede lønudgifter foreligger ikke optalt årligt, men på grundlag af de årligt foreliggende oplysninger om løn- og kostudgifternes andel af bruttofragten i 14 større rederier iflg. Dampskibsrederiforeningens beretninger har det været muligt at beregne de samlede lønudgifter, idet man yderligere har tillagt et på grundlag af erhvervstællingen skønnet tal for lønudgiften på rederikontorer o. lign.

Endelig kan det nævnes, at lønudgiften til *husgerning* svarer til den i dette erhverv opgjorte produktionsværdi.

De ad disse veje opgjorte lønsummer har for året 1947 kunnet kontrolleres med optællingen i erhvervstællingen f. s. v. angår biografer, pengeinstitutter m. v., offentlige værker og skibsfart.

For de resterende erhverv foreligger der ikke årlige opgørelser af lønudgiften, hvorimod der for en dels vedkommende i erhvervstællingen foreligger en opgørelse heraf for året 1947. Man har derfor været henvist til at benytte denne opgørelse som udgangspunkt for beregning af lønudgifterne i de følgende år, hvilket som hovedregel er sket ved at beregne et fællesindeks for løn- og beskæftigelsesudviklingen i de enkelte erhverv.

I *skovbruget* har man anvendt produktionsværdien i 1949-priser som beskæftigelsesindeks og lønnen for arbejdsmænd i provinsen som lønindeks.

Udviklingen i *håndværkets* lønudgift er beregnet på grundlag af indekset for lønudgifter i Departementets håndværksindeks. For at opgøre lønudgiften i håndværket i 1947 har man fra lønudgiften i den

samlede fremstillingsvirksomhed trukket lønnen i industrien (incl. de iflg. suppleringen tilkomne virksomheder), på slagterier og på mejerier. Herudover har man opgjort lønudgiften ved fremstillingsvirksomhedernes salg af fremmede varer, som ligeledes er trukket fra, mens lønudgiften i håndværksmæssige servicefag er tillagt. I *bygge- og anlægsvirksomheden* er beskæftigelsesudviklingen anslået noget skønsmæssigt på grundlag af arbejdsløshedsstatistikken og arbejdsstyrketællingerne, mens lønudviklingen er beregnet ved at sammenveje et lønindeks af byggearbejderes løn i København og provinsen. Samtidig har man anvendt lønsumsudviklingen for de af håndværksindekset omfattede byggefag til kontrol af beregningerne.

Engros- og detailhandelens lønudgift i 1947 er hentet fra erhvervs-tællingens opgørelse, idet der til lønudgiften i de egentlige handelsvirksomheder er lagt lønudgiften i agenturer m. m. og den ovenfor nævnte lønudgift ved omsætningen med fremmede varer i fremstillingsvirksomhederne. Beskæftigelses- og lønudviklingen år for år foreligger ikke oplyst. Man har derfor været henvist til at antage, at antal beskæftigede lønmodtagere i erhvervet stiger med stigende handelsomsætning, men i noget langsommere takt, ligesom man har måttet antage, at lønudviklingen følger et lønindeks beregnet på grundlag af udviklingen i de mellem Handels- og Kontormedhjælperforbundets og Dansk Principalforening aftalte minimallønninger og korrigeret under hensyn til udviklingen i butikspersonalets gennemsnitlige skattepligtige indkomst.

I *hoteller og restauranter* beregnes som omtalt i afsnit 2 drikkepenge som en fast procentdel af omsætningen. Den øvrige lønudgift til køkkenpersonale m. v., som for 1947 er opgjort i erhvervstællingen, har man for de følgende år beregnet ud fra den antagelse, at beskæftigelsen varierer med ændringerne i madvareomsætningen og lønudviklingen med husassistenternes gennemsnitlige skattepligtige indkomst.

Beskæftigelsesudviklingen i *private transportvirksomheder* er anslået på grundlag af stigningen i antal køretøjer, mens lønudviklingen er beregnet på basis af chaufførlønnen iflg. lønstatistikken.

I de *liberale erhverv* har man antaget, at beskæftigelsen af lønmodtagere følger udviklingen i antal selvstændige i dette erhverv iflg. skatteindkomststatistikken. Lønudviklingen er anslået som parallel med udviklingen i underordnet kontorpersonales og sygeplejerskers gennemsnitlige skattepligtige indkomster.

I *gartneri, fiskeri, tørve- og brunkulsproduktion* samt *boligbenyttelse* er den netop beskrevne metode ikke anvendelig.

Lønudgiften i *gartneri* er beregnet på grundlag af regnskabsmateriale fra gartnerens samvirkende regnskabsforeninger samt kendskab til lønudviklingen for gartnere m. fl..

Fiskeriets lønudgift, som ikke tidligere har været udskilt ved nationalindkomstberegningerne, foreligger oplyst for året 1947 i erhvervstællingen. Da langt den overvejende del af lønnen beregnes som partsandele, har man for de følgende år regnet med, at lønnen udgør en konstant andel af nationalproduktet.

For *tørve- og brunkulsproduktionens* vedkommende er lønudgiften beregnet ud fra foreliggende oplysninger om lønudgiften pr. produceret ton tørv og brunkul, og endelig har man i *boligbenyttelse*, hvor lønudgiften ikke kendes, anslået denne til 3 pct. af nationalproduktet.

4. Beregning af investeringerne.

a. Investering i bygninger og anlæg.

Værdien af de i årets løb foretagne investeringer i bygninger omfatter værdien af det i året udførte bygningsarbejde. Hovedprincippet ved beregningen af dette er, at man følger det i et kvartal påbegyndte byggeri, til det færdiggøres, idet man forudsætter, at det byggeri, der påbegyndes først, også bliver først færdigt. Dernæst fordeles investeringerne mellem de enkelte kalenderår i forhold til den tid, det betragtede byggeri har været under opførelse inden for hvert af disse år. For at anvende denne beregningsmetode må man gå ud fra, at arbejdsintensiteten er den samme i hele opførelsesperioden. Bl. a. på grund af de stærke sæsonsvingninger er dette en ret urealistisk forudsætning, hvis anvendelse kun kan forsvares ved beregning af bygge-

aktiviteten for et helt år, idet man selv i så tilfælde må se bort fra, at sæsonvariationerne kan være forskellige fra år til år.

Opgørelsen af byggevirksomheden efter disse retningslinjer støtter sig på Departementets byggestatistik og foreliggende undersøgelser over de samlede omkostninger og arbejdsforbruget pr. opført m² etageareal.

Statistikken over *nybyggeri* foretages kvartårligt for byer, forstæder og større bymæssige bebyggelser og halvårligt yderligere for landkommuner og mindre bymæssige bebyggelser. Oplysningerne omfatter foruden det egentlige nybyggeri også tilbygninger, men ikke ombygninger. Statistikken giver oplysninger om det fuldførte og igangværende byggeri, målt i m² etageareal, og på grundlag heraf beregnes det påbegyndte byggeri som forskellen mellem det igangværende byggeri ved en periodes slutning og begyndelse med tillæg for det i perioden fuldførte byggeri.

Efter således at have opgjort nybyggeriet i antal m² etageareal beregner man investeringsbeløbene ved at multiplicere etagearealerne for hver af landets hoveddele og for hver ejendomsart med enhedspriser for de respektive grupper.

Udgangspunktet for beregningerne af de benyttede enhedspriser er en opgørelse af investeringsudgifterne pr. m² for etagebyggeri i hovedstaden i 1946. Beregningerne er foretaget på grundlag af oplysningerne i Københavns Kommunes byggeomkostningsindeks om udgifterne til materialer og løn pr. 1. januar 1947, som man regner med som gældende for 1946, idet der dog er taget hensyn til, at lønniveauet ifølge byggeomkostningsindekset var noget lavere end lønniveauet for byggearbejdere ifølge lønstatistikken. Til løn- og materialeudgifterne er lagt salærer og øvrige omkostninger (arkitekt, ingeniør, administration m. v.).

Den udgift pr. m², man herefter er kommet til for 1946, er blevet korrigeret ved hjælp af Københavns Kommunes byggeomkostningsindeks ved anvendelsen i de følgende år. På grundlag af håndværkerudgifterne i de til Boligministeriet indkomne låneandragender har man

dernæst fundet forholdet mellem omkostningerne ved boligbyggeriet i hovedstaden, provinsbyerne og de bymæssige bebyggelser og mellem etage- og parcelhusbyggeri. Til beregning af udgifterne pr. m² ved erhvervsbyggeri har man anvendt Enrico Hansens oplysninger i »Byggeriets Økonomi«¹⁾, mens omkostningerne ved det offentlige byggeri er mere skønsmæssigt ansat.

Specielt f. s. v. angår landbrugs- og industribyggeri kendes værdien heraf fra Departementets landbrugsstatistik og industristatistik, hvortil der årligt foretages en optælling af udgiften til opførelse og reparation af landbrugsejendomme og de større industrivirksomheders ejendomme. Ligeledes er offentlige myndigheders og virksomheders byggeri samt byggeriet i koncessionerede selskaber m. fl. opgjort direkte på grundlag af statsregnskabet samt specielt indhentede oplysninger fra kommunerne og koncessionerede virksomheder om disses udgifter til bygninger, anlæg og maskiner m. v.

Værdien af *reparations- og ombygningsarbejder* beregnes på grundlag af beskæftigelsen ved disse arbejder samt en anslået værdi for udført reparationsarbejde pr. helårsarbejder.

Beskæftigelsen er fundet som forskellen mellem den totale beskæftigelse i byggeindustrien og en beregnet beskæftigelse ved nybyggeriet.

Den samlede beskæftigelse ved byggeriet opgøres som antallet af organiserede byggearbejdere, korrigeret for arbejdsløsheden, med tillæg af et — skønsmæssigt ansat — antal helårsarbejdere, der skal dække den arbejdsindsats, der ydes af småmestre og jord- og betonarbejdere m. fl. beskæftiget ved byggeri.

Beskæftigelsen ved nybyggeriet beregnes ved hjælp af nogle normer for beskæftigelsen pr. m² etageareal. Disse normer er beregnet på grundlag af oplysninger i betænkningen om det fremtidige boligbyggeri, afgivet i 1945²⁾, og er opgjort på de samme arter af byggeri, som benyttes ved beregningen af investeringerne.

¹⁾ København 1944.

²⁾ Det fremtidige Boligbyggeri. Betænkning afgivet af Indenrigsministeriets Byggeudvalg af 1940. København 1945.

Mens der således må foretages ret komplicerede og på sine steder noget skønmæssige beregninger for at opgøre bygningsinvesteringernes værdi, beror opgørelsen af *anlægsvirksomheden* på en optælling af anlægsudgifterne i stat, kommune, koncessionerede virksomheder, landbrug og industri. Denne optælling baseres på de foran nævnte kilder, hvorfra oplysningen om udgiften til byggeri indhentes. Da der kan forekomme enkelte anlægsarbejder uden for disse områder, giver optællingen af anlægsudgifterne muligvis et resultat, der er i underkanten af det rigtige. Hertil kommer yderligere den usikkerhed, som ligger i vanskeligheden ved at skelne mellem bygge- og anlægsarbejder samt mellem anlægsarbejder og det hertil hørende udstyr (f. eks. maskiner, kedelanlæg o. lign., som man principielt vil opfatte som maskininvestering, mens man f. eks. på den anden side vil medregne lysmaster, skinneanlæg o. lign. under anlægsarbejder).

Da nybyggeri og bygningsreparationer beregnes ved multiplikation af den udførte arbejdsmængde med beregnede enhedspriser, volder udregningen af de til bygningsværdierne i årets priser svarende værdier i 1949-priser ingen vanskeligheder. For anlægsarbejdernes vedkommende har man derimod måttet beregne særlige prisindeks for at foretage en omregning af anlægsudgifterne til 1949-priser, hvilket i mangel af andre oplysninger er sket ved at jævnføre med udviklingen i jord- og betonarbejderlønnen samt forskellige materialepriser fra byggeomkostningsindekset.

Det tilgrundliggende beregningsmateriale giver umiddelbart en vis opdeling af bygge- og anlægsvirksomheden efter art og — hvilket i nogen udstrækning er det samme — en fordeling efter, hvor investeringen har fundet sted.

Statistikken over nybyggeri tillader således følgende opdeling:

- 1) Boligbyggeri, som omfatter ejendomme, der helt eller overvejende anvendes til beboelse. D. v. s., at ejendommene kan indeholde butikks-, kontor- og værkstedslokaler m. v., som så er inkluderet i denne gruppe. Det samme er tilfældet med f. eks. garager, der er opført til brug for ejendommens beboere. Gruppen omfatter

ikke boliger i landbruget, som er medregnet under landbrugsbyggeri.

- 2) Offentligt byggeri, der omfatter både ikke-erhvervsmæssige og erhvervsmæssige ejendomme (herunder også koncessionerede virksomheders byggeri). Det offentlige boligbyggeri er derimod henregnet under »boligbyggeri«.
- 3) Landbrugsbyggeri, der ud over erhvervsejendomme, som nævnt, også omfatter boliger i landbruget.
- 4) Øvrigt erhvervsbyggeri, hvorunder ejendomme, der helt eller overvejende anvendes til erhvervsmæssigt formål, medregnes, således at der i denne gruppe er indeholdt et mindre antal lejligheder.

Gruppen er underopdelt i følgende kategorier:

- a. Fabrikker og værksteder.
- b. Kontorer og forretningslokaler.
- c. Andet.

Reparationsarbejder på bygninger kan som følge af den ovenfor refererede beregningsmetode ikke opdeles tilsvarende. Ved hjælp af optællingerne fra de hos offentlige myndigheder, koncessionerede selskaber samt landbruget og industrien indhentede oplysninger om investeringsudgifterne er det dog muligt at udskille bygningsreparationerne for hver af disse grupper. Da anlægsvirksomheden ligeledes opgøres på grundlag af oplysninger fra disse områder, foreligger også reparationerne på anlæg umiddelbart fordelt. For de øvrige erhverv er reparationerne på bygninger derimod ansat ret skønmæssigt, hvorefter resten er opfattet som reparation af boliger. Dette tal bliver derfor særdeles usikkert, idet den betydelige usikkerhed både ved den samlede reparationsvirksomhed og ved dens fordeling på erhverv koncentrerer sig i denne rest. Da der således alt i alt knytter sig betydelige vanskeligheder til fordelingen af bygge- og anlægsvirksomheden, har man holdt sig til en erhvervsspecifikation, der er noget grovere end ved fordelingen af råstofforbruget efter anvendelse.

b. Faste investeringer i maskiner og redskaber m. v.

Beregningerne over investeringernes art og omfang i de forskellige erhverv støtter sig dels på opgørelser over produktion, import og eksport af investeringsvarer, og dels på oplysninger om udgifter afholdt til investeringsformål i visse erhverv.

Fremgangsmåden er en del mere detaljeret i 1947 og 1949, for hvilke år den indgår som led i opstillingen af kredsløbstabellerne, end for de øvrige år.

Industriens produktion af investeringsvarer er fundet ved en gennemgang af de enkelte varekategorier. Disse er såpas specificerede, at det med rimelig nøjagtighed er muligt at udskille varer, der helt eller delvist bør opfattes som investeringsvarer, idet det dog kan være vanskeligt at afgøre, hvornår varen er et investeringsgode, og hvornår den, som tilfældet er med elektriske installationer, dynamoer o. lign., indgår som råstof i et andet investeringsprojekt.

Håndværkets fremstilling af investeringsvarer er det noget vanskeligere at anslå, idet håndværksproduktionen som tidligere nævnt ikke er specificeret efter arten af de fremstillede varer. Da produktionen imidlertid foreligger delt op på i alt 160 brancher, kan man nogenlunde sikkert afgøre, om en branches produktion helt eller delvist skal opfattes som fremstilling af investeringsvarer.

Produktionen af investeringsvarer i transporterhvervet, d. v. s. statsbanernes, sporvejenes og postvæsenets m. fl.'s reparationer på eget materiel har man kendskab til fra disse institutioners regnskaber.

Til produktionen af investeringsvarer lægges dernæst importen af investeringsvarer, mens eksporten og eventuel oplagring trækkes fra. Udenrigsomsætningen med investeringsvarer lader sig relativt let udskille af den samlede import og eksport på grundlag af den vidt-drevne specifikation i handelsstatistikken.

Værdien af de således fundne investeringsvarer er beregnet i priser af fabrik eller for importens vedkommende i priser cif grænsen. Der skal derfor tillægges den transport-, engros- og detailavance, der løber på, inden varerne når frem til den endelige aftager. Beregningen af

disse avancebeløb er så vidt muligt baseret på oplysninger fra Prisdirektoratet. I en række tilfælde har man dog været henvist til at skønne over størrelsen af de avancer, der løber på, og navnlig over, hvor stor en del af investeringsvareproduktionen, der passerer gennem transport- og handelsleddene. Da transportavance og handelsavance på denne måde udskilles for sig, figurerer transporten og handelen som selvstændige leverandører af investeringer i kredsløbstabellerne.

For årene 1947 og 1949 er der foretaget ret detaljerede beregninger over maskininvesteringernes m. fl.'s fordeling på de erhverv, hvor investeringen har fundet sted. I første omgang er disse beregninger foretaget ved en skønsmæssig vurdering af, hvor hver enkelt investeringsvare må formodes at være brugt. Selvom der er store usikkerhedsmomenter forbundet med sådanne vurderinger, kommer man dog ganske langt ad denne vej: En lang række transportmidler kan umiddelbart henføres til transport eller skibsfart. Mange maskiner kan henføres til industrien og andre til offentlige værker. Landbrugsmaskiner tilregnes landbrug. Etc., etc. indtil der er en del alment anvendte investeringsgoder tilbage (kontormaskiner, møbler, småmaskiner o. lign.), som man i højere grad er henvist til at fordele efter et skøn.

I anden omgang er resultatet af de primært foretagne fordelinger sammenholdt dels med de i det foregående omtalte oplysninger om erhvervenes udgifter til investeringsformål indhentet fra landbrugs-ejendomme, industrivirksomheder, kommuner og koncessionerede selskaber m. m. og dels med erhvervenes investeringsudgifter iflg. erhvervstællingen. Ved at sammenligne disse investeringsudgifter med de beregnede tal over tilgangen af investeringsvarer finder man, at den beregnede tilgang af investeringer er større end de afholdte investeringsudgifter.

Årsagerne hertil er flere. For det første står erhvervslivet utvivlsomt fremmed overfor den foran i kap. III skitserede, vidtrækkende investeringsdefinition, således at en række indkøb af småredskaber, kontorartikler o. l. ikke opføres blandt afholdte investeringsudgifter.

Og noget lignende gælder rimeligvis en hel del vedligeholdelsesarbejde.

For det andet har man næppe rensset beregningen af investeringsvaretilgangen fuldstændigt for de foran nævnte mulige dobbeltregninger, således at der stadig blandt investeringsvarer indgår en række elektromotorer o. lign., der rettelig burde opfattes som råstoffer. En vis tilbøjelighed til at medregne alt vedligeholdelsesarbejde under investeringerne og ikke udskille en passende del som dagligt tilsyn gør sig sikkert også gældende ved beregningerne fra tilgangssiden.

Endelig kan en vis tidsforskydning utvivlsomt spille en rolle for forklaringen af forskellen mellem den fremstillede og forbrugte mængde investeringsvarer, da produktionen af investeringsvarer kan finde sted i eet år, mens købet af de samme varer først sker året efter.

Alt i alt er der dog grund til at antage, at beregningen af tilgangen af investeringsvarer som den mest fuldstændige giver det rigtigste udtryk for størrelsen af investeringerne. Maskininvesteringerne m. v. opgjort som værdien af producerede og importerede investeringsvarer med fradrag af de eksporterede og oplagrede investeringsvarer er derfor benyttet som udtryk for den samlede maskininvestering m. v. Oplysningerne om investeringsudgifterne er dernæst bragt i anvendelse som hjælpeoplysninger ved beregninger af investeringerne i de enkelte erhverv.

I de år, for hvilke der *ikke* udarbejdes en samlet kredsløbstabel, støttes beregningerne ligeledes på opgørelser over tilgangen af investeringsvarer og over investeringsudgifter i erhvervene.

Fremgangsmåden ved beregningen af produktion, import og eksport af investeringsvarer er dog væsentlig mindre detaljeret, end tilfældet er, når beregningen indgår i en samlet kredsløbstabel.

Tilgangen af investeringsvarer beregnes således i større grupper, idet man antager, at investeringsvarerne udgør samme andel af de enkelte branchers produktionsværdi og af de lidt større varegrupper i udenrigsomsætningen, som de gjorde i det seneste år, for hvilket man har foretaget en detaljeret varegennemgang.

Beregningen af transport-, engros- og detailavance foretages ved at samle de ved de mere detaljerede beregninger konstaterede avancer til avanceprocenter på større varegrupper og overføre disse procenter på de beregnede investeringstal.

Som følge af disse noget grovere beregninger over tilgangen af investeringsvarer, bliver også fordelingen af tilgangen på de erhverv, der har anvendt varerne, mindre sikker. Det er dog stadig således, at anvendelsen af en branches investeringsvareproduktion i en række tilfælde giver sig selv. Og for skibenes vedkommende foretager man hvert år en detaljeret gennemgang af alle oplysninger om nybygninger samt import og eksport. En række industri- og håndværksbranchers produktion af investeringsvarer kan dog alene fordeles ud fra en antagelse om, at de finder samme anvendelse i det pågældende år som iflg. den sidst udarbejdede kredsløbstabel.

Da denne antagelse kan have ført til misvisende resultater, har man ved siden af denne opgørelse, foretaget en noget mere forenklet, men også sikrere opgørelse, hvori man har undladt den detaljerede fordeling af inventar, småmaskiner, redskaber etc. på anvendende erhverv, jfr. kapitel III, tabel 38.

Omregningen af maskininvesteringerne til 1949-priser er foretaget ved hjælp af prisindeks beregnet på grundlag af produceret — resp. importeret — mængde af de enkelte investeringsvarer sammenholdt med værdien af produktionen og importen af de tilsvarende varer.

c. Investering i lagre og besætninger.

To kilder har været til rådighed ved beregningen af lagrene uden for landbruget.

Ved erhvervstællingen i 1948 indhentede man oplysninger om den regnskabsmæssige værdi af de samlede lagre ved begyndelsen og slutningen af 1947 i fremstillingsvirksomheder, engros- og detailhan-

del samt hoteller og restaurationer, og for de følgende år har man fortsat disse opgørelser ved at indhente oplysninger fra et udsnit af de af erhvervstællingen omfattede virksomheder. Ved virksomhedernes indberetning af de regnskabsmæssige værdier må det antages, at de har opført de lagerværdier, som indgår i deres opgørelse af den skattepligtige indkomst. Da virksomhederne til dette formål kan vælge mellem flere forskellige prisgrundlag, har man intet fast holdepunkt haft for at bedømme, i hvilket prisniveau lagerværdierne ligger, og hvor meget af lagerforskydningerne, der skyldes henholdsvis pris- og mængdeforandringer. Erfaringer fra forskellig side synes imidlertid at støtte en formodning om, at virksomhederne i stort omfang har udnyttet den ret til at nedskrive deres lagerværdier, som valget mellem de forskellige prisgrundlag har muliggjort. Dette har medført, at selve niveauet for værdien af lagrenes størrelse ligger under de lagerværdier, som en opgørelse efter dagspriser ville give, og at der i lagerforskydningerne indgår relativt små prisstigninger. Under hensyn hertil har man omregnet de samlede lagerværdier til 1949-priser ved hjælp af et prisindeks, der i noget afsvækket form følger stigningen i engrospristallet. Lagerforskydningerne, i 1949-priser, fremgår umiddelbart af de således omregnede tal, og ved hjælp af engrospristallet er lagerændringerne derefter opgjort i årets priser.

For 1947 og 1949 har man til brug for kredsløbstabellerne haft behov for at kende, hvilke sektorer (erhverv eller import) der leverede de varer, som lagerbestanden blev forøget med, samt for alle årene en fordeling af lagerforskydningerne mellem konsumvarer, investeringsvarer og råvarer. Da den omhandlede statistik er opgjort således, at den viser, hvilke virksomheder, grupperet i 42 brancher, der ligger med lagrene, har fordelingen af lagerændringerne efter disse kriterier udelukkende kunnet ske på grundlag af et skøn over hvilke varer, de forskellige brancher ligger med på lager, og hvorvidt varerne er af dansk eller udenlandsk oprindelse.

En yderligere svaghed ved denne lageropgørelse er, at det er

uvist, om den omfatter alle lagre, navnlig om værdien af arbejde, der er under udførelse, er indbefattet.

I tabelværket over erhvervstællingen 1948 er tallene for lagrene ved begyndelsen og slutningen af 1947 offentliggjort. Lageropgørelserne i de efterfølgende år, til og med opgørelsen pr. $31/12$ 1952, har aldrig været offentliggjort. Først da man i 1954 fastlagde det prisgrundlag, virksomhederne skal anvende ved opgørelsen af lagrene, nemlig genanskaffelsesprisen, og fik forskellige specifikationer af lagrene, er der igen sket en offentliggørelse af disse værdiopgørelser af de samlede lagre, jfr. Statistiske Efterretninger 1954, nr. 18 og 45.

Udover denne værdiopgørelse af lagrene findes der en mængdestatistik over en række vigtige råstoffer samt beklædningsgenstande og enkelte andre konsumvarer, der offentliggøres halvårligt i Statistiske Efterretninger. Lagrene opgøres ved begyndelsen og midten af et år, således at det er muligt at skønne over lagerforskydningerne for de omhandlede varer inden for kalenderårene. En undtagelse er 1947, idet lagrene ikke blev opgjort pr. $1/1$ 1947, men pr. $31/10$ 1946, hvorfor denne statistik kun har været af ringe værdi ved beregningerne i forbindelse med opstillingen af kredsløbstabellen i 1947. For 1949 har statistikken været anvendelig ved udarbejdelsen af kredsløbstabellen, mens man ved beregningerne for de øvrige år ikke har haft speciel brug for den detaljerede fordeling af råstoflagrene, som statistikken giver, idet råstofanvendelsen i de fleste erhverv opgøres direkte og ikke på grundlag af forsyningen med varer, der anvendes i produktionen, således som det fremgår af den foranstående omtale af erhvervene.

Ved hjælp af en række priser, især hentet fra importstatistikken, er lagermængderne omregnet til værdier, således at man har kunnet få et samlet udtryk for ændringerne i råstoflagrene, og disse oplysninger har været en støtte ved beregningen af forskydningerne i de samlede lagre.

Tallene for landbrugets lager- og besætningsforskydninger er taget fra Departementets landbrugsstatistik.

d. Afskrivninger og vedligeholdelsesudgifter.

Som allerede omtalt i kap. II har man valgt at opfatte afskrivninger og vedligeholdelsesudgifter som det beløb, der er nødvendigt for at opretholde kapitalapparatet intakt under hensyn til slid, forældelse samt ændringer i genanskaffelsespriser. I så nær overensstemmelse hermed, som det i praksis er muligt, har man for hvert enkelt erhverv opgjort summen af afskrivninger, reparationer og vedligeholdelsesudgifter.

Ved denne opgørelse har man for landbrug, industri, fiskeri, skibsfart og boligbenyttelse ansat afskrivningerne under hensyn til kapitalværdierne og disses — formodede — resterende levetid. Grundlaget herfor er dels opgørelsen af landbrugets afskrivninger i landbrugsstatistikken, dels den af Departementet foretagne undersøgelse af industrivirksomhedernes statusværdier (jfr. Stat. Efterretninger 1953, nr. 23) og dels Fiskeriberetningen og Dampskibsrederiforeningens beretning. For de resterende erhvervs vedkommende har det ikke været muligt at skønne over værdien af det kapitalapparat, der skal afskrives på, hvorfor man har været henvist til en skønsmæssig ansættelse af afskrivningsbeløbet. I offentlige værker, biografer, offentlig transport og offentlige ydelser har man benyttet de iflg. regnskab faktisk afsatte afskrivningsbeløb. I de øvrige erhverv, for hvilke der ikke foreligger samlede regnskabsoplysninger, har man med udgangspunkt i en undersøgelse over selvangivelser i Københavns kommune skønnet afskrivningernes andel af den indtjente bruttoindtægt.

Til de således opgjorte afskrivninger har man i et basisår, 1949, lagt de i dette år faktisk afholdte vedligeholdelses- og reparationsudgifter. De afskrivninger, reparationer og vedligeholdelsesudgifter, der ifølge denne beregning var nødvendige for i 1949 at opretholde dette års produktionsapparat intakt, er dernæst ført videre til de øvrige år på følgende måde: Først udregnes summen af afskrivninger, reparationer og vedligeholdelsesudgifter i faste priser ved at variere beløbet i 1949 med erhvervenes produktionsværdi i faste priser. Der-

efter omregnes de fundne beløb fra 1949-priser til de enkelte års priser ved hjælp af prisindeks for byggeomkostninger, maskinpriser, skibsbygningspriser m. m., som antages at udtrykke ændringerne i anskaffelsespriserne på de enkelte erhvervs kapitalgoder. Endelig foretages der en afsluttende korrektion for ændring i kapitalapparatets størrelse. Denne korrektion kan uden kendskab til kapitalapparatets værdi kun indføres meget ufuldkomment og i realiteten kun ved en cirkelslutning, hvor forrige års nettoinvestering tages som rigtig, hvorefter der (delvis under hensyn til investeringernes sammensætning) regnes med et tillæg på 4 pct.'s reinvestering af de nytilkomne investeringer.

5. Beregning af konsumet.

Der findes kun meget få oplysninger om det samlede konsum af forskellige varer og tjenester.

For de varer, der har været underkastet rationering, kan man, sålænge rationeringen varede, beregne værdien af konsumet ved at multiplicere de tildelte mængder med befolkningstallet og varens gennemsnitlige pris. Dog opstår der vanskeligheder, når rationeringen erfaringsmæssigt ikke udnyttedes fuldt ud, som tilfældet f. eks. var for rugbrødets vedkommende, eller når rationeringsmærker gav valgfrihed mellem forskellige varer, som tilfældet var med mærkerne til te og kaffe.

Man kan endvidere ret præcist opgøre forbruget af indirekte beskattede varer og tjenester som f. eks. spiritus, tobak og biografbilletter, idet det samlede forbrug i reglen kan udregnes på grundlag af afgifternes provenu.

Herudover foreligger der imidlertid kun meget få og lejlighedsvis direkte oplysninger om udgiften til konsumvarer. Man er derfor i det væsentlige henvist til at opgøre konsumet indirekte. D. v. s. opgøre $\text{produktion} + \text{import} \div \text{eksport} \div \text{indenlandsk anvendelse til andre formål}$ end konsum.

Ligesom for investeringernes vedkommende er dette for årene 1947 og 1949 udført som led i opstillingen af de samlede kredsløbs-

tabeller. Heri fremkommer konsumet som nævnt i kap. IV fordelt på de erhverv samt udlandet, der har leveret konsumet, men herudover har man til brug for tabellerne 22—24 i kap. III foretaget en opgørelse af konsumet fordelt på vareart. Denne opgørelse har kunnet udføres ret detaljeret for 1947 og 1949, hvor man til brug for kredsløbstabellerne har undersøgt anvendelsen af hver enkelt fremstillet eller importeret vare og tjeneste.

I en række tilfælde volder det kun få vanskeligheder at skelne mellem konsumvarer og tjenesteydelser til konsumformål på den ene side og varer og tjenester bestemt for andre formål på den anden. Til konsum henregner man alle varer og tjenester, der bruges i private husholdninger samt ved fremstillingen af offentligt konsum. Produktion og import af sådanne færdigt forarbejdede varer som nærings- og nydelsesmidler, rengøringsmidler, beklædningsgenstande, husholdningsredskaber, møbler, radioapparater m. v. samt præstationen af sådanne tjenesteydelser som rengøring, lægegering, sundhedspleje, forlystelser, sporvejs- og rutebiltransport m. v. kan derfor omtrent alle henføres fuldt ud til konsum, efter at eventuel eksport af sådanne varer er fratrukket. Noget vanskeligere stiller det sig for varer og tjenester, hvoraf kun en del medgår til konsum (brændsel, papir, olie, værktøj, diverse transportmidler o. m. a.), mens resten anvendes som råstoffer eller investering i erhvervene. Da det ofte er svært at fastslå, hvor stor konsumandelen er i sådanne tilfælde, og da der i en del tilfælde foreligger i det mindste nogle oplysninger om disse varers anvendelse som råstof og investering, vil konsumet i reglen være beregnet som den rest, der fremkommer, efter at andre anvendelser er tilgodeset. I enkelte tilfælde, hvor anvendelsen til andre formål må anses for minimal, har man set helt bort fra denne og henført hele beløbet til konsum. Det gælder således persontransport på jernbaner, restaurationsbesøg o. l., som fuldt ud er henført til konsum til trods for, at forretningsrejser og repræsentationsfrokoster retteligt burde behandles som »råstofanvendelse« i diverse erhverv.

Løvrigt gælder det for opgørelsen af konsumet ligesom for inve-

steringsberegningerne, at den er lettere gennemførlig og nøjagtigere i de tilfælde, hvor produktionen er opdelt på vareart, end i de tilfælde, hvor den som f. eks. i håndværket kun foreligger opgjort på brancher.

Den del af de enkelte konsumvarer, som er lagt på lager eller taget fra lager, kendes ikke. Man har derfor opgivet at udskille lagerændringer for de enkelte varers vedkommende og i stedet opgjort konsumet af de enkelte varer *inklusive* eventuel lagertilvækst eller lagerforbrug. Specifikationen af konsumet på vareart i tabellerne 22—24 indeholder derfor lagerforskydninger, idet man kun har opgjort lagerændringerne for samtlige varer under eet samt — i 1947 og 1949 — inddelt de oplagrede varer efter i hvilke erhverv, de er fremstillet. Noget tilsvarende gælder for delingen af konsumet på offentligt og privat konsum. For denne deling har man ikke andre holdepunkter end det offentliges regnskaber, hvori udgifterne ikke er specificeret tilstrækkeligt til, at man for hver enkelt vare kan angive, hvor meget der medgår til privat og til offentligt konsum, hvorfor specifikationerne i de nævnte tabeller foruden lagerbevægelse også omfatter offentligt forbrug.

Efter at have opgjort konsumet af de enkelte varer har man på sædvanlig vis tillagt engros-, detail- og transportavance.

For årene 1948 og 1950—1952 har man også gennemført en opdeling af konsumet på vareart ved anvendelse af samme principielle fremgangsmåde som for 1947 og 1949. Da man imidlertid ikke hertil havde en opgørelse af hver enkelt vares og tjenestes anvendelse, er man dog gået noget mindre detailleret til værks. Importen og produktionen er således som hovedregel inddelt i væsentligt grovere grupper, af hvilke man har antaget, at konsumet udgør den samme andel, som det iflg. optælling af de samme grupper gjorde i 1947 og 1949.

Hvor konsumet udgør henved eller fulde 100 pct. af tilgangen med fradrag af eksporten af gruppens enkelte varer, er dette også en fuldt forsvarlig fremgangsmåde. Men i andre tilfælde, hvor der er stor

forskel på konsumets andel af de enkelte varer i gruppen, har det været nødvendigt at tage hensyn til gruppens skiftende sammensætning. Dette gælder navnlig importen af tekstiler m. m., hvor færdigvarerne har udgjort en stigende andel.

Ligeledes har man været nødsaget til at gå mere detaljeret til værks i de tilfælde, hvor der må antages at være indtruffet en betydelig ændring i konsumandelen af den enkelte vare. Dette gælder bl. a. for importeret brændsel og for automobiler, hvor bortfaldet af rationeringsordningerne har medført en relativ stærk vækst i det private forbrug.

Som følge af den noget grovere fremgangsmåde ved beregningerne for 1948 og 1950—1952 har det kun været muligt at opstille en varespecifikation, som i det væsentlige er bestemt af, i hvilke erhverv varen fremstilles. Fra F. N. foreligger der forslag til en inddeling af konsumvarerne, som især viser hvilke anvendelser, der gøres af dem. Dette forslag, der f. eks. sondrer mellem varer til personligt brug og varer til brug i husholdningerne, er i mange henseender svært at opfylde. Når man støtter sine beregninger på oplysninger om tilgangen af varer, kræver f. eks. sondringen mellem husholdnings- og beklædningsstekstiler eller mellem vaskemidler til personligt og til husholdningsbrug en meget detaljeret varespecifikation. Man har derfor kun ment at kunne opfylde forslaget for årene 1947 og 1949 og har selv for disse år kun kunnet gøre det med betydelig usikkerhed, da en del af produktionen som flere gange fremhævet ikke er delt på vareart.

Konsumet udtrykt i 1949-priser er beregnet ved benyttelse af en række prisindeks.

I første række har man omregnet konsumet af de enkelte varer eksklusiv handels- og transportavance med de samme indeks, som produktionen og importen af varerne er omregnet med, hvorefter man har tillagt avancebeløb udtrykt i 1949-priser.

Men herefter har man, overalt hvor der foreligger detailpriser svarende til den her benyttede specifikation af konsumvarerne, fore-

taget en omregning af de enkelte varer inklusive avancer til kontrol af den første omregning.

De forskellige tjenesteydelser, der indgår i konsumet, er omregnet med de samme prisindeks eller indeks for antal beskæftigede m. m., som benyttes til omregning af de pågældende erhvervs produktionsværdi.

6. Bearbejdning af de offentlige regnskaber.

Ved opgørelsen af de offentlige finanser til brug for nationalregnskabsopstillingen tilstræber man en sådan gruppering af det offentliges indtægter og udgifter, at den i videst muligt omfang afspejler posternes realøkonomiske indhold og dermed deres virkning på andre sektors økonomi.

Dette indebærer for det første en sondring mellem driftsposter og kapitalposter. Ved denne søger man at udskille driftsposterne som de udgifter og indtægter, der virker direkte forøgende resp. formindskende på borgernes løbende indkomster.

Dernæst indebærer denne realøkonomiske gruppering, at driftsudgifter og indtægter deles op efter art og indhold. På udgiftssiden skelnes der således mellem udgifter til varer og tjenesteydelser på den ene side og de udgifter, der uden modydelse tilfalder borgerne som overførselsindtægter, på den anden. Udgiften til varer og tjenester deles derefter igen på lønudgift, varekøb etc., ligesom indkomstoverførslerne deles efter art (renter af gæld, sociale ydelser etc.). På indtægtssiden sondres der dels mellem erhvervsindtægter og skatteindkomster m. v. og dels mellem skatteindkomst fra de forskellige skatteobjekter.

Da de offentlige regnskaber er opbygget ud fra en række andre formål, kan den skitserede gruppering ikke umiddelbart aflæses heraf, hvorfor den her anvendte opstilling er baseret på et betydeligt omgrupperingsarbejde. I dette har man gennemgået hver enkelt regnskabspost og henført den til een af de anvendte klassifikationer: lønudgifter fra samtlige administrationsgrene er således samlet for sig,

varekøbene for sig, gebyrerne for sig o. s. v. I en del tilfælde, hvor udgiften f. eks. er posteret som »kontorhold« eller som »diverse« på de offentlige regnskaber, må man nødvendigvis gå noget skønsvist til værks ved denne gruppering.

Dette omgrupperingsarbejde er ved et samarbejde med Departementet i det væsentlige foretaget af Det økonomiske Sekretariat. De her offentliggjorte tal svarer derfor også i hovedsagen til de i Sekretariatets redegørelse: »Statsfinanserne i 1938—39 og årene efter krigen« offentliggjorte. På enkelte punkter afviger de to opgørelser dog noget fra hinanden.

Afvigelserne fremkommer især derved, at Departementet af hensyn til kredsløbstabellerne fortrinsvis betjener sig af bruttoposteringer, hvor Sekretariatet i en række tilfælde bliver stående ved en netto-opgørelse. Dette gælder således opgørelsen af indirekte afgifter og pristilskud, hvor Departementet af hensyn til beregningen og fordelingen af produktionsværdien i markedspriser opgør pristilskud incl. de til ordningerne knyttede afgifter, som så følgelig også indgår blandt de indirekte afgifter eller blandt eksportafgifterne. På tilsvarende måde har man i Departementets opgørelse medtaget de i 1952 indførte dollarpræmieringer både som indirekte afgifter og som pristilskud. Stadig ud fra hensynet til at opgøre produktionsværdien i markedspriser foretager Departementet endvidere i modsætning til Sekretariatet en deling mellem pristilskud, som påvirker priserne generelt, på den ene side og rabatter, som kun tilfalder enkelte køberklasser, på den anden. Endelig kan det nævnes, at Departementet medregner forrentning og afskrivning af det offentliges ikke-udbyttegivende ejendomme blandt det offentliges udgifter og følgelig også blandt indtægterne, hvor Sekretariatet ud fra sine formål kan undlade at medtage denne vilkårligt opgjorte størrelse.

Da alle disse ændringer vedrører både indtægtssiden og udgiftssiden, medfører de ingen forskel i Departementets og Sekretariatets opgørelser af saldoen på driftsregnskabet.

Ved opgørelsen af saldoen på drifts- og anlægsregnskabet frem-

kommer der derimod en vis forskel. Denne beror på, at Departementets investeringsopgørelse i modsætning til Sekretariatets inkluderer lagertilvækst i staten, mens Sekretariatet på den anden side medtager offentlige tilskud til investeringsformål blandt anlægsudgifterne, hvilket Departementet har undladt. Overskuddet på drifts- og anlægsbudgettet vil derfor iflg. Departementets opgørelse være mindre end iflg. Sekretariatets med et beløb svarende til lagertilvæksten og større med et beløb svarende til investeringstilskuddene.

7. Sikkerhed i beregningerne.

Som gentagne gange fremhævet er en række af de beregnede tal stærkt usikre, således at de i visse tilfælde snarere angiver et ud fra de foreliggende oplysninger rimeligt skøn over størrelsesordenen end et præcist mål.

I andre tilfælde må beregningsgrundlaget imidlertid anses for så fuldstændigt, at de her beregnede tal giver et ret præcist mål for de forhold, oplysningen dækker, om end usikkerheden i de fleste tilfælde er større end angivet ved at meddele tallene i hele mill. kr.

Når de offentliggjorte tal således er af meget varierende kvalitet, kunne der muligvis være grund til at forsøge at angive de enkelte tals sikkerhed, f. eks. ved hjælp af et »karaktersystem« af den type, man er kommet ind på at anvende rundt om i udlandet. Et sådant system, hvor man karakteriserer de enkelte tal efter mere eller mindre omfattende skalaer, spændende fra helt sikre til meget usikre tal, er utvivlsomt mere oplysende end de rundt om i det foregående anførte påpegninger af usikre beregninger. Ikke desto mindre er man meget tilbage for at bringe det i anvendelse, hvilket først og fremmest skyldes frygten for at føje yderligere en vilkårlighed til opgørelserne. Der kan jo i realiteten kun blive tale om et rent personligt skøn, som de, der har udført beregningerne, ganske vist er nærmest til at udøve, men som ikke kan udøves efter en objektiv norm. Hertil kommer så, at de fleste totalstørrelser vil være sammensat af sikre og usikre tal i

en sådan grad, at sikkerheden på et sådant totaltal vil være endnu vanskeligere at angive. Og endelig er der den vanskelighed ved at »give tallene karakter«, at den sikkerhed, hvormed de enkelte tal kan beregnes, varierer fra år til år, bl. a. fordi visse tællinger — navnlig erhvervstællinger — kun afholdes med års mellemrum, men også fordi nytillkommen eller revideret primær statistik kan ændre »karakterskalaen« afgørende fra det ene år til det andet.

Ud fra disse synspunkter har man i det foregående indskrænket sig til at henlede opmærksomheden på særligt usikre beregninger, som kan sammenfattes i følgende oversigt.

Opgørelsen over *produktionsværdien* er baseret på et ret lemfældigt statistisk grundlag for følgende erhvervs vedkommende: Pelsdyrhold, biavl m. v., håndværk, bygge- og anlægsvirksomhed, handel, hoteller og restauranter, privat transport samt liberale erhverv. Når bortses fra pelsdyrhold, bygge- og anlægsvirksomhed og dele af de liberale erhverv må tallene for disse erhverv dog betragtes som særdeles troværdige for året 1947, for hvilket år de alle er baseret på erhvervstællingens opgørelser. Departementets håndværksindeks skulle ligeledes gøre de årlige håndværkstal fra og med 1950 ret pålidelige.

Beregningen af *råstofudgifterne* er særdeles usikre, for så vidt angår skovbrug, håndværk, bygge- og anlægsvirksomhed, handel, hoteller og restauranter, privat transport samt liberale erhverv. Og denne usikkerhed gælder alle årene, idet erhvervstællingen ikke giver noget sikkert grundlag for beregningen af erhvervænes råstofudgift.

Vender man sig til *anvendelsen af landets nationalprodukt*, vil man navnlig finde opgørelserne over *lagerændringerne* særdeles usikre, og det i en sådan grad, at de anførte lagertal i det væsentlige kun kan opfattes som udtryk for tendenser i udviklingen fra år til år. Da det samlede *private konsum* er beregnet som den rest, der fremkommer, når offentligt konsum, lagertilvækst, investeringer og eksportoverskud fradrages i det samlede nationalprodukt, vil denne usikkerhed i lagertallene automatisk påvirke konsumtallet. Men herved må dog erindres, at usikkerheden procentvis tæller meget beskedent over for

det samlede konsum. Usikkerhed i lageropgørelsen har dog som nævnt motiveret, at man ikke har ment at kunne udskille lagerforskydning af de enkelte konsumvarer i kapitel III.

Til trods for, at de enkelte konsumvaregrupper således inkluderer lagerændringer og iøvrigt omfatter både privat og offentligt forbrug af de enkelte varer, må denne konsumvarespecifikation alligevel anses for usikker. Dette skyldes dels den usikkerhed, der nødvendigvis knytter sig til at anslå konsumets andel af produktion og import af en række varer, og dels vanskeligheden ved at tillægge konsumvarerne de rette avancebeløb.

Lignende vanskeligheder betinger også en vis usikkerhed i *maskininvesteringernes* fordeling på art og på anvendende erhverv, hvortil kommer den usikkerhed, der omgiver sondringen mellem investeringsvarer på den ene side og sådanne varer, der indgår som råstof i større investeringsprojekter (elektromotorer, dynamoer, ovne m. m.), på den anden.

Den usikkerhed, der nødvendigvis knytter sig til de enkelte fordelinger af produktionsværdi og import efter anvendelse i *kredsløbstabellerne*, vil være fremgået ved omtalen af fremgangsmåderne i afsnit 2. I bredere almindelighed skal der på dette sted blot tilføjes, at usikkerheden ved de fundne tal er des større, des flere anvendelsesmuligheder de fordelte varer har. Produktionen af landbrugsvarer, frugt og grønsager, fisk, andre næringsmidler etc., som hovedsagelig enten eksporteres eller konsumeres, er således sikrere fordelt end f. eks. produktionen og importen af sådanne varer som emballage, papir, brændsel o. a., der både anvendes som råstof i alle erhverv, til konsum, til eksport og eventuelt til investering. Da der imidlertid indgår sådanne alment anvendte varer i omtrent alle kredsløbstabellens sektorer, betyder dette, at der i al almindelighed knytter sig nogen usikkerhed til praktisk taget alle de tal, der angiver produktionens og importens anvendelse. Dog er der grund til at fremhæve, at eksporttallene er opgjort meget nøjagtigt, når bortses fra, at »eksportindtægterne« fra udenlandsk turistbesøg her i landet og fra fremmede skibes

udgifter i Danmark er fordelt meget skønmæssigt på de erhverv, der *antagelig* har tjent pengene.

Omregningerne til 1949-priser er ifølge sagens natur temmelig usikre. Set fra en helhedsbetragtning er der dog nok så mange pris-, løn- og mængdeindeks at betjene sig af, og indenfor mindre grupper trods alt så megen parallellitet i prisbevægelsen, at omregningen taget for sig næppe forøger den usikkerhed, hvormed tallene er opgjort i årets priser, væsentligt. Noget andet er derimod, at enhver omregning til fast priseniveau støder på den principielle vanskelighed, at varekvaliteter ændrer sig, at nye varer kommer til, og at gamle glider ud, således at man i en række tilfælde ikke har basisårspriser på senere forekommende varetyper. Stillet over for sådanne problemer har man måttet gribe til en række skøn, som i nogen grad kan svække værdien af omregningerne til faste priser.

Som et sidste punkt skal den særlige form for usikkerhed, som omgiver *afskrivningsberegningerne*, anføres. Som det vil være fremgået af kapitel II, s. 19, jfr. afsnit 4, s. 61*, beror opgørelsen af afskrivninger og vedligeholdelsesudgifter på en ved beregningerne fastlagt definition, som siger, at afskrivninger med tillæg af vedligeholdelsesudgifter skal udgøre et sådant beløb, at de er tilstrækkelige til at opretholde kapitalapparatet intakt under hensyn til slid, forældelse samt ændring i genanskaffelsespriser.

Da man ikke kan formode, at erhvervslivet under alle omstændigheder følger en sådan norm, kan man *ikke* foretage en opgørelse af afskrivnings- og vedligeholdelsesudgifterne ved at optælle faktisk forekommende beløb. I princippet kan kun kapitalapparatets værdi i de til enhver tid gældende genanskaffelsespriser samt den værdiforringelse, der følger af slid, opgøres. Og til denne opgørelse knytter der sig en meget stor usikkerhed. Når dernæst kapitalapparatets forældelse skal opgøres, kan dette i princippet kun gøres vilkårligt ved en postuleret afskrivningsnorm, da den faktisk resterende levetid beror på ganske ukendte faktorer (fremtidens aktivitetsudvikling, forsyningsforhold, modeændringer o. m. a.). De beregnede afskrivnings- og reparationstals

værdi beror derfor ikke alene på den store usikkerhed, hvormed opgørelsen af kapitalapparatets værdi m. m. er foretaget, men yderligere på, om de fastlagte afskrivningsnormer er valgt nogenlunde rimeligt.

At det så end ikke i praksis har været muligt at følge den her skitserede, principielle fremgangsmåde, bidrager yderligere til, at de konstruerede afskrivnings- og reparationstal kun kan opfattes som til dels vilkårligt *anslåede størrelsesordener*.

Når der således alt i alt knytter sig nogen usikkerhed til en række af beregningerne, kan det ikke undgås, at *totaltallene*, nationalprodukt, konsum og investering og den heraf afledt beregnede opsparing er omgivet med en betydelig usikkerhed. Omend Departementet, som allerede nævnt, ikke finder det gør ligt at angive grænserne for denne usikkerhed, finder man dog anledning til at fremhæve, at en række fejl i opgørelsen af underposterne kan være udlignet i totalerne.

Ligeledes kan der være grund til at pege på, at *det indbyrdes forhold* mellem tallene må anses for at være ret præcist angivet.

Navnlig må man antage, at de indbyrdes relationer mellem nationalregnskabet's størrelser (som jo i det væsentlige omfatter totalerne samt de med ret stor sikkerhed opgjorte tal for betalingsbalancens løbende poster og de offentlige finanser) er ret pålidelige.

Langt større usikkerhed knytter der sig naturligvis til de relationer, der lader sig udregne på grundlag af kredsløbstabellerne, hvori fordelingen af tilgangen af varer og navnlig tjenester som flere gange fremhævet har måttet foretages ret skønsmæssigt.

I konsekvens heraf finder man derfor også anledning til at advare mod, at der drages altfor håndfaste slutninger om forskydninger i landets produktionsstruktur på grundlag af forskydningerne i diverse relationer fra kredsløbstabellerne for 1947 til kredsløbstabellen for 1949 (jfr. iøvrigt den kommende publikation om kredsløbstabellernes anvendelsesmuligheder).

Ved et studium af forskydningerne i nationalproduktets fordeling på erhverv og efter anvendelse til konsum og investering m. v. samt

af de øvrige ændringer mellem nationalregnskabets enkelte led skulle man derimod som nævnt være på noget sikrere grund.

Endelig skal det nævnes, at *udviklingslinien* i de enkelte tal gennem en årrække formentlig er illustreret ret nøjagtigt, idet der dog erindres om, at en ret ringe fejl på det enkelte tals niveau kan blive en stor fejl, når man betragter differencen mellem tallene fra år til år.

Når man vel vidende om den række skøn, beregningerne af nationalindkomst og nationalprodukt kræver, alligevel foretager disse beregninger og fremlægger resultatet deraf, er det for at sammensætte et helhedsbillede, hvis detaljer kan være noget udflydende, men hvoraf et *hovedindtryk* både af landets struktur og af udviklingen heri skulle kunne erhverves. Da dette er hovedformålet, er det magtpåliggende for Departementet, at de, der benytter de her offentliggjorte tal, har foranstående modifikationer m. h. t. enkelthederne i erindring.

Appendiks II.

Oversigt over den anvendte erhvervsspecifikation i relation til »International Standard Industrial Classification« — (I S I C).

Til brug for internationale sammenligninger vises hosstående en oversigt over, hvorledes den her anvendte erhvervsinddeling forholder sig til det fra F. N. foreliggende forslag til international erhvervs-klassifikation. — Jfr. »International Standard Industrial Classification of all Economic Activities«, Stat. Papers M No. 4, New York 1949.

Oversigt over den anvendte erhvervsspecifikation i relation til „International Standard Industrial Classification“ (ISIC).

Industrial Classification in Denmark and Corresponding Classes in „Internat. Standard Industrial Classification“.

Nr. No.	Erhvervsbetegnelse <i>Designations of industry</i>	Tilsvarende nr. i (<i>Corresponding classes in</i>) »International Standard Industrial Classific.«
1	Landbrug <i>Agriculture a)</i>	Del af 01, 201 og 202 <i>Part of 01, 201 and 202</i>
2	Skovbrug <i>Forestry</i>	02
3	Gartneri, frugtavl <i>Gardening, fruit-farming</i>	Del af 01 <i>Part of 01</i>
4	Pelsdyrhold, biavl m. v. <i>Fur-farming, bee-keeping, etc.</i>	03 og del af 01 03 and part of 01
5	Fiskeri <i>Fishing</i>	04
6	Tørve- og brunkulsproduktion <i>Peat and lignite production</i>	1 undt. 14 <i>1 except 14</i>
7	Industri <i>Manufacturing industries b)</i>	} 14, 2, 3, 844, 845, 846, 849
8	Håndværk <i>Handicrafts</i>	
9	Bygge- og anlægsvirksomhed <i>Building and construction</i>	4
10	Offentlige værker <i>Gas, electricity, and water</i>	5 undt. 522 <i>5 except 522</i>
11	Engroshandel <i>Wholesale trade</i>	611
12	Detailhandel <i>Retail trade</i>	612
13	Pengeinstitutter og forsikringsvirksomheder <i>Banking and insurance</i>	62, 63
14	Hoteller og restauranter <i>Hotels and restaurants</i>	842, 843
15	Biografer, teatre m. v. <i>Cinemas, theatres, etc.</i>	83
16	Skibsfart <i>Shipping</i>	715, del af 716 <i>715, part of 716</i>
17	Anden transport <i>Other transport</i>	7 undt. 715 og del af 716 <i>7 except 715 and part of 716</i>
18	Liberale erhverv <i>Professions c)</i>	64 og del af 82 <i>64 and part of 82</i>
19	Husgerning <i>Domestic services</i>	841
20	Boligbenyttelse <i>Use of dwellings</i>	—
21	Offentlige ydelser <i>Government services d)</i>	522, 81, del af 82 <i>522, 81, part of 82</i>

a) Ekskl. frugt og grønsager (nr. 3 ovenfor), biavl (medregnet i nr. 4) og pelsdyrhold (medregnet i nr. 4).

a) *Excl. production of fruit and vegetables (no. 3 above), bee-keeping (incl. in no. 4) and fur-farming (incl. in no. 4).*

b) Under industri medregnes alle virksomheder, der beskæftiger mere end 5 arbejdere, jvf. »Industriel produktionsstatistik«, Statistiske Meddelelser.

b) *Manufacturing industries include all establishments employing more than 5 workers, cf. "Industrial production statistics", Statistiske Meddelelser.*

c) ISIC, major group no. 82, ekskl. alle offentlige ydelser.

c) *ISIC, major group no. 82, excl. all government services.*

d) Incl. undervisning og sundhedsvæsen.

d) *Incl. educational and health services.*

Tabelfortegnelse til Appendiks.

List of tables in the appendices.

		Side
Tabel 1.	Landbrug <i>Agriculture.</i>	8*
Tabel 2.	Skovbrug <i>Forestry.</i>	10*
Tabel 3.	Gartneri og frugtavl <i>Gardening and Fruit-farming.</i>	12*
Tabel 4.	Pelsdyrhold, biavl m. v. <i>Fur-farming, Bee-keeping, etc.</i>	13*
Tabel 5.	Fiskeri <i>Fishing.</i>	14*
Tabel 6.	Tørve- og brunkulsproduktion <i>Peat and Lignite Production.</i>	16*
Tabel 7.	Industri <i>Manufacturing Industries.</i>	19*
Tabel 8.	Håndværk <i>Handicrafts.</i>	20*
Tabel 9.	Bygge- og anlægsvirksomhed <i>Building and Construction.</i>	23*
Tabel 10.	Offentlige værker <i>Gas, Electricity, and Water.</i>	25*
Tabel 11.	Engroshandel <i>Wholesale Trade.</i>	26*
Tabel 12.	Detailhandel, brugsforeninger m. v. <i>Retail Trade, Co-operative Societies, etc.</i>	27*
Tabel 13.	Pengeinstitutter og forsikringsvirksomheder <i>Banking and Insurance.</i>	30*
Tabel 14.	Hoteller og restauranter <i>Hotels and Restaurants.</i>	32*
Tabel 15.	Biografer, teatre m. v. <i>Cinemas, Theatres, etc.</i>	34*
Tabel 16.	Skibsfart <i>Shipping.</i>	35*
Tabel 17.	Anden transport <i>Other Transport.</i>	38*
Tabel 18.	Liberale erhverv <i>Professions.</i>	42*
Tabel 19.	Husgerning <i>Domestic Services.</i>	44*
Tabel 20.	Boligbenyttelse <i>Use of Dwellings.</i>	45*
Tabel 21.	Offentlige ydelser <i>Government Services.</i>	46*

